

Unia Europejska
Fundusz Spójności

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2016-2023

TATRZAŃSKI PARK NARODOWY

TATRZAŃSKI PARK NARODOWY

INSTYTUT EKONOMIKI PRZESTRZENI

Odkrywamy wartość przestrzeni

Opracowanie powstało na zamówienie Urzędu Miasta w Zakopanem na podstawie umowy nr RL.062.2.2016/20 z dnia 4 października 2016 r.

Zespół wykonujący opracowanie:

dr Janusz Jeżak (kierownik tematu)

dr Maciej Huculak

mgr Anna Stankiewicz

mgr Michał Donocik

mgr Rafał Garpiel (CODEWORK)

Redakcja i skład: dr Janusz Jeżak

Projekt okładki: dr Janusz Jeżak

Rysunki: Maciej Huculak, Janusz Jeżak, Krzysztof Jeżak

Copyright © Instytut Ekonomiki Przestrzeni Sp. z o. o. oraz Urząd Miasta w Zakopanem

GPR | Kraków, kwiecień 2017

Źródła rysunków: opracowanie własne, Urząd Miasta w Zakopanem, publikacje

Fotografie: zakupione w portalu fotolia.pl, Krzysztof Jeżak

INSTYTUT EKONOMIKI PRZESTRZENI
Odkrywamy wartość przestrzeni

Instytut Ekonomiki Przestrzeni Sp. z o.o.
ul. Na Błonie 15a/22 (korespondencja)
30-150 Kraków
iep@iep.krakow.pl

ul. Kamienna 43a lok 5 (biuro)
31-403 Kraków

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Unia Europejska
Fundusz Spójności

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2016-2023

Zakopane 2017

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	7		
II. DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	9		
1. PRZYJĘTA METODYKA	10		
1.1. ZAKRES I ŹRÓDŁA POZYSKANYCH DANYCH	10		
1.2. ETAPY METODY	12		
1.2.1. WERYFIKACJA I OCENA DANYCH WEJŚCIOWYCH	12		
1.2.2. KONWERSJA DANYCH WEJŚCIOWYCH	14		
1.2.3. PRZEPROWADZENIE ANALIZ TEMATYCZNYCH W ZAKRESIE USTALONYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	14		
1.2.4. WIZUALIZACJA UZYSKANYCH WYNIKÓW CZĄSTKOWYCH	14		
1.2.5. WYZNACZENIE OBSZARU CHARAKTERYZUJĄCEGO SIĘ WARTOŚCIAMI WSKAŹNIKÓW POWYŻEJ (STYMULANTY KRYZYSU) LUB PONIŻEJ ŚREDNIEJ (DESTYMULANTY) DLA MIASTA	14		
1.2.6. NADANIE GRUPOM WYODRĘBNIONYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK ZAPROPONOWANYCH WAG	14		
1.3. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO	15		
2. OBSZAR ZDEGRADOWANY	16		
2.1. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI	18		
2.2. PODOBSZAR REWITALIZACJI A	19		
2.3. PODOBSZAR REWITALIZACJI B	20		
III. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	23		
1. PRZYJĘTA METODYKA	24		
2. NEGATYWNE ZJAWISKA I CZYNNIKI KRYZYSOWE NA OBSZARACH OBJĘTYCH REWITALIZACJĄ	25		
2.1. KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK SPOŁECZNYCH	25		
2.1.1. NEGATYWNE PROCESY DEMOGRAFICZNE	25		
2.1.2. BEZROBOCIE	29		
2.1.3. UBÓSTWO	33		
2.1.4. PRZESTĘPCZOŚĆ	38		
2.1.5. NISKI POZIOM EDUKACJI	43		
2.1.6. NIEWYSTARCZAJĄCE UCZESTNICTWO W ŻYCIU PUBLICZNYM I KULTURALNYM	44		
		2.2. WYSTĘPOWANIE INNYCH NEGATYWNYCH ZJAWISK	47
		2.2.1. NEGATYWNE ZJAWISKA GOSPODARCZE	47
		2.2.2. NEGATYWNE ZJAWISKA ŚRODOWISKOWE	50
		2.2.3. NEGATYWNE ZJAWISKA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE	56
		2.2.4. NEGATYWNE ZJAWISKA TECHNICZNE	72
		2.3. NEGATYWNE ZJAWISKA I CZYNNIKI KRYZYSOWE – DRZEWO PROBLEMÓW WYPRACOWANE W TRAKCIE WARSZTATÓW	74
		3. LOKALNE POTENCJAŁY OBSZARÓW REWITALIZACJI	82
		IV. POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY	85
		1. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAKOPANE NA LATA 2016-2026	86
		2. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ZAKOPANE NA LATA 2016-2021	89
		3. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ZAKOPANE	90
		V. WIZJA I CELE DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	95
		1. WIZJA I CELE PROGRAMU REWITALIZACJI	97
		1.1. WIZJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	97
		1.2. STRUKTURA CELÓW REWITALIZACJI	97
		1.3. PRZYJĘTE KIERUNKI DZIAŁAŃ ODPOWIADAJĄCE CELOM REWITALIZACJI	97
		2. WŁĄCZENIE INTERESARIUSZY REWITALIZACJI – PARTYCYPACJA W PROCESIE TWORZENIA I WDRAŻANIA GPR	102
		2.1. AKCJA INFORMACYJNA	102
		2.2. METODY I NARZĘDZIA PARTYCYPACJI SPOŁECZNEJ	103
		VI. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	107
		1. PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	108
		1.1. LISTA PRZEDSIĘWZIĘĆ PODSTAWOWYCH	108
		1.2. OPIS PROJEKTÓW – PODOBSZAR A	110
		1.3. OPIS PROJEKTÓW - PODOBSZAR B	117
		2. POZOSTAŁE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE	127

**VII. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ
 REWITALIZACYJNYCH** 129

1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH	130
1.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA	130
1.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA	133
1.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA	134
1.3.1. DZIAŁANIA ZREALIZOWANE W PODOBSZARZE A	134
1.3.2. DZIAŁANIA ZREALIZOWANE W PODOBSZARZE B	135
1.3.3. DZIAŁANIA ZREALIZOWANE W PODOBSZARZE A I B	136
1.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA	137
1.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA	137

**VIII. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU
 REWITALIZACJI** 139

**IX. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO
 PROGRAMU REWITALIZACJI** 143

1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	144
1.1. SYSTEM WDRAŻANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	145
1.2. SYSTEM MONITOROWANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	145
2. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	147
3. KOSZTY ZARZĄDZANIA GPR	147

X. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI 149

1. PLANOWANIE PRZESTRZENNE	150
1.1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY	150
1.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	150
1.3. MIEJSCOWY PLAN REWITALIZACJI	150
1.4. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	150

2. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH 150

2.1. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21. UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINNYM I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	150
---	-----

2.2. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWALE, O KTÓREJ MOWA W ART. 7 UST. 3 USTAWY O REWITALIZACJI – KOMITET REWITALIZACJI	150
--	-----

XI. ZAŁĄCZNIKI 151

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Zakopane na lata 2016-2023 (GPR) został opracowany na podstawie *Ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.). Zgodnie z ustawą Gminny Program Rewitalizacji jest sporządzany dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego w drodze uchwały i przyjmuje go rada gminy. W przypadku podziału obszaru rewitalizacji na podobszary, gminny program rewitalizacji jest opracowywany z podziałem na podobszary. W gminie Zakopane wyznaczono dwa podobszary rewitalizacji: A i B.

Opracowany Gminny Program Rewitalizacji zawiera szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji (rozdział III), obejmującą analizę negatywnych zjawisk, lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru. W raporcie zawarto opis powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym projektem *Strategii Rozwoju Gminy Zakopane na lata 2016-2026*, *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Zakopane* oraz projektem *Strategii rozwiązywania problemów społecznych dla miasta Zakopane na lata 2016-2021* (rozdział IV).

Ważnym elementem programu jest opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji wraz z celami rewitalizacji oraz odpowiadającymi im kierunkami działań służącymi eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk (rozdział V).

Wyznaczone w programie cele instrumentalizowane są poprzez przedsięwzięcia rewitalizacyjne, których opis zawarto w rozdziale VI. Charakterystyka przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym lub technicznym, obejmuje takie kwestie jak: nazwę, wskazanie podmiotu realizującego, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, okres realizacji, źródło finansowania, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny, o ile dane te były możliwe do wskazania.

W programie zgodnie z ustawą o rewitalizacji opisane zostały mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z podaniem szacunkowych ram finansowych (rozdział VII).

Z uwagi na długi horyzont czasowy podejmowanych prac w programie zawarto opis struktury zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji, wskazanie kosztów tego zarządzania wraz z ramowym harmonogramem realizacji programu (rozdział VIII i IX).

Opracowany program będzie podlegał stałej ocenie stąd w programie zawarto opis systemu monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji (rozdział IX).

Rys. I.1. Wizualizacja uporządkowanej przestrzeni wokół dworca PKP
Źródło: URBA Architects Spółka z o.o

II. DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

1. PRZYJĘTA METODYKA

Zastosowana w opracowaniu metoda umożliwiła syntetyczne przedstawienie charakterystyki obszarów, na których kumuluje się największa liczba czynników degradujących. Analiza ta koncentruje się na ukazaniu zróżnicowania wewnątrzmijskiego, przez co możliwe jest porównanie poszczególnych obszarów i wskazanie jednostki o największym oddziaływaniu czynników uznanych za kryzysowe.

Pozyskane dane analizowano w obrębie całego miasta, odnosząc je do średniej odnotowanej w Zakopanem. Opracowane na podstawie uzyskanych danych wskaźniki odniesione zostały do obszarów ulic, tak by możliwe było w miarę precyzyjne wskazanie obszarów o największym nasileniu zjawisk.

Problematyka strategicznych analiz wynika z zapisów ustawy o rewitalizacji oraz wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju. Zgodnie z zapisami tych dokumentów obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) *gospodarczych* – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) *środowiskowych* – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) *przestrzenno-funkcjonalnych* – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) *technicznych* – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowania wyznaczając obszar zdegradowany wykonano serię analiz obejmujących m.in. takie zagadnienia jak:

- **demografia** (starzenie się społeczności, zmiany struktury ekonomicznej),
- **wykluczenie społeczne** (ubóstwo, bezrobocie),
- **bezpieczeństwo** (obszary najbardziej niebezpieczne wg danych policji – udział przestępstw przeciwko mieniu, obszary o największej liczbie wykroczeń wg. danych Straży Miejskiej),
- **edukacja** (wyniki testu szóstoklasisty, wsparcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną),
- **dostępność** (podstawowych usług, terenów publicznych, komunikacji publicznej),
- **dziedzictwo kulturowe** (obecność obiektów kulturowych, kontekst kulturowy),
- **zasoby przyrodnicze** (istniejące tereny zielone, powiązania tych obszarów),
- **przestrzeń publiczną** (lokalizacja przestrzeni publicznych, relacje),
- **środowiskowo naturalne** (udział obszarów o przekroczeniu normatywnego poziomu SO₂, PM10 w powietrzu).

1.1. Zakres i źródła pozyskanych danych

Opracowanie wykonane zostało w dwóch zakresach: statystycznym i przestrzennym. W pierwszym obszarze zebrane zostały, przetworzone i przeanalizowane dane, których nie sposób odnieść do przestrzeni lub z przyczyn formalno-prawnych nie mogą być geolokalizowane.

Drugi typ danych objął dane powiązane z przestrzenią lub opisujące tę przestrzeń, które po przetworzeniu zostały odniesione do przyjętej jednostki referencyjnej (ulicy).

Obszar każdej ulicy wyznaczony został poprzez wyznaczenie wieloboku, którego wierzchołki odpowiadają najbardziej na zewnątrz położonym punktom adresowym na danej ulicy, a następnie dostosowanie do układu przestrzennego.

► **Tab. IV.1.1. Zestawienie przeprowadzonych analiz**

Źródło: opracowanie własne

Lp.	Negatywne zjawiska	Opracowane zestawienia	
1.		Demografia	
2.		Średni wiek mieszkańców w 2014 r.	
3.		Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w 2014 r.	
4.		Odsetek osób w wieku produkcyjnym w 2014 r.	
5.		Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w 2014 r.	
		Bezrobocie	
6.		Udział osób bezrobotnych ogółem wśród osób w wieku produkcyjnym w 2012, 2013 i 2014 r.	
7.		Udział osób bezrobotnych długotrwale wśród osób w wieku produkcyjnym w 2012, 2013 i 2014 r.	
8.		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród osób w wieku produkcyjnym w 2012, 2013 i 2014 r.	
9.		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym wśród osób w wieku produkcyjnym w 2012, 2013 i 2014 r.	
10.		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym wśród osób w wieku produkcyjnym w 2012, 2013 i 2014 r.	
11.		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem średnim zawodowym wśród osób w wieku produkcyjnym w 2012, 2013 i 2014 r.	
12.		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem policealnym pomaturalnym wśród osób w wieku produkcyjnym w 2012, 2013 i 2014 r.	
13.		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym wśród osób w wieku produkcyjnym w 2012, 2013 i 2014 r.	
		Ubóstwo	
14.	społeczne	Odsetek mieszkańców objętych pomocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS) w 2014 r.	
15.		Liczba mieszkańców objętych pomocą MOPS na 1000 mieszkańców w 2014 r.	
16.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu ubóstwa w 2014 r.	
17.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa w 2014 r.	
18.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu bezrobocia w 2014 r.	
19.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu niepełnosprawności w 2014 r.	
20.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2014 r.	
21.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w 2014 r.	
22.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu alkoholizmu w 2014 r.	
23.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu sytuacji kryzysowej w 2014 r.	
24.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu sieroctwa w 2014 r.	
25.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu bezdomności w 2014 r.	
26.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu zdarzeń losowych w 2014 r.	
27.		Odsetek mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu klęski żywiołowej lub ekologicznej w 2014 r.	
			Przestępczość
28.			Liczba łącznie wykrytych przestępstw przeciwko mieniu w 2014r.
29.			Liczba wykrytych przestępstw przeciwko mieniu w 2014 r. - kradzież
30.			Liczba wykrytych przestępstw przeciwko mieniu w 2014 r. – kradzież z włamaniem

Lp.	Negatywne zjawiska	Opracowane zestawienia
31.		Liczba wykrytych przestępstw przeciwko mieniu w 2014 r. – przywłaszczenie
32.		Liczba wykrytych przestępstw przeciwko mieniu w 2014 r. – oszustwo
33.		Liczba wykrytych przestępstw przeciwko mieniu w 2014 r. – zniszczenie lub uszkodzenie cudzej rzeczy
34.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – naruszenie przepisów porządkowych
35.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – zebranie
36.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – działalność gospodarcza bez zgłoszenia
37.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – sprzedaż w miejscu niedozwolonym
38.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – niepodporządkowanie się znakowi
39.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – niszczenie zieleńca lub trawnika
40.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – zaśmiecanie miejsc publicznych
41.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – spożywanie alkoholu w miejscach publicznych
42.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – nielegalne używanie instalacji nagłaśniających
43.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. – zakłócenie spokoju i porządku publicznego
44.		Liczba ujawnionych wykroczeń w 2012, 2013, 2014 r. na podstawie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
		Niski poziom edukacji lub kapitału społecznego
45.		Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w 2014 r.
46.		Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2012-2014 r.
		Niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym
47.		Frekwencja w wyborach samorządowych i Prezydenckich
48.		Liczba firm zarejestrowanych w CEIDG na 100 mieszkańców w 2015 r.
50.		Liczba firm zarejestrowanych w CEIDG w latach 2010-2014 na 100 firm zarejestrowanych w 2015 r.
51.		Saldo firm zarejestrowanych i wyrejestrowanych w CEIDG w latach 2010-2014 na 100 firm zarejestrowanych w 2015 r.
52.		Obszary występowania niskiego stopnia przedsiębiorczości
15.	środowiskowe	Udział powierzchni biologicznie czynnej
16.		Średnia odległość od miejsca zamieszkania do parku miejskiego
17.		Obszary o złych warunkach aerosanitarnych, gdzie przekroczone standardy jakości środowiska
21.	przestrzenno-funkcjonalne	Gęstość zaludnienia
22.		Średnia piesza odległość z miejsca zamieszkania do urzędu
23.		Średnia piesza odległość z miejsca zamieszkania do punktu podstawowej opieki zdrowotnej
24.		Średnia piesza odległość z miejsca zamieszkania do przystanku komunikacji publicznej
25.		Średnia piesza odległość z miejsca zamieszkania do przedszkola
26.		Średnia piesza odległość z miejsca zamieszkania do szkoły podstawowej
33.	techniczne	Liczba budynków wybudowana przed 1939 r. na ha
34.		Szacunkowa liczba instalacji węglowych na koniec 2014 r.

Zebrane dane podzielono na grupy tematyczne odpowiadające analizowanym zagadnieniom: społecznym (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym.

Po przeanalizowaniu zgromadzonych danych skonstruowano na ich bazie ponad 100 kartogramów, które w dalszej części analizy posłużyły do wykonania wielokryterialnej analizy mającej na celu wskazanie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W każdej z grup tematycznych wskazano wskaźniki, w oparciu o które wyznaczono obszar zdegradowany wraz z ich wagą w całej ocenie. Informacje, które nie mogły zostać wykorzystane przy wykonaniu analizy wielokryterialnej, a niosące istotne dla oceny sytuacji w obszarze opracowania przedstawiono w tekście raportu lub na dodatkowych kartogramach. Uzupełniają one obraz sytuacji w obszarze objętym analizą.

Wykorzystane w opracowaniu materiały pozyskane zostały od:

a) jednostek komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Zakopane tj.:

1. Wydziału Edukacji, Turystyki i Sportu,
2. Wydziału Spraw Społecznych,
3. Wydziału Organizacyjnego,
4. Wydziału Drogownictwa,
5. Wydziału Ochrony Środowiska,
6. Wydziału Geodezji,
7. Biura Planowania Przestrzennego,
8. Wydziału Gospodarki Mieszkaniowej,
9. Straży Miejskiej.

b) pozostałych jednostek miejskich tj.:

10. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,

c) jednostek zewnętrznych tj.:

11. Powiatowego Urzędu Pracy,
12. Komendy Powiatowej Policji w Zakopanem.

Ponadto skorzystano z materiałów archiwalnych, zdjęć Narodowego Archiwum Cyfrowego.

1.2. Etapy metody

Proces delimitacji obszarów zdegradowanych bazuje na zgromadzonych danych udostępnionych przez Urząd Miasta Zakopane i inne instytucje miejskie i powiatowe. W ramach opracowanej diagnozy przyjęto założenie, że tam gdzie było to możliwe wykonane zostaną zestawienia przedstawiające dany czynnik, zjawisko w przyjętej jednostce referencyjnej. W przypadku braku danych dla wszystkich obszarów, zgromadzone dane nie były wykorzystywane do oceny, a jedynie do sygnalizacji pewnych problemów, zjawisk.

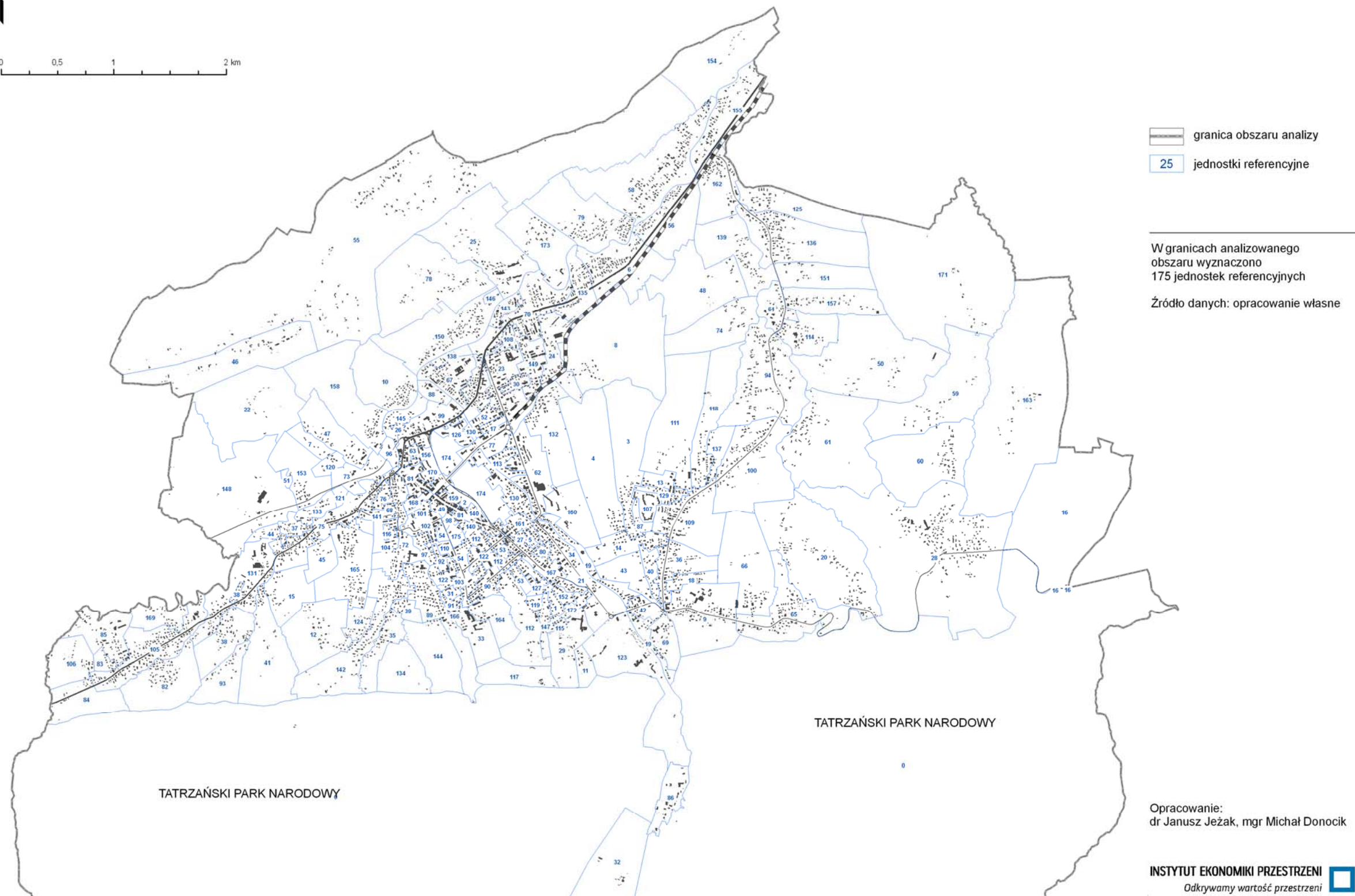
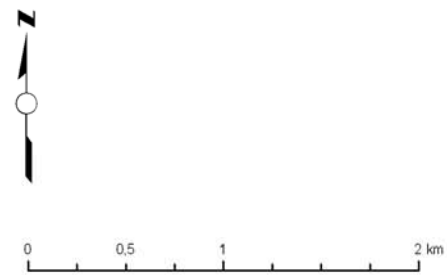
Waloryzacji obszarów zdegradowanych, w zakresie przyjętych do analizy danych objęła siedem etapów tj.:

- weryfikację i ocenę danych wejściowych,
- konwersję danych wejściowych,
- przeprowadzenie analiz branżowych w zakresie ustalonych obszarów problemowych,
- wizualizację uzyskanych wyników cząstkowych,
- wyznaczenie obszaru charakteryzującego się wartościami wskaźników powyżej (stymulanty kryzysu) lub poniżej średniej (destymulanty) dla miasta,
- nadanie grupom wyodrębnionych czynników zaproponowanych wag,
- opracowanie sumarycznego wskaźnika, wskazanie obszarów zdegradowanych.

1.2.1. Weryfikacja i ocena danych wejściowych

Ogólne wymagania techniczne w odniesieniu do pozyskanych danych zdefiniowane zostały przez następujące cechy:

- jednoznaczność co do położenia w przestrzeni geograficznej (informacje musiały zawierać się w granicach opracowania, a w przypadku analiz związanych z dostępem do obiektów publicznych, pozyskano również informacje o najbliższym położonym obiekcie w sąsiedztwie analizowanego obszaru),
- jednorodność (pomiar zjawiska w identycznej skali pomiarowej dla całego zbioru danych),
- kompletność (występowanie danych pomiarowych dla całego obszaru opracowania),
- dokładność (wykonanie pomiaru z identyczną precyzją),
- aktualność (przyjęto założenie, że poszczególne wskaźniki muszą bazować na danych opisujących sytuację bieżącą lub dynamikę zmian).

Rys. II.1.1. Podział analizowanego obszaru na jednostki referencyjne
Źródło: *opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane*

W przypadku wykonanej analizy oznaczało to zebranie danych dla obszaru, w skali 1:30 000 lub dokładniejszej (jednorodność), przy zachowaniu pełnego pokrycia danymi dla całego zbioru (odrzucono dane fragmentaryczne, uniemożliwiające porównanie poszczególnych obszarów). Zebrane dane odnoszą się do okresu 2012 – 2015.

1.2.2. Konwersja danych wejściowych

Pozyskane dane zostały przetworzone i przekonwertowane do jednego układu odniesienia (PUWG 2000 strefa 8 - EPSG2179). Za pomocą narzędzi GIS zbudowano geobazę plikową. Część danych ze względu na analogowy charakter zdigitalizowano.

1.2.3. Przeprowadzenie analiz tematycznych w zakresie ustalonych obszarów problemowych

Po uporządkowaniu danych wykonano analizy jakościowe i ilościowe. Z wymienionej przez K. R. Mazurskiego grupy **metod jakościowych** wykorzystano:

- 1) *metodę opisową*, połączona z metodą kartograficzną,
- 2) *metodę odsiewu* dla wyeliminowania tej części przestrzeni, która nie spełniała zadanych kryteriów,
- 3) *metodę kolejnych eliminacji i przybliżeń*, w poszukiwaniu przestrzeni najbardziej odpowiadającej założonej charakterystyce,
- 4) *metodę analizy fotogrametrycznej* (zdjęć lotniczych) dla oceny ilości i wzajemnego położenia obiektów w terenie,
- 5) *metoda analizy historycznej* w poszukiwaniu uwarunkowań dotychczasowego rozwoju i występujących tendencji.

Spośród **metod ilościowych** natomiast zastosowano:

- 1) *metody wskaźnikowe* w tym:
  - *badanie układów sieciowych* - w celu określenia wskaźników natężenia zjawisk, w odniesieniu do liczby mieszkańców, powierzchni,
  - badanie układów punktowych (węzłowych), zmierzające do agregacji jednostek elementarnych dla wyróżnienia określonych regionów, w tym badanie kartograficzne z zastosowaniem izolinii, rozkładu statystycznego i modelowanie rozkładu przestrzennego zjawiska,

- 2) *metody statystyczne* - szeregi statystyczne, rozkład zmiennych,
- 3) *analizę skupień* - w celu powiązania ze sobą różnych czynników i uzyskania syntetycznego wskaźnika prezentującego nasilenie negatywnych zjawisk.

Otrzymane wyniki oceniono pod względem poprawności zgromadzonych informacji (weryfikacja ewentualnych odchyłeń). Następnie zweryfikowano lokalizację występowania zjawisk względem elementów zagospodarowania bezpośrednio związanych z prowadzoną analizą.

1.2.4. Wizualizacja uzyskanych wyników cząstkowych

Uzyskane w trakcie prac wyniki zostały opracowane w formie tabel, wykresów i kartogramów. Opracowane dane zwizualizowano, opracowując dla każdego ze wskaźników kartogram. Na większości kartogramów uzyskane wyniki podzielone zostały na kwartyli, które dzielą zbiorowość na 4 części: do 25% przypadków, do 50%, do 75% i do 100%

Przedziały klasowe wyznaczono na podstawie obserwacji histogramu oraz rozkładu kwantyli i weryfikacji TAI. Pod legendą umieszczono wartość średnią dla całego analizowanego obszaru lub wielkość zjawiska odnotowaną w danym roku.

1.2.5. Wyznaczenie obszaru charakteryzującego się wartościami wskaźników powyżej (stymulanty kryzysu) lub poniżej średniej (destymulanty) dla miasta

Z uwagi na różne jednostki miary poszczególnych wskaźników oraz szerokie spektrum obszarów problemowych przeprowadzono standaryzację zmiennych.

Standaryzacja polegała na odniesieniu wartości wskaźnika odnotowywanego na poszczególnych ulicach do średniej dla miasta. Obszary, które charakteryzowały się wartościami powyżej (stymulanty kryzysu) lub poniżej średniej (destymulanty) od średniej dla miasta, kwalifikowano jako kryzysowe.

Poprzez wykonanie zapytania przestrzennego, przeprowadzono selekcję analizowanych jednostek, usuwając niespełniające zadanych kryteriów. Opracowane dane zwizualizowano, opracowując dla każdego z obszarów kartogram syntetyczny.

1.2.6. Nadanie grupom wyodrębnionych negatywnych zjawisk zaproponowanych wag

Metoda analizy wielokryterialnej zakłada wykorzystanie wybranych wskaźników dla ustalenia listy rankingowej oraz wyboru obszaru cechującego się największym nasileniem cech kryzysowych (12 wskaźników, w pięciu grupach).

Duża liczba wskaźników rodzi pytanie o ich wagę w wyniku końcowym. Celem optymalizacji procesu wyboru jak i uwzględnienia preferencji wynikających z ustawy o rewitalizacji założono, że łączna wartość wskaźników społecznych wyniesie 60%. Przyjęte założenie wynika z konieczności oddania kierunku interwencji zapisanej w umowie partnerstwa zakładającej m.in.: konieczności wyznaczenia obszarów deficytowych z naciskiem na problemy społeczne (deprywacja materialna i społeczna wynikająca ze znacznego oddalenia od rynku pracy lub dostępu do usług publicznych).

Przyjęte wagi dla grup czynników i poszczególnych wskaźników, zostały zaprezentowane w tab. II.1.

Zestawionym i zestandaryzowanym dla każdego obszaru wskaźnikom, nadano odpowiadającą danemu wskaźnikowi wagę. Uzyskane w ten sposób dane, dla każdej z grup wyodrębnionych negatywnych zjawisk zestawiono w tabelach, a następnie zwizualizowano, tworząc kartogramy obrazujące syntetyczny wskaźnik danej grupy problemowej.

W kolejnym kroku opracowano sumaryczny wskaźnik natężenia kryzysu. W tym celu wyniki uzyskane dla każdej z grup czynników zostały geoprzestrzenie zsumowane. Użyto w tym przypadku ważonego modelu dopasowania przestrzennego.

Ważony model dopasowania, to model wykorzystywany do analizy zjawisk złożonych. Warstwy reprezentujące analizowane zjawiska (np. ubóstwo, bezrobocie) są klasyfikowane wartościami binarnymi 0 (nie spełnia wymogów ustawy – wartość poniżej średniej dla miasta), 1 (spełnia wymóg ustawy – wartość powyżej średniej dla miasta). Następnie obszarowi, który pozostał po przeprowadzeniu selekcji przestrzennej, przypisywane są punkty wg wag zamieszczonych w tabeli zamieszczonej powyżej. Warstwa wynikowa (wskaźnik natężenia kryzysu) powstaje poprzez zsumowanie warstw wskaźników obrazujących negatywne zjawiska.

Tak uzyskane dane zwizualizowano poprzez opracowanie kartogramu, który prezentuje obszary wymagające podjęcia działań rewitalizacyjnych w pierwszej kolejności.

Ze względu na użytą metodę wizualizacji danych (podział na ulice), na koniec procesu analitycznego wykonano analizę koncentracji, agregując w jeden obszar ulice, dla których odnotowano najwyższe wyniki. W przypadku wystąpienia pomiędzy ulicami przerw, wynikających np. z występowania przestrzeni publicznych (place, ulice) obszary te włączono do delimitowanego obszaru. Z uwagi na charakter jednostek referencyjnych, korekcie uległy zewnętrzne granice, poprzez wyłączenie z obszaru zdegradowanego terenów niezabudowanych oraz większych obiektów publicznych.

Tab. II.1. Podstawowe obszary negatywnych zjawisk, przyjęte wagi dla wskaźników

Lp.	Grupa wskaźników	Negatywne zjawiska	Wskaźnik	Waga grupy wskaźników	Waga wskaźnika
1.			Liczba mieszkańców objętych pomocą MOPS na 1000 mieszkańców		15
2.			Liczba osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym		15
3.	S	SPOŁECZNE	Liczba wykrytych przestępstw przeciwko mieniu na ha w 2014 r.	60	10
4.			Liczba ujawnionych wykroczeń na ha w 2014 r.		5
5.			Frekwencja w wyborach w latach 2014-2015		10
6.			Średni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2012-2014		5
7.	G	GOSPODARCZE	Niska dynamika firm	10	5
8.			Niski poziom przedsiębiorczości		5
9.	SR	ŚRODOWISKOWE	Obszary o złych warunkach aerasanitarnych, gdzie przekroczone standardy jakości środowiska	10	10
10.	PF	PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE	Dostęp do podstawowych usług publicznych oraz poziom obsługi komunikacyjnej	5	5
11.	T	TECHNICZE	Liczba budynków wybudowanych przed 1939 na ha	15	5
12.			Szacunkowa liczba instalacji węglowych na koniec 2014 r.		10

Źródło: opracowanie własne

1.3. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu kierowano się logiką wyznaczania obszarów zdegradowanych zawartą w Wytycznych oraz Ustawie z dnia 9 października o rewitalizacji. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie gminy Zakopane wykonano w pierwszym etapie analizy zjawisk kryzysowych odnoszących się do sfery społecznej. W myśl Ustawy z dnia 9 października o rewitalizacji kryzys w sferze społecznej ma miejsce wówczas, kiedy na danym obszarze występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym (art. 9 ust. 1.).

Zapis ten niesie ze sobą dwie zasadnicze konsekwencje:

1. pierwszą, jest konieczność zdefiniowania pojęcia koncentracji.
2. drugim, jest konieczność stwierdzenia koncentracji negatywnych zjawisk w przypadku przynajmniej dwóch z wymienionych zjawisk kryzysowych.

W pierwszej z wymienionych kwestii przyjęto, że za koncentrację będzie uważane przekroczenie wartości danego wskaźnika obliczonego dla całej gminy. Wartości te zostały umieszczone na wszystkich mapach ilustrujących zróżnicowanie wewnątrzgminnego poszczególnych wskaźników.

Identyfikacja kryzysu w sferze społecznej jest warunkiem koniecznym do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, ale niewystarczającym. Dany obszar może zostać określony jako zdegradowany dopiero w przypadku, kiedy zjawiska kryzysowe występują równocześnie w następujących sferach zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Artykuł 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji wskazuje, że jako obszar zdegradowany może być wyznaczony obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w przypadku występowania w nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Przeprowadzona analiza potwierdza fakt, że obszarami szczególnie zdegradowanymi, czyli takimi, które osiągnęły najwyższe wyniki zarówno w sferze społecznej, jak i w pozostałych współwystępujących negatywnych zjawiskach są podoobszar A i B.

2. OBSZAR ZDEGRADOWANY

Po opracowaniu danych w ramach analiz tematycznych w zakresie ustalonych w ustawie o rewitalizacji obszarów problemowych wyznaczono sumaryczny wskaźnik natężenia kryzysu. Obszary, które uzyskały wynik powyżej mediany wskazane zostały jako obszar zdegradowany.

Zgodnie z zamieszczonym w ustawie o rewitalizacji algorytmem postępowania, w przypadku gdy na terenie miasta występują obszary, gdzie koncentrują się negatywne zjawiska w sferze społecznej, należy zbadać czy równocześnie występują negatywne zjawiska z zakresu sfery: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Obszary gdzie zdiagnozowano tylko problemy społeczne nie powinny być objęte działaniami rewitalizacyjnymi, a działaniami sektorowymi w sferze społecznej.

Z tego powodu pomimo występowania na obrzeżach miasta obszarów, gdzie zaobserwowano koncentrację problemów społecznych, nie wskazano ich jako obszarów zdegradowanych. Zasadniczo można wyróżnić cztery takie grupy obszarów, które uzyskały co najmniej 60% pkt. z uwagi na występujące problemy społeczne.

Na wschodzie są to jednostki: *Cyrhla, Hruba Wyżne i Niżne, Wyskówki, Gawlaki, Walkosze, Zoniówka*, na południu tereny od jednostki *Przewodników Tatrzańskich* do *Kuźnic*, na zachodzie:

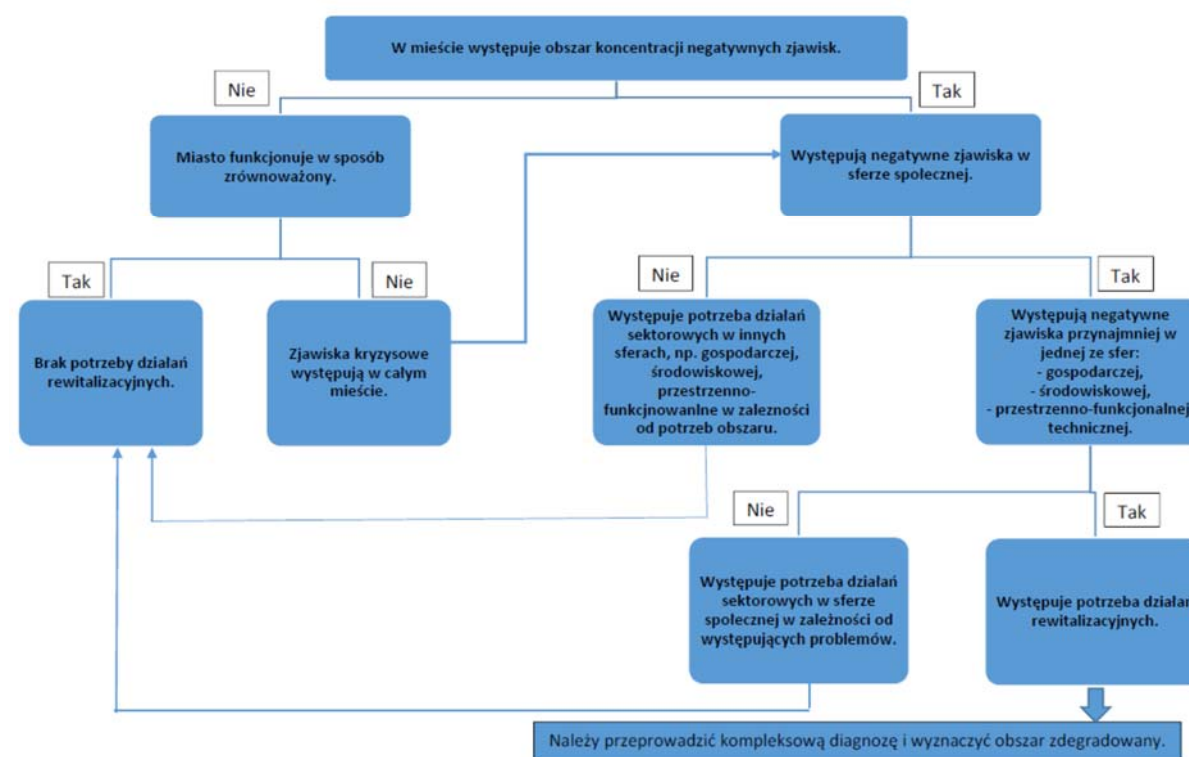
jednostka *Krzeptówki*, na północnym-zachodzie: pas terenów od jednostki *Szymoszkowa* poprzez *Gubałówkę* do *Harendy*.

Tereny te z uwagi na brak istotnej koncentracji innych negatywnych zjawisk, zgodnie z przedstawionym na rys. IV.3.1. wymagają istotnej interwencji w obszarze polityki społecznej, nie mogą być jednak włączone w obszar działań rewitalizacyjnych.

Obszar zdegradowany zajmuje 226,75 ha, co stanowi 2,68% powierzchni gminy i zamieszkuje 7650 mieszkańców, co stanowi 24,04% mieszkańców gminy.

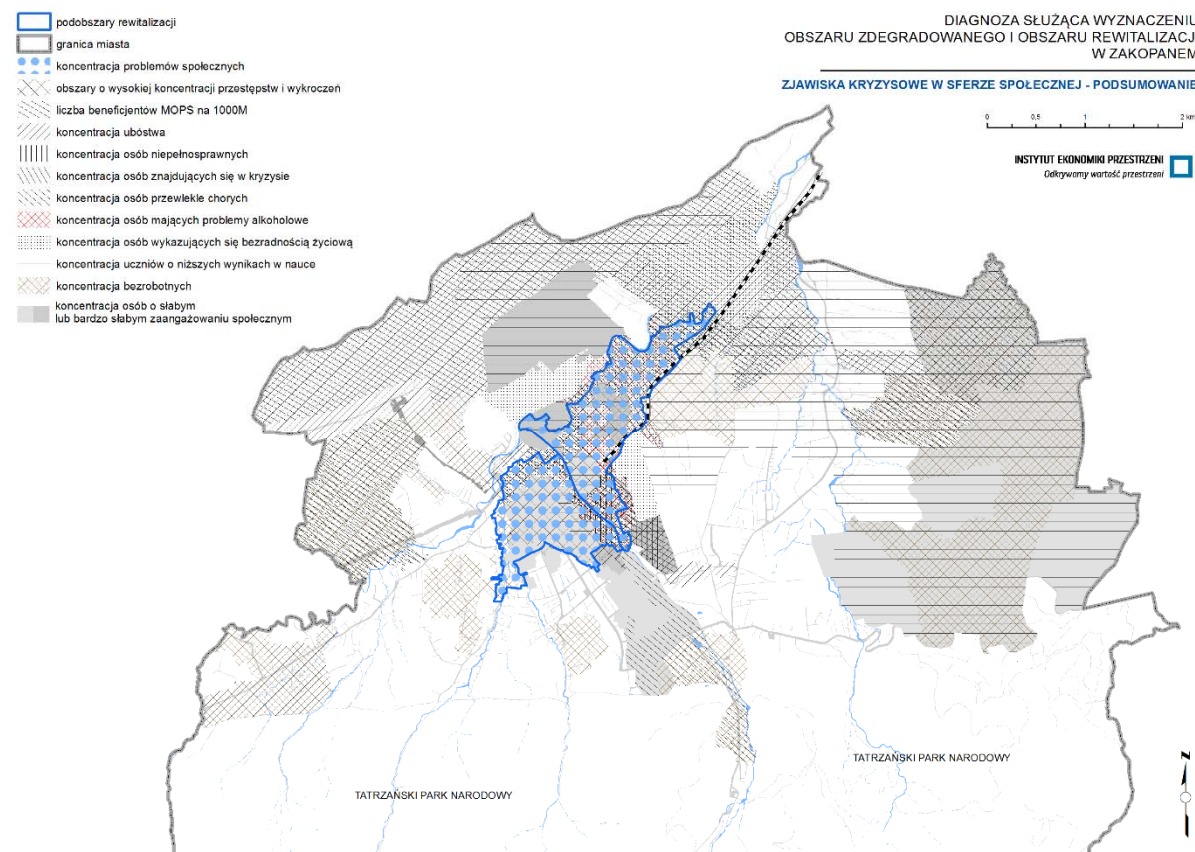
Spełnia on ustawowe ograniczenie w zarówno w zakresie maksymalnej możliwej do objęcia obszarem rewitalizacji powierzchni miasta (20%) jak i maksymalnej liczby mieszkańców możliwych do objęcia interwencją (30%).

Z uwagi na swoją powierzchnię, ale również i specyfikę obszar podzielony został przed przystąpieniem do konsultacji społecznych na dwa podoobszary o symbolu A i B. Działanie to miało charakter czysto techniczny (jest to jednolity obszar) i wynikało z konieczności prowadzenia niezależnie konsultacji w trudnym obszarze Parku Kulturowego ulicy Krupówki oraz otoczenia dworca PKP.

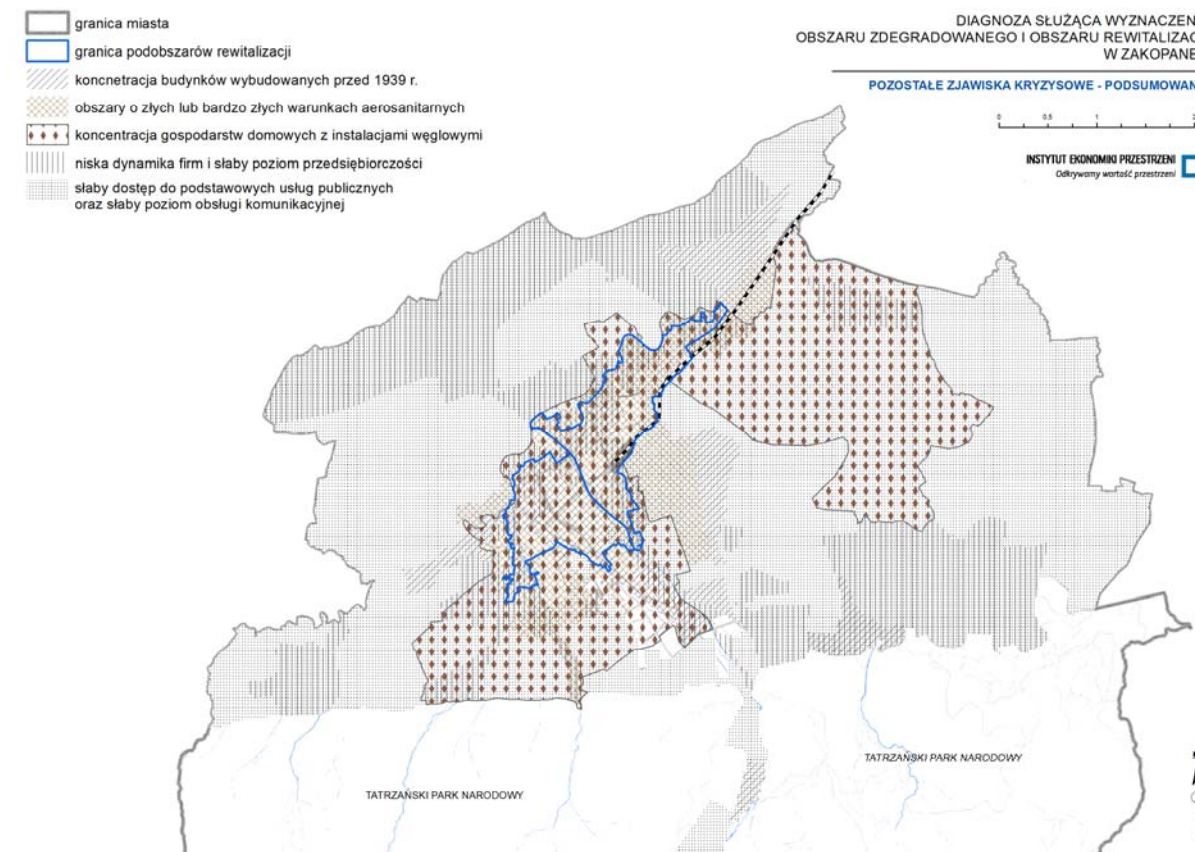

Rys. II.1.2. Procedura wyznaczenia obszaru zdegradowanego

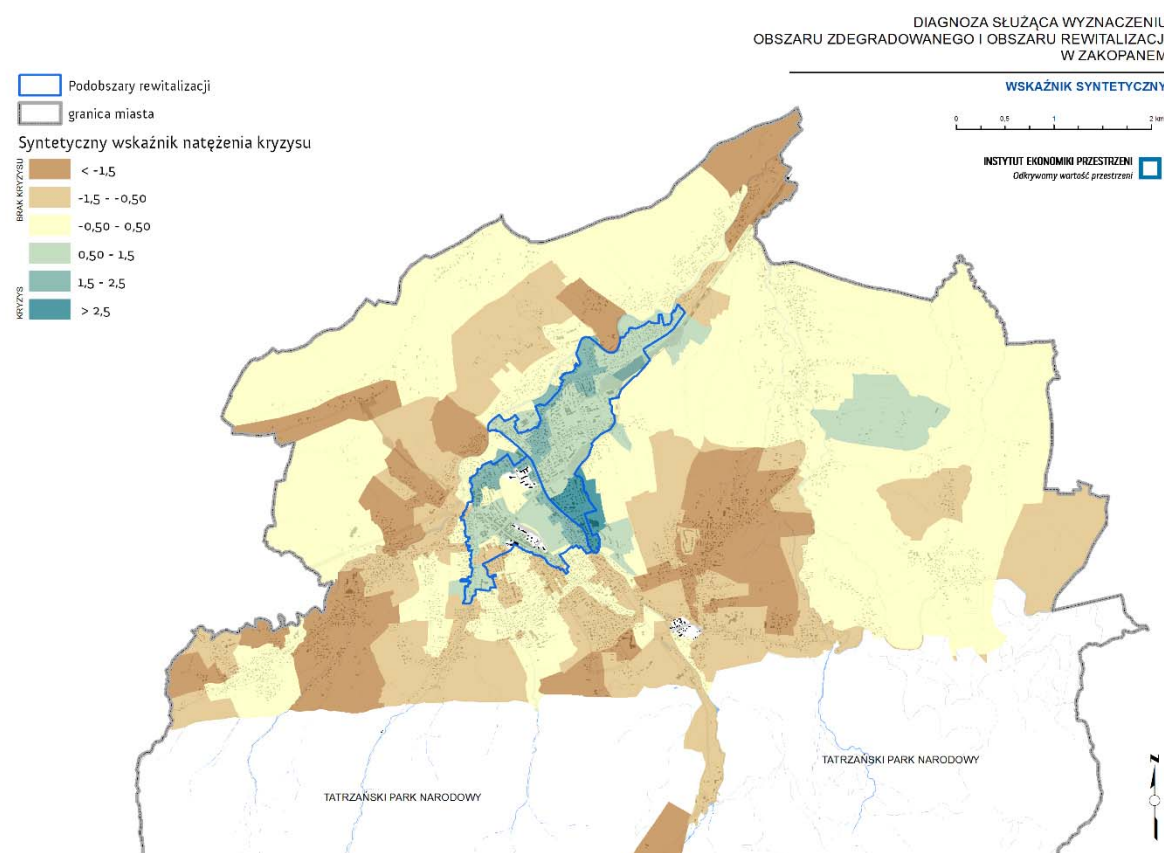
Źródło: J. Jeżak, W. Kłosowski, A. Jadach-Sepiolo, *Od obszaru zdegradowanego do obszaru rewitalizacji*, prezentacja opracowana dla Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju w ramach projektu pt.: „Modelowa rewitalizacja miast”.

Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej - podsumowanie

Zjawiska kryzysowe w pozostałych sferach - podsumowanie

Wskaźnik syntetyczny

Rys. II.1.3. Proces wyznaczania obszaru rewitalizacji

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

2.1. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji to wyznaczony uchwałą Rady Gminy obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju gminy, przygotowywana lub prowadzona jest rewitalizacja.

Wobec powyższego, z uwagi na charakter zdiagnozowanych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i technicznych obszarem rewitalizacji objęto te same tereny które wcześniej wskazano jako zdegradowane. Uznano bowiem, że tylko taka formuła przyczyni się do wprowadzenia kompleksowych działań w zakresie zrównoważonego rozwoju społecznego, połączonego z rozwojem gospodarczym oraz infrastrukturalno-przestrzennym, przy aktywnym udziale wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizowanego.

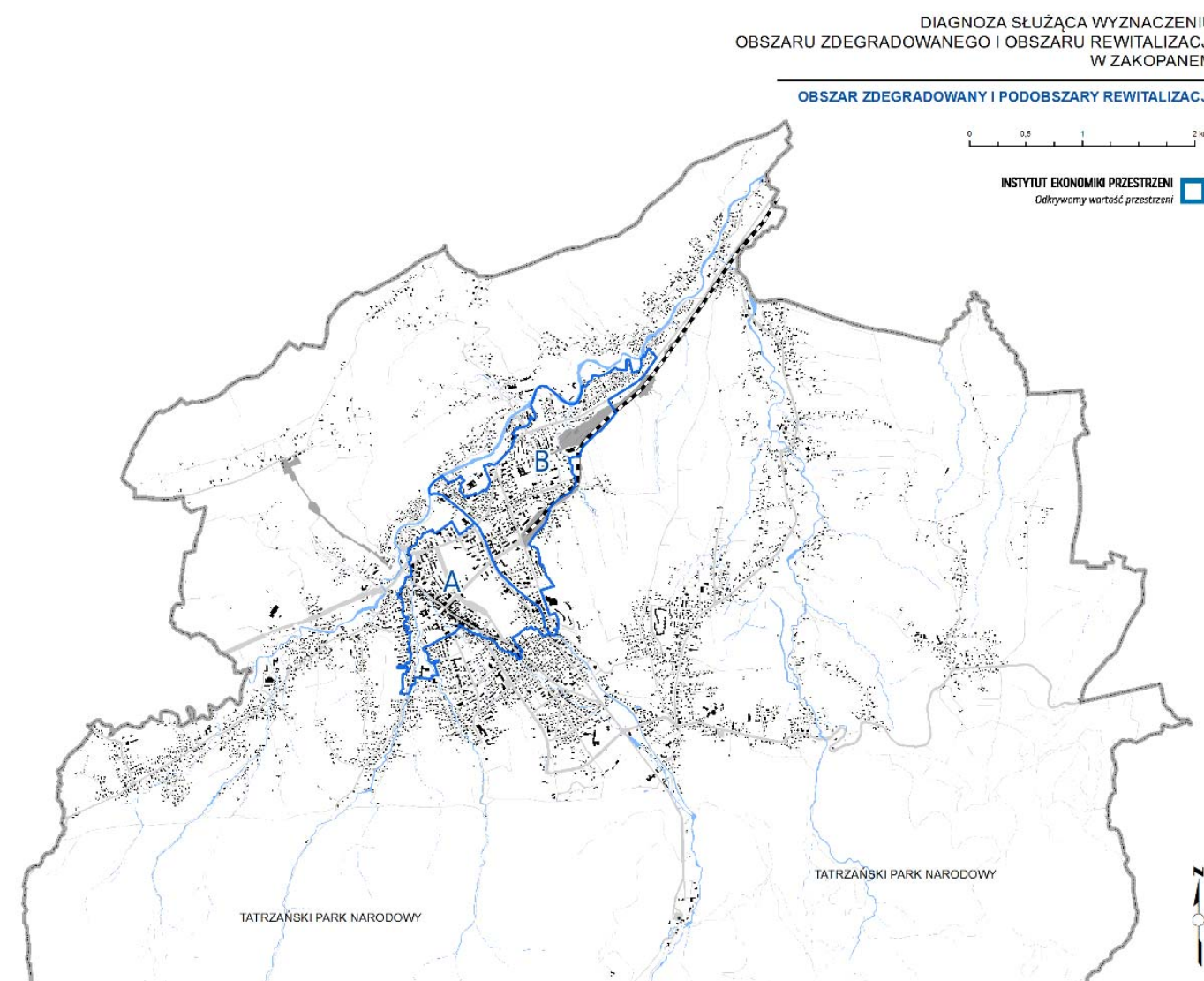
Granice obu obszarów zdegradowanego i rewitalizacji, zaprezentowano na rysunku nr II.3.

Podobszar A - zajmuje 99,15 ha, co stanowi 1,17% powierzchni gminy. Teren ten zamieszkuje 3003 mieszkańców, co stanowi 9,44% mieszkańców gminy.

Podobszar B zajmuje 127,59 ha, co stanowi 1,51% powierzchni gminy. Teren ten zamieszkuje 4647 mieszkańców, co stanowi 14,6% mieszkańców gminy.

Łącznie obszar rewitalizacji zajmuje 226,75 ha, co stanowi 2,68% powierzchni gminy i zamieszkuje 7650 mieszkańców, co stanowi 24,04% mieszkańców gminy.

Spełnia on ustawowe ograniczenie w zarówno w zakresie maksymalnej możliwej do objęcia obszarem rewitalizacji powierzchni miasta (20%) jak i maksymalnej liczby mieszkańców możliwych do objęcia interwencją (30%).

→ Rys. II.1.3. Obszar zdegradowany i podobszary rewitalizacji

Źródło: Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016

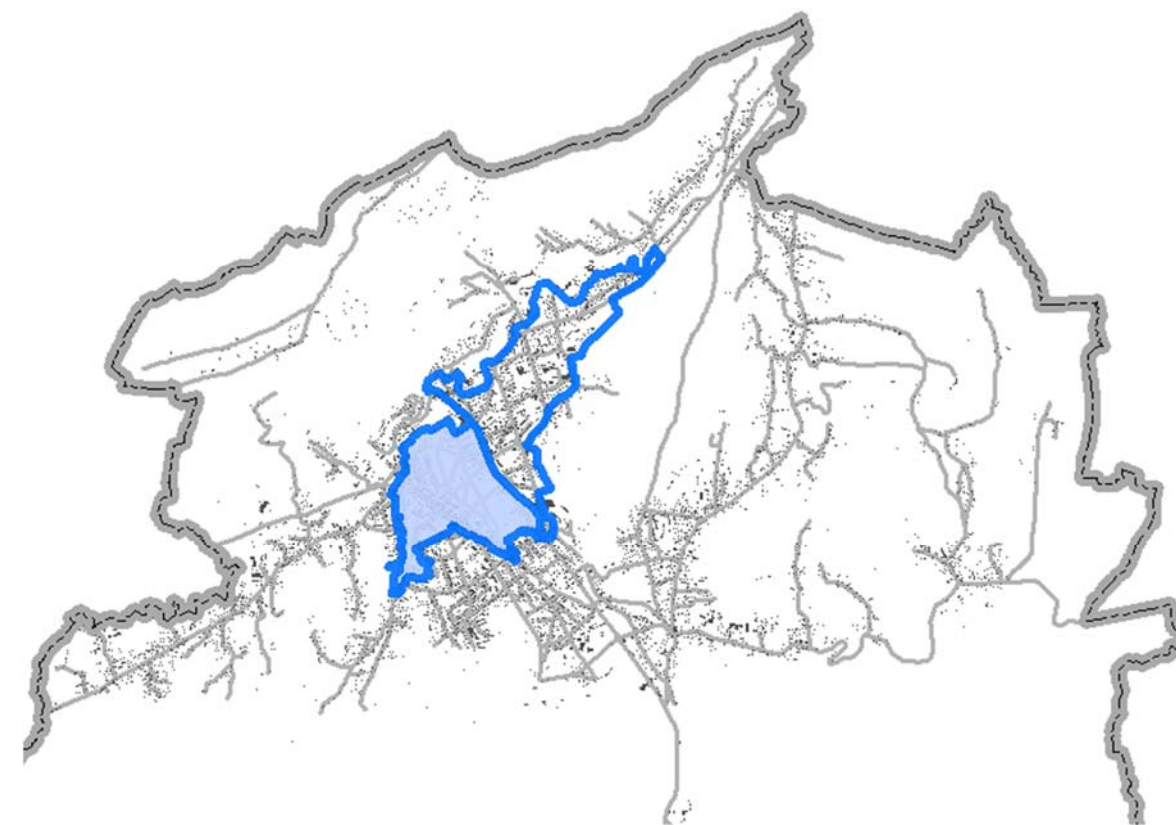
2.2. Podobszar rewitalizacji A

Podobszar położony jest w całości na terenie miasta Zakopane. Zamieszkuje go zdecydowana większość, bo trzy tysiące osób z ogólnej liczby 7 650 mieszkańców całego obszaru rewitalizacji. Jest to obszar silnie zurbanizowany, obejmujący swoim zasięgiem zarówno historyczny układ urbanistyczny miasta (ulica Krupówki), jak również część intensywnej zabudowy wielorodzinnej z okresu powojennego (kwartał aleje 3-go Maja, Zborowskiego, Nowotarska).

Obszarem, na którym koncentrują się zarówno negatywne zjawiska społeczne jak i inne negatywne zjawiska wymienione w ustawie o rewitalizacji jest teren, który obejmuje swoim zasięgiem fragment historycznej części miasta, w obrębie którego znalazły się m.in.:

- ulica Nowotarską jedną z najstarszych ulic w Zakopanem, przy której mieszkał ks. Józef Stolarczyk,
- teren Równi Krupowej od 1904 r. wyłączonej z zabudowy uchwałą Rady Gminy. W latach międzywojennych na Równi Krupowej były dwa stadiony sportowe, korty tenisowe, stadion lodowy. Na skrzyżowaniu z ulicą Sienkiewicza zachowany jest drewniany kiosk, wybudowany w latach międzywojennych. Nosi on nazwę Pocztówki,
- ulica Kościuszki wybudowana w 1904 roku pierwotnie nazwana Marszałkowską. Po I wojnie światowej nazwę zmieniono na Tadeusza Kościuszki. Jest to reprezentacyjna ulica w samym centrum miasta, w której sąsiedztwie zlokalizowano zarówno spektakularne obiekty hotelu Starmary otwartego w roku 1905, czy hotelu Marilor wzniesionego w 1912 roku jak i będąca dziś w stanie ruiny wybudowana w 1908 roku willa Turnia,
- park imienia Lecha Kaczyńskiego, byłego prezydenta RP,
- ulica Henryka Sienkiewicza (pierwotnie nad Bystrą), której historia sięga końca XVIII wieku, kiedy to w sąsiedztwie potoku Bystry powstały pierwsze zabudowania należące do rodziny Czarniaków-Pająków. Nad Bystrą, bo tak nazywano ówczesną ścieżkę, sięgała od obecnej ulicy Kościuszki do ulicy Witkiewicza. W 1898 roku ulicy nadano imię Henryka Sienkiewicza, a w 1904 przedłużono ją do ulicy Nowatorskiej. Przy tej ulicy stoi 200-letni, najstarszy w Zakopanem dom,
- ulica Krupówki, która nazwę wzięła od polany Krupówki, najśłynniejsza i najbardziej reprezentacyjna, której powstanie datowane jest na XIX wiek. W tym czasie była wąską ścieżką łączącą zakopiańskie Nawsie z Kuźnicami. Obecnie przykład najbardziej zdegradowanej ulicy handlowej, w wyniku zaniechania przez wiele lat wprowadzenia w jej obszarze regulacji planistycznych,

- ulica Mariusza Zaruskiego powstała w połowie XIX wieku. Ulica Zaruskiego łączy się z Ogrodową. Na uwagę zasługuje stary drewniany dom Limba stojący tuż przy urwisku potoku Młyniska. Jeszcze kilka lat temu na budynku była tablica pamiątkowa. Limba dzieli smutny los wielu zabytkowych willi popadających w ruinę,
- ulica Władysława Orkana powstała w 1931 roku, przy której mieści się kino Sokół, wybudowane w 1929 r. Po wojnie zmieniono nazwę kina na Giewont, do pierwotnej nazwy wrócono w 1993 roku. Za kinem znajduje się budynek Towarzystwa Gimnastycznego Sokół. Jego reaktywowanie nastąpiło w 1990 roku. Obecny budynek Sokoła oddano w 1955 roku i był on przeznaczony dla miejscowej Straży Pożarnej. Tuż obok zlokalizowany jest stadion sportowy wybudowany w 1939 r.,
- fragment ulicy Kościeliskiej, najstarszej ulicy Zakopanego, powstałej w XVI wieku na mocy nadań królewskich, dawne centrum Zakopanego tzw. Nawsie,
- ulica Kasprucie, jedna z najstarszych w Zakopanem, datowaną na początek XIX wieku, przy której zamieszkiwał ród Gąsieniców Kasprusi. Ostatecznie uformowana po 1884 r., w sąsiedztwie której zlokalizowane jest Muzeum im. Szymanowskiego oraz dom w którym mieszkał słynny przewodnik tatrzański Klimek Bachleđa,

Rys. II.1.4. Podobszar rewitalizacji A Źródło: opracowanie własne.

2.3. Podobszar rewitalizacji B

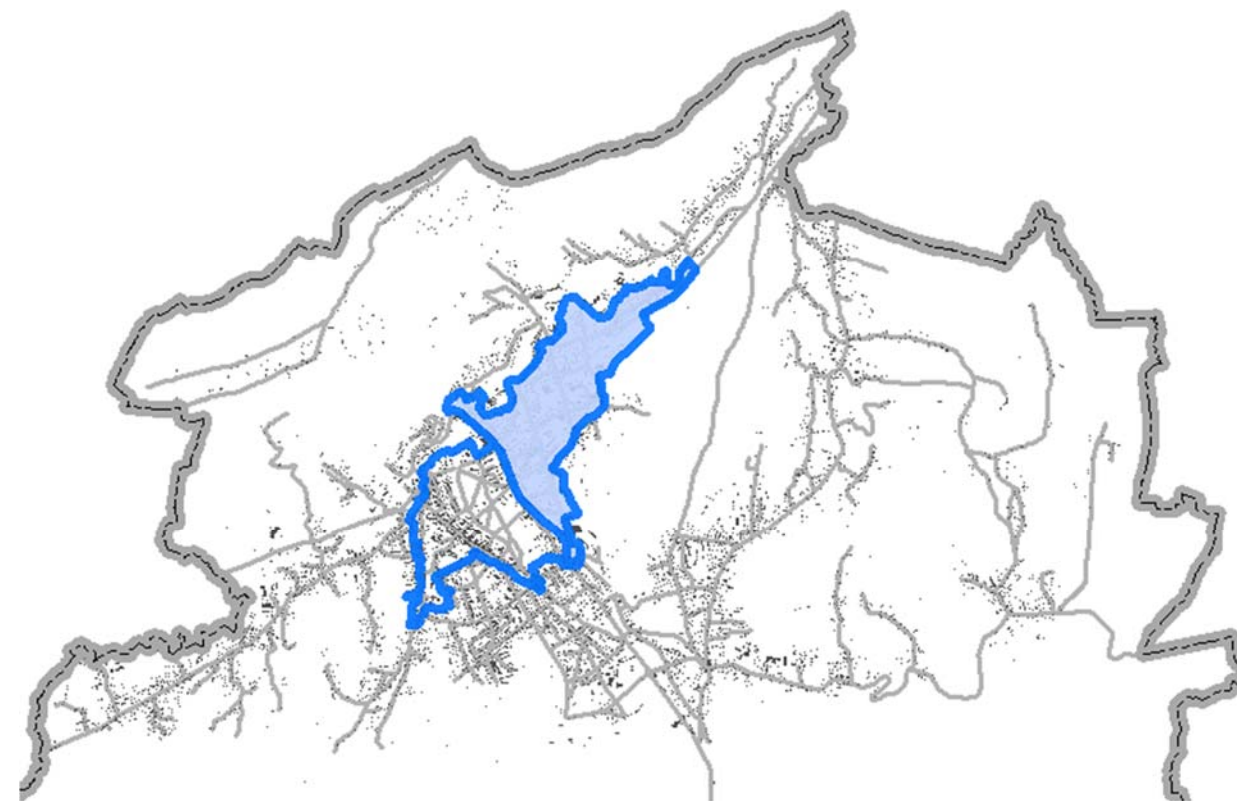
Podobszar położony jest w całości na terenie miasta Zakopane. Zamieszkuje go zdecydowana większość, bo 4 647 osób z ogólnej liczby 7 650 mieszkańców całego obszaru rewitalizacji. Jest to obszar silnie zurbanizowany, obejmujący swoim zasięgiem zarówno historyczne założenia miejskie jak: obszar dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Andrzeja Chramca, stację kolejową Zakopane, jak również część intensywnej zabudowy wielorodzinnej z okresu powojennego (kwartał ulic: Chramcówki, Nowotarska, Szymony). Obszar ten nie jest jednorodny, w jego północno-wschodniej części znajdują się zabudowa jednorodzinna położona w sąsiedztwie drogi krajowej nr 47 (ulica Bachledy) oraz pozostałości układu torowego stacji towarowej Zakopane.

Obszarem, na którym koncentrują się zarówno negatywne zjawiska społeczne jak i inne negatywne zjawiska wymienione w ustawie o rewitalizacji jest m.in.:

- ulica Jana Kasprowicza stanowiącą odcinek najstarszego traktu osadniczego wiodącego z Poronina wzdłuż potoku Zakopianka i Cicha Woda,
- ulica Nowotarską jedną z najstarszych ulic w Zakopanem, przy której mieszkał ks. Józef Stolarczyk,
- ulica Chramcówki wybudowana w połowie XIX wieku przez rodzinę Homolacsów, stanowiąca część traktu hutniczego od Cichej Wody do Kuźnic. Do 1900 ciągnęła się ona aż do ul. Witkiewicza, kiedy Rada Gminy podjęła decyzję o zmianie nazwy na ul. Jagiellońską dla uczczenia jubileuszu Wszechnicy Jagiellońskiej. W pierwszych latach XX wieku Chramcówki były reprezentacyjną ulicą Zakopanego. Wzdłuż ulicy wybudowano wille, które swym stylem i architekturą nawiązywały do stylu zakopiańskiego,
- obszar dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Andrzeja Chramca powstałego w 1887 r., który w latach 1916 do 1921 r. pełnił rolę sanatorium, swoją funkcję leczniczą zachował do lat 70. XX wieku, by ostatecznie stać się siedzibą Starostwa Powiatowego i teatru im. Stanisława Ignacego Witkiewicza,
- ulica Jagiellońska ulica willowa z architekturą stylu zakopiańskiego. Przykładem są wille Stefa, Bałamutka czy Konstantynówka zaprojektowana przez Stanisława Witkiewicza. W głębi za Konstantynówką znajduje się Warszawianka która po roku 1930 pełniła rolę placówki zdrowotnej, a do 1971 roku była Sanatorium Przeciwgruźliczym. Za Warszawianką stoi budynek Galerii Sztuki Władysława Hasióra. Galerię otworzono w lutym 1985 roku. Pierwotnie budynek galerii pełnił rolę sanatoryjnej leżakowni.
- ulica Wenantego Piaseckiego ulica nazwana po I wojnie światowej imieniem wybitnego lekarza, łączy ulicę Jagiellońską z Sienkiewicza.

Po lewej stronie ulicy, przy potoku stoi willa Chochlik wybudowana w 1908 roku przez prof. Teodora Axentowicza, malarza, profesora ASP w Krakowie. Na ulicy Piaseckiego są drewniane wille zbudowane w 1897 roku

- ulica Kamieniec przy której znajduje się szpital powiatowy im. Tytusa Chałubińskiego. W sąsiedztwie ulicy Kasprowicza i Ronda Andrzeja Chramca wybudowany został nowoczesny apartamentowiec. W połowie lat 30 na tym terenie usytuowane były garaże dla autobusów, potem PKS do początku XXI wieku. Pod numerem 59 istnieje willa Stara Polana wybudowana w 1904 roku. Przez wiele lat była tam Pracownia Regionalna Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej. Uwagę warto zwrócić na willę Barabaszówka wybudowaną w 1880 roku.

Rys. II.1.5. Podobszar rewitalizacji B

Źródło: opracowanie własne.

III. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

1. PRZYJĘTA METODYKA

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji Gminny Program Rewitalizacji powinien zawierać w szczególności szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji, obejmującą analizę negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych oraz analizę lokalnych potencjałów występujących na terenie podobszarów rewitalizacji.

Jak wskazano to wcześniej w ramach wykonanej *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Zakopanem* zdelimitowano dwa podobszary rewitalizacji.

Przystępując do wykonania pogłębionej diagnozy wyznaczonych podobszarów rewitalizacji przyjęto metodykę postępowania zgodnie z którą każdy z podobszarów rewitalizacji, jeśli było to tylko możliwe, oceniony został pod kątem występowania negatywnych zjawisk i czynników kryzysowych.

Problem z dostępnością danych w układzie wewnątrzgminnym powinien stanowić przedmiot odrębnych analiz na poziomie kraju, tak by można było wprowadzić stosowne zmiany w systemie ich zbierania, przed kolejną aktualizacją gminnych programów rewitalizacji. W miastach wciąż brakuje baz danych i systemów informacji przestrzennej, które pozwalałyby prowadzić zaawansowane analizy wielokryterialne.

Ze względu na kwestie techniczne odstąpiono od podziału treści analizy na dwa podobszary rewitalizacji i analizowano je wg występujących w ustawie o rewitalizacji sfer. Taki zabieg podyktowany był chęcią uniknięcia powielania grafik użytych do zobrazowania zjawisk i czynników kryzysowych (obszary sąsiadują ze sobą bezpośrednio). Mimo takiej zmiany, w każdej sferze starano się charakteryzować zjawiska niezależnie dla każdego z podobszarów rewitalizacji.

Szczegółowa diagnoza podzielona została na trzy podrozdziały. W pierwszym omówiono charakterystykę poszczególnych podobszarów rewitalizacji w układzie sfer. Podsumowaniem każdej sfery jest wykaz zjawisk i czynników kryzysowych zdiagnozowanych w danym podobszarze rewitalizacji. Pogłębioną analizę przeprowadzono w oparciu o wyniki obserwacji ekspertów (spacery badawcze), wywiady z lokalnymi ekspertami, warsztaty mapujące problemy z udziałem mieszkańców, przedstawicieli władz, pracowników Urzędu Miasta oraz jednostek podległych, przedstawicieli środowiska biznesu oraz organizacji społecznych, warsztaty poświęcone ubóstwu i bezrobociu, bezpieczeństwu na obszarze rewitalizacji oraz przestrzeniom publicznym oraz warsztaty poświęcone obecnej i przyszłej działalności zakopiańskich organizacji pozarządowych w obszarze rewitalizacji.

Zamknięciem tej części jest spis problemów i potrzeb wskazanych przez mieszkańców poszczególnych podobszarów w trakcie ww. sześciu spotkań.

Przedstawiony opis został dodatkowo uzupełniony o drzewo problemów zestawiające zasygnalizowane problemy, stanowiące załącznik do programu. Dodatkowo przygotowano drzewa problemów w podziale na analizowane problemy.

Drugim elementem szczegółowej diagnozy jest analiza lokalnych potencjałów, w podziale na podobszary.

W ramach tej części raportu wskazano kluczowe czynniki mogące stać się motorem rozwoju lokalnego, zgodnie z zasadą, iż rewitalizacja nie jest walką z patologiami, ale długoletnią inwestycją w zamiany w obszarze zdegradowanym, które mają przynieść rozwój obszaru i gminy.

Trzecim podrozdziałem zamykającym przeprowadzoną szczegółową diagnozę jest charakterystyka zdiagnozowanych potrzeb rewitalizacyjnych.

Rys. III.1.1. Przed warsztatem poświęconym przyszłości budynku tzw. „Czerwonego Dworu”
fot. Janusz Jeżak

2. NEGATYWNE ZJAWISKA I CZYNNIKI KRYZYSOWE NA OBSZARACH OBJĘTYCH REWITALIZACJĄ

Przeprowadzona analiza potwierdza fakt, że obszarami szczególnie zdegradowanymi, czyli takimi, które osiągnęły najwyższe wyniki zarówno w sferze społecznej, jak i w pozostałych współwystępujących negatywnych zjawiskach, są tereny centrum miasta.

Podstawowym celem analizy negatywnych czynników kryzysowych jest zdefiniowanie szczegółowych problemów dotyczących obszary objęte rewitalizacją, tak by możliwe było zbudowanie strategii wyprowadzenia obszaru z kryzysu.

Z tego powodu poniżej zebrano informacje na temat występujących we wskazanych podobszarach rewitalizacji problemów, zdiagnozowanych w pierwszej kolejności metodami ilościowymi na etapie diagnozy całej gminy, a następnie pogłębionych metodami jakościowymi.

2.1. Koncentracja negatywnych zjawisk społecznych

2.1.1. Negatywne procesy demograficzne

Tab. III.1. Wskaźniki dotyczące demografii

	wskaźniki dot. demografii		
	Gęstość zaludnienia	Udział osób w wieku poprodukcyjnym	Średnia wieku
	os./km ²	%	w latach
Podobszar A	3028	26,88	45,09
Podobszar B	3642	29,09	43,95
średnia dla gminy	317	23,41	42,70

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

Podobszar A

Na analizowanym obszarze zameldowanych jest 3003 mieszkańców, 54,64% stanowią kobiety a 45,36% mężczyźni (w Polsce średnio gminy zamieszkuje 52% kobiet) – dane geokodowane, nieznacznie różnią się od oficjalnej statystyki GUS.

Gęstość zaludnienia jest bardzo wysoka i wynosi 3028 os./km² i jest typowa dla obszarów śródmiejskich. Średnia gęstość zaludnienia w polskich miastach wg GUS wynosi na koniec 2014 r. 1078 os./km².

Średnia wieku osób zamieszkujących podobszar wynosi ponad 45,09 lat (wśród kobiet 48,49 lat, a wśród mężczyzn 41 lata). W Polsce w 2013 roku wg danych GUS średnia wieku wyniosła 39,1 lat (40,9 lat wśród kobiet i 37,4 lat wśród mężczyzn).

fot. fotolia.pl

Średnia wieku oraz piramida płci i wieku wskazuje na starzenie się społeczności tego podobszaru. Udział ludności poniżej 10 roku życia jest niski i wynosi zaledwie 9,02%, przy jednocześnie bardzo wysokim udziale ludności powyżej 70 roku życia – 16,65%.

Kształt piramidy wieku wskazuje na regresywną strukturę ludności zamieszkującej podobszar. Ten typ struktury charakteryzuje się malejącą z roku na rok liczbą urodzeń.

W wieku przedprodukcyjnym znajduje się 15,28% populacji podobszaru (przy średniej dla Polski 18% – GUS 2014), w wieku produkcyjnym znajduje się 57,84% populacji (przy średniej dla Polski 63% – GUS 2014), natomiast w wieku poprodukcyjnym jest aż 26,88%, (W Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 19% - GUS 2014).

Jednocześnie występuje zaawansowany proces starzenia się zasobów siły roboczej powodowany zwiększaniem się liczby osób w wieku niemobilnym, tj. powyżej 44 roku życia (45 – 59 kobiety, 45 – 64 mężczyźni).

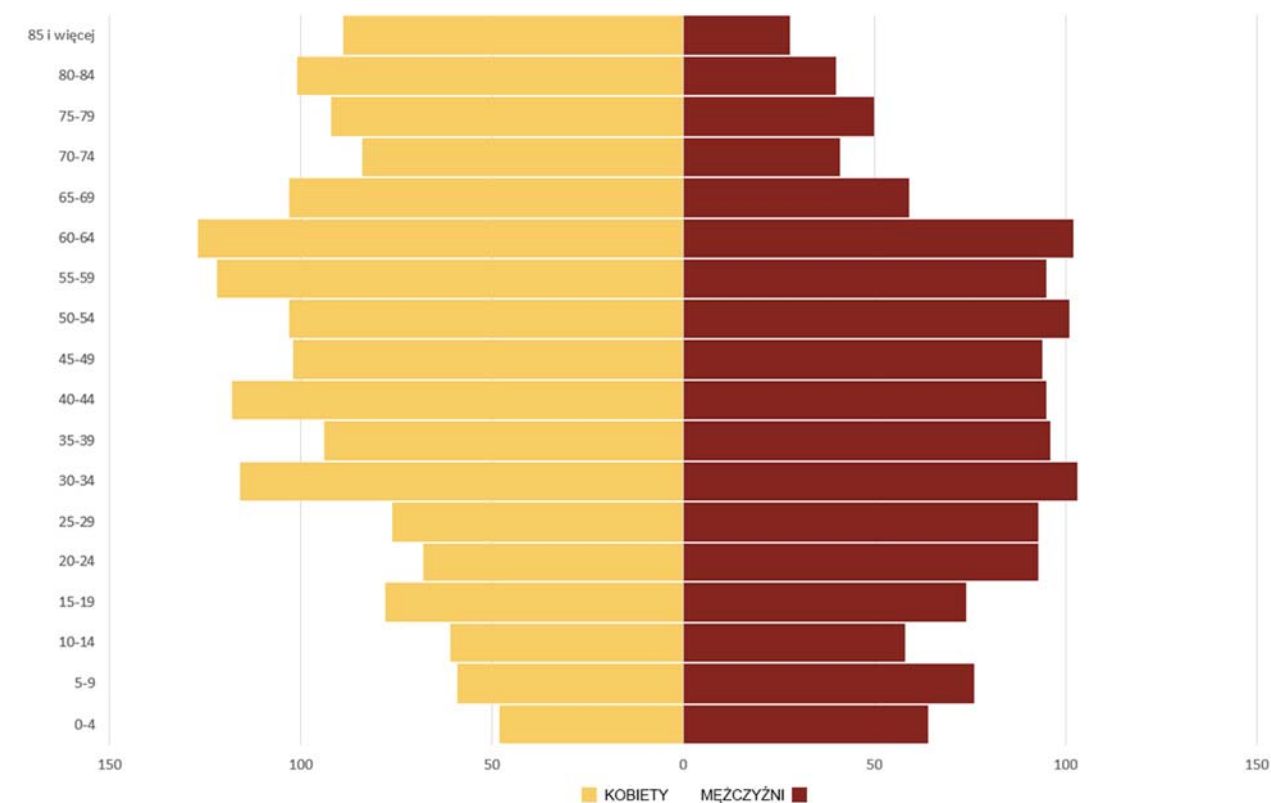
Udział ludności w tym wieku wynosi już 23,94% i jest bliski średniej dla Polski wynoszącej 23,3% (GUS 2014). Bardzo niepokojący jest wysoki udział mężczyzn w wieku niemobilnym, który wynosi 54,5% osób w wieku niemobilnym. Oznacza to, że w niedługim czasie znacznie zwiększy się udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

Zmieniająca się struktura demograficzna będzie negatywnie wpływała na zdolność mieszkańców do ponoszenia nakładów na utrzymanie istniejących zasobów mieszkaniowych.

Wartość wskaźnika starości na poziomie 30,05 (udział ludności w wieku 60 lat i więcej w populacji), świadczy o bardzo wysokim stopniu starości analizowanych struktur demograficznych (wg. Interpretacji E. Rosseta; A. Abramowska-Kmon, Studia Demograficzne 1(159) 2011, Instytut Statystyki i Demografii SGH Warszawa).

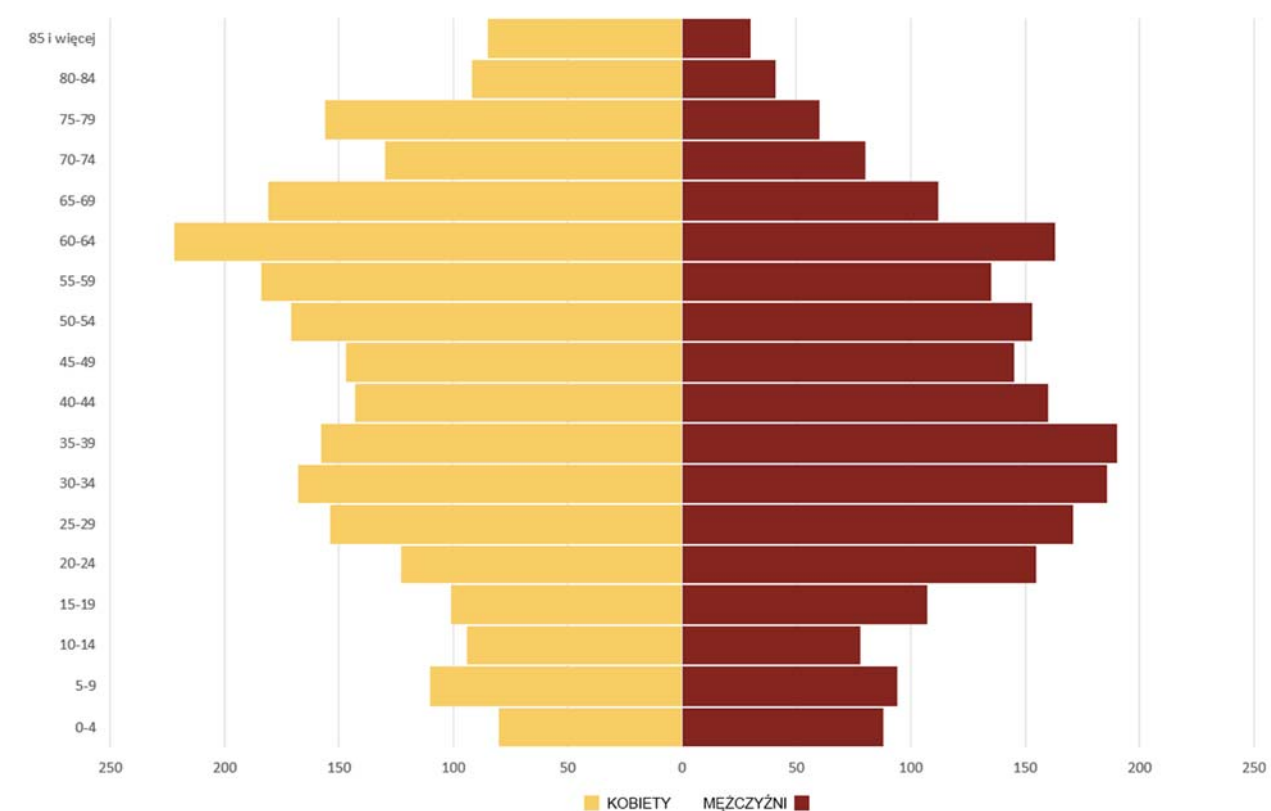
Starzenie się społeczności podobszaru potwierdzają współczynniki obciążenia demograficznego. Współczynnik obciążenia demograficznego całkowitego (poziom ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) wynoszący 72,89 osób, jest znacząco wyższym od tego wskaźnika dla średniego poziomu odnotowywanego w miastach w Polsce (59 osób).

W podobszarze obserwowany jest niski wskaźnik obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący 21,07 (liczba dzieci w wieku 0-14 lat do liczby osób w wieku produkcyjnym).

Rys. III.2. Piramida wieku i płci podobszaru A

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

Rys. III.2.1. Piramida wieku i płci podobszaru B

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

Podobszar B

Na analizowanym obszarze zameldowanych jest 4647 mieszkańców, 53,77% stanowią kobiety a 46,22% mężczyźni (w Polsce średnio gminy zamieszkuje 52% kobiet) – dane geokodowane, nieznacznie różnią się od oficjalnej statystyki GUS.

Gęstość zaludnienia jest bardzo wysoka i wynosi 3642 os./km² i jest typowa dla obszarów śródmiejskich. Średnia gęstość zaludnienia w polskich miastach wg GUS wynosi na koniec 2014 r. 1078 os./km². Średnia wieku osób zamieszkujących podobszar wynosi ponad 43,95 lat (wśród kobiet 46,06 lat, a wśród mężczyzn 40,87 lata). W Polsce w 2013 roku wg danych GUS średnia wieku wyniosła 39,1 lat (40,9 lat wśród kobiet i 37,4 lat wśród mężczyzn).

Średnia wieku oraz piramida płci i wieku wskazuje na starzenie się społeczności tego podobszaru. Udział ludności poniżej 10 roku życia jest niski i wynosi zaledwie 8,0%, przy jednocześnie bardzo wysokim udziale ludności powyżej 70 roku życia – 13,51%.

Kształt piramidy wieku wskazuje na regresywną strukturę ludności zamieszkującej podobszar. Ten typ struktury charakteryzuje się malejącą z roku na rok liczbą urodzeń.

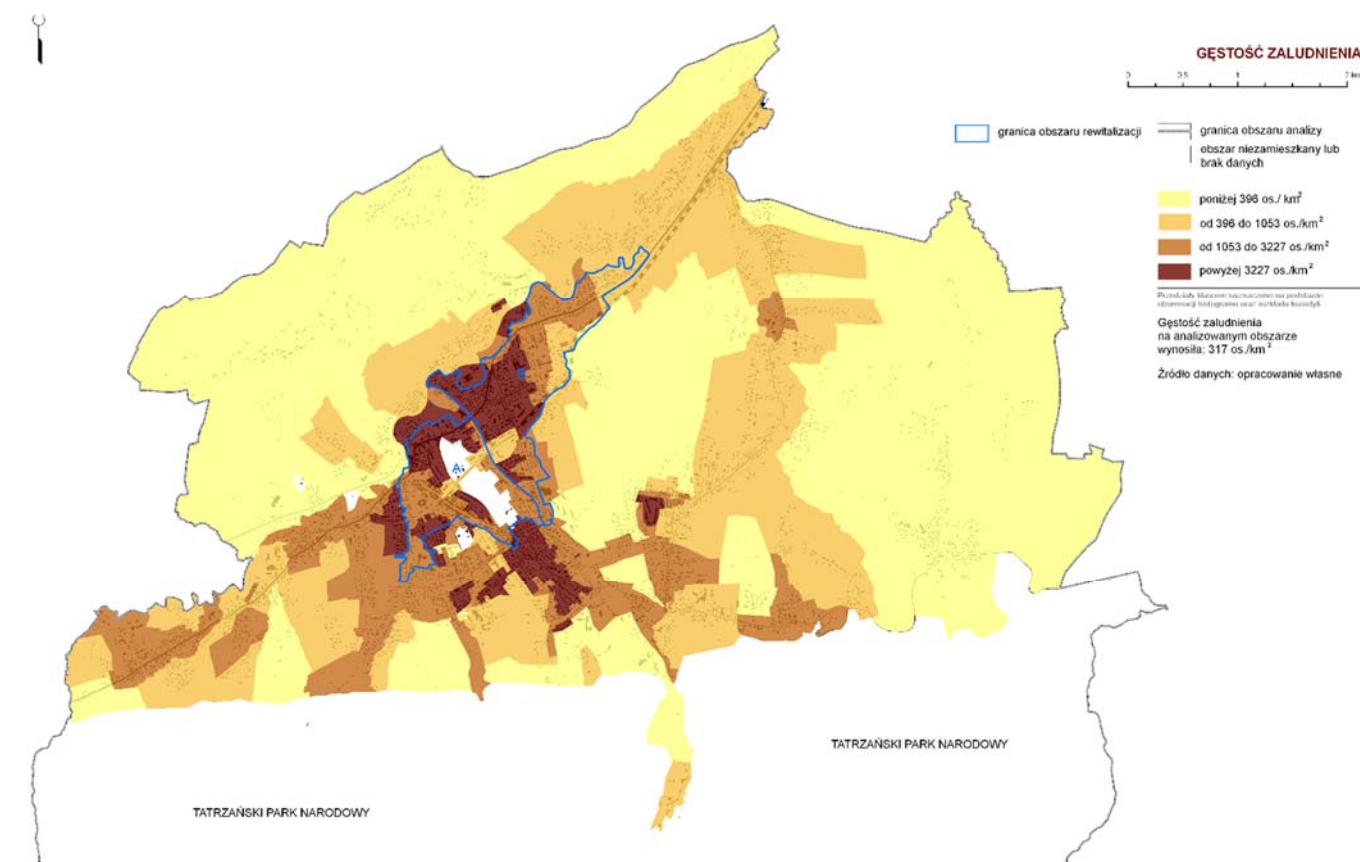
W wieku przedprodukcyjnym znajduje się 14,03% populacji podobszaru (przy średniej dla Polski 18% – GUS 2014), w wieku produkcyjnym znajduje się 56,88% populacji (przy średniej dla Polski 63% – GUS 2014), natomiast w wieku poprodukcyjnym jest aż 29,09%, (W Polsce wskaźnik ten osiągnął wartość 19% - GUS 2014). Jednocześnie występuje zaawansowany proces starzenia się zasobów siły roboczej powodowany zwiększaniem się liczby osób w wieku niemobilnym, tj. powyżej 44 roku życia (45 – 59 kobiety, 45 – 64 mężczyźni).

Udział ludności w tym wieku wynosi już 23,62%. Bardzo niepokojący jest wysoki udział mężczyzn w wieku niemobilnym, który wynosi 54,28% osób w wieku niemobilnym. Oznacza to, że w niedługim czasie znacznie zwiększy się udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

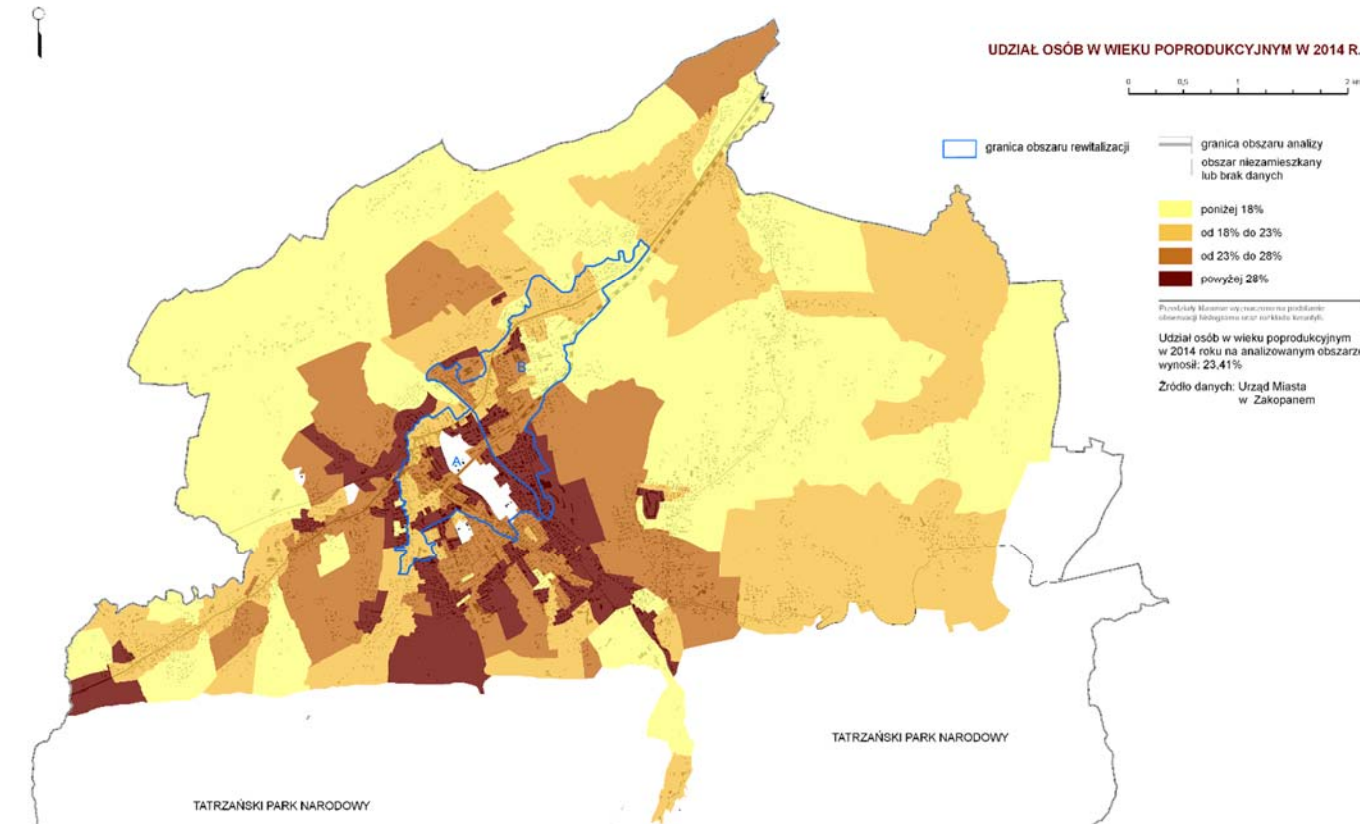
Zmieniająca się struktura demograficzna będzie negatywnie wpływała na zdolność mieszkańców do ponoszenia nakładów na utrzymanie istniejących zasobów mieszkaniowych.

Wartość wskaźnika starości na poziomie 29,09 (udział ludności w wieku 60 lat i więcej w populacji), świadczy o bardzo wysokim stopniu starości analizowanych struktur demograficznych. Starzenie się społeczności podobszaru potwierdzają współczynniki obciążenia demograficznego. Współczynnik obciążenia demograficznego całkowitego (poziom ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) wynoszący 75,76 osób, jest znacząco wyższym od tego wskaźnika dla średniego poziomu odnotowywanego w miastach w Polsce (59 osób).

W podobszarze obserwowany jest niski wskaźnik obciążenia demograficznego dziećmi wynoszący 20,58 (liczba dzieci w wieku 0-14 lat do liczby osób w wieku produkcyjnym).

Rys. III.2.2. Gęstość zaludnienia

Rys. III.2.3. Udział osób w wieku poprodukcyjnym

Źródło: Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

Zaobserwowane zjawiska

Alarmujący jest fakt, iż **systematycznie ubywa mieszkańców Zakopanego**. Proces ten widoczny jest w centrum miasta, które obecnie zamieszkuje jedynie ok 8,5 tys. mieszkańców, co stanowi ok. 30% ludności Zakopanego.

Niewątpliwie na taką sytuację wpływają procesy demograficzne, sytuacja rynkowa (wzrastające ceny nieruchomości w centrum miasta), proces wypychania mieszkańców Zakopanego przez osoby inwestujące w lokale z przeznaczeniem na kwatery turystyczne. Zapewne wpływ na ten proces może mieć koncentracja aktywności w przestrzeni publicznej centrum miasta, która w wielu przypadkach może obniżać jakość życia w mieście.

Należy zastanowić się co do możliwych działań powstrzymujących to negatywne zjawisko. Za najważniejsze działania należy uznać przygotowanie strategii zarządzania obszarem centralnym miasta, prowadzenie aktywnej polityki mieszkaniowej, prowadzenie mikro ulepszeń w obszarach mieszkaniowych.

Równie niepokojące jak wyludnianie się miasta jest zjawisko **starzenia się lokalnej społeczności**. Regresywna struktura demograficzna podobszaru A wskazuje, że miasto staje przed nowymi wyzwaniem. Wskaźnik udziału ludności w wieku poprodukcyjnym wynosi obecnie 26,88% i już jest wyższy od średniej dla Polski o prawie 5%. Jeszcze trudniejsza sytuacja w podobszarze B, gdzie udział ludności w wieku poprodukcyjnym wynosi obecnie 29,09% i już jest wyższy od średniej dla Polski o prawie 6%.

Proces ten powoduje zmianę potrzeb mieszkańców, co wymuszać będzie konieczność przedefiniowania roli obiektów publicznych tj. szkoły, ośrodki kultury, tak by wychodziły naprzeciw nowej grupie użytkowników (Uniwersytet III wieku, Kluby seniora itp.). Zachodzące zjawiska demograficzne predestynują podobszar do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi.

Przeprowadzone analizy wskazują na **bardzo silne wewnętrzne zróżnicowanie grup struktury ekonomicznej ludności**. W obszarze opracowania występują rejony, w obrębie których odnotowano wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym sięgający nawet ponad 36%. Wymagają one w pierwszej kolejności podjęcia działań, które będą dostosowały istniejące zagospodarowanie do zmieniających się potrzeb użytkowników.

Należy mieć na uwadze, że **zmieniająca się struktura demograficzna będzie negatywnie wpływała na zdolność mieszkańców do ponoszenia nakładów na utrzymanie istniejących zasobów mieszkaniowych**. Konieczne jest zatem przygotowanie działań osłonowych, tak by nie doszło do dodatkowych migracji oraz zmiany funkcji istniejących lokali z mieszkaniowych na usługowe lub biurowe.

Coraz mniejsza liczba dzieci wskazuje na konieczność zastanowienia się nad przyszłą funkcją istniejących obiektów oświatowych. Być może powinny one ewoluować w kierunku centrów społecznej aktywności.

Ważną kwestią jest również występujący **zaawansowany proces starzenia się zasobów siły roboczej powodowany zwiększaniem się liczby osób w wieku niemobilnym**.

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe związane z procesami demograficznymi

Podobszar A

- starzenie się lokalnej społeczności,
- wysoki udział ludności w wieku niemobilnym,
- wysoka średnia wieku mieszkańców podobszaru,
- bardzo silne wewnętrzne zróżnicowanie grup struktury ekonomicznej ludności,
- zmieniająca się zdolność mieszkańców do ponoszenia nakładów na utrzymanie istniejących zasobów mieszkaniowych,
- potrzeba aktywizacji ruchowej, społecznej i kulturalno-oświatowej seniorów,
- istniejące bariery architektoniczne.

Podobszar B

- starzenie się lokalnej społeczności,
- wysoki udział ludności w wieku niemobilnym,
- wysoka średnia wieku mieszkańców podobszaru,
- bardzo silne wewnętrzne zróżnicowanie grup struktury ekonomicznej ludności,
- zmieniająca się zdolność mieszkańców do ponoszenia nakładów na utrzymanie istniejących zasobów mieszkaniowych,
- potrzeba aktywizacji ruchowej, społecznej i kulturalno-oświatowej seniorów,
- istniejące bariery architektoniczne.

2.1.2. Bezrobocie

Istotnym elementem prowadzonej analizy bez wątpienia jest sytuacja na rynku pracy. Poziom bezrobocia wśród mieszkańców podobszarów stanowi bowiem jedną z podstawowych determinant zjawisk kryzysowych i bezpośrednio przyczynia się do degradacji dotkniętych tym zjawiskiem obszarów miasta.

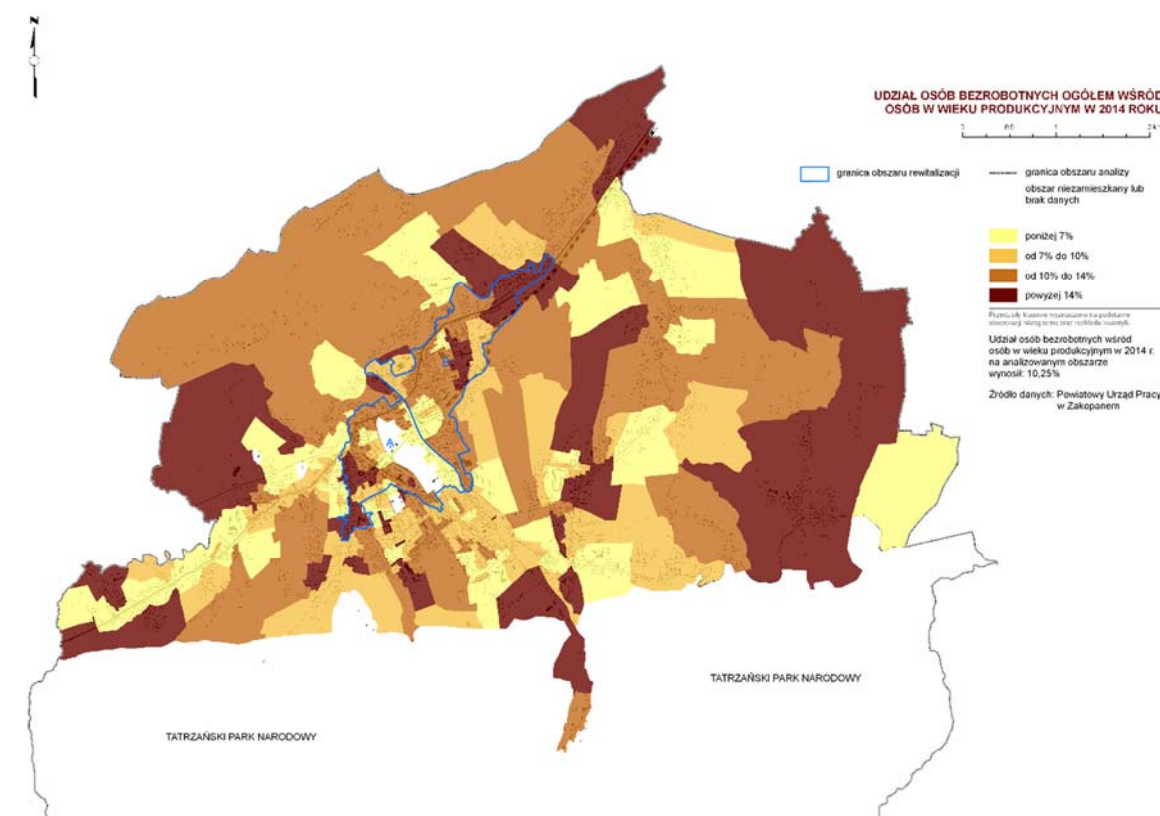
Podstawowym wskaźnikiem definiującym analizowany problem jest wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego. Jego konstrukcja jest złożona i w praktyce trudna do wdrożenia na poziomie ulic, czyli poziomie odniesienia stosowanym przy diagnozach rewitalizacyjnych. Stopa bezrobocia to odsetek bezrobotnych wśród osób aktywnych ekonomicznie (a więc pracujących i bezrobotnych policzonych łącznie). Tymczasem o ile dane o liczebności bezrobotnych udostępnia Powiatowy Urząd Pracy, o tyle na ogół nie mamy danych o liczebności pracujących na poziomie ulicy. Praktycznie dostępnym wskaźnikiem jest odsetek bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym. Ten wskaźnik opracowano dla potrzeb delimitacji obszarów zdegradowanych w Zakopanem i posłużono się nim w pogłębionej diagnozie.

Jeszcze lepszym wskaźnikiem ukazującym trwałość negatywne zjawiska jakim jest bezrobocie, jest wskaźnik udziału długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten abstrahuje od lokalnych zawirowania na rynku pracy, wskazując osoby, które trwale nie mogą znaleźć zatrudnienia na rynku pracy.

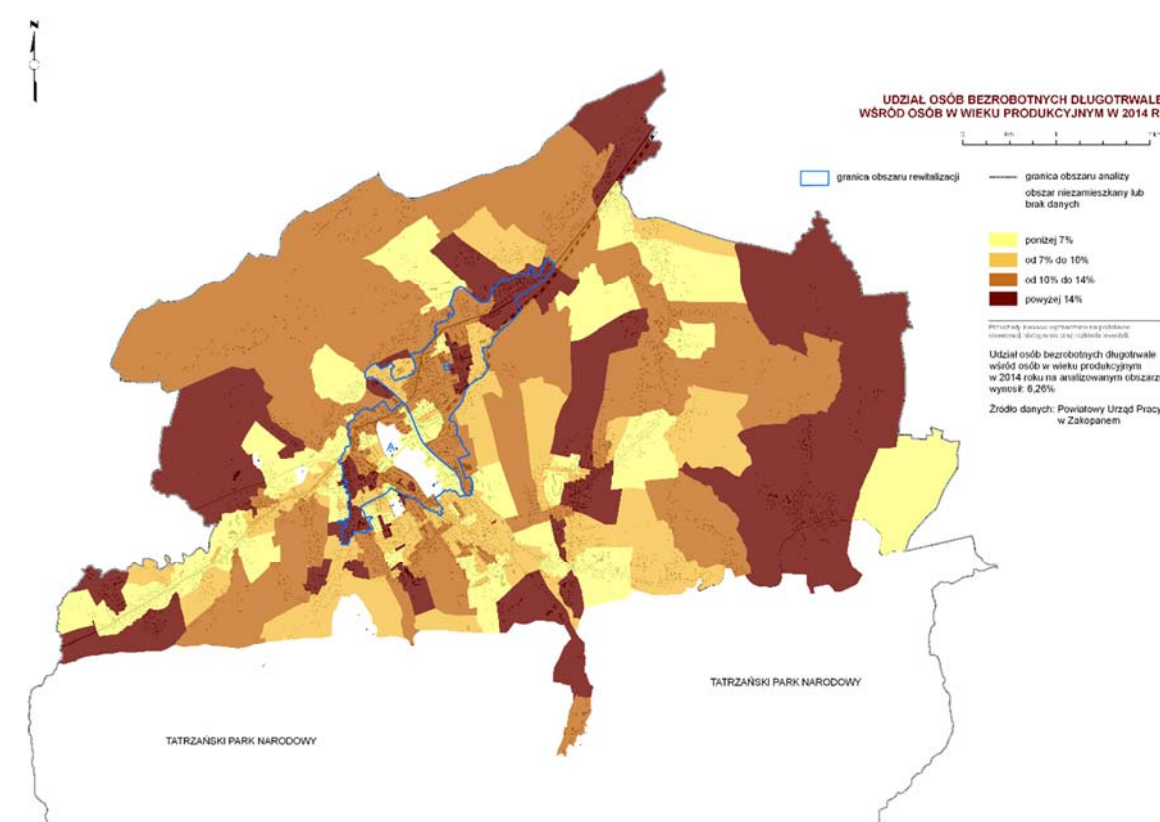
Tab. III.3. Wskaźniki dotyczące bezrobocia

	Liczba bezrobotnych ogółem	Liczba bezrobotnych długotrwale
	na 100 osób w wieku produkcyjnym	
	%	%
Podobszar A	11,36	6,31
Podobszar B	11,61	7,65
średnia dla gminy	11,22	6,26

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

Rys. III.2.4. Udział osób bezrobotnych ogółem wśród osób w wieku produkcyjnym w 2014 r.

Rys. III.2.5. Udział osób bezrobotnych długotrwale wśród osób w wieku produkcyjnym w 2014 r.

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

W analizie rynku pracy opracowanym w 2014 r. przez Powiatowy Urząd Pracy w Zakopanem możemy odnaleźć ogólną informację na temat wykształcenia bazującą na wynikach Narodowego Spisu Powszechnego.

Zgodnie z tym opracowaniem wśród mieszkańców powiatu tatrzańskiego w wieku powyżej 13 roku życia, u których ustalono poziom wykształcenia, dominują osoby o wykształceniu średnim i policealnym, które stanowią ponad 30% badanej grupy. 13% tej grupy stanowią osoby z wykształceniem wyższym.

W opracowaniu tym wskazano również, że struktura zatrudnienia według sektorów na terenie powiatu tatrzańskiego różni się od struktury województwa małopolskiego i Polski jako całości. Obszar działania Powiatowego Urzędu Pracy w Zakopanem można scharakteryzować jako w zdecydowany sposób nastawiony na świadczenie usług, co należy ocenić w sposób pozytywny. Cechą wyróżniającą powiat tatrzański pozostaje również wyjątkowo niski udział odsetka zatrudnionych w sektorze przemysłu w kontekście wartości charakterystycznych dla regionu oraz kraju. Potwierdza to tezę, iż obszar powiatu gospodarczo skoncentrowany jest w głównej mierze na realizację usług sektora turystycznego.

Z punktu widzenia analizy rynku pracy powiatu tatrzańskiego istotne znaczenie mają wyniki NSP dotyczące deklarowanego głównego źródła utrzymania. Wynika z nich, że źródło utrzymania dla blisko 22 % mieszkańców powiatu stanowi praca najemna poza rolnictwem. Blisko 7 % mieszkańców utrzymuje się z pracy na rachunek własny lub z wynajmu, a praca w rolnictwie jest źródłem utrzymania dla 5,4 % mieszkańców. Porównując powyższe dane z wynikami uzyskanymi w województwie oraz kraju wskazać można niższy odsetek osób, dla których praca najemna stanowi główne źródło utrzymania. Zwrócić można ponadto uwagę na wyższy udział pracujących na własny rachunek, w odniesieniu do średniej krajowej jest on większy o prawie 75 %.

Źródło: *Analiza rynku pracy powiatu tatrzańskiego w 2014 r.*, Powiatowy Urząd Pracy w Zakopanem, Zakopane 2015 r., s. 7 i 8.

Podobszar A

Średni wskaźnik udziału bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wyniósł w podobszarze A w 2014 r. 11,36%, przy średniej dla Zakopanego wynoszącej 11,22%. Stopa bezrobocia w Polsce na koniec 2014 r. wynosiła 11,5%, w województwie małopolskim 9,9% a w powiecie tatrzańskim 13,0%. Można zatem uznać, przyjmując pewne uproszczenia przy konstruowaniu wskaźnika, że poziom bezrobocia w podobszarze nie odbiega znacznie od sytuacji w kraju.

Analizując rozkład przestrzenny zjawiska bezrobocia w podobszarze należy zwrócić jednak uwagę na dużą rozpiętość uzyskanych wartości. W granicach podobszaru występują ulice gdzie zjawisko to nie występuje, ale również są takie gdzie wskaźnik osiągnął wartość ponad 22%. Oznacza to że co piąta osoba jest bezrobotną. W granicach ponad 30% analizowanych ulic wskaźnik ten był wyższy od 15%.

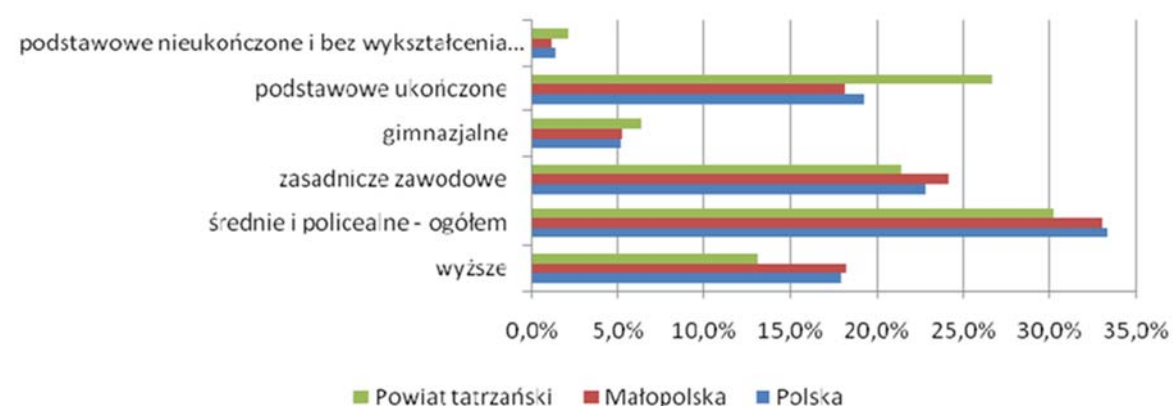
O ile zjawisko bezrobocia krótkotrwałego można uznać za zjawisko naturalne, o tyle sytuacja w której osoba poszukująca pracy nie może jej znaleźć ponad 24 miesiące wskazuje na pojawienie się zjawiska kryzysowego.

Na terenie podobszaru w 2014 r. długotrwale bezrobotnych pozostawało 96 osób. Stanowi to ok. 6,3% ogółu osób znajdujących się w wieku produkcyjnym. Rozpiętość uzyskanych w graniach poszczególnych ulic wartości podobna jak w przypadku wskaźnika bezrobocia ogółem i wynosi od 0 do blisko 22%. Na ponad 30% analizowanych ulic, co dziesiąta zamieszkująca ją osoba to bezrobotnych długookresowy.

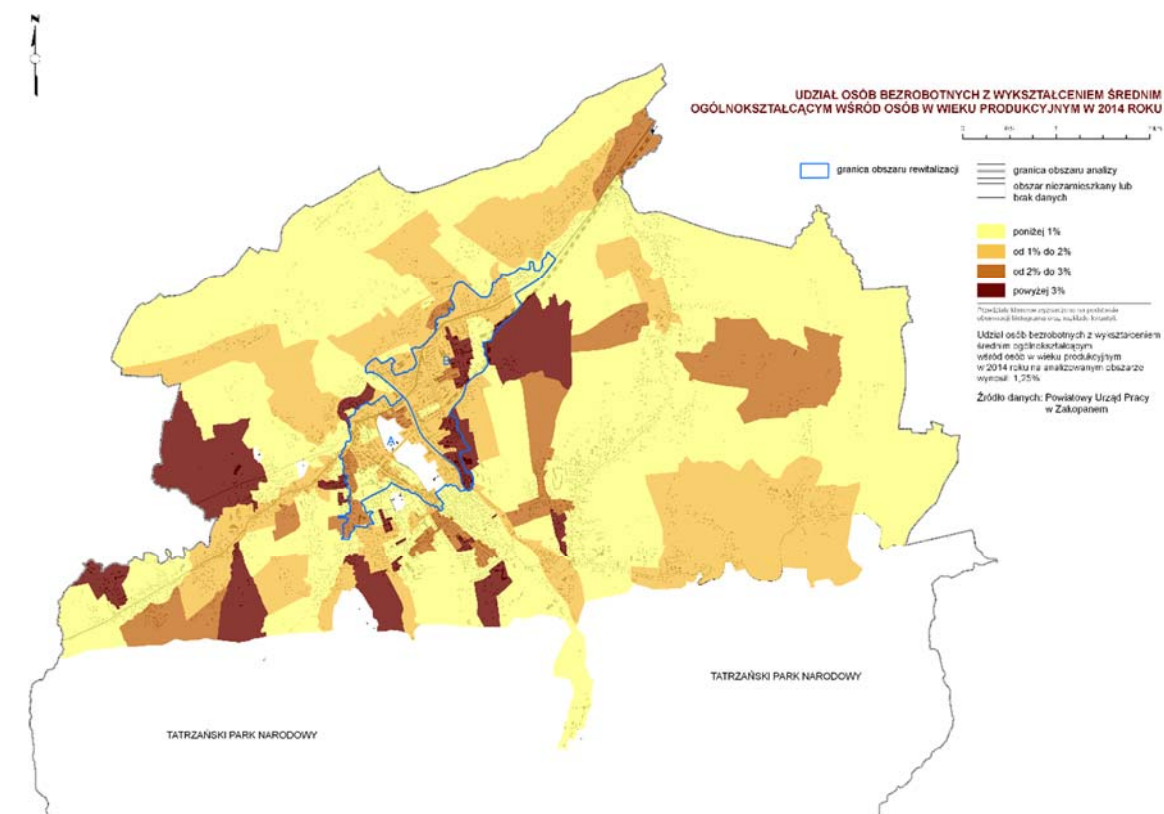
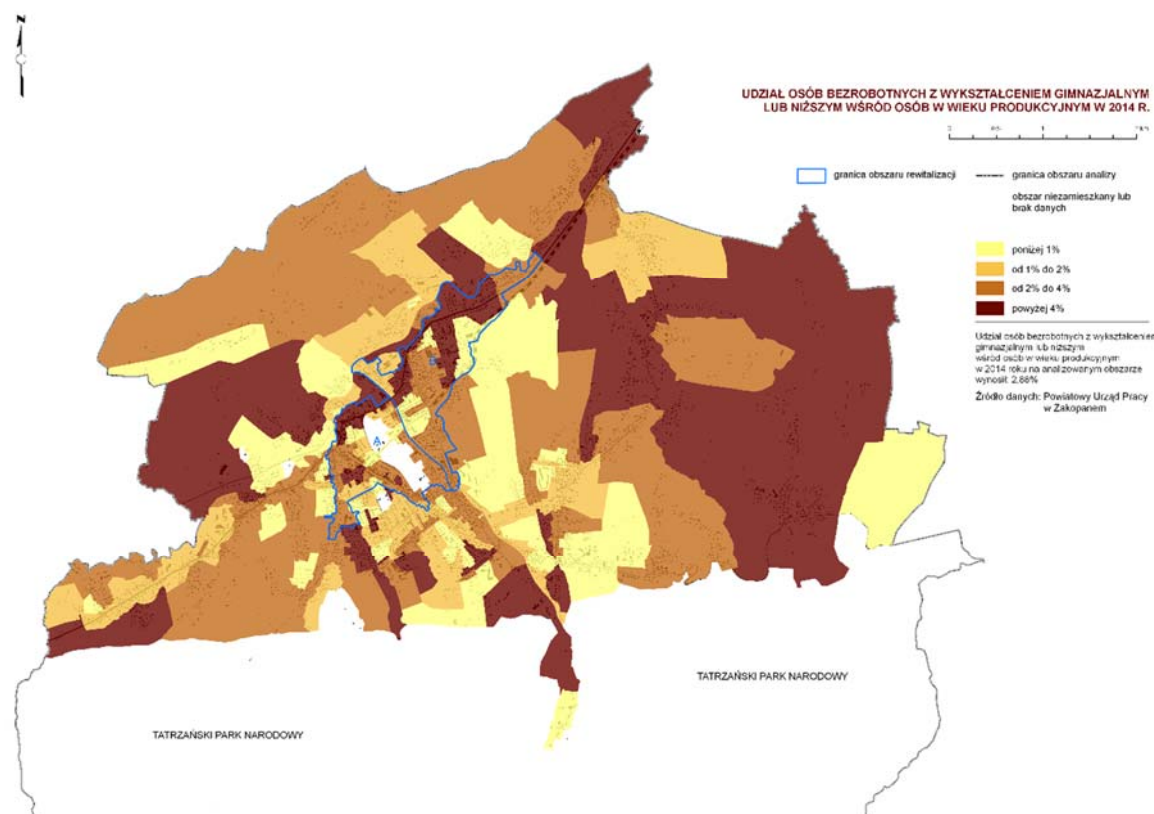
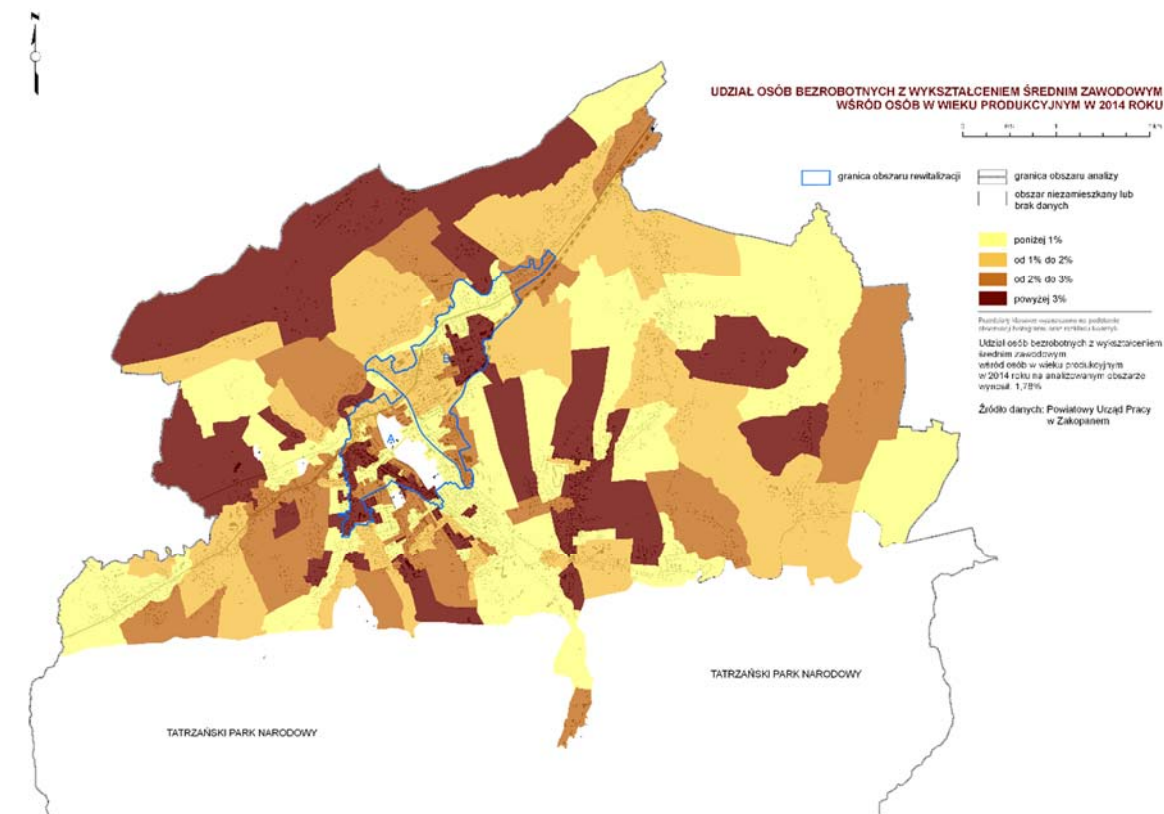
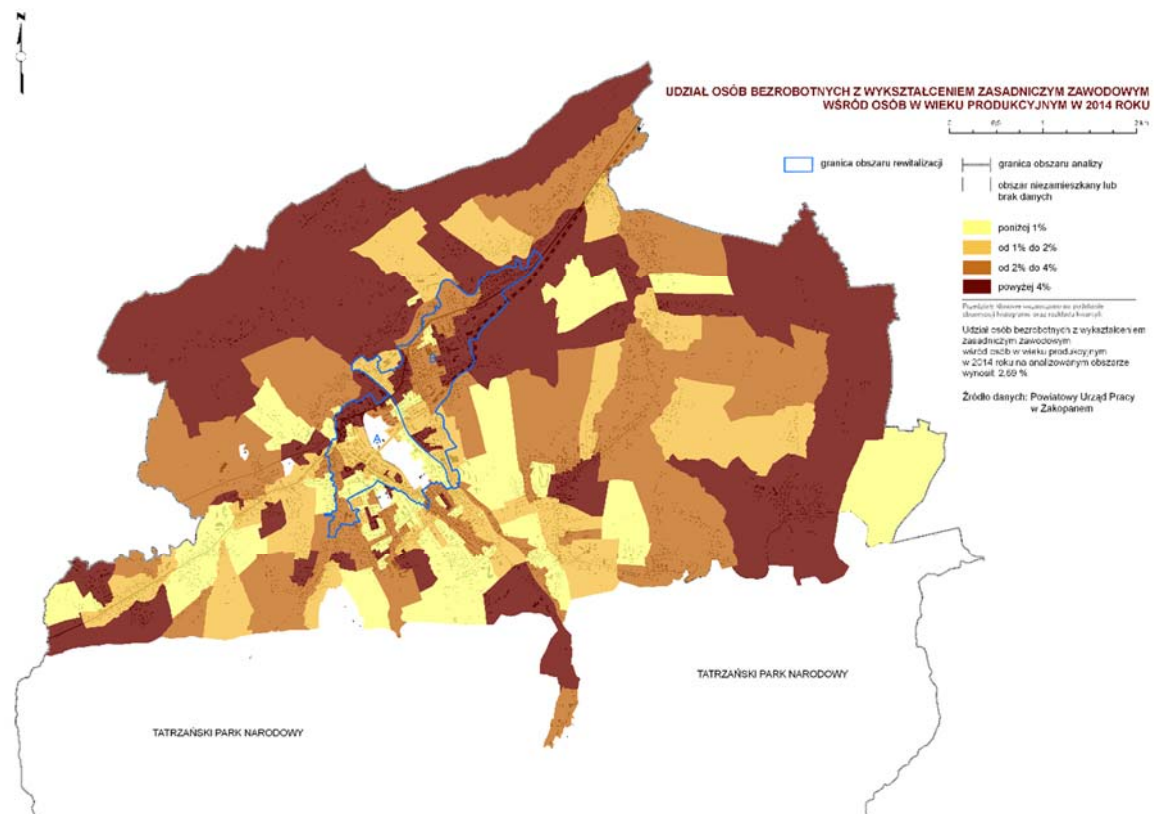
Enklawy zabudowy o wysokiej wartości analizowanego wskaźnika występują również w centralnej części miasta po zachodniej stronie Równi Krupowej ulica Kasprusie, zabudowa w sąsiedztwie ulicy Krupówki.

Interesujący jest rozkład bezrobotnych biorąc pod uwagę ich wykształcenie. Blisko 41% bezrobotnych z terenu podobszaru A legitymowało się wykształceniem zawodowym (zasadniczym i średnim zawodowym), 22,98% ukończone miało gimnazjum, a 11,18% zdobyło wykształcenie średnie ogólne. Osoby z wykształceniem pomaturalnym i wyższym pozostających bez pracy odnotowano na analizowanym terenie jedynie nieco ponad 24%.

Informacje te potwierdzają tezę, że wykształcenie jest istotnym czynnikiem warunkującym możliwość pozyskania pracy.

Rys. III.2.6. Udział osób o określonym wykształceniu

Rys. III.2.7. Zjawiska związane z rynkiem pracy

Źródło: Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016

Podobszar B

Średni wskaźnik udziału bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wyniósł w podobszarze w 2014 r. 11,61%, przy średniej dla Zakopanego wynoszącej 11,22%. Stopa bezrobocia w Polsce na koniec 2014 r. wynosiła 11,5%, w województwie małopolskim 9,9% a w powiecie tatrzańskim 13,0%. Można zatem uznać, przyjmując pewne uproszczenia przy konstruowaniu wskaźnika, że poziom bezrobocia w podobszarze nie odbiega od sytuacji w kraju.

Analizując rozkład przestrzenny zjawiska bezrobocia w podobszarze należy zwrócić jednak uwagę na dużą rozpiętość uzyskanych wartości. W granicach podobszaru występują ulice gdzie zjawisko to nie występuje, ale również są takie gdzie wskaźnik osiągnął wartość ponad 43,15% (ulica Szymony), gdzie prawie co druga osoba jest bezrobotna). W granicach podobszaru na ponad 66% analizowanych ulic wskaźnik ten był wyższy od 10%. Oznacza to, że co dziesiąta osoba była bezrobotna.

O ile zjawisko bezrobocia krótkotrwałego można uznać za zjawisko naturalne, o tyle sytuacja w której osoba poszukująca pracy nie może jej znaleźć ponad 24 miesiące wskazuje na pojawienie się zjawiska kryzysowego.

Na terenie podobszaru w 2014 r. długotrwale bezrobotnych pozostawało 182 osób. Stanowi to ok. 7,65% ogółu osób znajdujących się w wieku produkcyjnym. Rozpiętość uzyskanych w granicach poszczególnych ulic wartości jest mniejsza niż w przypadku wskaźnika bezrobocia ogółem i wynosi od 0 do ponad 23%. Na ponad 30% analizowanych ulic, co dziesiąta zamieszkująca ją osoba to bezrobotny długookresowy.

Enklawy zabudowy o wysokiej wartości analizowanego wskaźnika występują również w centralnej części miasta po wschodniej stronie Równi Krupowej ulica Szymony, Spyrkówka, Bachledy).

Interesujący jest rozkład bezrobotnych biorąc pod uwagę ich wykształcenie. Ponad 45% bezrobotnych z terenu podobszaru B legitymowało się wykształceniem zawodowym (zasadniczym i średnim zawodowym), 28,62% ukończone miało gimnazjum, a 13,04% zdobyło wykształcenie średnie ogólne. Osoby z wykształceniem pomaturalnym i wyższym pozostających bez pracy odnotowano na analizowanym terenie jedynie nieco ponad 19,5%.

Informacje te potwierdzają tezę, że wykształcenie jest istotnym czynnikiem warunkującym możliwość pozyskania pracy.

Ustalenia wynikające z przeprowadzonych warsztatów dotyczących zagadnienia bezrobocia

Jeżeli chodzi o bezrobocie w Zakopanem, obraz statystyczny w stopniu znaczącym odbiega od stanu faktycznego, co ma związek z dużą skalą zjawiska rejestrowania się jako bezrobotnych osób, które chcą zyskać uprawnienie do opieki zdrowotnej.

Dużym wyzwaniem jest zbudowanie i rozwijanie polityk senioralnych, zwiększających skalę samodzielności osób w wieku emerytalnym i pozwalających im na aktywność zawodową oraz w obszarze czasu wolnego.

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe związane z bezrobociem

Podobszar A

- niskie kwalifikacje osób poszukujących pracy,
- duża liczba osób powiązanych z osobami bezrobotnymi (na ich utrzymaniu),
- słabe, głównie zawodowe wykształcenie osób poszukujących prace (45% bezrobotnych z terenu podobszaru),
- wysoki odsetek bezrobotnych długotrwale w podobszarze (6,3%).

Podobszar B

- niskie kwalifikacje osób poszukujących pracy,
- duża liczba osób powiązanych z osobami bezrobotnymi (na ich utrzymaniu),
- słabe głównie zawodowe wykształcenie osób poszukujących prace (41% bezrobotnych z terenu podobszaru),
- wysoki odsetek bezrobotnych długotrwale w podobszarze (7,65%).

2.1.3. Ubóstwo

Problem ubóstwa jest jednym z najistotniejszych negatywnych zjawisk, przyczyniających się w znacznym stopniu do degradacji obszarów oraz wykluczenia społecznego mieszkańców zamieszkujących na ich terenie.

Poszczególne wymiary ubóstwa często nakładają się na siebie pogłębiając tym samym marginalizację jednostek. Zjawisko to zbadano poprzez zastosowanie szeregu wskaźników zaprezentowanych poniżej.

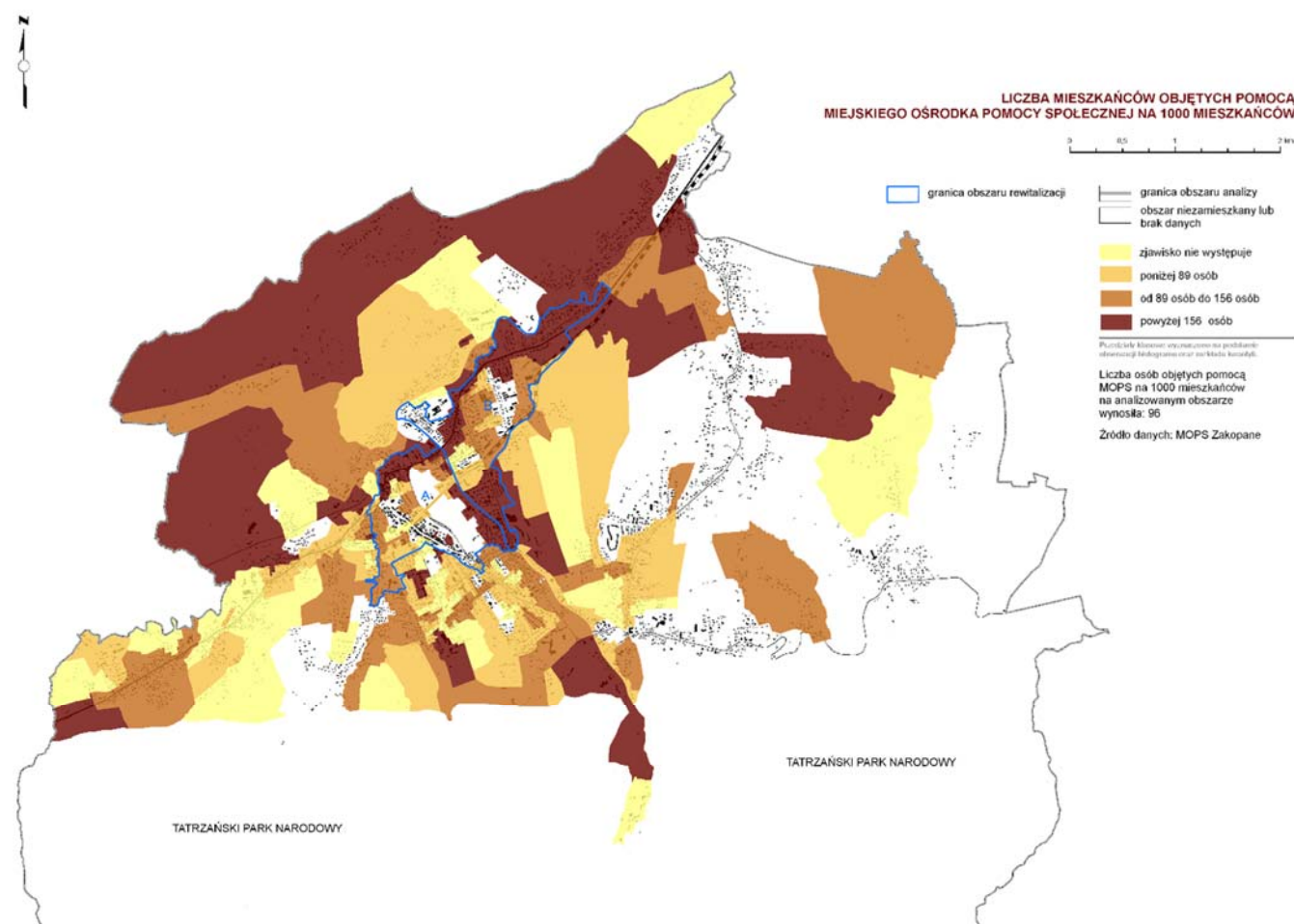
Praktycznym sposobem identyfikowania terytorialnego rozkładu problemu ubóstwa jest zbadanie terytorialnego rozkładu miejsca zamieszkania beneficjentów świadczeń pomocy społecznej. Zgodnie z przepisami prawa, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomocą objęte mogą być osoby i rodziny. Pełniejszą informację o rozkładzie ubóstwa uzyskuje się przy wykorzystaniu wskaźnika udziału osób objętych pomocą w stosunku do liczby osób zamieszkujących dany obszar. Na potrzeby prowadzonej analizy zestawiono wskaźnik odsetka liczby mieszkańców objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej na 1000 mieszkańców w danej jednostce przestrzennej.

Z uwagi na skalę występowania poszczególnych powodów udzielenia wsparcia przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2014 r., wskazano przestrzenne rozmieszczenie beneficjentów pomocy społecznej z uwagi na następujące powody wsparcia: ubóstwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, alkoholizm lub narkomanie.

fol. Roman Bodnarchuk

Rys. III.2.8. Liczba mieszkańców objętych pomocą MOPS na 1000 mieszkańców

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

Podobszar A

W 2014 roku 8,94% z wszystkich objętych pomocą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zamieszkiwało podobszar objęty analizą (dane geokodowane). Wskaźnik liczby osób objętych pomocą przez MOPS na 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie 98 os. na 1000 mieszkańców. Średni wskaźnik osób objętych pomocą społeczną dla obszaru całego miasta wyniósł 96 osób/1000 mieszkańców.

Rozkład przestrzenny tego wskaźnika nie jest równomierny i wynosi od 0 do blisko 209 osób/1000 mieszkańców na poszczególnych ulicach. Największa liczba osób objętych pomocą zamieszkuje ulice Weteranów Wojny (208,3), Henryka Sienkiewicza (207,96), Nowotarska (197), Stanisława Staszica (170) oraz Słoneczną (127,86).

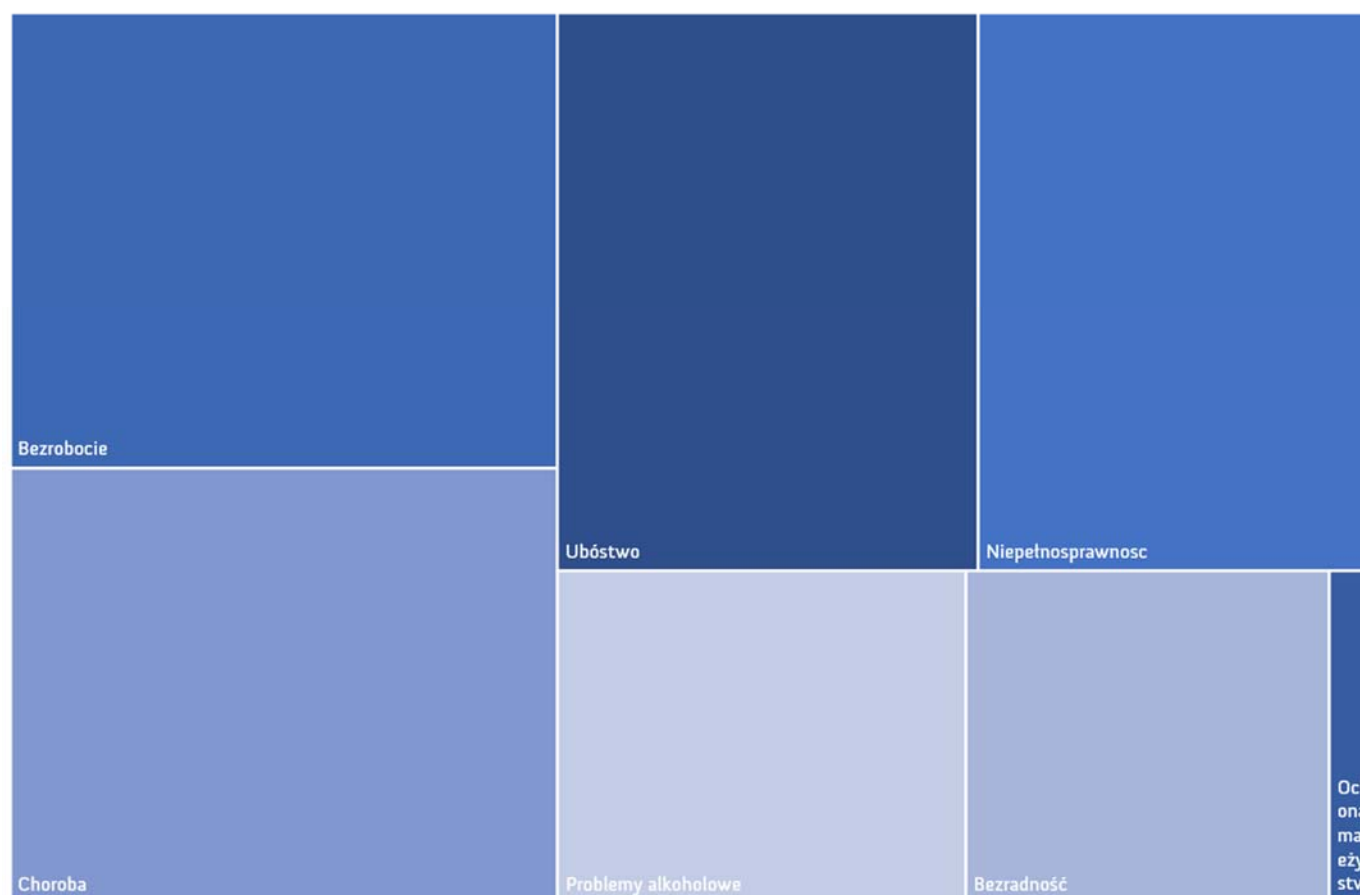
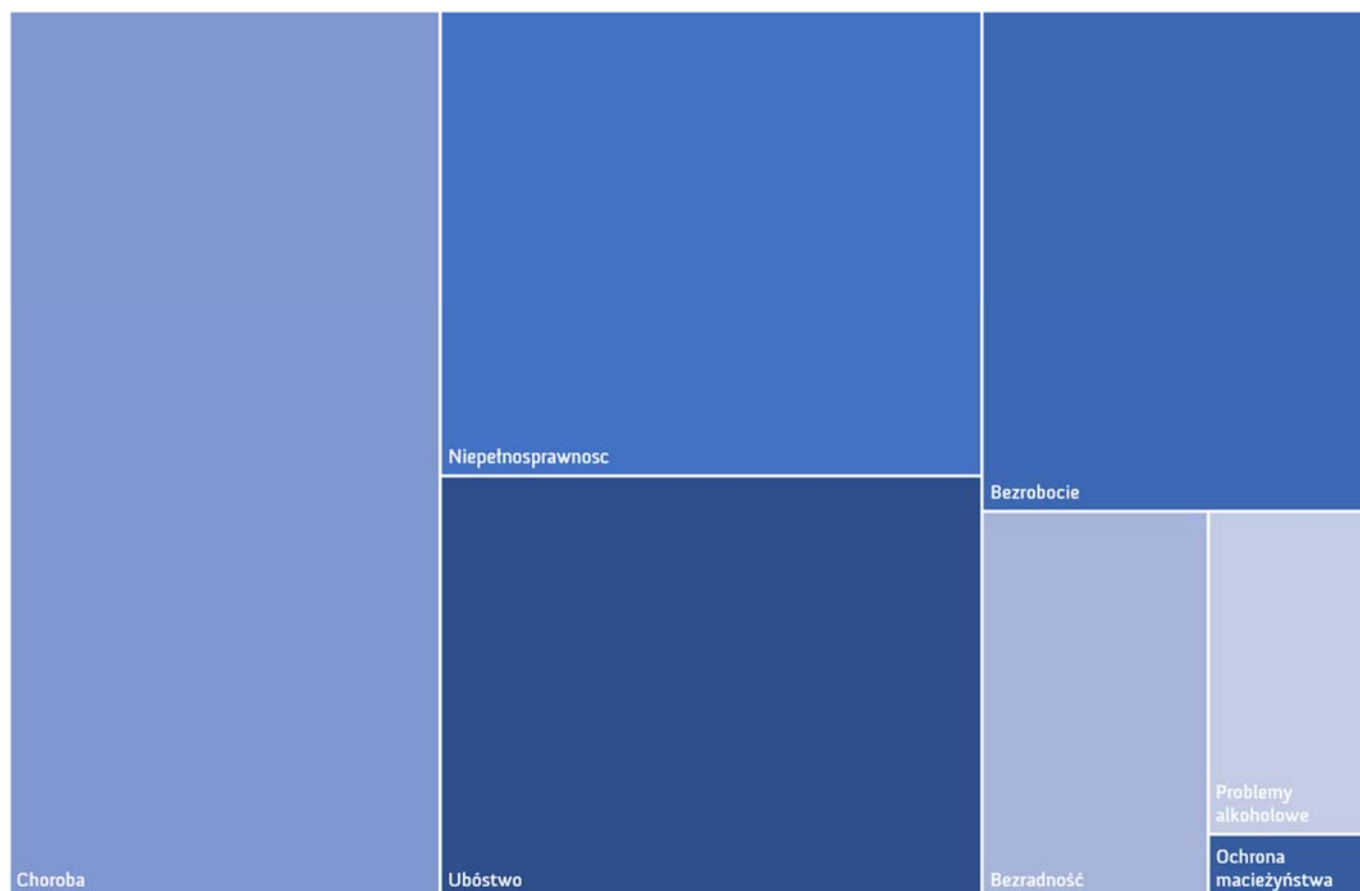
Zebrane dane potwierdzają, że najbardziej predestynowanym do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi z punktu widzenia jest omawiany obszar, gdzie wartość wskaźnika jest blisko pięciokrotnie wyższa od średniej dla miasta.

Podobszar B

W 2014 roku 28,89% z wszystkich objętych pomocą przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zamieszkiwało podobszar objęty analizą (dane geokodowane). Wskaźnik liczby osób objętych pomocą przez MOPS na 1000 mieszkańców kształtował się na poziomie ponad 155 os. 1000 mieszkańców. Średni wskaźnik osób objętych pomocą społeczną dla obszaru całego miasta wyniósł 96 osób/1000 mieszkańców.

Na blisko 43% ulic objętych analizą wskaźnik przekroczył wartość 115 osób/1000 mieszkańców. Rozkład przestrzenny tego wskaźnika nie jest równomierny i wynosi od 0 do blisko 970 osób/1000 mieszkańców na poszczególnych ulicach. Największa liczba osób objętych pomocą zamieszkuje ulice Spyrkówka (968,3), Jagiellońska (394), Kasprowicza (271), Bachledy (265), Paseckiego (165) oraz Chyców Potok (128).

Zebrane dane potwierdzają, że najbardziej predestynowanym do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi z punktu widzenia jest omawiany obszar, gdzie wartość wskaźnika jest nawet blisko dziesięciokrotnie wyższa od średniej dla miasta.

Przestrzenne rozmieszczenie beneficjentów pomocy społecznej z uwagi na powody wsparcia.

Istotnym elementem prowadzonej diagnozy jest nie tylko wskazanie miejsca koncentracji osób objętych wsparciem pomocy społecznej, ale również próba oceny głównych powodów udzielenia wsparcia. Na rysunku III.2.9 i III.2.10. wskazano główne powody udzielonego wsparcia w poszczególnych podobszarach. Dodatkowo na rysunku III.2.11 i III.2.12 przedstawiono przestrzenne zróżnicowanie beneficjentów pomocy MOPS wg deklarowanego powodu wsparcia.

Ustalenia wynikające z przeprowadzonych warsztatów dotyczących zagadnienia ubóstwa

W toku identyfikacji problemów społecznych przy udziale przedstawicieli miejskich instytucji odpowiedzialnych za ich rozwiązywanie ustalono, że obowiązujące obecnie kryteria wspierające kwalifikowanie osób jako ubogich, są dalekie od doskonałości.

Wiele osób całkowicie wymyka się tej kwalifikacji: jedni, będąc faktycznie ubogimi nie mogą liczyć na wsparcie opieki społecznej, inni natomiast – żyjąc na przyzwoitym poziomie, spełniają kryteria dochodowe i otrzymują dodatkowe środki finansowe. Z tego powodu największym wyzwaniem dla opieki społecznej w Zakopanem jest urealnienie obrazu ubóstwa i wsparcie systemu identyfikacji osób ubogich oraz systemu docierania do nich z pomocą.

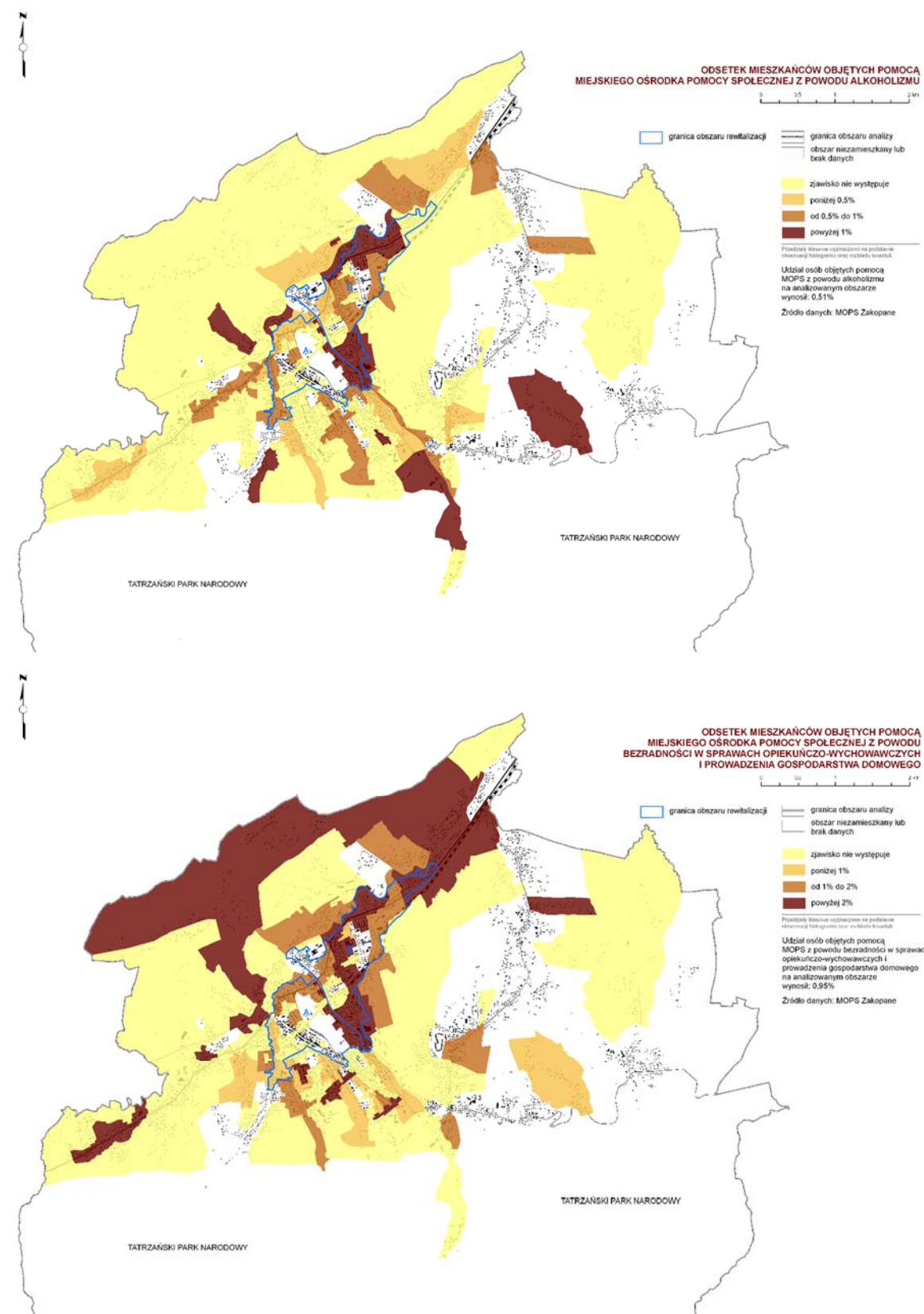
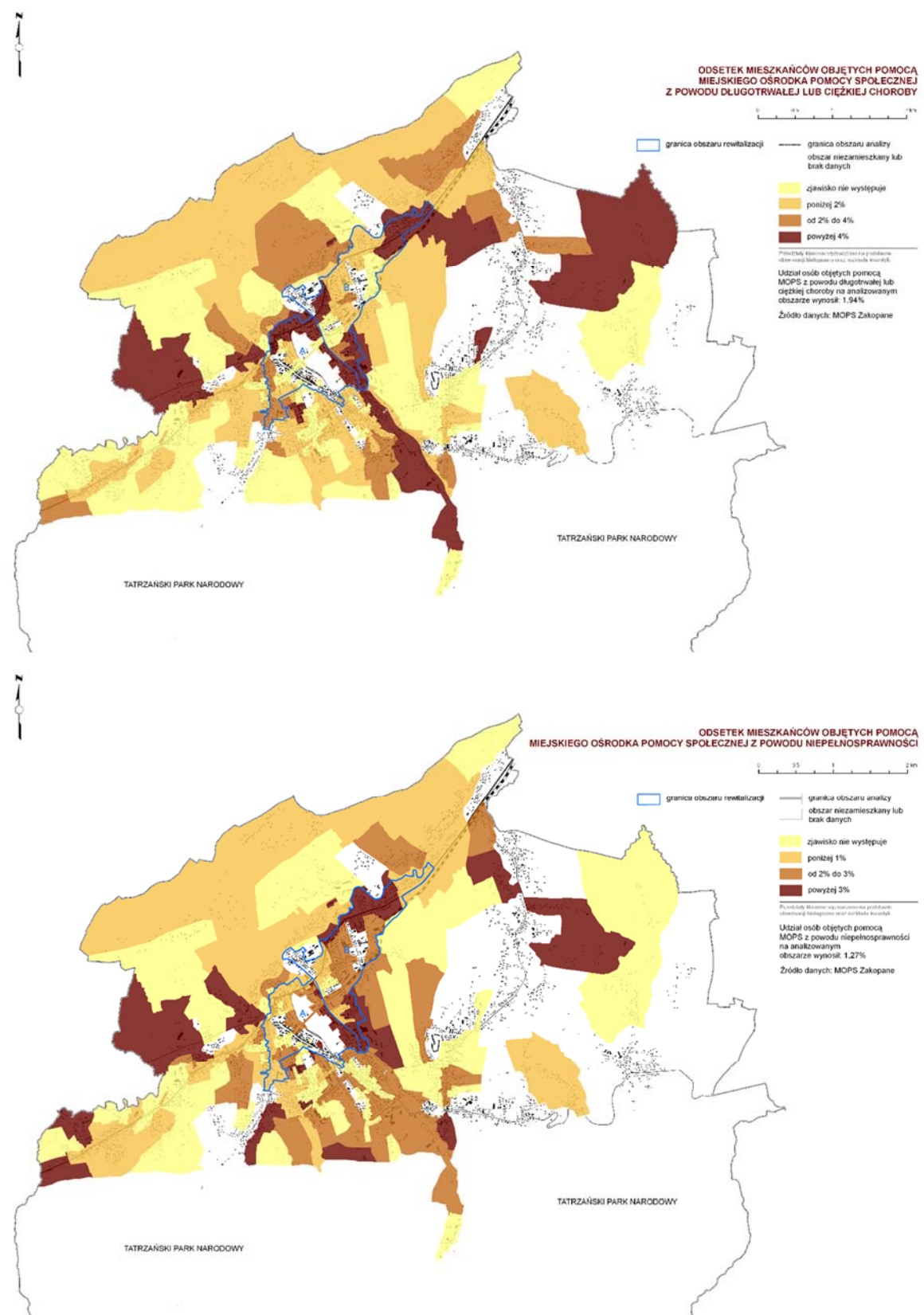
Skoro ustawowe kryteria nie zawsze pozwalają odróżnić przypadki osób realnie i faktycznie potrzebujących pomocy od osób wykorzystujących słabości systemu socjalnego, należy poszukiwać programów i systemów organizacji pracy opieki społecznej, które podnosiłyby efektywność w identyfikacji potencjalnych i faktycznie potrzebujących beneficjentów opieki społecznej. Przedstawiciele zakopiańskiej opieki społecznej docierają do osób potrzebujących i jednocześnie nie spełniających kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymywania wsparcia finansowego, bez wątplenia jednak pomocne okażą się wszelkie przedsięwzięcia, projekty i działania ukierunkowane na zwiększanie efektywności kontaktu między służbami miejskimi i mieszkańcami miasta.

Należałoby także rozważyć uruchomienie wąsko profilowanych programów edukacyjnych zapobiegających powstawaniu, oraz wzrostowi zasięgu i zakresu spirali zadłużenia wpędzającej wiele osób w stan zależności finansowej i bytowej od opieki społecznej. Ubóstwo, często faktycznie nie notowane w statystykach, ma bowiem swoje źródło w zjawisku zaciągania znaczących zobowiązań finansowych, które nie są następnie spłacane.

↑ Rys. III.2.9. Główne powody wsparcia przez MOPS osób zamieszkujących podobszar A

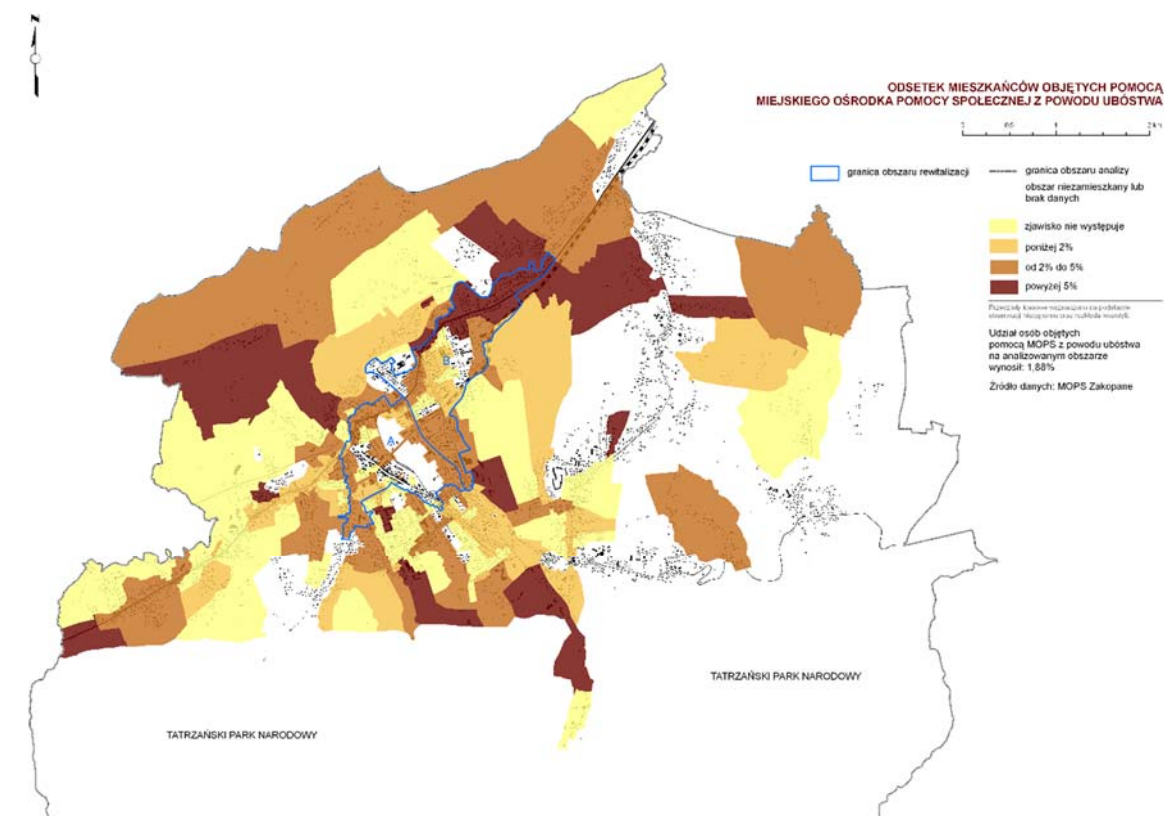
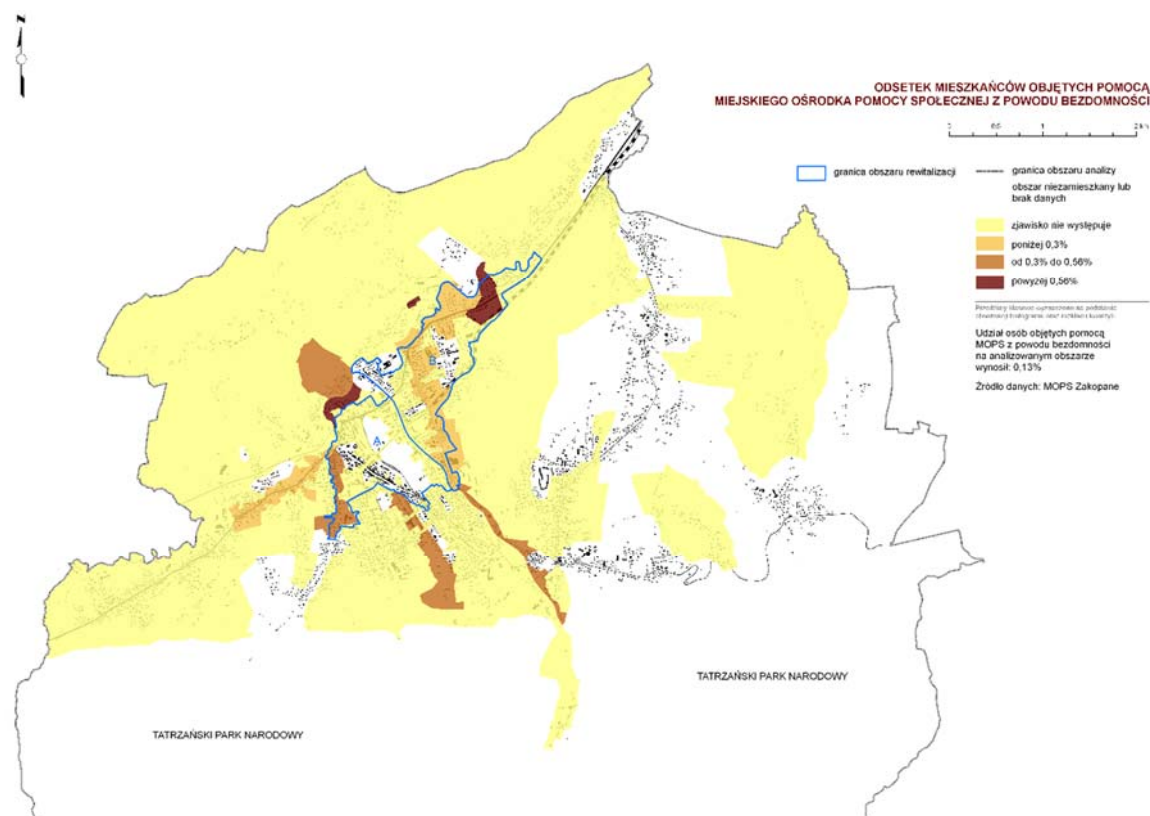
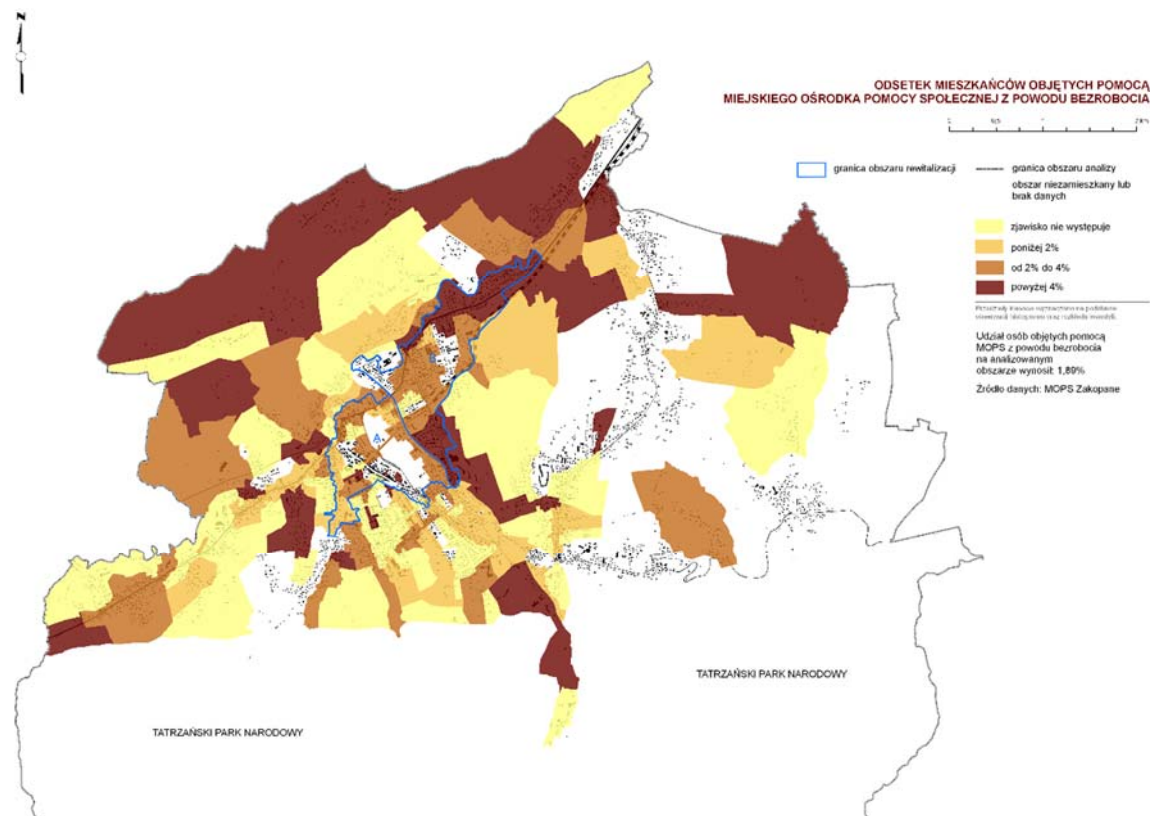
↓ Rys. III.2.10. Główne powody wsparcia przez MOPS osób zamieszkujących podobszar B

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Zakopanem

Rys. III.2.11. Rozkład przestrzenny mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu choroby, niepełnosprawności, alkoholizmu lub nizaradności w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Zakopanem

Rys. III.2.12. Rozkład przestrzenny mieszkańców objętych pomocą MOPS z powodu bezrobocia, bezdomności i ubóstwa w 2014 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Zakopanem

2.1.4. Przestępczość

Określenie terytorialnego rozkładu zjawiska przestępczości nie jest łatwe. Policja rzadko zbiera informacje w rozbiu wewnątrzmijskim. Często miejsca występowania zjawisk kryminalnych, nie pokrywają się z miejscem zamieszkania przestępców.

Na to nakłada się problem specyfiki miast turystycznych, gdzie duża liczba przestępstw wynika z nagromadzenia dużej liczby osób w jednym miejscu.

Często osoby dokonujące przestępstw nie zamieszkują danego miasta, pojawiają się okresowo w szczycie sezonu turystycznego, co dodatkowo utrudnia analizę sytuacji.

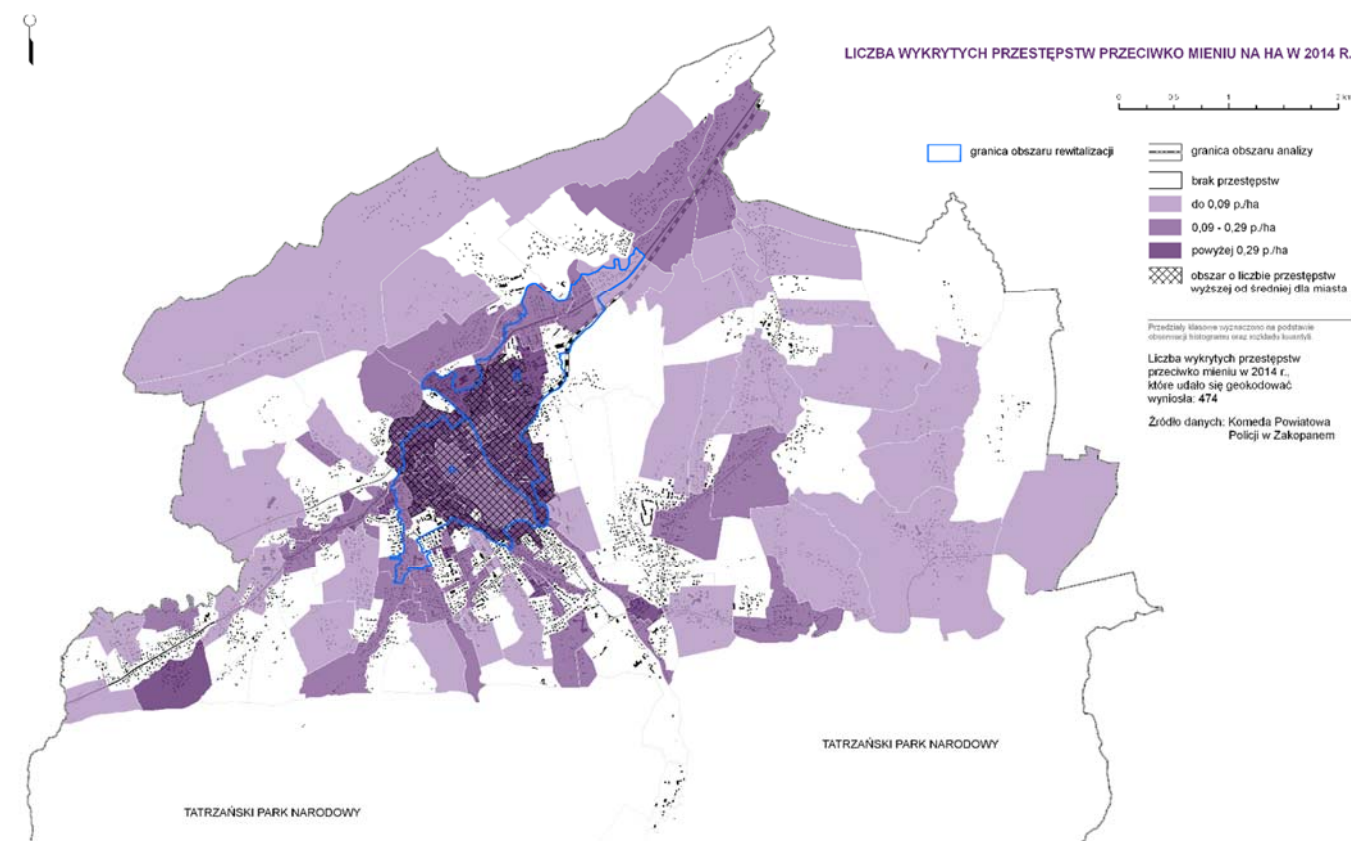
Analizie poddane zostały przestępstwa rejestrowane przez policję jako przestępstwa pospolite oraz wykroczenia rejestrowane przez Straż Miejską.

Przestępstwa pospolite rejestrowane przez Policję.

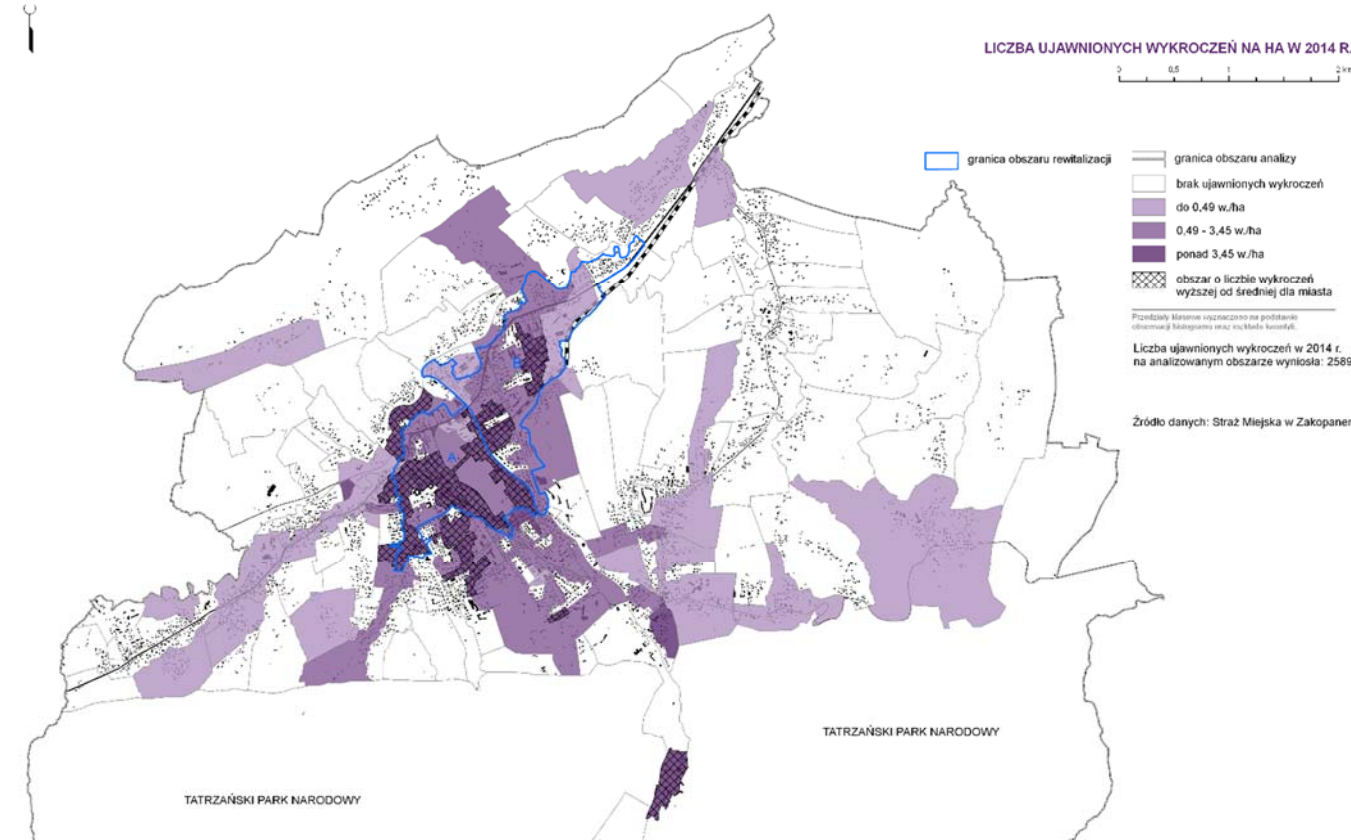
Z punktu widzenia Kodeksu Karnego w przypadku danych zbieranych przez Policję będzie to grupa przestępstw przeciwko mieniu. Z uwagi na charakter i wielkość miasta pominięto przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, a skupiono się na niezwykle uciążliwych w codziennym życiu przestępstwach przeciwko mieniu.

Ta kategoria przestępstw ma dodatkowe znaczenie z punktu widzenia odbioru miasta przez turystów, którzy stanowią podstawę lokalnej gospodarki.

Za obszar problemowy można uznać fragment miasta gdzie koncentrują się zjawiska kryminalne. Obszar problemowy wyznaczono na podstawie wskaźnika liczby gekodowanych przestępstw przeciwko mieniu w przeliczeniu na ha, popełnionych w 2014 r. (p./ha).

Rys. III.2.13. Liczba wykrytych przestępstw przeciwko mieniu na ha w 2014 r.

Rys. III.2.14. Liczba ujawnionych wykroczeń na ha w 2014 r.

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

Podobszar A

W 2014 roku w granicach podobszaru zgłoszono 40,7% przestępstw przeciwko mieniu spośród wszystkich odnotowanych w mieście. Średnio w 2014 r. na jedną ulicę przypadało 12 przestępstw, przy czym rozstęp analizowanej zmiennej jest bardzo wysoki wynosi bowiem 151. Oznacza to, że są ulice na których liczba tych przestępstw jest bardzo duża oraz takie, gdzie ich nie odnotowano wcale. Z tego powodu lepszą miarą analizy jest wskaźnik liczby przestępstw na jednostkę powierzchni.

Największą liczbę zdarzeń odnotowano na takich ulicach jak: Krupówki (11,69 p./ha), Weteranów Wojny (4,85 p. ha) oraz 3 maja (3,39 p. ha).

Analizując rozkład przestrzenny zjawiska przestępczości przeciwko mieniu dostrzegamy silną koncentrację w sąsiedztwie głównych arterii komunikacyjnych. Sytuacja ta wynika z turystycznego charakteru miasta oraz jego układu przestrzennego.

Podobszar B

W 2014 roku w granicach podobszaru zgłoszono 11,18% przestępstw przeciwko mieniu spośród wszystkich odnotowanych w mieście. Średnio w 2014 r. na jedną ulicę przypadało 4,41 przestępstwa.

Wskaźnik liczby przestępstw na ha charakteryzuje się małym rozstępem. Oznacza to, że na większości ulic liczba przestępstw osiąga zbliżone wskaźniki.

Największą liczbę zdarzeń odnotowano na takich ulicach jak: Jagiellońska (0,92 p./ha), Chramcówki (0,86 p. ha) oraz Piaseckiego (0,74 p. ha).

Analizując rozkład przestrzenny zjawiska przestępczości przeciwko mieniu dostrzegamy podobnie jak w przypadku obszaru A, silną koncentrację w sąsiedztwie głównych arterii komunikacyjnych. Sytuacja ta wynika z turystycznego charakteru miasta oraz jego układu przestrzennego.

Wnioski wynikające z przeprowadzonych warsztatów poświęconych bezpieczeństwu

Biorąc pod uwagę zagadnienia związane z bezpieczeństwem osób i mienia na terenie analizowanych podobszarów, przedstawiciele policji i straży miejskiej podkreślili, przede wszystkim, występowanie zjawisk przestępczych oraz skali przestępczości, typowych dla większych ośrodków miejskich.

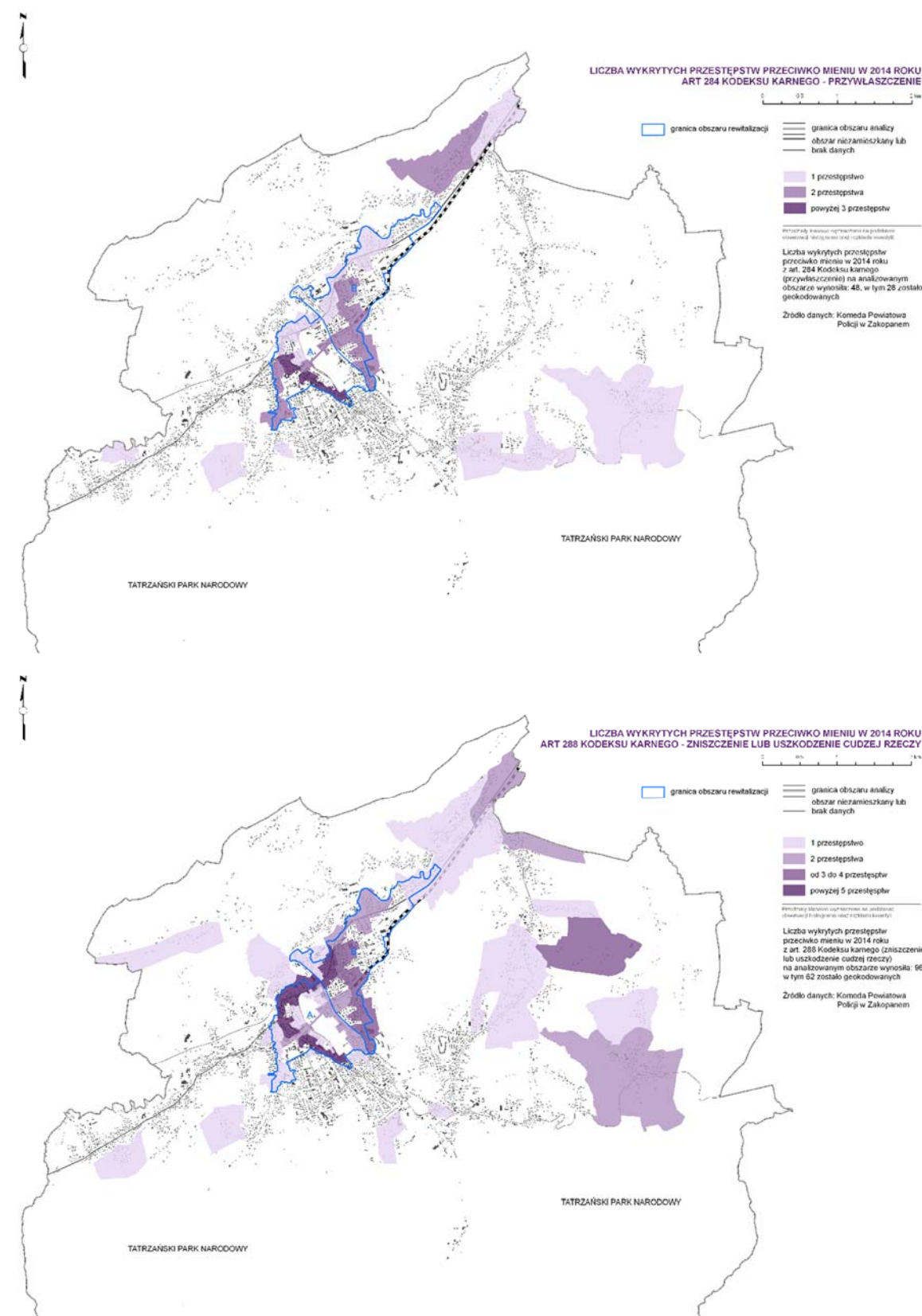
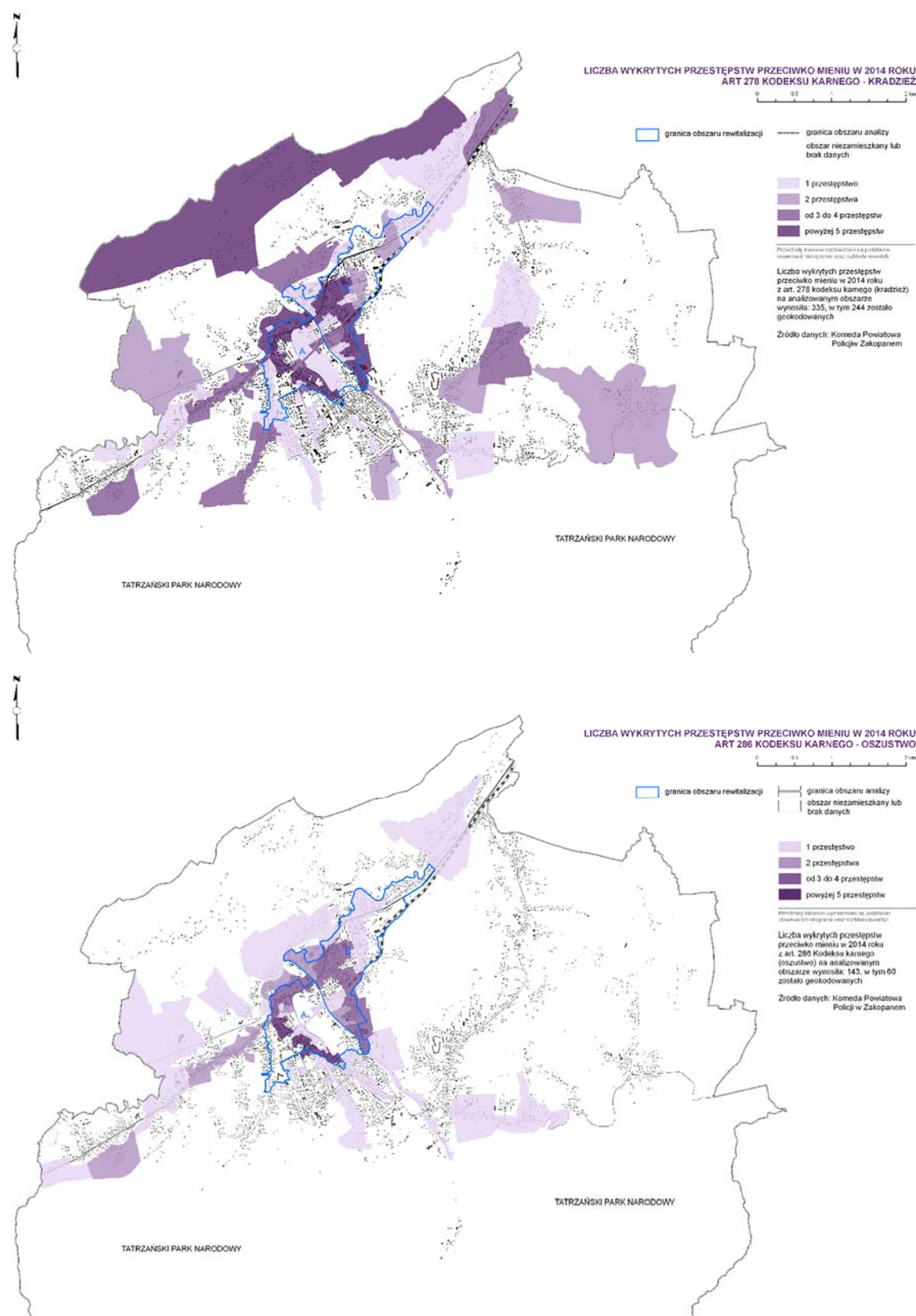
Dużym problemem jest rotacyjna, sezonowa obecność wielu przestępców w mieście, a co za tym idzie, większa trudność w ich identyfikowaniu oraz a następnie – egzekwowaniu wobec nich przepisów prawa, są bowiem trudniej uchwytli i nie są przywiązani ani do miasta ani do konkretnych miejsc pobytu. Są natomiast zachęceni do przybywania do Zakopanego ze względu na relatywnie dużą liczbę pustostanów, w których mogą czasowo przebywać.

Rozważając sytuację osób popełniających przestępstwa i będących uzależnionymi od alkoholu lub spożywających go z dużą częstotliwością – problemem istotnym dla miasta jest brak izby wytrzeźwień lub innego miejsca o analogicznej lub zbliżonej funkcjonalności. W obecnym stanie rzeczy miejscem, do którego trafiają osoby nietrzeźwe, jest areszt, czego rezultacie brakuje w nim często miejsc dla sprawców często poważniejszych przestępstw, którzy muszą być transportowani do innych miast.

Bezwzględnie najważniejszym, najgłębiej przedyskutowanym i najsilniej akcentowanym narzędziem służącym poprawie poziomu bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji, jest nowoczesny monitoring miejski, bazujący na kamerach wysokiej jakości oraz na uprzednio rozproszonych, nowoczesnej sieci teletechnicznej. Monitoring może okazać się efektywny, jeżeli umożliwi podgląd zdarzeń czasie rzeczywistym i pozwala na szybką i adekwatną reakcję w miejscu zdarzenia. Aby to było możliwe, konieczne jest wprowadzenie odpowiednich standardów technicznych do systemu monitoringu, ale też rozwiązanie problemu kadrowego, zatrudnienie osób cywilnych do obsługi monitoringu, aby służby mundurowe mogły poświęcać więcej uwagi na interwencje w terenie. Aby zwiększyć efektywność systemu monitoringowego – należałoby zadbać o to, by lokalizacji nowych kamer towarzyszyła aktywność różnych służb miejskich i instytucji miejskich stykających się z przestępczością lub jej efektami, oraz aktywność samych obywateli, np. w ramach konsultacji społecznych lub dzięki odniesieniu do wniosków płynących z funkcjonującego w dyspozycji policji systemu zdalnego, internetowego zgłaszania zdarzeń.

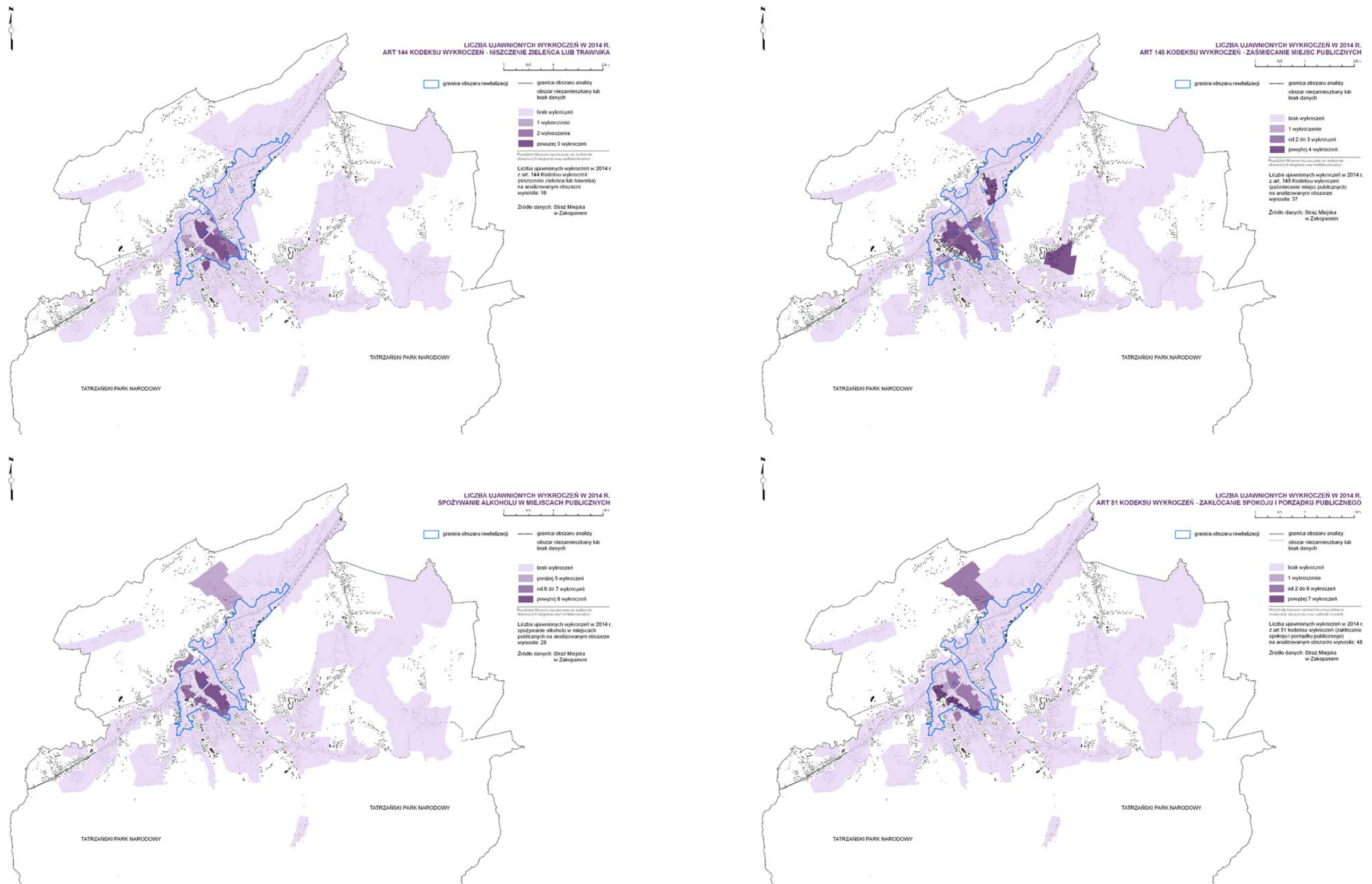
Jeżeli chodzi o przestępczość nieletnich, zwrócono uwagę na ogólny trend związany z niedostateczną uwagą poświęcaną młodym mieszkańcom Zakopanego przez ich rodziców, często zaabsorbowanych pracą w branży turystycznej angażującą przed większą część dnia. W rezultacie tegoż wielu młodych ludzi funkcjonuje bez dostatecznej kontroli. Pośród dzieci i młodzieży dominuje jednak przestępczość bez użycia przemocy fizycznej, czyli cyberprzemoc. Skala wyzwań tego dotyczących powinna prowadzić do wniosku o konieczności poszukiwania kolejnych opcji wdrażania prewencyjnych programów edukacyjnych.

Biorąc pod uwagę przestępstwa popełniane wobec osób w wieku podeszłym, obserwuje się w Zakopanem akcyjny charakter tychże. Od czasu do czasu prowadzona jest zorganizowana akcja ukierunkowana na wyciąganie od seniorów środków pieniężnych lub namawianie ich do podpisywania niekorzystnych dla nich umów. Odpowiedzią na tego rodzaju problemy jest bez wątpienia działalność edukacyjna, którą warto prowadzić z pomocą kościoła oraz nowoczesnych środków przekazu (spoty wyborcze).

Rys. III.2.15. Zjawiska związane z bezpieczeństwem (kradzieże, przywłaszczenie mienia, zniszczenie lub uszkodzenie czyjejś rzeczy)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Zakopanem

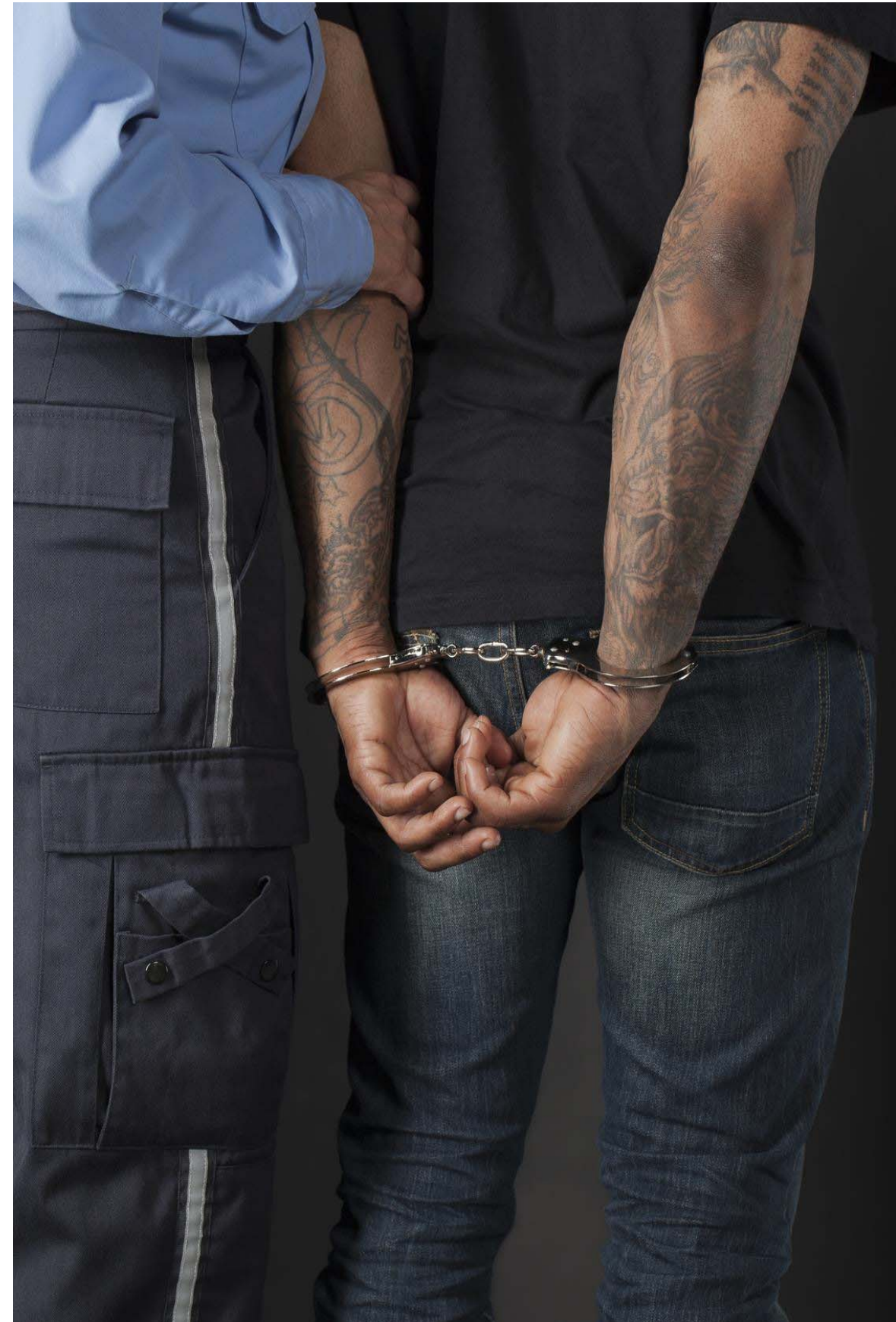
Rys. III.2.16. Zjawiska związane z bezpieczeństwem (niszczenie zieleni, spożywanie alkoholu, zaśmiecianie miejsc publicznych, zakłócanie porządku publicznego)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Zakopanem

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe związane z przestępczością

Podobszar A i B

- rotacyjna, sezonowa obecność wielu przestępców w mieście,
- zachęcenie przestępców do przybywania do Zakopanego ze względu na relatywnie dużą liczbę pustostanów,
- brak izby wytrzeźwień lub innego miejsca o analogicznej lub zbliżonej funkcjonalności, w sytuacji dużej liczby osób które powinny być poddane izolowaniu,
- słabe standardy techniczne systemu monitoringu, problem kadrowy związany z bieżącą obsługą systemu,
- ogólny trend związany z niedostateczną uwagą poświęcaną młodym mieszkańcom Zakopanego przez ich rodziców,
- przestępstwa popełniane wobec osób w wieku podeszłym,
- wysoki udział kradzieży w podobszarze A.

fot. fotolia.pl

2.1.5. Niski poziom edukacji

Jednym z istotnych wskaźników mogącym pośrednio wskazać miejsca zdegradowane są wskaźniki poziomu edukacji. Z uwagi na dostępność danych, do analizy użyto wskaźnik średniego wyniku sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2012-2014.

Wyniki sprawdzianu nie należy utożsamiać z niskim poziomem nauczania (choć oczywiście nie można tego wykluczyć). Niskie średnie wyniki testu potwierdzają zazwyczaj istnienie pozaszkolnych czynników wpływających na efektywność kształcenia. Potwierdzeniem roli miejsca zamieszkania w procesie edukacyjnym jest na pewno korelacja niskich wyników testu szóstoklasisty dzieci zamieszkujących analizowany obszar, ze wskaźnikami dotyczącymi np. ubóstwa, bezrobocia.

Uzupełnieniem zebranych danych były informacje uzyskane w wyniku kwerendy przeprowadzonej w szkołach podstawowych dotyczące liczby dożywianych dzieci oraz liczby wydanych opinii Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych. Dane odniesiono do obwodów szkolnych, a następnie zawężono do obszarów zamieszkałych.

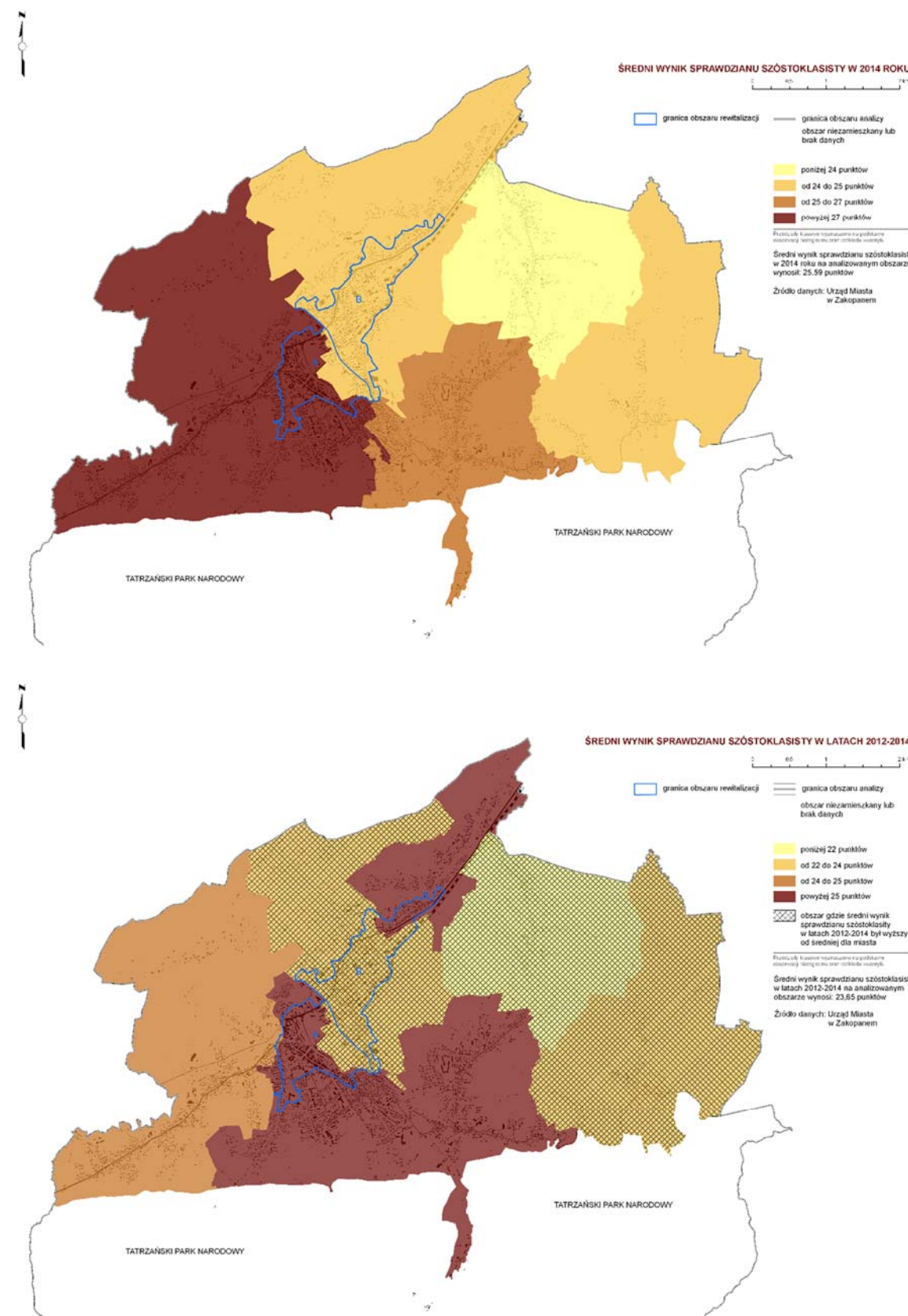
Podobszar A

W granicach podobszaru A zlokalizowana jest Szkoła podstawowa nr 1, w której uczniowie osiągnęli wyższe wyniki od średniej ustalonej dla miasta. W sąsiedztwie szkoły zlokalizowany jest zdekapitalizowany stadion sportowy, którego wykorzystanie mogłoby bardzo poprawić warunki edukacyjne (prowadzenie zajęć z wychowania fizycznego). Z uwagi na brak odpowiedniej infrastruktury obecnie nie jest to możliwe.

Podobszar B

W granicach podobszaru B zlokalizowana jest szkoła podstawowa nr 5 im. *Janusza Korczaka*. Prawe całe podobszar objęty analizą mieści się w granicach obwodu szkolnego, za wyjątkiem terenów położonych na północy, które przynależą do obwodu Szkoły Podstawowej nr 9. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że w szkole nr 5 im. *Janusza Korczaka* średnia wartość wyniku sprawdzianu szóstoklasisty osiągnięta przez uczniów była niższa od średniej dla miasta, która wynosi 23,65 pkt.

W szkole podstawowej nr 5 w roku szkolnym 2013/14 do szkoły uczęszczało 321 uczniów (43 do klasy VI) z czego w obwodzie szkolnym zameldowanych było 297 uczniów (92,5%), co jest wysoką wartością, pozwalającą uznać wyniki testu szóstoklasisty za wiarygodną miarę dla prowadzonych analiz. Średnio 134 uczniów (41,7%) rocznie dożywianych było w latach 2012-2014. W placówce tej wydano w analizowanym okresie średnio 38 opinie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Rys. III.2.17. Zjawiska związane z edukacją (wyniki sprawdzianu szóstoklasisty)

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

2.1.6. Niewystarczające uczestnictwo w życiu publicznym i kulturalnym

Kapitał społeczny – sieć społecznych relacji zaufania, lojalności i solidarności – ma dwie zupełnie różne postacie: opisując relacje wewnątrz danej społeczności mówimy o spajającym kapitale społecznym. Z kolei charakteryzując relacje tej społeczności ze światem zewnętrznym mówimy o tak zwanym pomostowym kapitale społecznym. Charakterystyczną cechą obszarów zdegradowanych jest najczęściej niski kapitał pomostowy. Natomiast obszary te charakteryzują się równolegle bardzo wysokim – zdecydowanie wyższym niż w innych dzielnicach – poziomem spajającego kapitału społecznego.

Najwygodniejszą miarą deficytów kapitału pomostowego jest niższa, niż na pozostałym obszarze miasta frekwencja w wyborach.

Na potrzeby niniejszej analizy zestawiono informacje o frekwencji w wyborach samorządowych w 2014 r. (I tura głosowania) oraz frekwencji w wyborach prezydenckich w 2015 r. 59,62

Podobszar A

Średnia frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r. wyniosła w przypadku tego podobszaru 48,0% i była o 3,5% niższa od średniej wartości dla miasta. W wyborach prezydenta RP uczestniczyło z podobszaru objętego analizą 50,03% osób uprawnionych.

Podobszar B

Średnia frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r. wyniosła w przypadku tego podobszaru 48,0% i była podobnie jak w podobszarze A o 3,5% niższa od średniej wartości dla miasta. Średnia frekwencja w wyborach prezydenckich w 2015 r. na tym obszarze wyniosła 36,47% i była o 23,15% niższa od średniej dla miasta.

Organizacje pozarządowe

Informacją uzupełniającą informującą o kapitale społecznym może być liczba działających na terenie miasta organizacji pozarządowych, specjalizujących się w problematyce lokalnej.

Organizacja pozarządowa (*ang. NGO non-governmental organization*) to organizacja obywatelska, założona przez obywateli lub ich organizacje, działająca z własnej inicjatywy w interesie określonego interesu publicznego. Definicja ustawowa organizacji pozarządowej zawarta jest w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 roku, Nr 96, poz. 873), zgodnie z którym: organizacjami pozarządowymi są, nie będące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i nie działające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia.

W Zakopanem w 2015 r. działało blisko 90 organizacji pozarządowych. Wskazuje to na potencjalnie duży kapitał społeczny. Wśród nich problematyką lokalną zajmowały się takie organizacje jak m.in.: *kuchnia dla ubogich im. św. brata Alberta* zlokalizowana na ul. Krupówki 1A, *Tatrzańskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Uzależnionym i Ich Rodzinom*, *Stowarzyszenie wARTko*, *Tatrzańska Fundacja Pomocy Społecznej w Zakopanem*, *Podhalańskie Stowarzyszenie Wsparcia Dziecka i Rodziny "Nasza Chata"*, *Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym*, *Podhalański Uniwersytet Trzeciego Wieku*, *Fundusz Pomocy Dzieciom i Młodzieży im. Matki Bożej z La Salette*, *Fundacja Integracji Przez Sport HANDICAP Zakopane*.

Spotkanie warsztatowe poświęcone obecnej i przyszłej działalności NGO's

Działające organizacje zostały zaproszone na spotkanie warsztatowe które odbyło się 12 grudnia 2016 r., i poświęcone było pogłębionej diagnozie w zakresie działalności organizacji pozarządowych prowadzonej w przeszłości, obecnie i w przyszłości, pod kątem potencjalnego udziału organizacji w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych realizowanych na podobszarach rewitalizacji.

Spotkanie z udziałem zakopiańskich organizacji pozarządowych ujawniło dwie kwestie: po pierwsze – znaczącą aktywność projektową w obszarze rewitalizacji skutkującą ciekawymi pomysłami i zaangażowaniem różnych środowisk miejskich, z drugiej strony zaś – ujawniło znaczącą barierę wejścia w działalność projektową po stronie NGO, która ma swoje przyczyny w ograniczeniach finansowych i organizacyjnych. Warto zatem wspierać zakopiańskie organizacje pozarządowe, wykorzystywać potencjał, zasoby kreatywności skutkujące pojawianiem się ciekawych i wartych uwagi koncepcji ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów ważnych dla miasta.

Uczestnicy spotkania wymienili kilka priorytetów projektowych, która albo są już dziś przedmiotem aktywności organizacji pozarządowych, albo mogą się takimi stać w sytuacji zawiązania współpracy z urzędem miasta lub innymi instytucjami miejskimi, z myślą o rewitalizacji obszaru wyznaczonego do tego rodzaju działań.

Sygnalizowano, po pierwsze, potrzebę kierowania działań do osób 50+, 60+ i starszych, zarówno z myślą o organizowaniu czasu wolnego, jak i o podtrzymywaniu aktywności zawodowej osób reprezentujących te kategorie wiekowe.

Po drugie, odnotowano potrzebę instytucjonalnego, organizacyjnego wsparcia zakopiańskich NGO, np. z pomocą jednostek miejskich działających na wzór tych funkcjonujących w Krakowie, czyli Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych (prowadzonego przez Urząd Miasta Krakowa⁰ i Centrum Obywatelskiego (prowadzonego przez przedstawicieli organizacji pozarządowych).

Po trzecie – ważnym kierunkiem działania w mieście jest niwelowanie barier przestrzennych w sposób trwały i uwzględniający ograniczenia warunkujące aktywność osób z niepełnosprawnościami oraz osób w wieku podeszłym.

W trakcie spotkania zwracano także uwagę na potrzeby młodych zakopiańskich przedsiębiorców oraz młodzieży – środowiska te potrzebują miejsca, w których mogłyby realizować swoje potrzeby; funkcję taką może pełnić część budynku dworca PKP lub część strażnicy.

Rys. III.2.18. Spotkanie konsultacyjne z organizacjami pozarządowymi

fot: Janusz Jeżak

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe związane uczestnictwem w życiu publicznym i kulturalnym

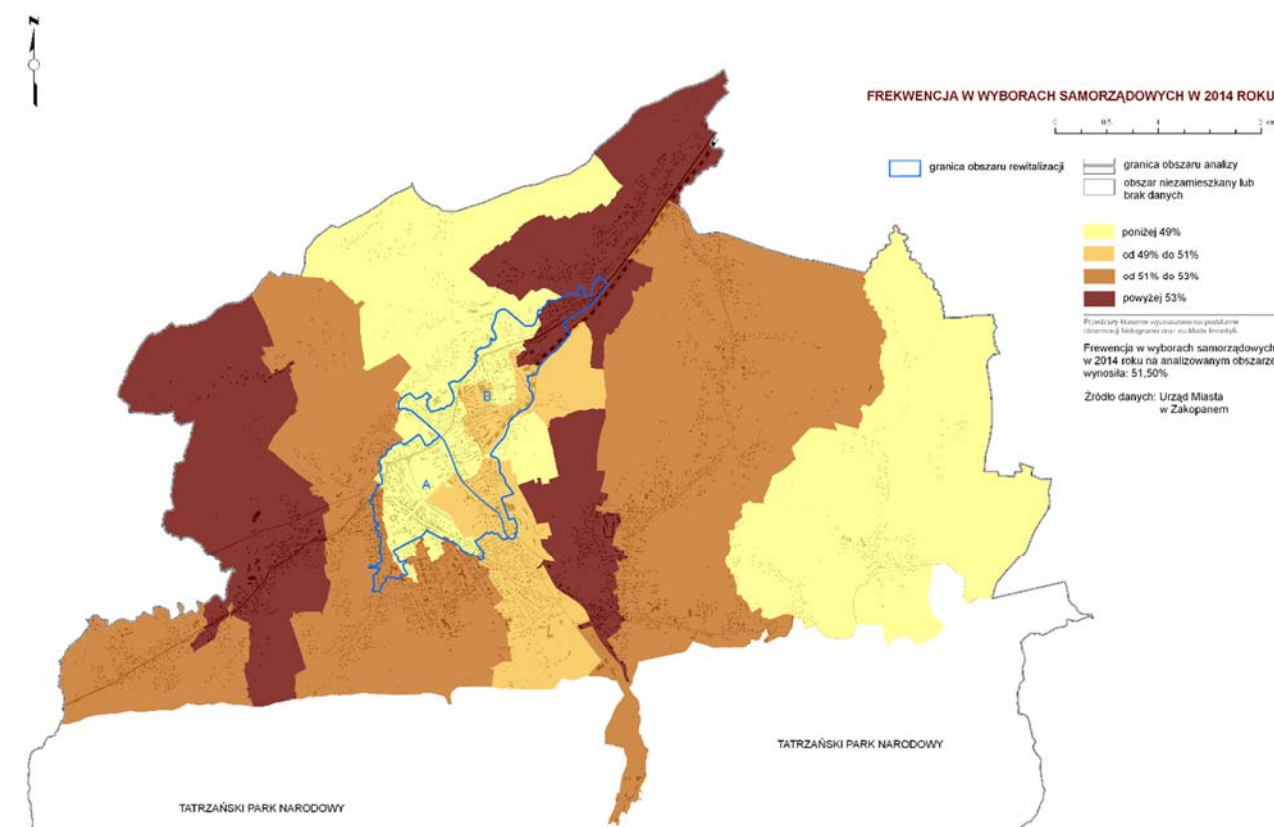
- znaczącą aktywność NGO's skutkująca ciekawymi pomysłami i zaangażem różnych środowisk miejskich, z drugiej strony zaś ujawniona znacząca bariera wejścia w działalność projektową po stronie NGO's, która ma swoje przyczyny w ograniczeniach finansowych i organizacyjnych,
- potrzeba kierowania działań NGO's do osób 50+, 60+ i starszych, zarówno z myślą o organizowaniu czasu wolnego, jak i o podtrzymywaniu aktywności zawodowej
- potrzeba instytucjonalnego, organizacyjnego wsparcia zakopiańskich NGO's,
- brak zaspokojenia potrzeb młodych zakopiańskich przedsiębiorców oraz młodzieży
- brakuje miejsca, gdzie organizacje pozarządowe mogłyby się spotkać,
- brakuje również miejsca, gdzie mogliby się spotkać seniorzy,
- brak miejsca spotkań sygnalizuje również zakopiańska młodzież,
- istniejące niewykorzystane obiekty, które można byłoby zaadaptować na cele społeczne,
- wzrastająca liczba seniorów, z których duża część zamyka się w mieszkaniach i często niekoniecznie z własnej winy całkowicie rezygnuje z uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym,
- z uwagi na problemy w poruszaniu się osób starszych (wzrasta ich liczba) istnieje potrzeba analizy i niwelowania barier przestrzennych i architektonicznych.

Podobszar A

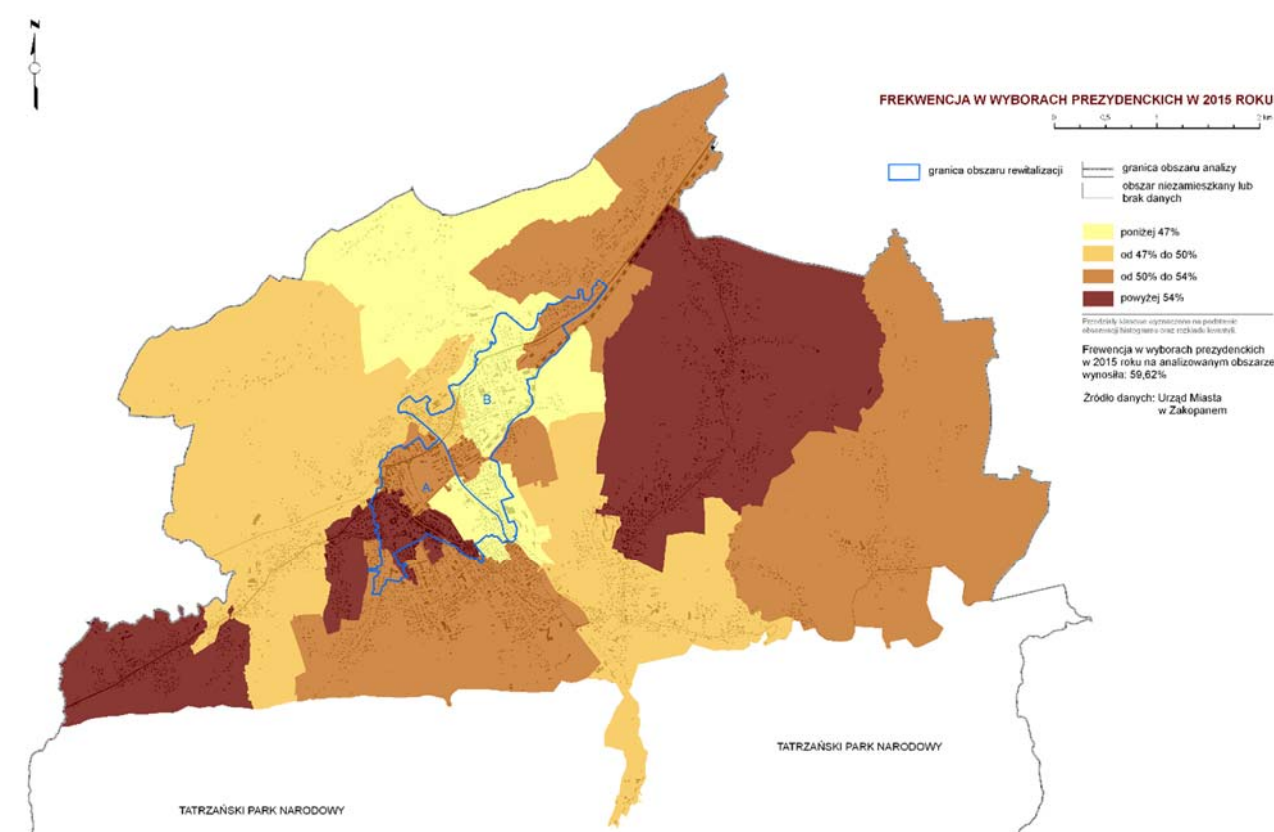
- niewykorzystany potencjał Równi Krupowych, które odpowiednio zarządzane mogłyby stanowić ciekawą ofertę dla mieszkańców i turystów, stanowiąc zarówno w okresie letnim jak i zimowym dobre uzupełnienie bazy miejsc spotkań,

Podobszar B

- istniejące niewykorzystane obiekty, które można byłoby zaadaptować na cele społeczne,
- niewykorzystany potencjał otoczenia Dworca PKP oraz budynku Starostwa Powiatowego, które odpowiednio zarządzane mogłyby stanowić ciekawą ofertę dla mieszkańców i turystów, stanowiąc zarówno w okresie letnim jak i zimowym dobre uzupełnienie bazy miejsc spotkań.

Rys. III.2.19. Frekwencja w wyborach samorządowych w 2014 r.

Rys. III.2.20. Frekwencja w wyborach Prezydenckich w 2015 r.

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

2.2. Występowanie innych negatywnych zjawisk

2.2.1. Negatywne zjawiska gospodarcze

Do analizy zagadnień związanych z przedsiębiorczością posłużono się danymi zawartymi w systemach: Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej (CEiDG) oraz REGON. Analizie poddano następujące wymiary tego zagadnienia:

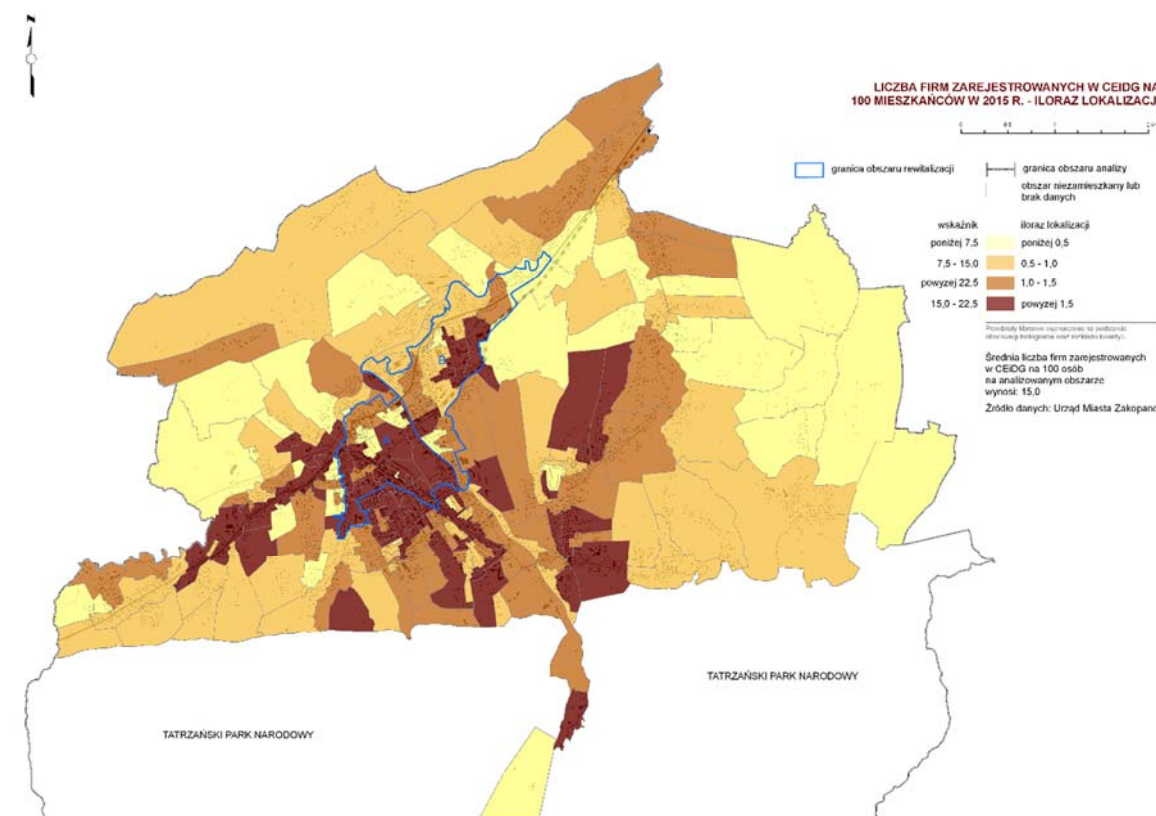
- poziom przedsiębiorczości rozumianej jako liczbę firm przypadających na 100 mieszkańców,
- wskaźnik nowozarejestrowanych firm przypadających na 100 firm,
- wskaźnik wyrejestrowanych firm przypadających na 100 firm,
- wskaźniki koncentracji firm wg grup sekcji, sekcji, działów PKD.

Miasto Zakopane należy do najbardziej przedsiębiorczych miast na terenie województwa małopolskiego. Wynika to z szeregu specyficznych uwarunkowań społecznych, ekonomicznych oraz środowiskowych. Na ograniczonej przestrzeni miasta splatają się bowiem w bardzo korzystnej konfiguracji następujące uwarunkowania:

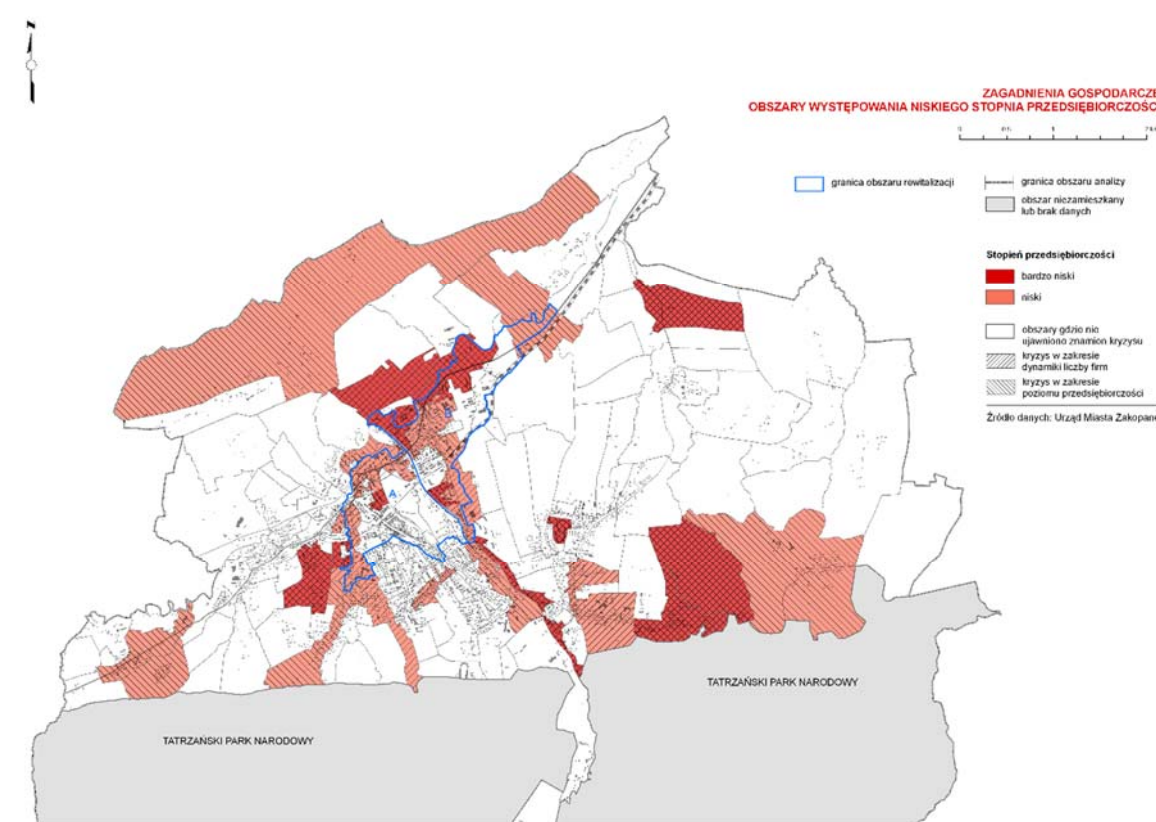
- unikalna w skali całego kraju atrakcyjność turystyczna zarówno samego miasta jak i położonego na jego terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego, jak również całego regionu Podhala, którego głównym ośrodkiem jest właśnie miasto Zakopane,
- wysoki poziom kapitału społecznego i kulturowego,
- specyficzne uwarunkowania związane z procesami emigracji zarobkowej skierowanej głównie do Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Silne więzi społeczne, a także powroty z emigracji zarobkowej w USA umożliwiają łatwe zaangażowanie znaczących z punktu widzenia lokalnej gospodarki środków finansowych. Wraz z migracjami powrotnymi w naturalny sposób przekazywane były dobre wzorce przedsiębiorczości funkcjonujące w najbardziej rozwiniętej gospodarce świata.

Choć ogólnie sytuacja w analizowanych podobszarach sprzyja wysokim wskaźnikom w obszarze gospodarczym, to występują w analizowanych podobszarach enklawy, gdzie odnotowano niższe od średniej wartości wskaźniki gospodarcze.

Rys. III.2.21 Liczba firm zarejestrowanych w CEiDG na 100 mieszkańców w 2015 r.

Rys. III.2.22 Obszary występowania niskiego stopnia przedsiębiorczości

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

Podobszar A

Obszarem o największej koncentracji zjawiska przedsiębiorczości w skali podobszaru były ulice: Kościelna, Kasprusie oraz Strążyska.

Podobszar B

Obszarem o największej koncentracji zjawiska przedsiębiorczości w skali podobszaru były ulice: Chrancówki, Jagiellońska, Bulwary Słowackiego, Nowotarska, Kamieniec, Ustup i Harenda, Spyrkówka oraz Nowotarska.

Firmy nowozarejestrowane

Dynamikę firm przedstawiono za pomocą analizy firm nowozarejestrowanych w latach 2010-2014, wyrejestrowanych w tym samym okresie czasu i obliczenia salda obu tych wartości odpowiadającego rzeczywistemu przyrostowi lub ubytkowi firm w poszczególnych jednostkach.

W latach 2010-2014 na terenie miasta powstało ponad 2 tys. nowych podmiotów gospodarczych, co z punktu widzenia jego liczby ludności należy uznać za wartość wysoką. Najwięcej nowych firm w przeliczeniu na liczbę firm ogółem powstało na obszarach:

- o niskich wartości współczynnika przedsiębiorczości
- słabo zaludnionych

Obszary o najwyższej atrakcyjności z punktu widzenia prowadzenia działalności gospodarczej to przede wszystkim szeroko pojęte centrum miasta. Wśród jednostek należących do tej grupy i jednocześnie odpowiadających za wysoką liczbę nowozałożonych firm należą:

- podobszar A - obszar ulic: Krupówki – 140 nowych firm, Kościuszki – 50 firm,
- podobszar B - obszar wschodniej części śródmieścia, ulice: Chramcówki – 67 firm, Jagiellońska – 40 firm.

Firmy wyrejestrowane

W latach 2010-2014 wyrejestrowanych zostało w mieście 1828 podmiotów gospodarczych. Jednostki o największych wartościach wyrejestrowanych firm skupiały się w kilku typach obszarów. Były to przede wszystkim obszary centrum miasta o niższych niż przeciętna liczbie wyrejestrowanych firm na 100 firm zarejestrowanych w 2015 r.:

- Podobszar A: ulica Krupówki,
- Podobszar B: ulica Kościuszki oraz Zamoyskiego.

Saldo liczby firm

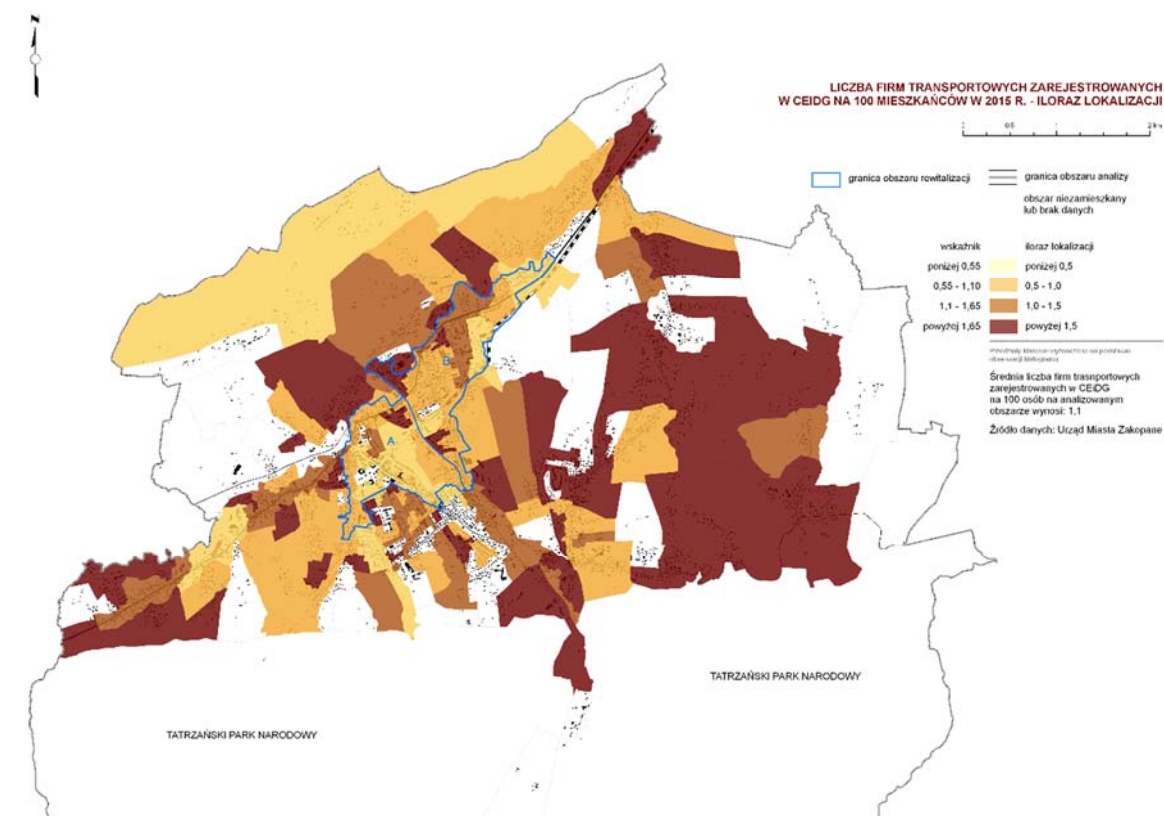
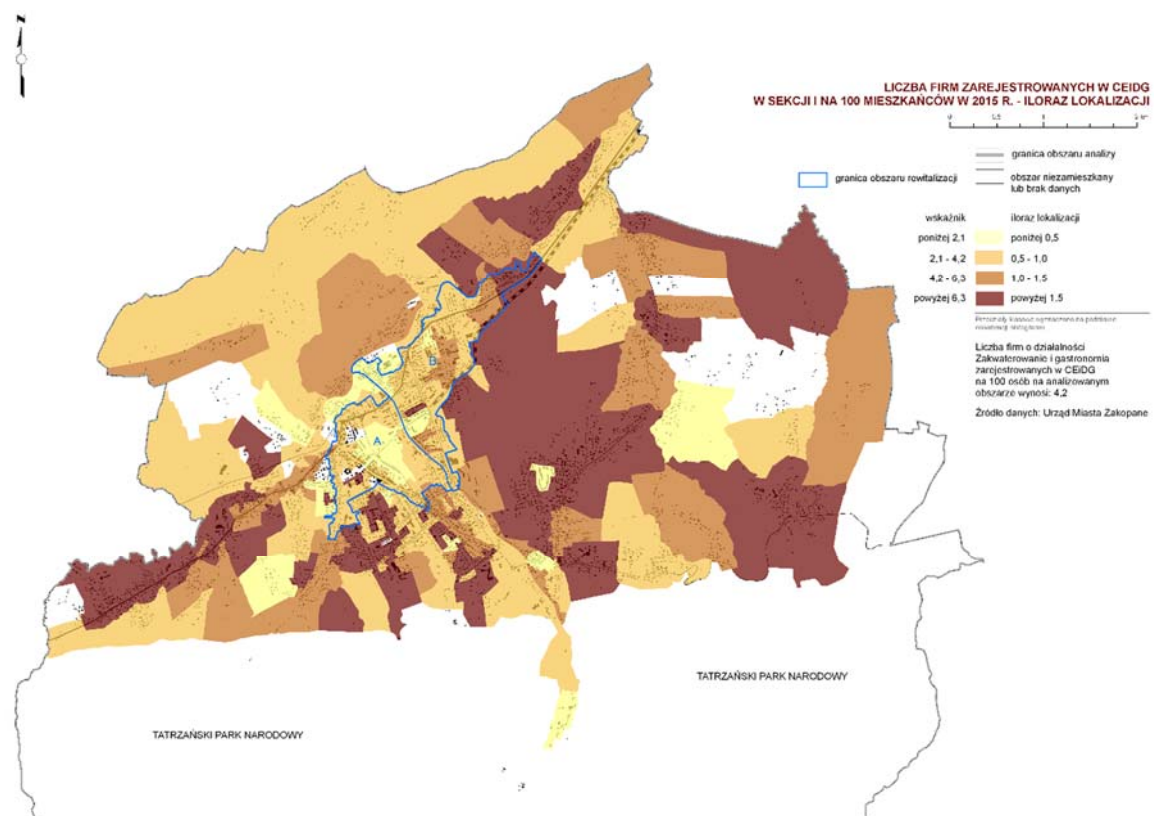
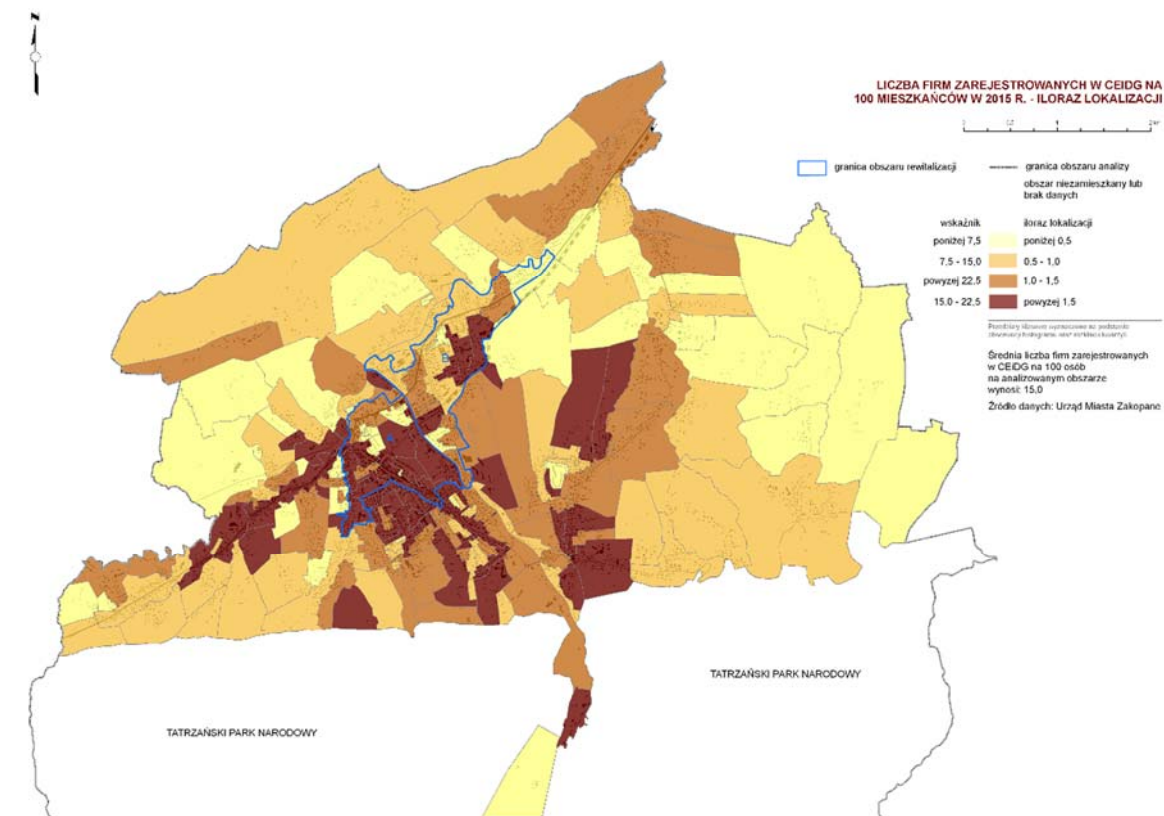
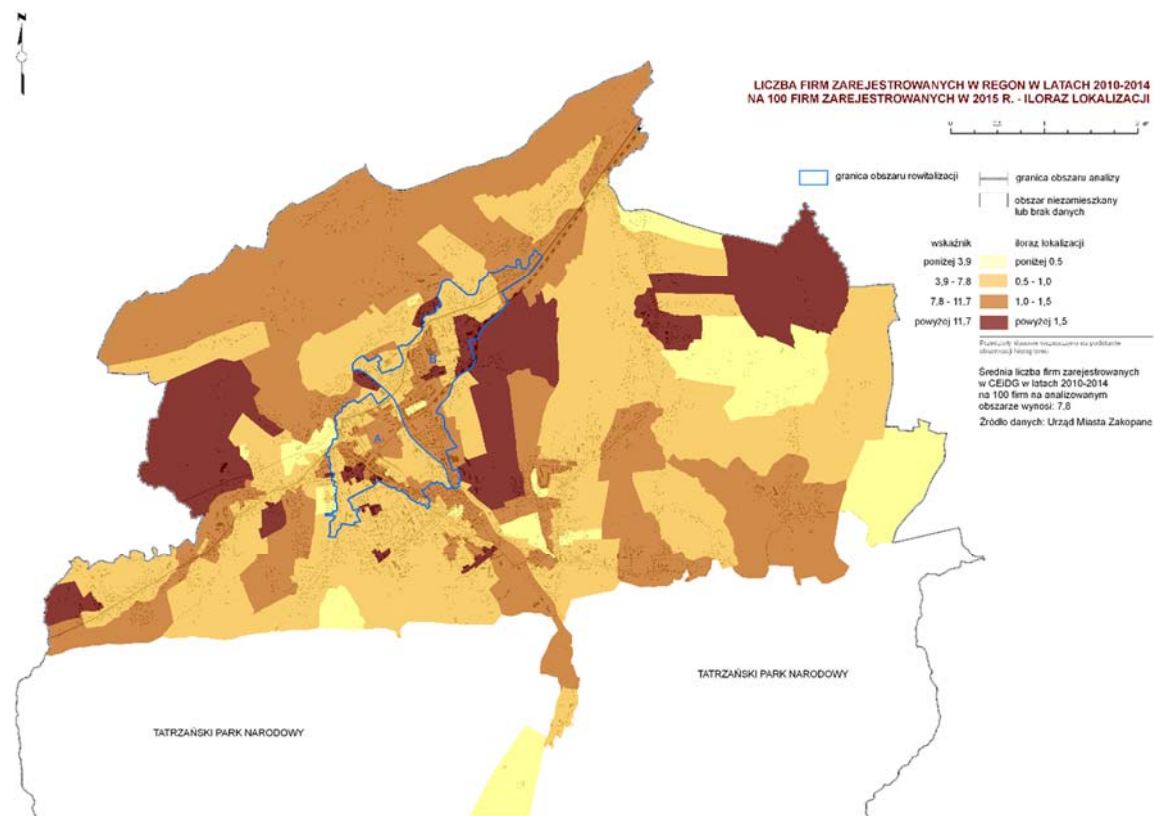
Saldo liczby firm ukazuje bardzo wyraźne tendencje w zakresie przyrostu oraz ubytku firm w przestrzeni miasta. Gros przyrostu naturalnego firm koncentruje się na obszarze śródmiejskim oraz wzdłuż głównego szlaku komunikacyjnego przebiegającego przez miasto. Jednostki charakteryzujące się ubytkiem firm można zgrupować w dwa zasadnicze obszary: pierścień otaczający obszar śródmieścia oraz obszary peryferyjne w skali miasta.

Obszary cechujące się ubytkiem firm położone w obszarze śródmiejskim mogą być szczególnie interesujące wskazują bowiem na obszary tracącego potencjał ekonomiczny na tle najbardziej atrakcyjnego en bloc obszaru miasta. Do takich należą:

- podobszar A: ulica Zborowskiego,
- podobszar B: ulica Piaseckiego.

Struktura przestrzenna działalności gospodarczej

Struktura działalności gospodarczej według głównych typów przedstawia w skali miasta bardzo klarowny obraz. Główna koncentracja firm przypada na obszar śródmiejski (podobszar A i B). Jednocześnie wyróżnia się on wyraźną odmiennością pod względem struktury samych przedsiębiorstw. Wyraźne są w tym przypadku takie rodzaje działalności jak usługi dla biznesu, czy większy niż w przypadku pozostałych jednostek udział podmiotów handlowych. Funkcja handlowa jest zauważalna w całym szeroko rozumianym obszarze śródmiejskim, jak również wzdłuż głównej osi komunikacyjnej miasta.

Rys. III.2.23. Zjawiska związane z gospodarką

Źródło: Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016

2.2.2. Negatywne zjawiska środowiskowe

Rejon Zakopanego charakteryzuje się wysokim stopniem urbanizacji, rozwiniętą siecią komunikacyjną, liczbą mieszkańców i rezydentów przekraczającą 30 tys. i znaczną liczbą turystów. Wzrost zanieczyszczeń powietrza w miesiącach zimowych związany jest z dużą emisją zanieczyszczeń spowodowanych spalaniem paliw kopalnych i płynnych w lokalnych kotłowniach i setkach indywidualnych palenisk. Sytuację pogarsza wysokie stężenie tlenków azotu pochodzące głównie ze spalin samochodowych. Skażenia napływają do Zakopanego także z konurbacji śląskiej oraz z południowo-zachodnich Niemiec, Czech i Słowacji (rejon ostrawsko-karwiński).

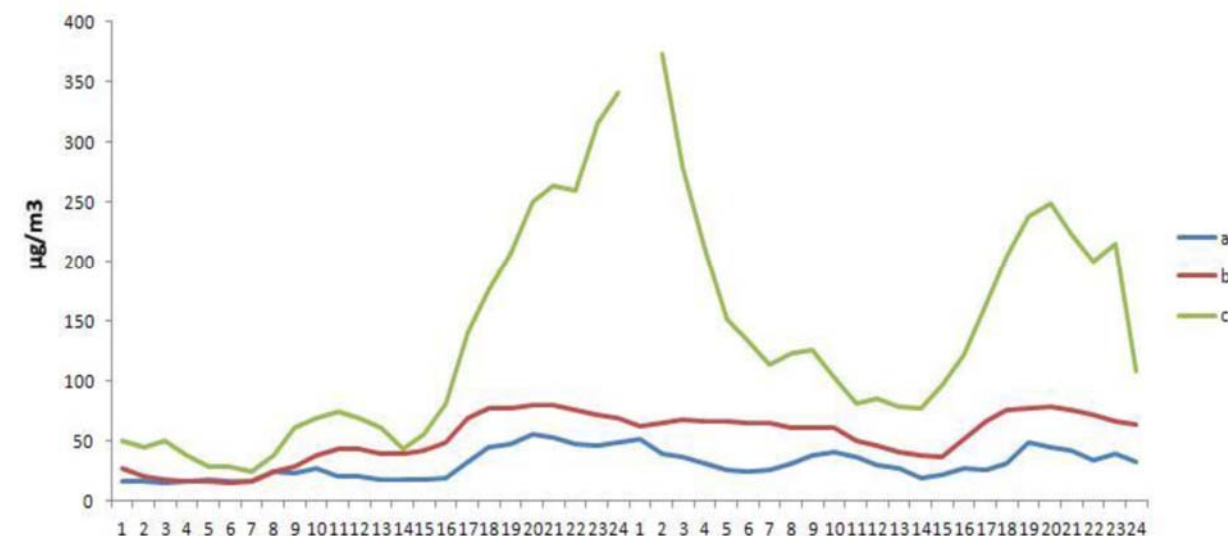
Dużym stężeniom zanieczyszczeń sprzyja występująca często w kotlinie, w sezonie zimowym inwersja temperatury. Stagnację zanieczyszczeń ułatwia słaba wentylacja (przeważające w Zakopanem cisze i słabe wiatry).

Zawartość gazu CO w miejskim powietrzu polskich aglomeracji często osiąga wartości w pobliżu górnego progu normy (dla Zakopanego wynosi on 4 ppm). Podczas gdy wartości stężenia tlenku węgla notowane na obszarach „czystych” nie przekraczają 150 ppb, obserwowany poziom stężenia CO w centrum Zakopanego często przekracza 2 ppm.

Jest to wynik zarówno znaczącej emisji tego gazu z terenu miasta jak i szczególnego położenia Zakopanego w obrębie *Rowu Podtatrzańskiego*.

Kotlina ta, ze stosunkowo częstymi inwersjami temperatury, charakteryzuje się słabym „wietrzeniem” i kumulacją w dolnej troposferze gazów pochodzących z tzw. niskiej emisji (CO₂, CO, SO_x, NO_x). W mieście i okolicach dominuje niska zabudowa jednorodzinna, a domy w znacznej większości nadal ogrzewane są piecami węglowymi lub drewnem. W związku z tym występuje duża emisja antropogenicznego CO i CO₂ wraz z innymi gazami oraz pyłem, szczególnie w miesiącach zimowych.

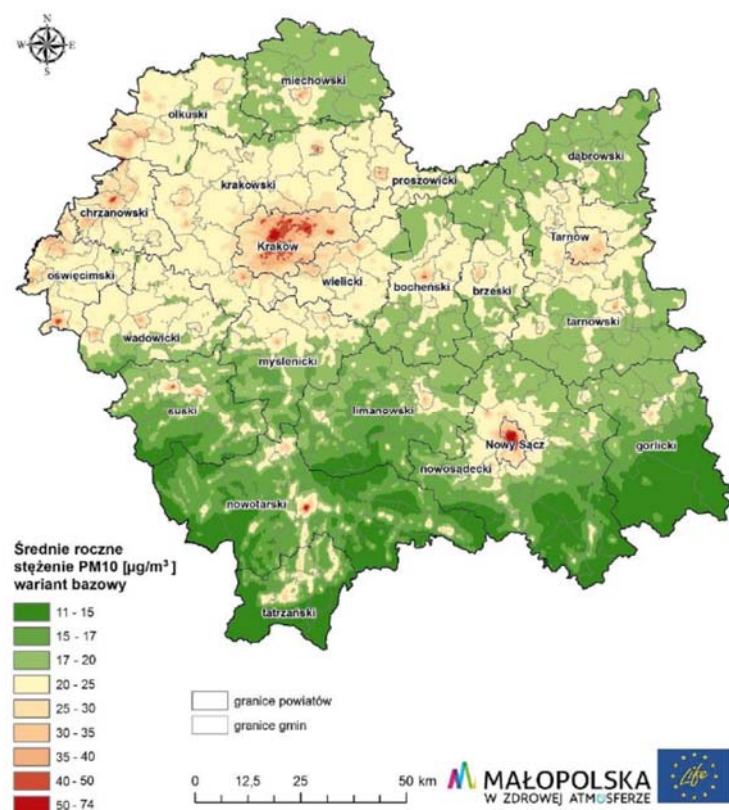
Na terenie miasta notuje się przekroczenia norm jakości powietrza, między innymi w aspekcie krótkookresowego rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń. Przykładem są wyniki badań, których celem było określenie, czy występuje zależność pomiędzy wybuchami materiałów pirotechnicznych mających miejsce na przełomie 31.XII- 1.I (lata 2012-2014), a ilością zanieczyszczeń SO₂, NO₂, PM10 w atmosferze (rys. IV.2.14).

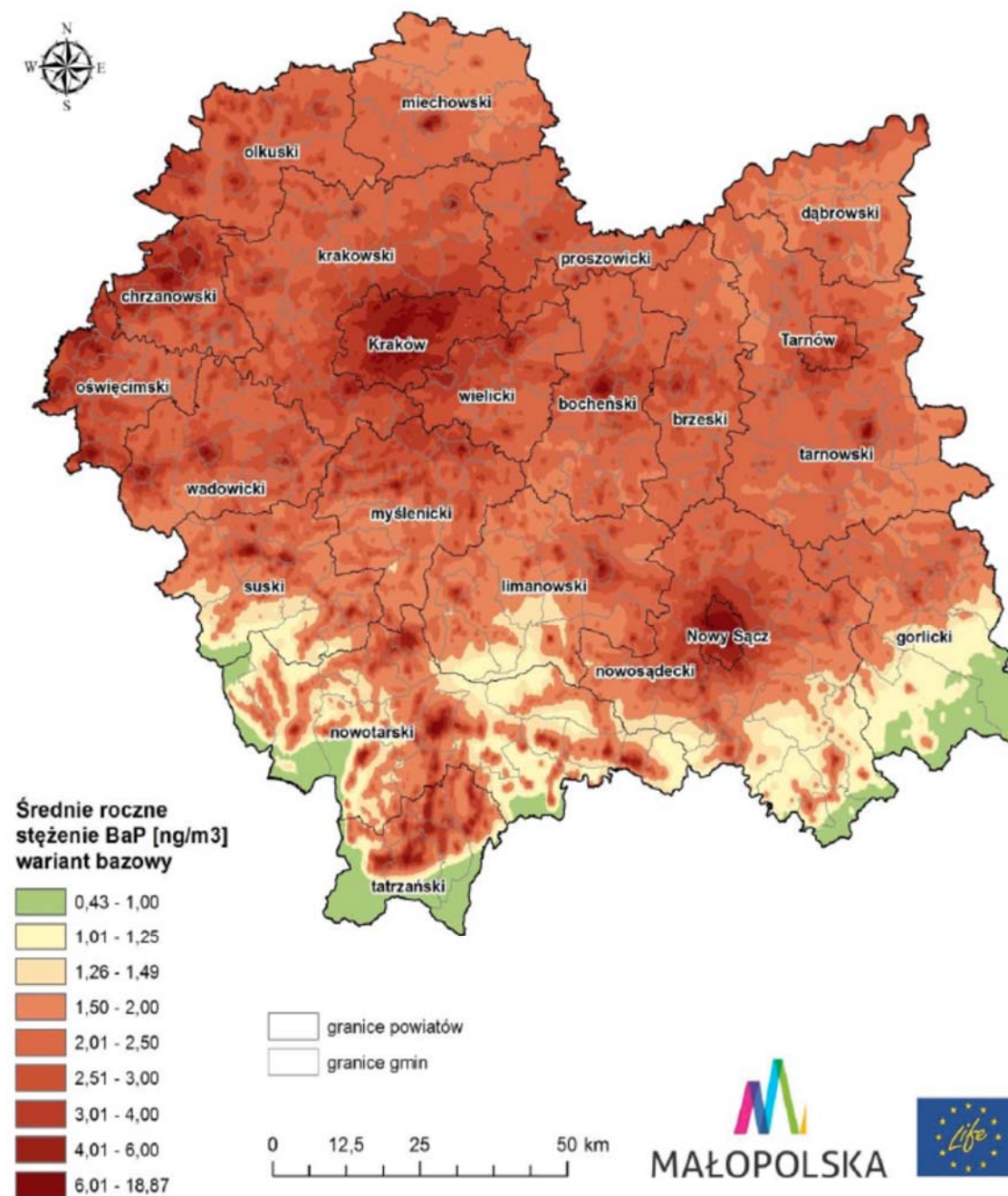
a - SO₂, b - NO₂, c - PM₁₀

Rys. III.2.24. Średnie 1-godzinne stężenia zanieczyszczeń w punkcie pomiarowym Zakopane w dniach 31.XII-1.I 2012-2014r.

Źródło: Kotecki P., Majkowska A. i in., *Analiza stężeń SO₂, NO₂ oraz PM₁₀ w kontekście emisji zanieczyszczeń związanych z wybuchami materiałów pirotechnicznych na przykładzie Poznania, Warszawy i Zakopanego*, 2014, Research Gate: <http://www.researchgate.net/publication/262568188>

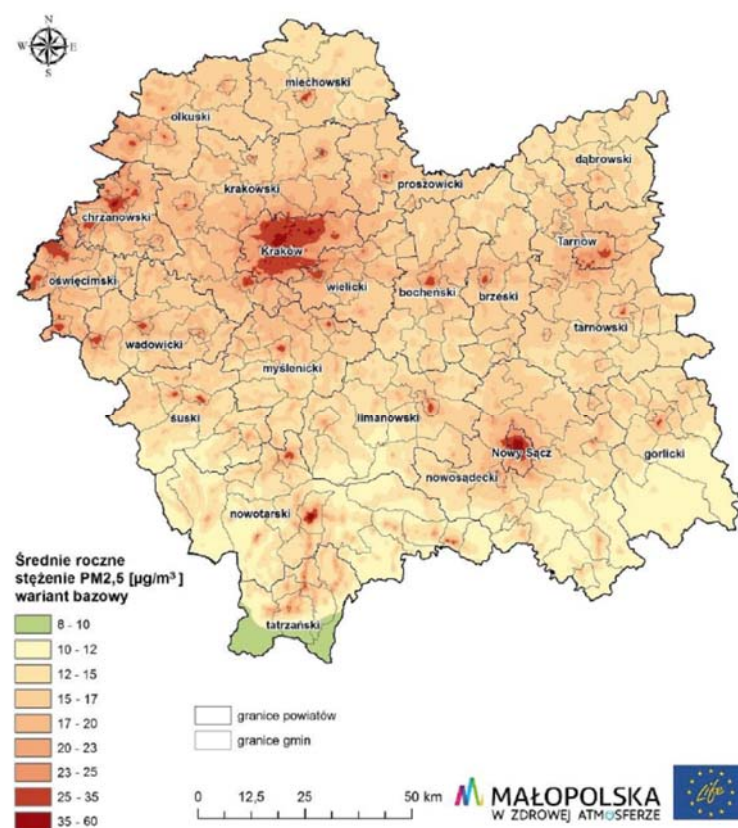

Rys. III.2.25. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zwieszonego PM10 w roku bazowym 2015

Rys. III.2.27. Rozkład stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu w roku bazowym 2015

Źródło: <https://www.malopolska.pl/aktualnosci/srodowisko/zebysmy-oddychali-zdrowiej>

Rys. III.2.26. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu PM2,5 w roku bazowym 2015

Źródło: <https://www.malopolska.pl/aktualnosci/srodowisko/zebysmy-oddychali-zdrowiej>

Przebieg krzywych ilustrujących stężenie pyłu i SO₂ był w badanym okresie szczególnie dynamiczny (rys. IV.2.13). Średnia wartość stężenia pyłu PM₁₀ dla badanego okresu wynosiła 155,8 µg/m³. Wartość maksymalna została odnotowana dnia 1 stycznia 2014 o godzinie 2:00 wynosiła 534 µg/m³ (przy normie dobowej na poziomie 50 i poziomie alarmowym na poziomie 300 µg/m³).

Średnie stężenie dwutlenku siarki wyniosło 30,9 µg/m³. Charakteryzowało się dynamicznym przebiegiem krzywej; wartości oscylowały w granicach 17,0 µg/m³ dnia 31 grudnia w godzinach porannych, aż do 55,0 µg/m³ w ciągu nocy na przełomie 31.XII oraz 1.I (przy normie dobowej na poziomie 125 i poziomie alarmowym jednogodzinnym na poziomie 500 µg/m³).

Stężenie NO₂ w stosunku do SO₂ miało zdecydowanie mniej zmienny przebieg, ze średnią wartością 53,4 µg/m³. Spośród badanych substancji największą zależność z emisją zanieczyszczeń związanych ze spalaniem substancji pirotechnicznych wykazał PM₁₀. Rozkład czasowy charakteryzował się długotrwałą kumulacją PM₁₀ oraz jego długim okresie przebywania w powietrzu.

Najnowsze wyniki monitoringu WIOŚ prowadzonego w 2014r. wskazują, że na terenie Zakopanego nastąpiły przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych benzo-a-pirenu, pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz ozonu. Stacja pomiarowa zlokalizowana jest na ul. Henryka Sienkiewicza.

Wykonany monitoring i klasyfikacja za 2014 rok potwierdziła występujące w poprzednich latach przekroczenia dopuszczalnych i docelowych poziomów stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ na terenie Zakopanego, co skutkuje kontrolowaniem stężeń zanieczyszczeń na obszarach przekroczeń oraz realizacją wszystkich działań określonych w Programie ochrony powietrza dla województwa małopolskiego.

W rocznej ocenie jakości powietrza wskazane zostały prawdopodobne przyczyny występowania przekroczeń stężeń pyłu PM₁₀ – niska emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, emisja ze źródeł przemysłowych i komunikacyjnych a także niekorzystne warunki klimatyczne, wśród których najważniejszymi są: lokalne i regionalne warunki topograficzne wynikające z położenia w otoczeniu gór; powolne rozprzestrzenianie się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń w związku z małą prędkością wiatru oraz warunki meteorologiczne.

Na potrzeby opracowywanego programu wykorzystano archiwalne opracowania, które jako jedyne do tej pory publikacje, przedstawiają oszacowanie przestrzennego rozkładu poziomu zanieczyszczeń na terenie miasta (dane monitoringowe WIOŚ z lat 2003/2004 i 2007).

Z uwagi na utrzymujące się stale w latach 2013-2014 przekroczenia poziomów tych samych parametrów uznano, że przestrzenny rozkład pól zanieczyszczeń jest podobny.

Analiza materiałów wskazuje, że podobszary A i B można zaklasyfikować ze względu na warunki aerosanitarnie do strefy:

1. obszarów o złych warunkach aerosanitarnych, w którym notuje się:

- przekroczenia poziomów dopuszczalnych:
  - średnich stężeń SO₂ w porze zimowej roku (>20 ug/m³), z tym że dla tego gazu poziom zanieczyszczenia spada,
  - percentyla stężeń PM₁₀ w okresach 24-godzinnych roku (>50 ug/m³),
- przekroczenia poziomu docelowego:
  - benzo-a-pirenu w okresie średniorocznym;

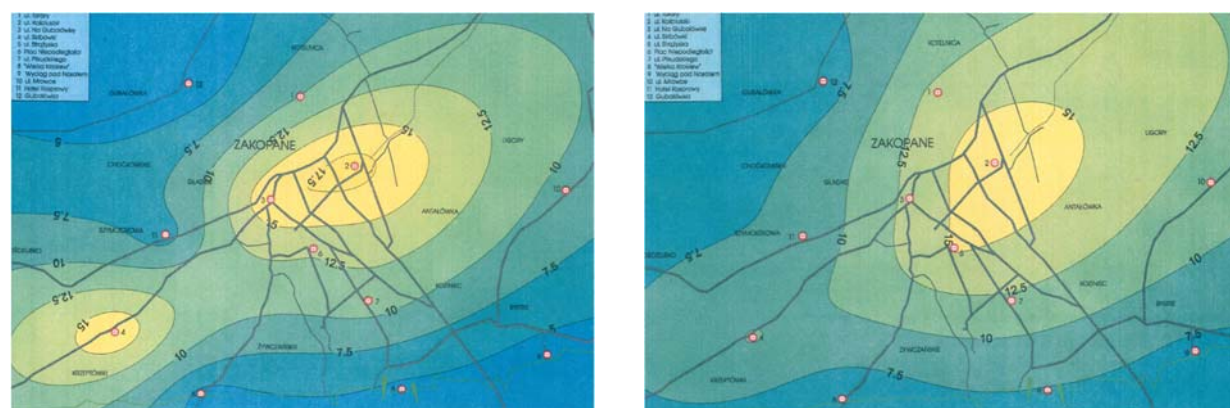
2. obszarów o umiarkowanych warunkach aerosanitarnych:

- średnioroczne stężenia NO₂, SO₂, PM₁₀ nie przekraczają poziomów dopuszczalnych, ale notowane wartości ich stężeń osiągają ponad połowę do wartości normatywnej;

Wyniki modelowania przeprowadzonego dla roku 2007, wskazują znaczący udział emisji powierzchniowej i liniowej w przekroczeniach dopuszczalnych norm jakości powietrza ale również pyłu zawieszonego PM₁₀. Dobrze widoczny jest wpływ niskiej emisji, pochodzącej ze spalania paliw, głównie węgla, w piecach, kotłach domowych na poziomy stężenie benzo(a)pirenu. Modelowanie nie wykazało istotnego udziału źródeł punktowych w imisji zanieczyszczeń.

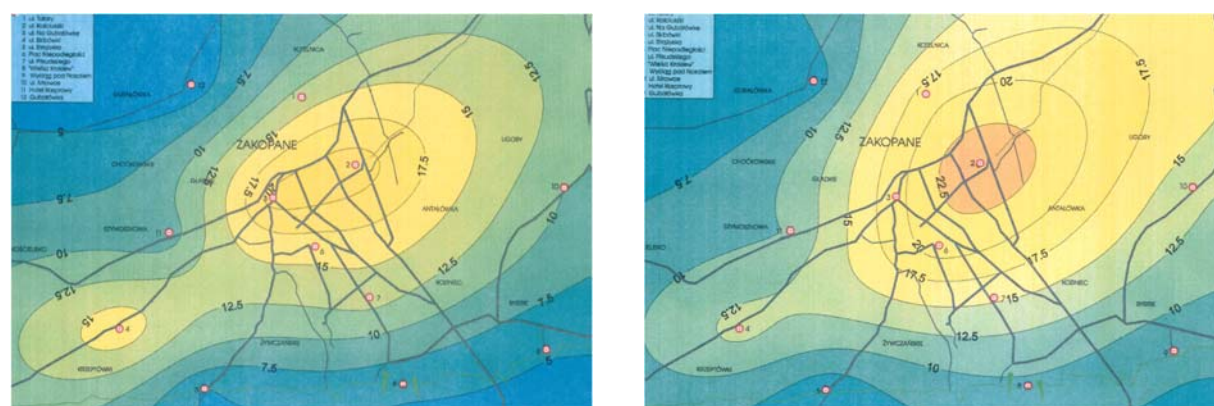
Na wielkość emisji ze źródeł ogrzewania ma wpływ przede wszystkim rodzaj stosowanego paliwa. Wielkość emisji z komunikacji zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz od rodzaju stosowanego paliwa. W przedstawionym modelowaniu uwzględniono również wpływ zanieczyszczeń pochodzących z procesów zużycia opon, hamulców a także ścierania nawierzchni dróg, które zalicza się do emisji pozaspalinowej. Emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM₁₀ z nawierzchni dróg stanowi od 50 do 70 % (w zależności od stanu technicznego drogi, stopnia utwardzenia pobocza itp.) emisji całkowitej z komunikacji. Emisja ze ścierania hamulców stanowi niewielki procent emisji pozaspalinowej.

W analizie emisji liniowej ujęto główne odcinki dróg na terenie powiatu tatrzańskiego i nowotarskiego. Wielkość emisji określono na podstawie danych dotyczących natężenia ruchu dla czterech grup pojazdów: samochody osobowe, dostawcze, ciężarowe i autobusy. Emisja benzo(a)pirenu ze źródeł liniowych jest niewielka, pomijalna.

NO₂ – średnie roczne stężenie / rok

SO₂ – średnie roczne stężenie / rok

NO₂ – średnie stężenie / okres grzewczy

SO₂ – średnie stężenie / okres grzewczy

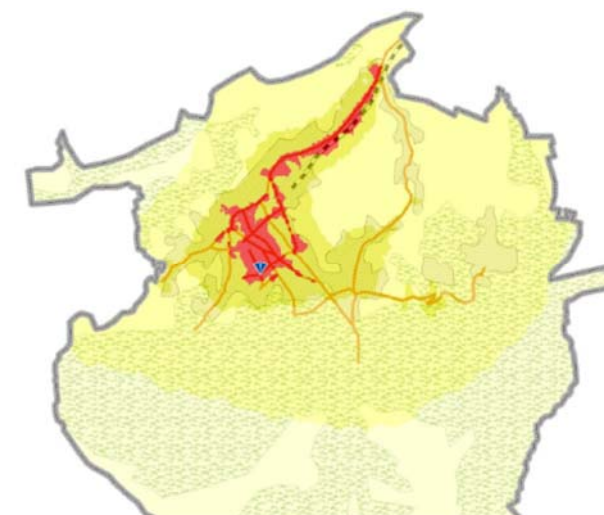
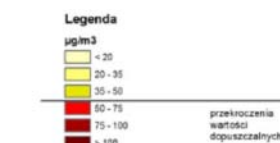
Rys. III.2.26. Rozkład przestrzennych zanieczyszczeń gazowych na podobszarze A i B

Źródło: Sprawozdanie z badań zanieczyszczeń powietrza w zakresie SO₂ i NO₂ metodą pasywną prowadzonych na obszarach 6 Parków Narodowych: Babiogórskiego, Tatrzańskiego, Pienińskiego, Gorczańskiego, Ojcowskiego i Magurskiego w 2004 roku; Biblioteka Monitoringu Środowiska; WIOŚ Kraków, 2005.

→ Rys.III.2.27. Rozkład przestrzennych zanieczyszczeń pyłowych i ich pochodnych na terenie miasta

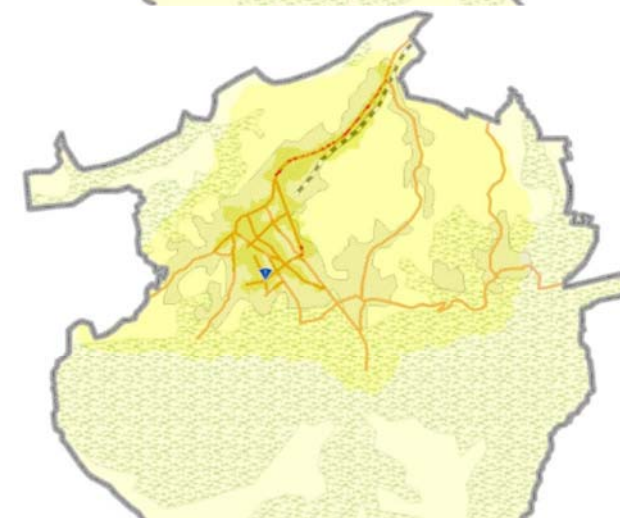
Źródło: Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – strefa nowotarsko-tatrzańska, Załącznik do Uchwały Nr XXXIX/612/09 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2009r., Kraków, 2009.

Zakopane
Percentyl 90,4 ze stężeń
24-godzinnych pyłu PM10
- rok bazowy 2007

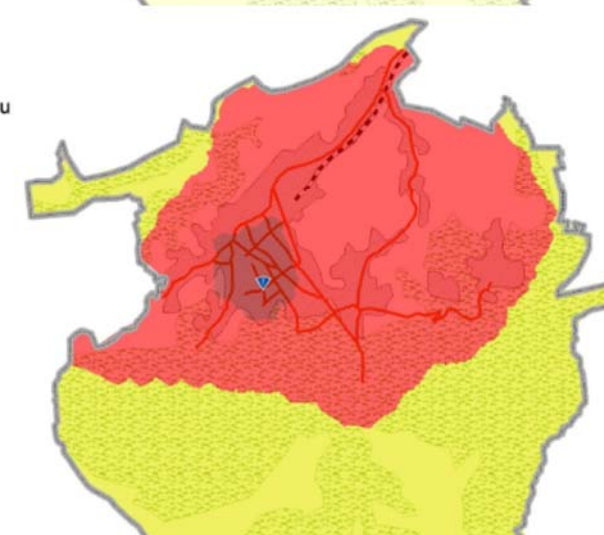
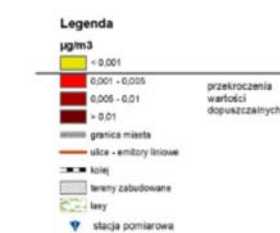
Mapa rozkładu percentyla 90,4 stężenia 24-godz. pyłu PM10 na terenie Zakopanego w 2007 r.

Zakopane
Rozkład stężeń
średniorocznych pyłu PM10
- rok bazowy 2007

Mapa rozkładu stężeń średniorocznych pyłu PM10 na terenie Zakopanego w 2007 r.

Zakopane
Rozkład stężeń
średniorocznych benzo(a)pirenu
- rok bazowy 2007

Mapa rozkładu stężeń średniorocznych benzo(a)pirenu na terenie Zakopanego w 2007 r.

Jak wynika z *Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – strefa nowotarsko-tatrzańska*, największy udział w wielkości emisji pyłu PM10 na terenie Zakopanego ma emisja powierzchniowa – 87%. Drugie miejsce zajmuje emisja liniowa, natomiast udział emisji punktowej na terenie miasta nie jest znaczący.

W zakresie emisji benzo(a)pirenu największy udział emisji ma również emisja ze źródeł powierzchniowych.

Wielkości stężeń substancji na terenie byłej strefy nowotarsko-tatrzańskiej były analizowane również pod kątem wielkości emisji ze źródeł znajdujących się poza strefą, a mających wpływ na stężenia na terenie strefy. Przeanalizowano źródła z powiatów sąsiadujących z byłą strefą nowotarsko-tatrzańską: nowosądeckiego, limanowskiego, myślenickiego oraz suskiego. Analiza emisji napływowej pozwoliła na określenie wielkości tła w rejonie Zakopanego uwzględniającego:

1. napływy zanieczyszczeń spoza strefy, które wynosi odpowiednio
  - dla pyłu PM10 – 18 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, w tym wyróżnić można
2. wartość tła całkowitego: 8,64 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (wartość tła regionalnego: 2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$),
  - wartość tła transgranicznego: 9,36 $\mu\text{g}/\text{m}^3$;
  - dla benzo(a)pirenu – 0,24 ng/m^3 .

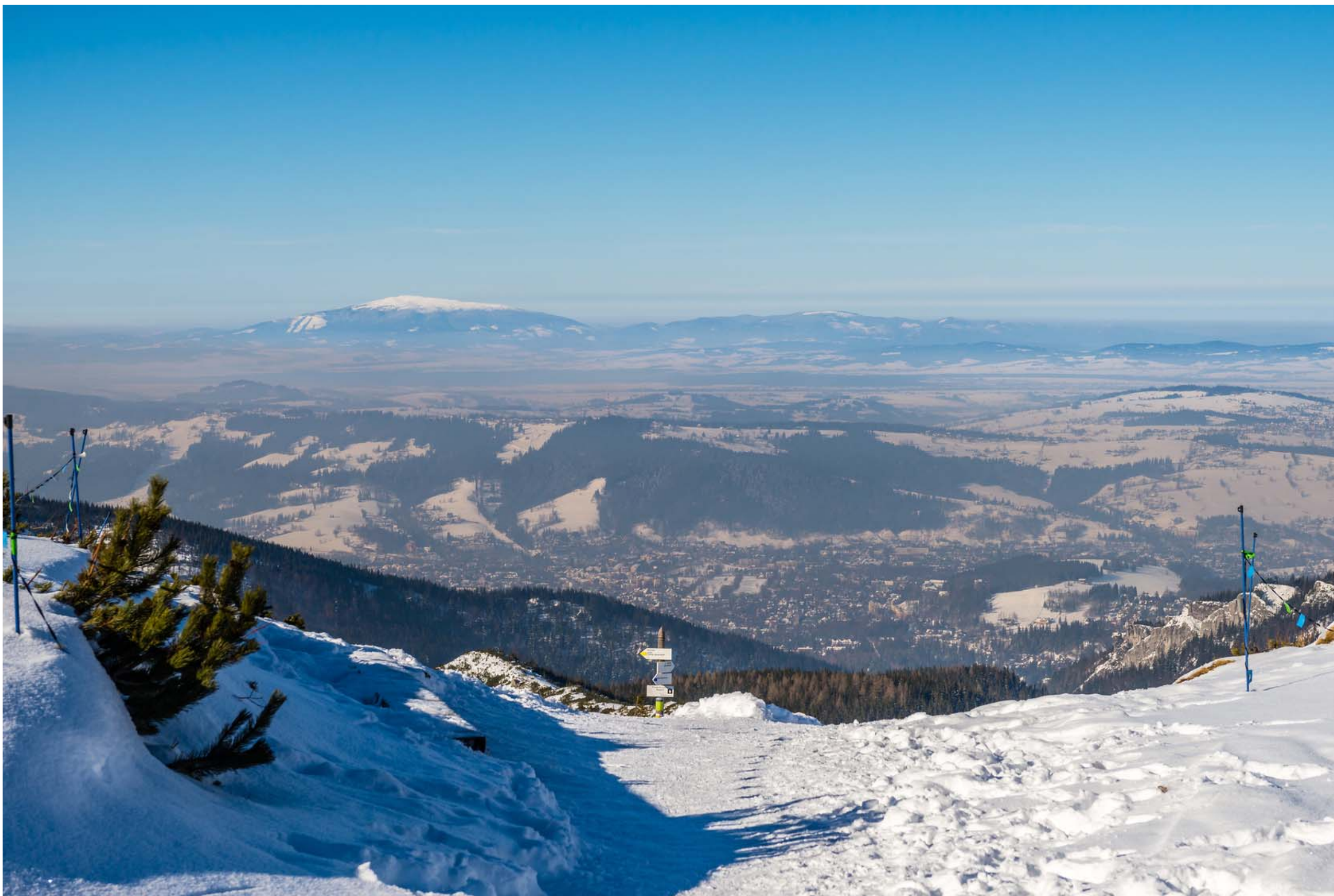
Podkreślić należy fakt, że w przypadku pyłu zawieszonego PM10 już sama wartość tła stanowi ponad 45 % dopuszczalnego stężenia średniorocznego, a dla benzo(a)pirenu blisko 25 % stężenia docelowego.

Strefę złych warunków aerosanitarnych w podobozarach, jako materiał wynikowy z zestawienia danych zawartych w *Sprawozdaniu z badań zanieczyszczeń powietrza w zakresie SO₂ i NO₂ metodą pasywną prowadzonych na obszarach sześciu Parków Narodowych: Babiogórskiego, Tatrzańskiego, Pienińskiego, Gorczańskiego, Ojcowskiego i Magurskiego w 2004 roku oraz Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – strefa nowotarsko-tatrzańska* przedstawioną na rysunkach.

Negatywne zjawiska i czynniki środowiskowe

Podobszar A i B

- niekorzystne warunki klimatyczne,
- usytuowanie podobozaru A u wylotu Koliny Zakopiańskiej,
- powolne rozprzestrzenianie się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń w związku z małą prędkością wiatru oraz warunki meteorologiczne,
- brak świadomości mieszkańców o szkodliwym działaniu spalanych odpadów,
- wciąż niewystarczająca liczba akcji i szkoleń promujących ekologiczne zachowania,
- brak centralnego ogrzewania w wielu budynkach,
- mniejsza od możliwości liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci geotermalnej,
- niska emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, emisja ze źródeł przemysłowych i komunikacyjnych,
- wysokie wskaźniki urbanistyczne w zakresie dopuszczalnej zabudowy w rejonie Szymony-Ustup, mogące skutkować zatrzymaniem przemieszczania się mas powietrza z terenu miasta.

*Smog nad Zakopanem
fot. Marcin Mrówka,*

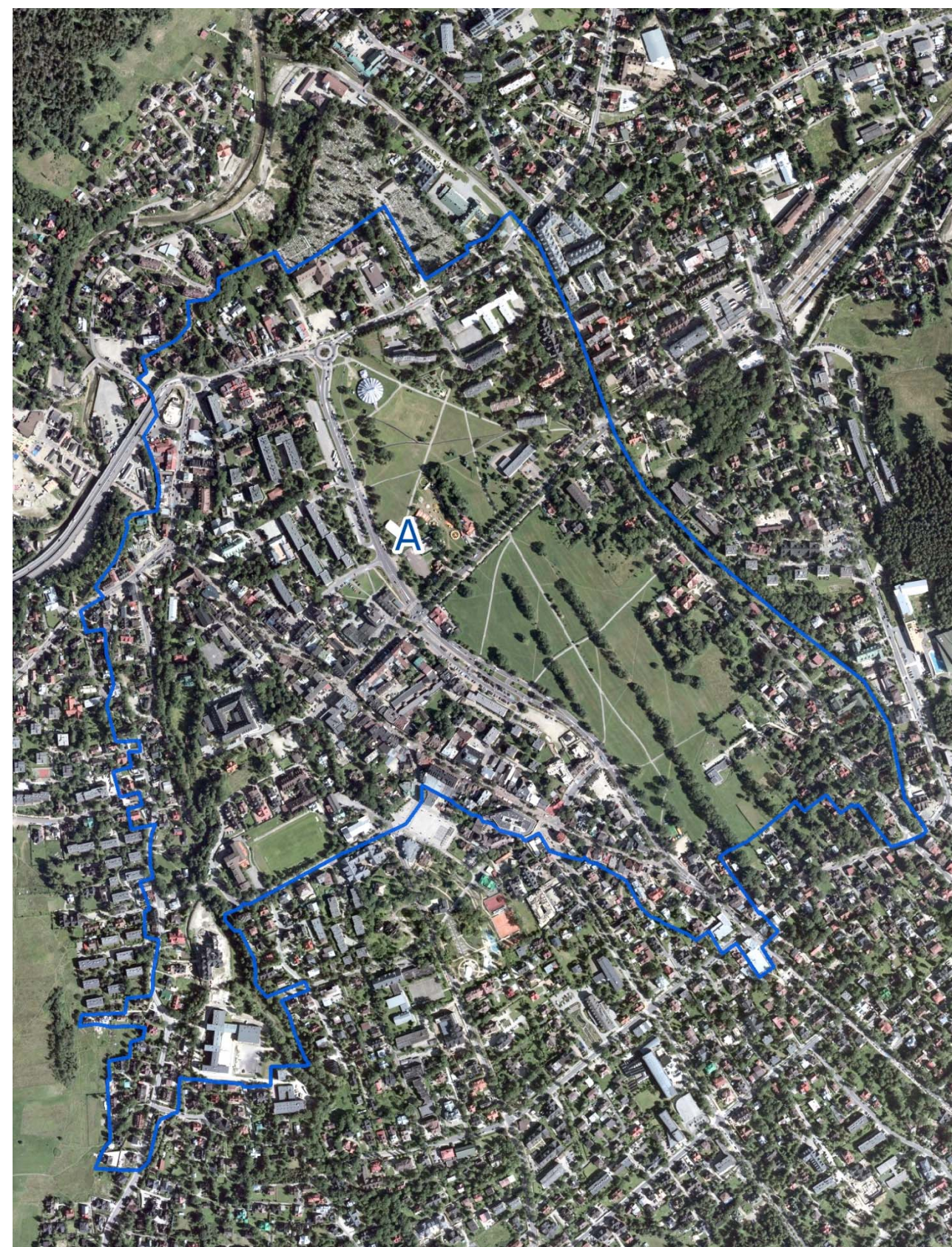
2.2.3. Negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne

Podobszar A

Zamieszkuje go zdecydowana większość, bo trzy tysiące osób z ogólnej liczby 7 650 mieszkańców całego obszaru rewitalizacji. Jest to obszar silnie zurbanizowany, obejmujący swoim zasięgiem zarówno historyczny układ urbanistyczny miasta (ulica Krupówki), jak również część intensywnej zabudowy wielorodzinnej z okresu powojennego (kwatera przy alejach 3-go Maja, ulicy Zborowskiego i Nowotarskiego).

Obszarem, na którym koncentrują się zarówno negatywne zjawiska społeczne jak i inne negatywne zjawiska wymienione w ustawie o rewitalizacji jest teren, który obejmuje swoim zasięgiem fragment historycznej części miasta, w obrębie którego znalazły się m.in.:

- ulica Nowotarską jedną z najstarszych ulic w Zakopanem, przy której mieszkał ks. Józef Stolarczyk,
- teren Równi Krupowej od 1904 r. wyłączonej z zabudowy uchwałą Rady Gminy. W latach międzywojennych na Równi Krupowej były dwa stadiony sportowe, korty tenisowe, stadion lodowy. Na skrzyżowaniu z ulicą Sienkiewicza zachowny jest drewniany kiosk, wybudowany w latach międzywojennych. Nosi on nazwę Pocztówki,
- ulica Kościuszki wybudowana w 1904 roku pierwotnie nazwana Marszałkowską. Po I wojnie światowej nazwę zmieniono na Tadeusza Kościuszki. Jest to reprezentacyjna ulica w samym centrum miasta, w której sąsiedztwie zlokalizowano zarówno spektakularne obiekty hotelu Stamary otwartego w roku 1905, czy hotelu Marilor wzniesionego w 1912 roku jak i będąca dziś w stanie ruiny wybudowana w 1908 roku willa Turnia,
- park imienia Lecha Kaczyńskiego, byłego prezydenta RP,
- ulica Henryka Sienkiewicza (pierwotnie nad Bystrą), której historia sięga końca XVIII wieku, kiedy to w sąsiedztwie potoku Bystry powstały pierwsze zabudowania należące do rodziny Czarniaków-Pająków. Nad Bystrą, bo tak nazywano ówczesną ścieżkę, sięgała od obecnej ulicy Kościuszki do ulicy Witkiewicza. W 1898 roku ulicy nadano imię Henryka Sienkiewicza, a w 1904 przedłużono ją do ulicy Nowatorskiej. Przy tej ulicy stoi 200-letni, najstarszy w Zakopanem dom,
- ulica Krupówki, która nazwę wzięła od polany Krupówki, najłynniejsza i najbardziej reprezentacyjna, której powstanie datowane jest na XIX wiek. W tym czasie była wąską ścieżką łączącą zakopiańskie Nawsie z Kuźnicami. Obecnie przykład najbardziej zdegradowanej ulicy handlowej, w wyniku zaniechania przez wiele lat wprowadzenia w jej obszarze regulacji planistycznych,

Rys. III.2.28. Zagospodarowanie podobszaru - A

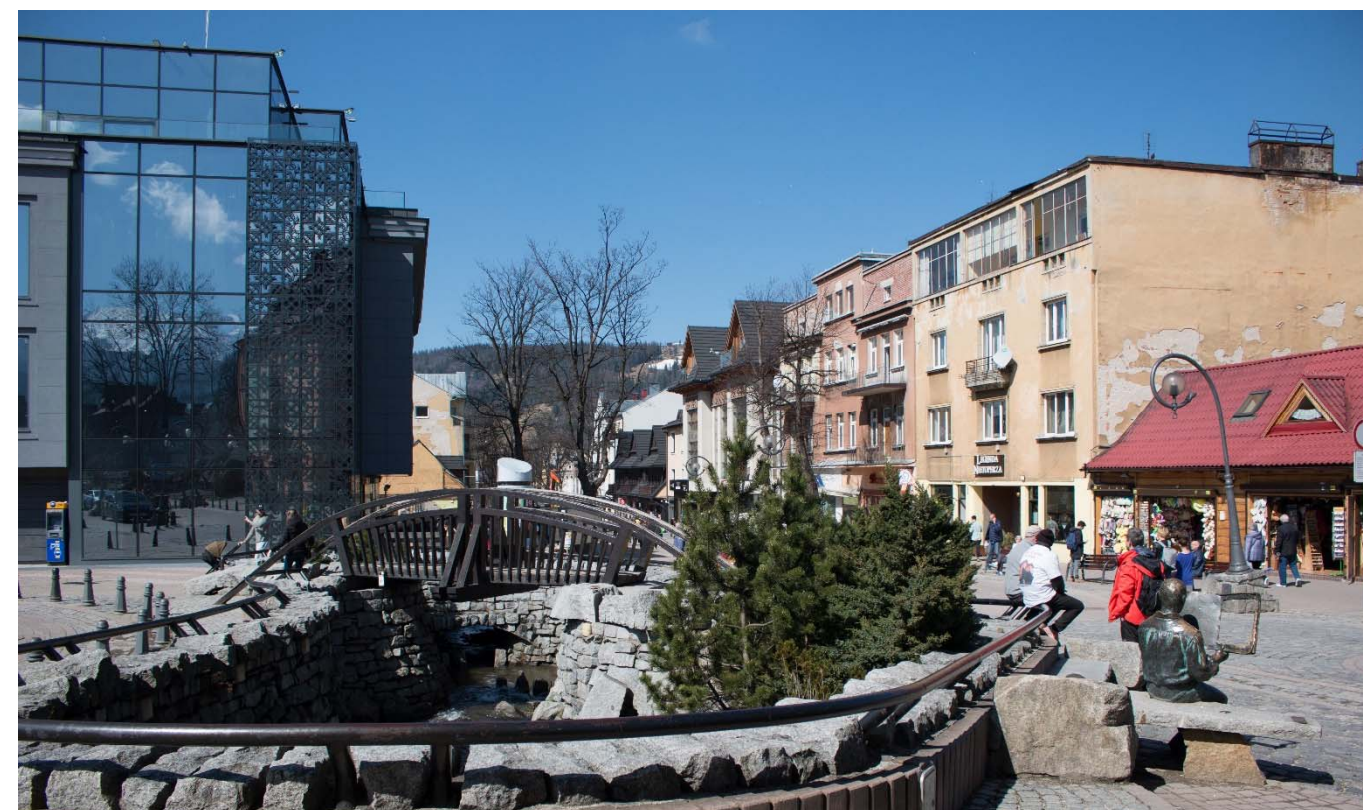
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

- ulica Mariusza Zaruskiego powstała w połowie XIX wieku. Ulica Zaruskiego łączy się z Ogrodową. Na uwagę zasługuje stary drewniany dom Limba stojący tuż przy urwisku potoku Młyniska. Jeszcze kilka lat temu na budynku była tablica pamiątkowa. Limba dzieli smutny los wielu zabytkowych willi popadających w ruinę,
- ulica Władysława Orkana powstała w 1931 roku, przy której mieści się kino Sokół, wybudowane w 1929 r. Po wojnie zmieniono nazwę kina na Giewont, do pierwotnej nazwy wrócono w 1993 roku. Za kinem znajduje się budynek Towarzystwa Gimnastycznego Sokół. Jego reaktywowanie nastąpiło w 1990 roku. Obecny budynek Sokola oddano w 1955 roku i był on przeznaczony dla miejscowej Straży Pożarnej. Tuż obok zlokalizowany jest stadion sportowy wybudowany w 1939 r.,
- fragment ulicy Kościeliskiej, najstarszej ulicy Zakopanego, powstałej w XVI wieku na mocy nadań królewskich, dawne centrum Zakopanego tzw. Nawsie,
- ulica Kasprusie, jedna z najstarszych w Zakopanem, datowaną na początek XIX wieku, przy której zamieszkiwał ród Gąsieniców Kasprusi. Ostatecznie uformowana po 1884 r., w sąsiedztwie której zlokalizowane jest Muzeum im. Szymanowskiego oraz dom w którym mieszkał słynny przewodnik tatrzański Klimek Bachleda,

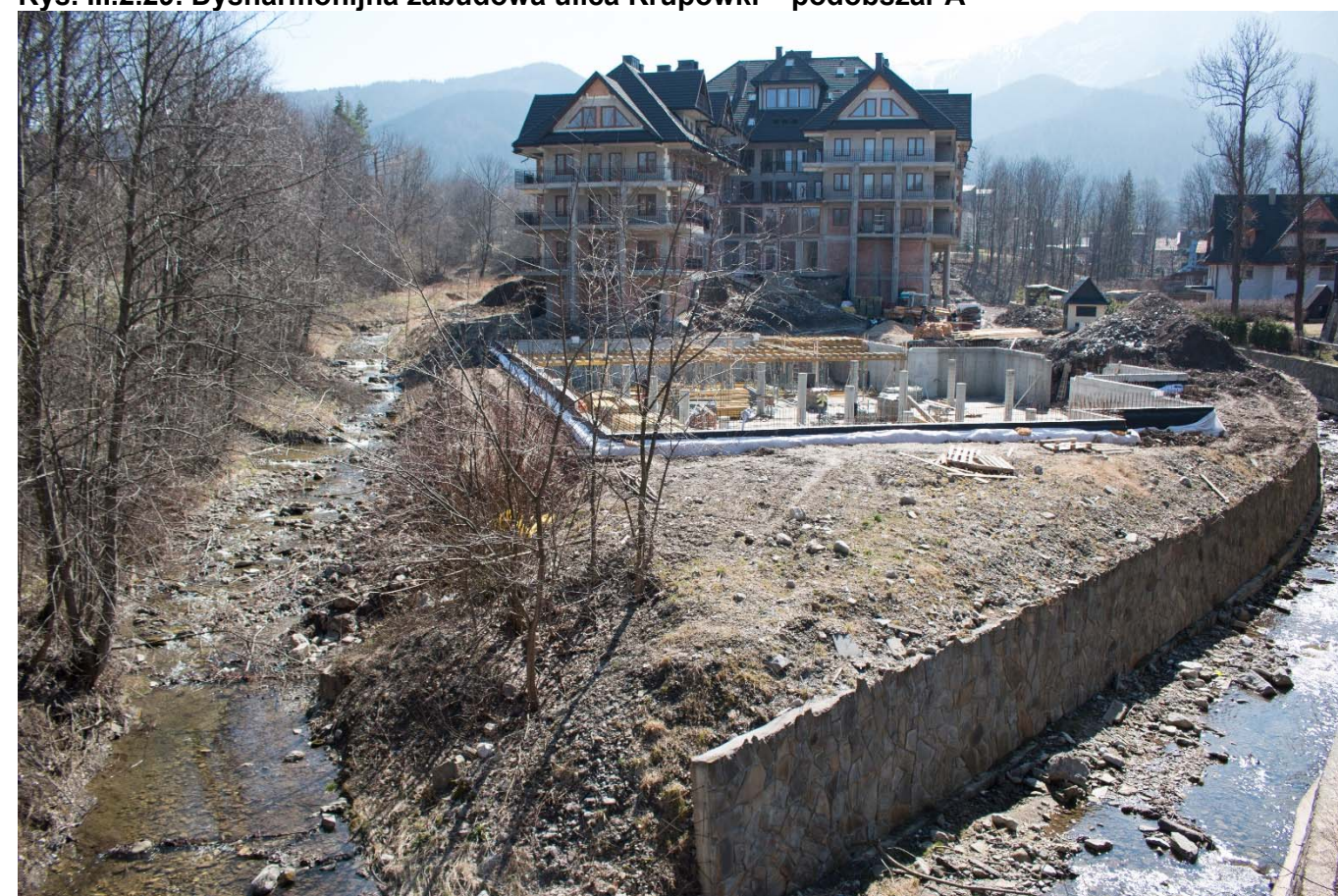
Podobszar silnie zurbanizowany, zwarte otwarte tereny zieleni publicznej usytuowane jedynie w obszarze Równi Krupowej oraz w sąsiedztwie przepływających przez podobszar potoków.

W strukturze własności dominują tereny prywatne. W granicach obszaru występują jednak obszary stanowiące własność publiczną takie jak Zakopiańskie Centrum Edukacji, Szkoła Podstawowa nr 1, Budynek Towarzystwa Sokół wraz z sąsiadującym stadionem sportowym oraz tereny Równi Krupowych.

W granicach podobszaru znajdują się liczne zabytki oraz obszary objęte ochroną, poprzez wpis do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków czy też objęte ochroną poprzez zapisy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

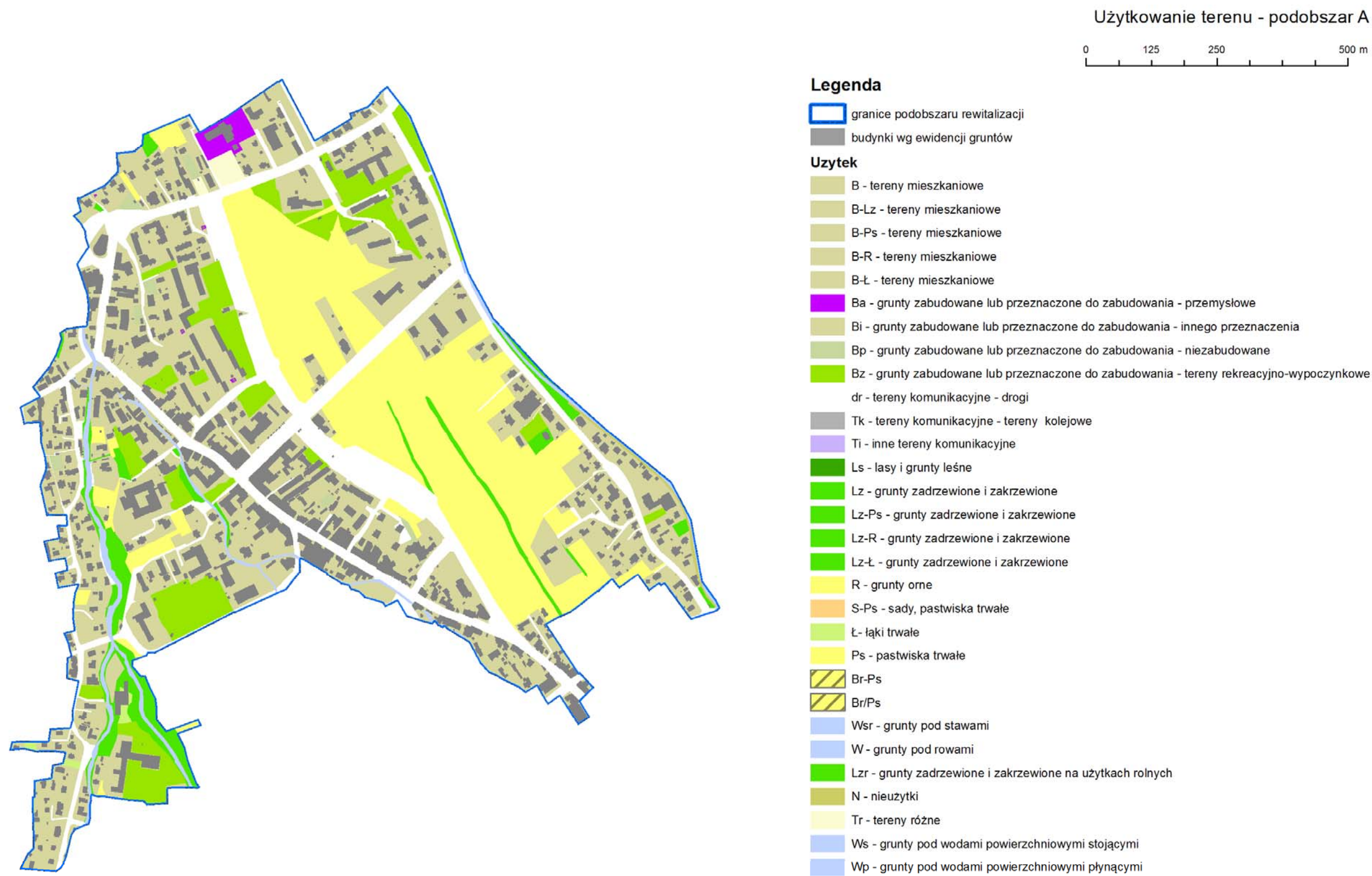

Rys. III.2.29. Dysharmonijna zabudowa ulica Krupówki – podobszar A

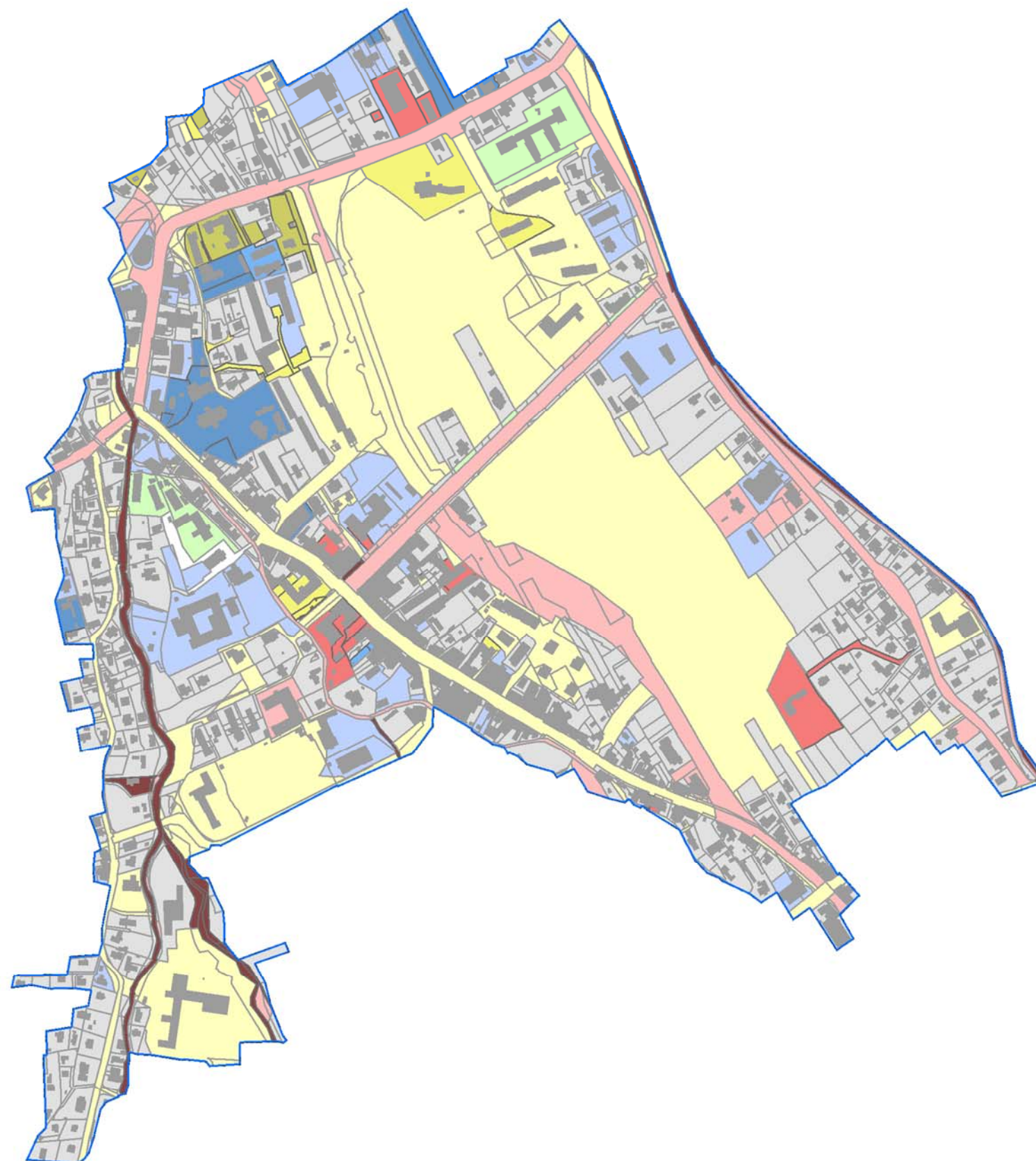

Rys. III.2.30. Zabudowa zajmująca tereny obudowy biologicznej potoków – podobszar A

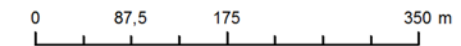
fot. Krzysztof Jeżak

Rys. III.2.31. Użytkowanie terenu – podobszar A
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

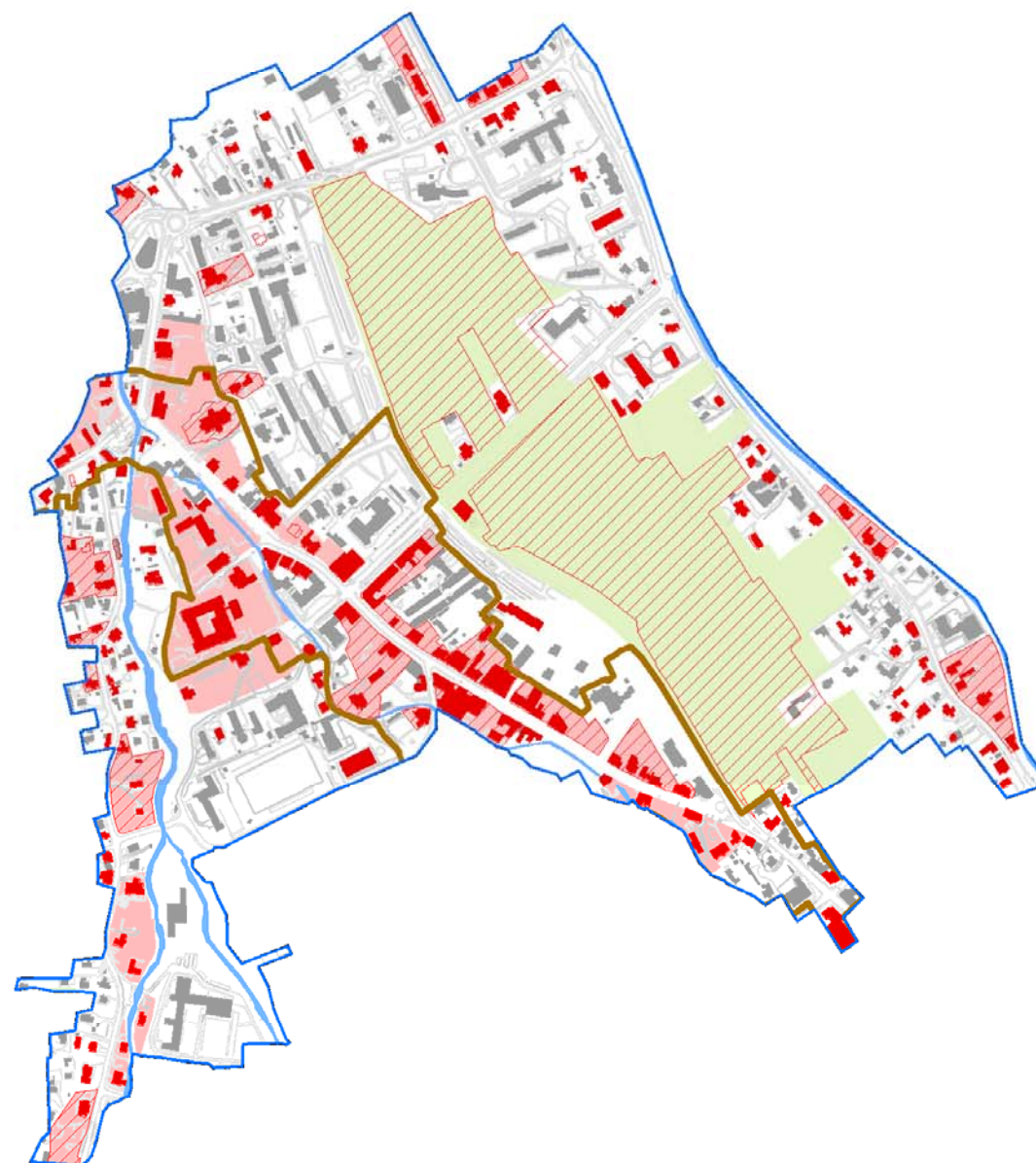
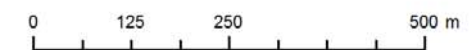
Stan własności - podobszar A

- grunty Skarbu Państwa
- grunty Skarbu Państwa oddane w użytkowanie wieczyste
- grunty jednoosobowych spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych
- grunty Miasta Zakopane
- grunty Miasta Zakopane oddane w użytkowanie wieczyste
- grunty jednoosobowych spółek Miasta Zakopane i innych osób prawnych, których organem założycielskim jest Miasta Zakopane
- grunty osób fizycznych
- grunty spółdzielni
- kościół i związki wyznaniowe
- wspólnoty gruntowe
- grunty Powiatu Zakopiańskiego oddane w użytkowanie wieczyste
- grunty Powiatu Zakopiańskiego
- grunty Województwa Małopolskiego
- grunty osób prawnych
- grupa własności nieprzypisana (brak danych)

Rys. III.2.32. Stan własności – podobszar A
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

Dziedzictwo kulturowe - podobszar A

- podobszar rewitalizacji
- Park Kulturowy ulicy Krupówki
- obszary objęte ochroną konserwatorską
- budynki objęte ochroną (wpis do rejestru zabytków lub Gminnej Ewidencji Zabytków)
- Park Kulturowy Kotliny Zakopiańskiej
- obszar objęte ochroną na podstawie zapisów planów miejscowych

Rys. III.2.33. Obszary dziedzictwa kulturowego – podobszar A
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

Podobszar B

Zamieszkuje go zdecydowana większość, bo 4 647 osób z ogólnej liczby 7 650 mieszkańców całego obszaru rewitalizacji. Jest to obszar silnie zurbanizowany, obejmujący swoim zasięgiem zarówno historyczne założenia miejskie jak: obszar dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Andrzeja Chramca, stację kolejową Zakopane, jak również część intensywnej zabudowy wielorodzinnej z okresu powojennego (kwartał aleje Chramcówki, Nowotarska, Szymony). Obszar ten nie jest jednorodny, w jego północno-wschodniej części znajdują się zabudowa jednorodzinna położona w sąsiedztwie drogi krajowej nr 47 (ulica Bachledy) oraz pozostałości układu torowego stacji towarowej Zakopane.

Obszarem, na którym koncentrują się zarówno negatywne zjawiska społeczne jak i inne negatywne zjawiska wymienione w ustawie o rewitalizacji jest m.in.:

- ulica Jana Kasprowicza stanowiąca odcinek najstarszego traktu osadniczego wiodącego z Poronina wzdłuż potoku Zakopianka i Cicha Woda,
- ulica Nowotarską jedną z najstarszych ulic w Zakopanem, przy której mieszkał ks. Józef Stolarczyk,
- ulica Chramcówki wybudowana w połowie XIX wieku przez rodzinę Homolacsów, stanowiąca część traktu hutniczego od Cichej Wody do Kuźnic. Do 1900 ciągnęła się ona aż do ul. Witkiewicza, kiedy Rada Gminy podjęła decyzję o zmianie nazwy na ul. Jagiellońską dla uczczenia jubileuszu Wszechnicy Jagiellońskiej. W pierwszych latach XX wieku Chramcówki były reprezentacyjną ulicą Zakopanego. Wzdłuż ulicy wybudowano wille, które swym stylem i architekturą nawiązywały do stylu zakopiańskiego,
- obszar dawnego Zakładu Wodoleczniczego dr Andrzeja Chramca powstałego w 1887 r., który w latach 1916 do 1921 r. pełnił rolę sanatorium, swoją funkcję leczniczą zachował do lat 70. XX wieku, by ostatecznie stać się siedzibą Starostwa Powiatowego i teatru im. Stanisława Ignacego Witkiewicza,
- ulica Jagiellońska ulica willowa z architekturą stylu zakopiańskiego. Przykładem są wille Stefa, Bałamutka czy Konstantynówka zaprojektowana przez Stanisława Witkiewicza. W głębi za Konstantynówką znajduje się Warszawianka która po roku 1930 pełniła rolę placówki zdrowotnej, a do 1971 roku była Sanatorium Przeciwgruźliczym. Za Warszawianką stoi budynek Galerii Sztuki Władysława Hasióra. Galerię otworzono w lutym 1985 roku. Pierwotnie budynek galerii pełnił rolę sanatoryjnej leżakowni.
- ulica Wenantego Piaseckiego ulica nazwana po I wojnie światowej imieniem wybitnego lekarza, łączy ulicę Jagiellońską z Sienkiewicza.

Rys. III.2.34. Zagospodarowanie podobszaru B

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

Po lewej stronie ulicy, przy potoku stoi willa Chochlik wybudowana w 1908 roku przez prof. Teodora Axentowicza, malarza, profesora ASP w Krakowie. Na ulicy Piaseckiego są drewniane wille zbudowane w 1897 roku

- ulica Kamieniec przy której znajduje się szpital powiatowy im. Tytusa Chałubińskiego. W sąsiedztwie ulicy Kasprowicza i Ronda Andrzeja Chramca wybudowany został nowoczesny apartamentowiec. W połowie lat 30 na tym terenie usytuowane były garaże dla autobusów, potem PKS do początku XXI wieku. Pod numerem 59 istnieje willa Stara Polana wybudowana w 1904 roku. Przez wiele lat była tam Pracownia Regionalna Wydziału Architektury Politechniki Krakowskiej. Uwagę warto zwrócić na willę Barabaszówka wybudowaną w 1880 roku.

Podobszar w całości zurbanizowany, zwarte tereny zieleni publicznej stanowią jedynie enklawy skwer im. Lecha Kaczyńskiego przy dworcu PKP, teren w sąsiedztwie Starostwa Powiatowego oraz otulina potoku Bystre.

W strukturze własności dominują tereny prywatne. W granicach obszaru występują jednak obszary stanowiące własność publiczną takie jak Starostwo Powiatowe, Szkoła Podstawowa nr 5, Zespół dworca PKP czy też Gimnazjum nr 1.

Szczególnie ważnym terenem dla prowadzonego procesu rewitalizacji jest teren w sąsiedztwie dworca PKP oraz dworzec towarowy, z uwagi na ich dekapitalizację i konieczność zmiany organizacji przestrzeni, w tym częściowo funkcji.

W podobszarze B, zabytki nie są tak silnie skoncentrowane, jednak jest ich równie dużo. Obiekty i obszary zabytkowe objęte są ochroną poprzez wpis do rejestru zabytków, gminnej ewidencji zabytków czy też zapisami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

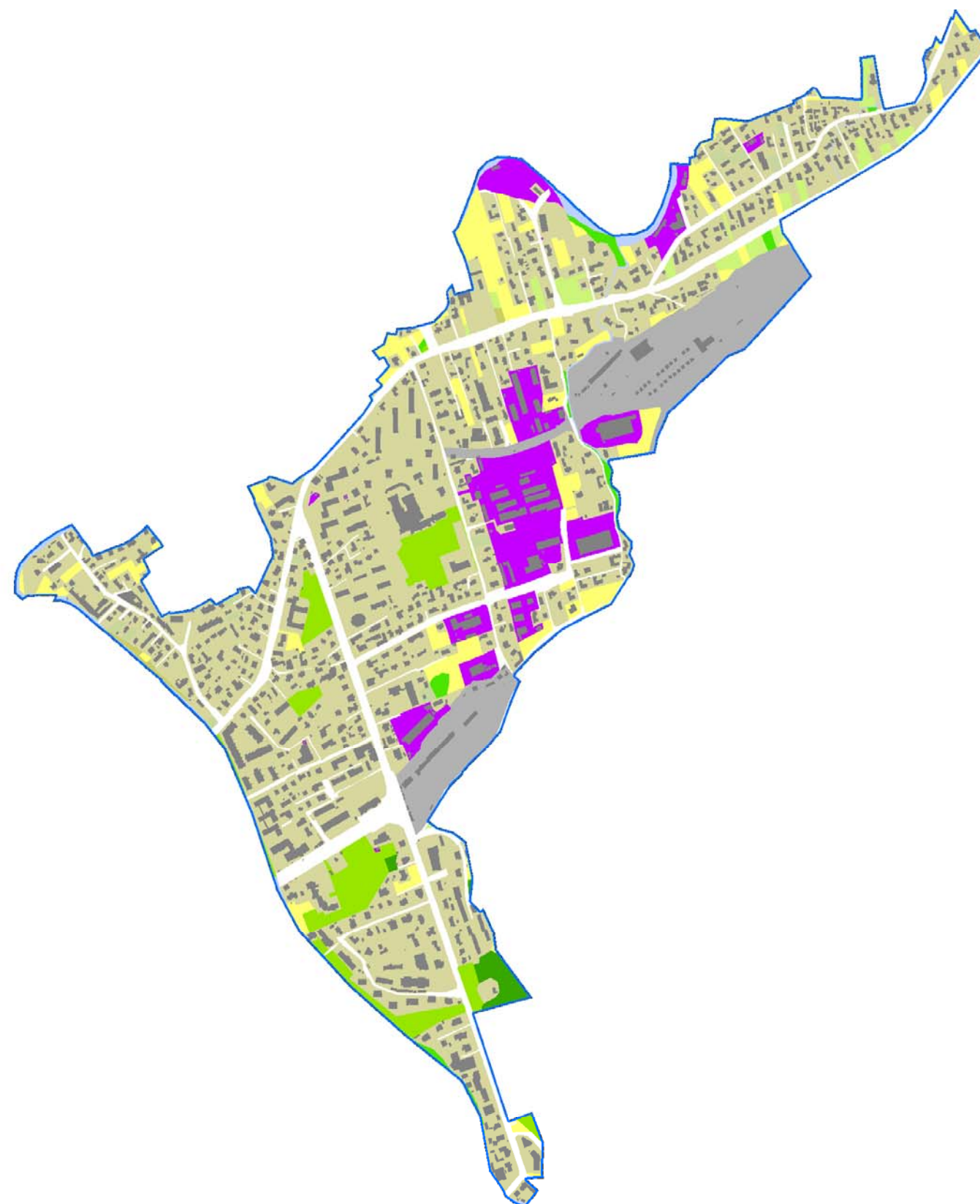

Rys. III.2.35 Zamieszkane budynki zdekapitalizowanego zabytkowego kompleksu dworcowego

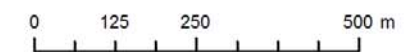

Rys. III.2.36 Plac przed teatrem im. Stanisława Witkacego

fot. Krzysztof Jeżak

Użytkowanie terenu - podobszar B

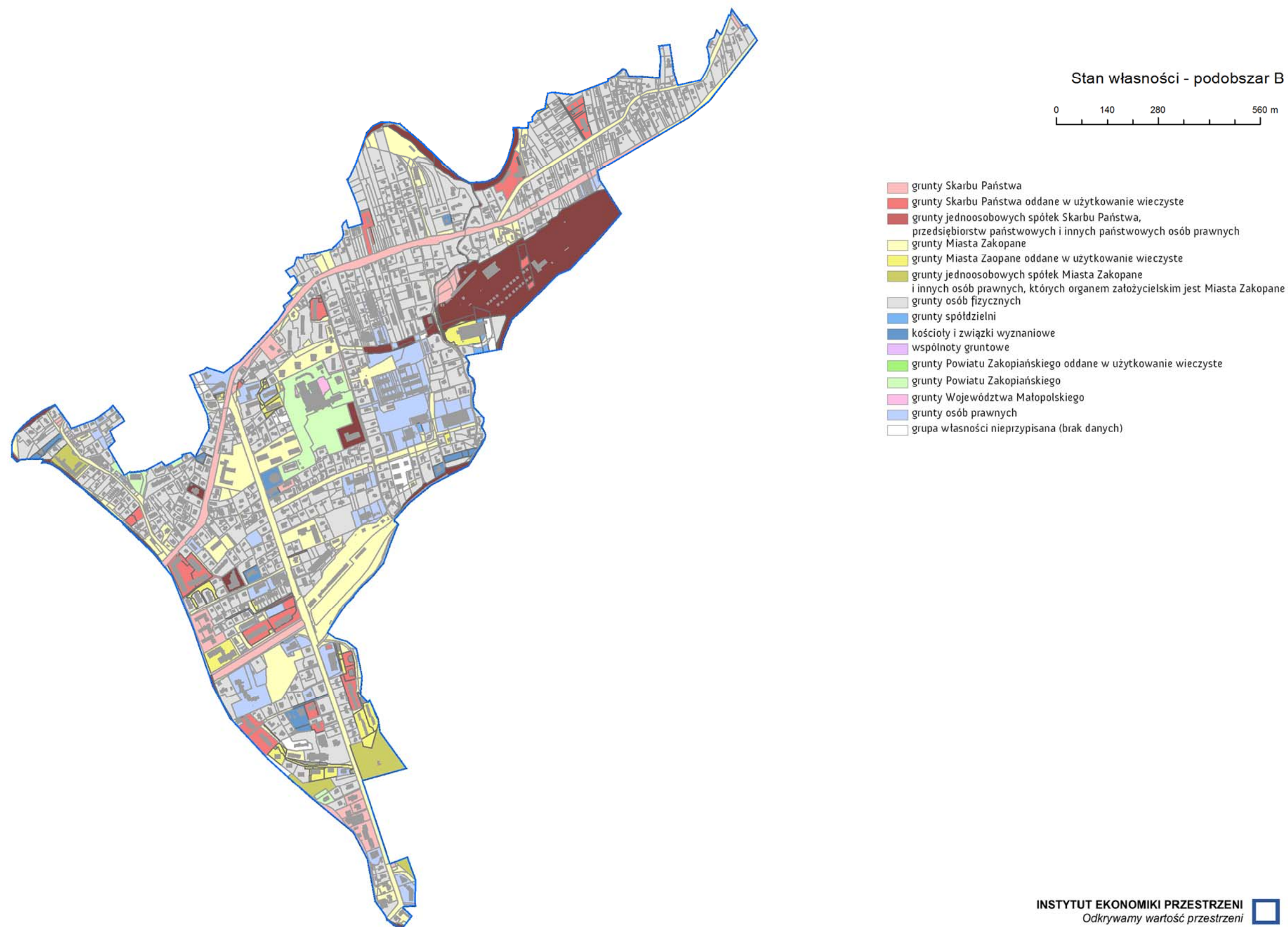
Legenda

- granice podobszaru rewitalizacji
- budynki wg ewidencji gruntów

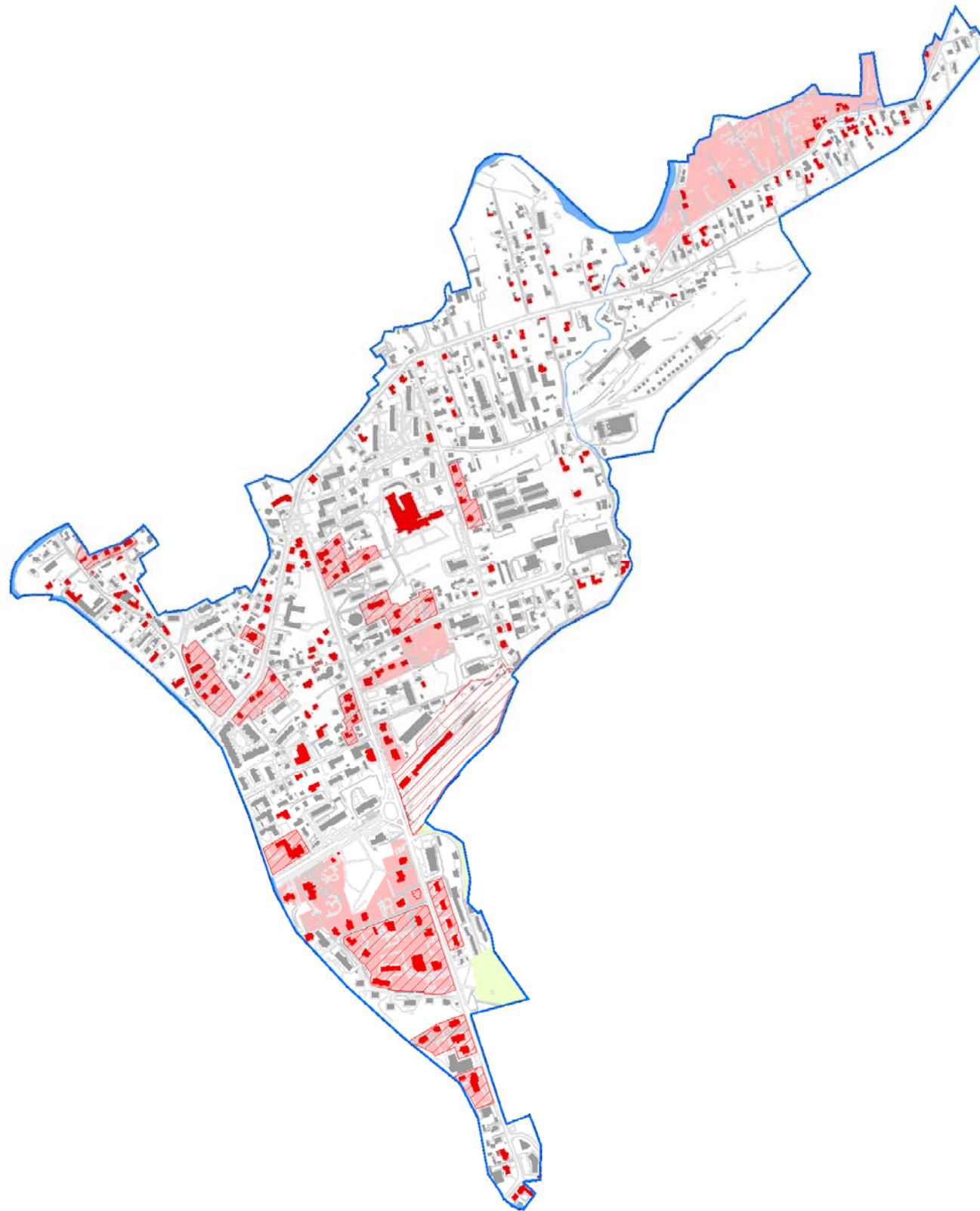
Uzytek

- B - tereny mieszkaniowe
- B-Lz - tereny mieszkaniowe
- B-Ps - tereny mieszkaniowe
- B-R - tereny mieszkaniowe
- B-Ł - tereny mieszkaniowe
- Ba - grunty zabudowane lub przeznaczone do zabudowania - przemysłowe
- Bi - grunty zabudowane lub przeznaczone do zabudowania - innego przeznaczenia
- Bp - grunty zabudowane lub przeznaczone do zabudowania - niezabudowane
- Bz - grunty zabudowane lub przeznaczone do zabudowania - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe
- dr - tereny komunikacyjne - drogi
- Tk - tereny komunikacyjne - tereny kolejowe
- Ti - inne tereny komunikacyjne
- Ls - lasy i grunty leśne
- Lz - grunty zadrzewione i zakrzewione
- Lz-Ps - grunty zadrzewione i zakrzewione
- Lz-R - grunty zadrzewione i zakrzewione
- Lz-Ł - grunty zadrzewione i zakrzewione
- R - grunty orne
- S-Ps - sady, pastwiska trwałe
- Ł - łąki trwałe
- Ps - pastwiska trwałe
- Br-Ps
- Br/Ps
- Wsr - grunty pod stawami
- W - grunty pod rowami
- Lzr - grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych
- N - nieużytki
- Tr - tereny różne
- Ws - grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi
- Wp - grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi

Rys. III.2.37. Użytkowanie terenu – podobszar B
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

Rys. III.2.38. Stan własności – podobszar B
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

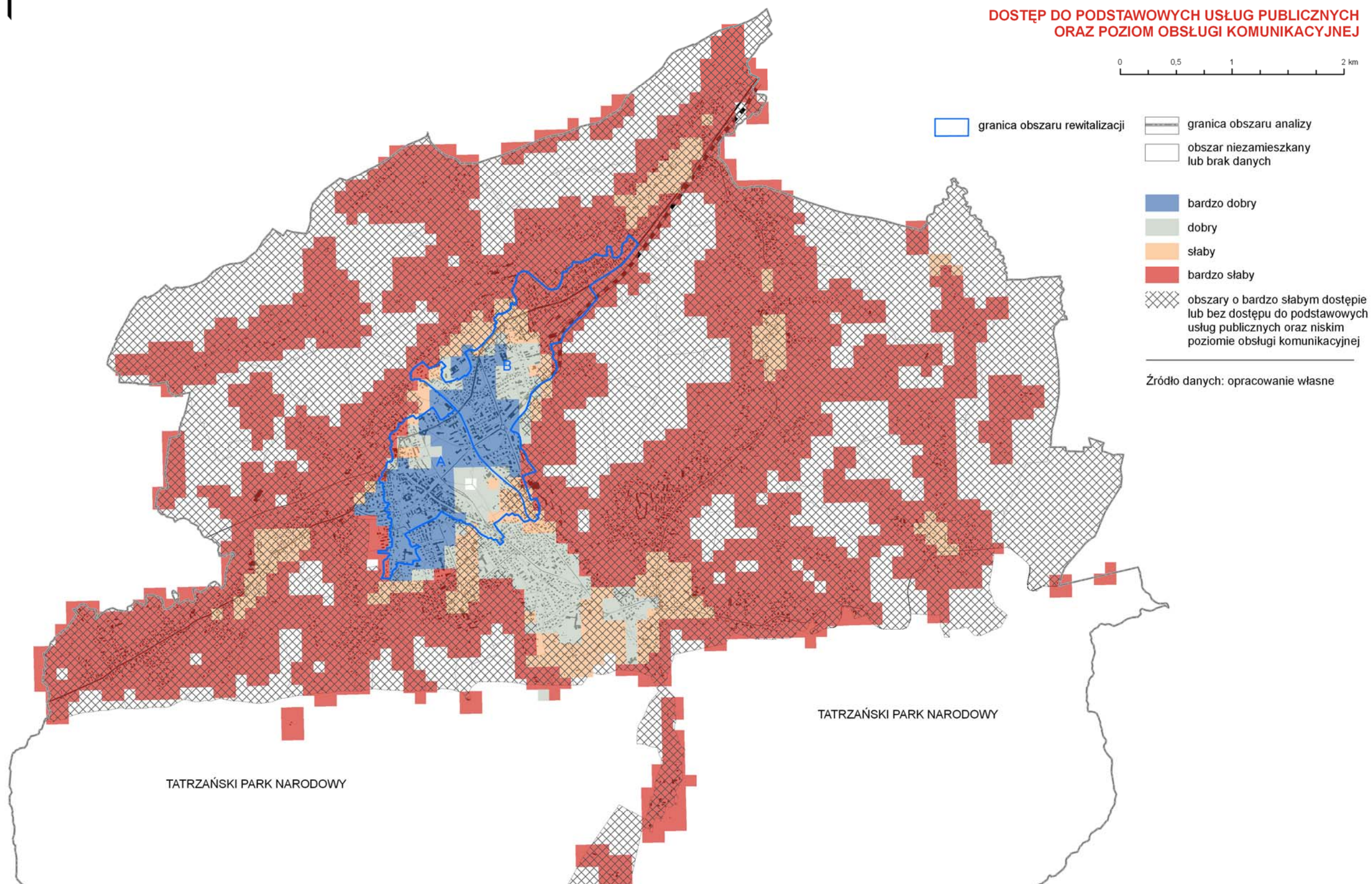

Dziedzictwo kulturowe - podobszar B

0 160 320 640 m

- podobszar rewitalizacji
- Park Kulturowy ulicy Krupówki
- obszary objęte ochroną konserwatorską
- budynki objęte ochroną (wpis do rejestru zabytków lub Gminnej Ewidencji Zabytków)
- Park Kulturowy Kotliny Zakopiańskiej
- obszar objęte ochroną na podstawie zapisów planów miejscowych

Rys. III.2.39. Obszary dziedzictwa kulturowego – podobszar B
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

Rys. IV.2.40. Dostęp do podstawowych usług publicznych oraz poziom obsługi komunikacyjnej
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

Dostępność podobszarów rewitalizacji

Podobszar A

O ile dojazd do podobszaru nie stanowi zaadniczo problemu, to już pozostawienie pojazdu z uwagi na znacznie większą liczbę zainteresowanych w stosunku do możliwości jakie stwarza istniejący system parkingowy stanowi istotny problem analizowanego podobszaru.

Ulica 3 maja stanowi silną barierę przestrzenną, oddzielając zamieszkałe obszary od terenów rekreacyjnych zlokalizowanych na Równi Krupowej. Duży ruch komunikacyjny w sezonie turystycznym powoduje również, że staje się ona źródłem zanieczyszczeń, ograniczając funkcjonalność terenów rekreacyjnych.

Wybrane ulice wyłączane są z ruchu kołowego (ulica Krupówki), inne pozostają dwukierunkowe, choć z uwagi na liczne przewężenia oraz lokalny charakter powinny się na nich zorganizować ruch jednokierunkowy.

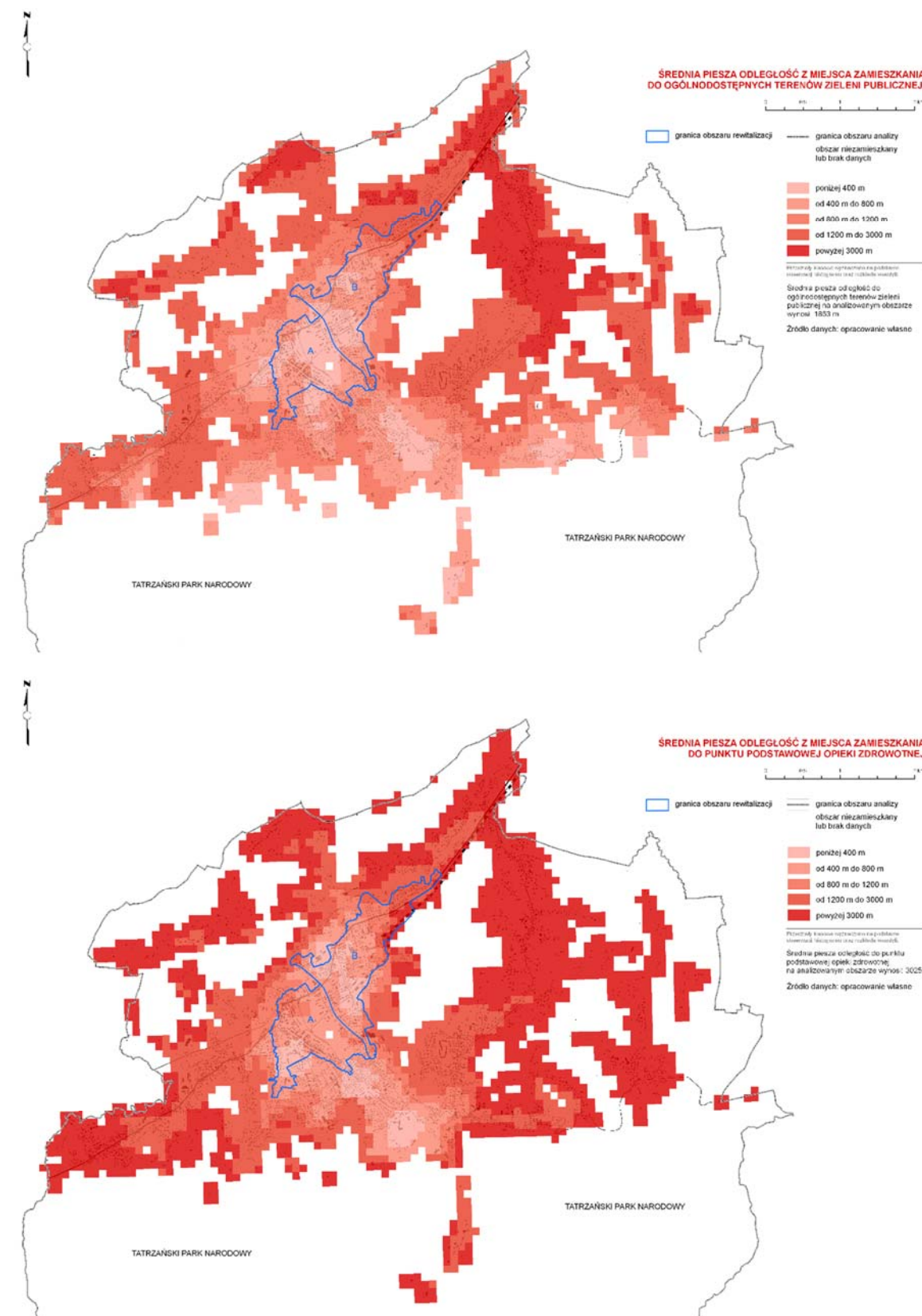
W obszarze daje się odczuć problemy komunikacyjne wynikające ze słabego powiązania obszarów na osi wschód-zachód. Sytuację dodatkowo komplikują istniejące ciek wodne o przebiegu południe-północ. Występujące naturalne bariery przestrzenne znacznie utrudniają możliwość dostępu do ważnych obiektów infrastruktury społecznej jak Zakopiańskie Centrum Edukacji. Temat ten poruszany był na warsztatach z udziałem mieszkańców. Wskazywano konieczność nowych powiązań pieszych oraz zadbanie o utrzymanie istniejących, które często są zagrożone w wyniku braku regulacji gruntów (prowadzą po działkach prywatnych).

Podobszar B

Poprzez podobszar przebiega ważna trasa dojazdowa do Zakopanego oraz główne ulice rozprowadzające ruch w mieście (ulica Nowotarska oraz ulice Chromówki i Jagiellońska). W granicach podobszaru zlokalizowany jest dworzec PKP i PKS, stanowiący ważny węzeł komunikacyjny, będący zarazem bramą do miasta. Zarówno jeden jak i drugi obiekt są zdekapitalizowane i nie spełniają standardów użytkowych obowiązujących w XXI wieku.

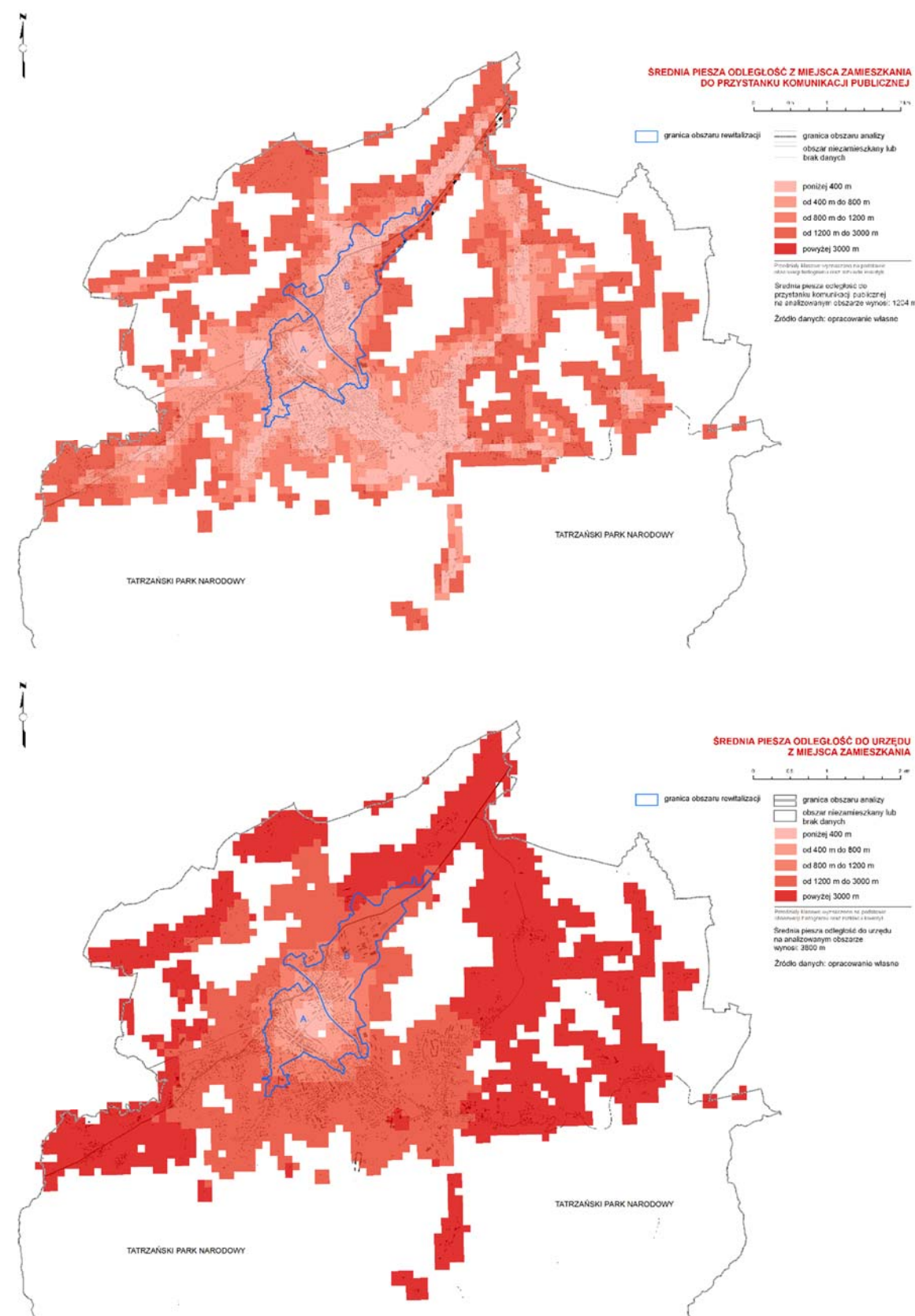
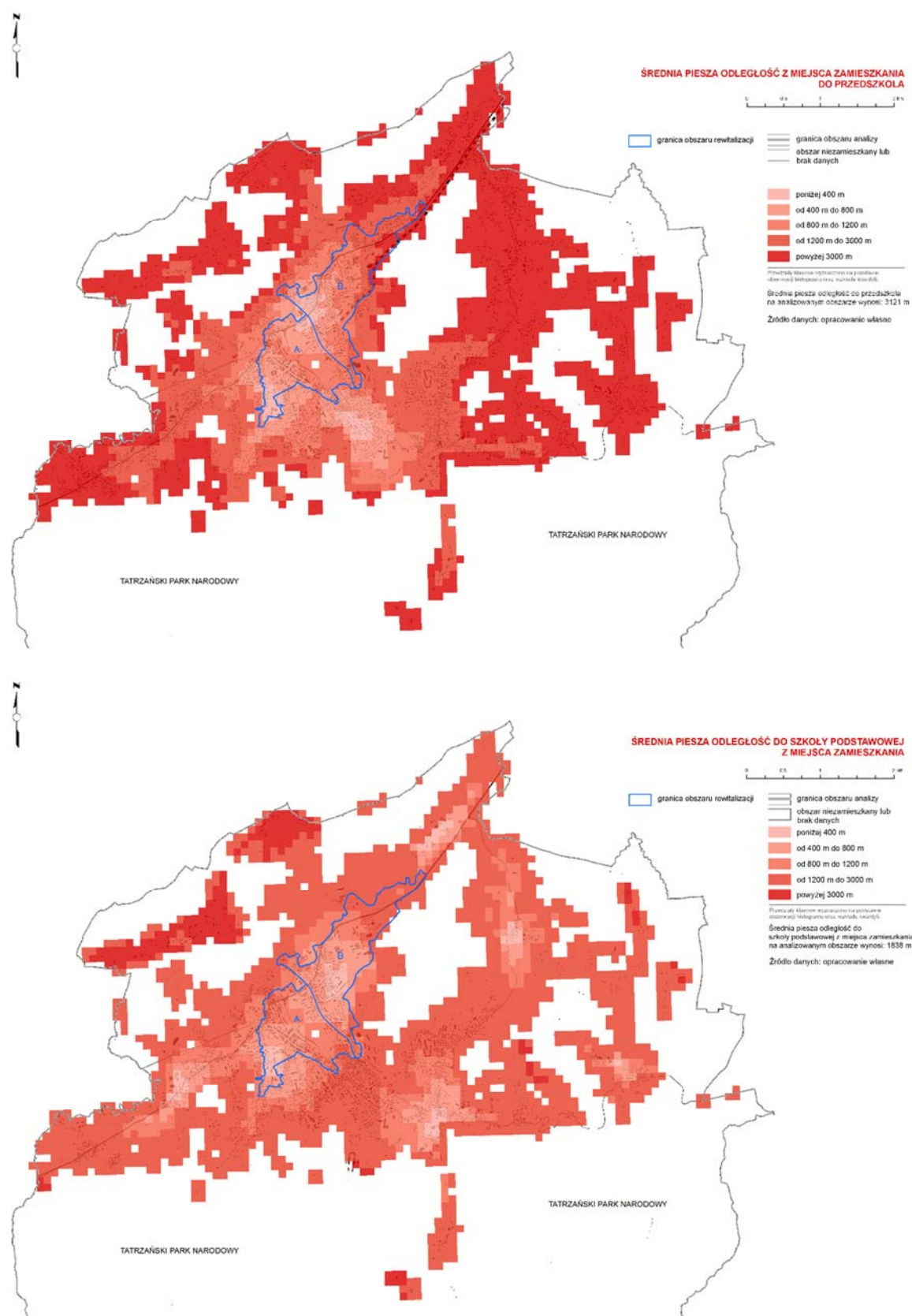
Z uwagi na dużą popularność miasta, w sezonie turystycznym poprzez podobszar zmierzają rzesze turystów, powodując zatory na ulicy Nowotarskiej oraz Chramcówki, ograniczając możliwości adaptacji i zagospodarowania istniejących historycznych obiektów zlokalizowanych przy tej ulicy. Efektem ograniczonej przepustowości ulic jest również spadek efektywności przewozów komunikacją. Brak jest alternatywnego połączenia z istniejącym dworcem komunikacji autobusowej poprzez ulicę Szymony.

W nieco mniejszym stopniu z uwagi na ukształtowanie terenu, pojawia się problem możliwości swobodnego pieszego przemieszczania się w przestrzeni podobszaru. Sygnalizowane były tego typu potrzeby w sąsiedztwie potoku Bystra oraz między ulicą Nowotarską i Chracówki.

Rys. III.3.2.41. Dostępność komunikacyjna – tereny zieleni publicznej, punkt opieki zdrowotnej

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

Rys. III.3.2.42. Dostępność komunikacyjna – do przedszkola, szkoły podstawowej, przystanku komunikacji publicznej, do urzędu

Źródło: *Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, Zakopane 2016*

Przestrzenie publiczne

Ostatni ze wskaźników wskazany w ustawie o rewitalizacji określony jako niedobór lub niska jakości terenów publicznych, ściśle powiązany jest z terenami zurbanizowanymi. W przypadku tego wskaźnika trudno o mierzalne i obiektywne miary, niemniej analiza struktury zagospodarowania miasta wskazuje, że poza ścisłym centrum, brak tego typu miejsc, a istniejące są mocno zdegradowane.

Podobszar A

Główną reprezentatywną przestrzenią publiczną jest ulica Krupówki. Stanowi ona główny salon miasta, który z uwagi na swoją wartość ekonomiczną został mocno skomercjalizowany. W efekcie architektura pomału zatracza cechy regionalne, a historyczne obiekty wypierane są przez zabudowę komercyjną (Galeria Handlowa). Degradacja tej ważnej przestrzeni publicznej, spowodowała podjęcie decyzji o objęciu obszaru ustaleniami Parku Kulturowego (niemal cały obszar objęty ustaleniami Parku Kulturowego).

Drugą istotną przestrzenią publiczną są Równie Krupowe. Ten wpisany do rejestru zabytków obszar, pełnił historycznie różne role (w okresie międzywojennym zlokalizowany był tam stadion, lodowisko), obecnie z uwagi na brak pomysłu jest terenem niewykorzystanym, a jedynym tak dużym terenem zielonym w śródmieściu. Obszar ten, z uwagi na duży odsetek osób w wieku poprodukcyjnym zamieszkujących podobszar A i B oraz brak dużych zespołów zieleni w centrum miasta stanowi olbrzymi potencjał.

Trzecią istotą przestrzenią publiczną jest Plac Niepodległości (poza podobszarem), którego rozwinięciem mogłaby być przestrzeń przed budynkiem Towarzystwa Gimnastycznego Sokół (w granicach podobszaru).

Podobszar B

W podobszarze należy wskazać trzy ważne przestrzenie publiczne: ulica Kościuszki z parkiem im. L. Kaczyńskiego, otoczenie dworca PKP oraz otoczenie budynku Starostwa Powiatowego.

Ulica Kościuszki to główna promenada łącząca dworzec PKP z reprezentacyjną ulicą miasta jaką jest ulica Krupówki. Szczególnie jej początkowy odcinek z uwagi na otaczającą zabudowę oraz zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie park wymaga nadania nowej formy. Obecnie jest to obszar zaniedbany, poddany presji inwestycyjnej zmierzającej do intensyfikacji zabudowy lub zmiany jej funkcji (teren po dawnym dworcu PKS). Stanowi ona ważny element przestrzeni miasta, ponieważ osoby przyjeżdżające do Zakopanego po wyjściu z dworca kierują się właśnie na tą ulicę.

↑ Rys. III.2.43. Dworzec autobusowy w Zakpanem, ↓ Rys. II.2.44. Równie Krupowa

fol. Krzysztof Jeżak

Drugą istotną i zaniedbaną przestrzenią publiczną jest otoczenie dworca PKP, szczególnie od strony południowej i zachodniej. Istniejąca w tym miejscu obok budynku dworca płyta dworca autobusowego oraz postojowego, z uwagi na natężenie ruchu oraz liczbę pasażerów wymaga pilnej przebudowy i powiązania funkcjonalnego z dworcem PKP. Konieczne jest zapewnienie powiązań pieszych i rowerowych, z ważnymi obiektami infrastruktury publicznej miasta (np. Urząd Miasta, Szpital Powiatowy, Starostwo Powiatowe). W sąsiedztwie brakuje miejsca postojego dla osób odwożących podróżnych, poczekalni, punktu gastronomicznego czy informacji turystycznej.

Istniejące budynki kolejowe są wciąż zamieszkałe, choć ich standard pozostawia wiele do życzenia. Konieczne jest zapewnienie zamiennych lokali komunalnych dla tych osób.

Ostatnia przestrzeń publiczna to otoczenie budynku Starostwa Powiatowego oraz zlokalizowanego w jego otoczeniu Teatru im. Stanisława Ignacego Witkiewicza. Obszar ten jest szczególnie cenny z uwagi na historię miejsca. To tu funkcjonował dawny Zakład Wodoleczniczy dr Andrzeja Chramca powstały w 1887 r., który w latach 1916 do 1921 r. pełnił rolę sanatorium, a który swoją funkcję leczniczą zachował do lat 70. XX wieku. Obecnie poza budynkiem cennym dziedzictwem jest zielony skwer położony na północ od obiektu, który otoczony jest obiektami zabudowy mieszkaniowej, który mógłby tworzyć warunki do odpoczynku dla mieszkańców jak i petentów przyjeżdżających załatwić sprawy w Urzędzie. W obszarze mogłyby odbywać się wydarzenia animowane przez pracowników teatru i lokalną społeczność.

Bariery przestrzenno-architektoniczne

Podobszar A i B

Zarówno w podobszarze A, jak i B dostrzegalne są liczne bariery przestrzenno-architektoniczne. Urząd Miasta opracował raport zatytułowany: *Analiza parkingów miejskich pod kątem ilości i przystosowania miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych oraz trzynomową inwentaryzację ciągów komunikacji pieszej na terenie gminy miasta Zakopane pod kątem przystosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych*, z którego wynika, że wciąż nierozwiązany jest problem dostosowania przestrzeni publicznych oraz obiektów do możliwości osób z ograniczeniami w poruszaniu się (seniorów, osoby z wózkiem dziecięcym, niepełnosprawni ruchowo, niewidomi czy słabowidzący). Problem jest istotny nie tylko z uwagi na mieszkańców miasta ale również z punktu widzenia coraz większej grupy turystów z ograniczeniami w poruszaniu się, którzy pojawiają się w mieście.

↑ Rys. III.2.45 Ulica Chramcówki, ↓ Rys. III.2.46. Ulica Sienkiewicza

fot. Urząd Miasta Zakopane

Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe o charakterze przestrzenno-funkcyjnym

Podobszar A

- niska jakość terenów publicznych (brak lub słabe oświetlenie, brak lub niewystarczająca liczba ławek, brak przestrzeni dla młodzieży),
- słabo wykorzystany, o dużym potencjale integracji społecznej obszar Równi Krupowych,
- wymagająca rekompozycji zieleni publiczna (Równie Krupowe, otoczenie potoków),
- niewykorzystane obiekty publiczne o dużym potencjale użytkowym np. Zakopiańskie Centrum Edukacji, Czerwony Dwór, Budynek Towarzystwa Gimnastycznego Sokół, Stadion przy Szkole Podstawowej nr 1,
- brak zorganizowanej przestrzeni dla dzieci i młodzieży (skatepark, boiska do gry),
- brak obiektu mogącego pełnić funkcje inkubatora NGO's,
- brak elementów zieleni w obszarze placów miejskich oraz głównych ulic,
- brak wystarczającej liczby miejsc postojowych w przestrzeni osiedli zabudowy wielorodzinnej,
- brak wystarczającej liczby miejsc postojowych w sąsiedztwie ulicy Krupówki,
- słabe powiązania piesze na kierunku wschód-zachód,
- zły stan techniczny dróg w części zachodniej podobszaru,
- występujące bariery przestrzenne i architektoniczne,
- zła, wymagająca zmiany organizacja ruchu w podobszarze,
- brak wystarczająco dużego parkingu w sąsiedztwie Zakopiańskiego Centrum Edukacji,
- chaos reklamowy, tylko częściowo opanowany poprzez wprowadzenie Parku Kulturowego obszaru ulicy Krupówki,
- zdekapitalizowane obiekty dziedzictwa kulturowego,
- duża presja inwestycyjna,
- lokalizowanie obiektów o skali i architekturze nieodpowiadającej kontekstowi przestrzennemu.

Podobszar B

- niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę społeczną (brak Centrum Aktywności Lokalnej),
- brak obiektu mogącego pełnić funkcje inkubatora NGO's,
- niska jakość terenów publicznych (brak lub słabe oświetlenie, brak lub niewystarczająca liczba ławek, brak przestrzeni dla młodzieży),
- niewykorzystane obiekty publiczne o dużym potencjale użytkowym (np. dworzec PKP),
- wolne niezagospodarowane przestrzenie w budynku dworca PKP,
- brak zorganizowanego publicznego dworca PKS (istniejący został zamknięty przez prywatnego właściciela)
- brak zintegrowanych miejsc postojowych w sąsiedztwie centrum miasta (parkingów typu park&ride),
- brak miejsc rekreacji dla mieszkańców,
- brak ścieżki rowerowej łączącej dworzec z atrakcjami turystycznymi miasta,
- konieczność rekompozycji zieleni w sąsiedztwie budynku Starostwa Powiatowego,
- brak wystarczającej infrastruktury w sąsiedztwie parku im. L. Kaczyńskiego,
- brak wystarczającej liczby miejsc postojowych w przestrzeni osiedli zabudowy wielorodzinnej,
- brak wystarczającej liczby miejsc postojowych w sąsiedztwie budynku Starostwa Powiatowego,
- słabe powiązania piesze na kierunku dworzec PKP – Starostwo Powiatowe,
- brak bezkolizyjnego powiązania dworca PKS z Zakopianką,
- występujące bariery przestrzenne i architektoniczne,
- zła, wymagająca zmiany organizacja ruchu w podobszarze,
- duża presja inwestycyjna,
- lokalizowanie obiektów o skali i architekturze nieodpowiadającej kontekstowi przestrzennemu.
- chaos reklamowy.

2.2.4. Negatywne zjawiska techniczne

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej dodatkowego jednego negatywnych zjawiska. Ustawodawca uznał, że do katalogu takich zjawisk zaliczyć można zagadnienia techniczne, w szczególności degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Przy tak sformułowanym zjawisku degradacji technicznej, dobrym wskaźnikiem oddającym zasięg obszaru kryzysowego jest liczba instalacji węglowych zlokalizowana w poszczególnych jednostkach bilansowych. Jako informację uzupełniającą wskazano koncentrację liczby budynków wybudowanych przed 1939 r.. Charakter miasta (osada letniskowa) powodował, że budynki realizowane przed 1939 r., choć piękne, bardzo często charakteryzują się niską efektywnością energetyczną.

Jak wynika z obliczeń przedstawionych w *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla miasta Zakopanego*, ok. 60% budynków na terenie miasta ogrzewanych jest przy pomocy indywidualnych źródeł ciepła, przy czym najczęściej zasilającym paliwem jest węgiel. W mniejszym stopniu budynki ogrzewane są gazem, energią elektryczną, olejem opałowym i gazem płynnym. Bez wątplenia opalanie węglem jest w XXI wieku rozwiązaniem niefunkcjonalnym uniemożliwiającym efektywne korzystanie z budynku, ograniczające energooszczędność i negatywnie oddziałujące na środowisko.

Na obecnym etapie energia geotermalna jest wykorzystywana w Zakopanem na szeroką skalę, przede wszystkim do ogrzewania powierzchni mieszkaniowej i użytkowej. Dane za 2015 rok wskazują, że do sieci geotermalnej podłączonych jest 949 budynków z terenu Zakopanego. Równocześnie plany rozwojowe wskazują, że w perspektywie do 2017 roku, liczba ta może przekroczyć 1000.

Większość domów jednorodzinnych zasilana jest jednak z lokalnych źródeł, znajdujących się w budynkach. Najczęściej do wytwarzania ciepła, używa się węgla, który wraz z odmianami (koksem i ekogroszkiem) służy do wytwarzania 35,5% ciepła zużywanego w tym sektorze.

W mniejszym stopniu wykorzystywane są gaz ziemny (24,7%), biomasa (14,7%), energia elektryczna (12%) i ciepło sieciowe (9,9%). W sferze wytwarzania ciepła marginalne znaczenie mają natomiast olej opałowy (2,8%), gaz płynny (0,1%) oraz instalacje OZE (0,1%).

Ze względu na korzystną cenę ogrzewania powierzchni tym surowcem, szacuje się, że w perspektywie do 2020 roku, będzie on użytkowany w podobnej skali, zwłaszcza na obszarach, w których nie planuje się rozwoju sieci ciepłowniczej lub gazowej, Problem ten stanowi zatem istotne wyzwanie przed, którym stoją władze miasta.

Liczba instalacji węglowych zlokalizowana w poszczególnych jednostkach bilansowych

Opracowujący *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej* (PGN), podzielili obszar miasta na dziewięć jednostek bilansowych. Następnie przypisano im liczbę instalacji węglowych. Opracowując program rewitalizacji, przeniesiono uzyskane przy sporządzaniu PGN wartości na jednostki bilansowe opracowywanej diagnozy. W ten sposób powstała mapa obrazująca szacunkową liczbę instalacji węglowych na koniec 2014 r.

Podobszar A i B

Z danych zebranych przy okazji sporządzania PGN wynika, że na obszarze może znajdować się ponad 600 instalacji węglowych, co stanowi 25% wszystkich instalacji zlokalizowanych w mieście. Z uwagi na prowadzoną aktualnie ankietyzację, trudno podać precyzyjne dane w tym zakresie.

Liczba budynków wybudowanych przed 1939 r na ha

Opracowując dane dotyczące liczby budynków wybudowanych przed 1939 r. opierano się przede wszystkim na ewidencji i rejestrze konserwatora zabytków dostępnym na stronie internetowej Urzędu Miasta Zakopane.

Podobszar A

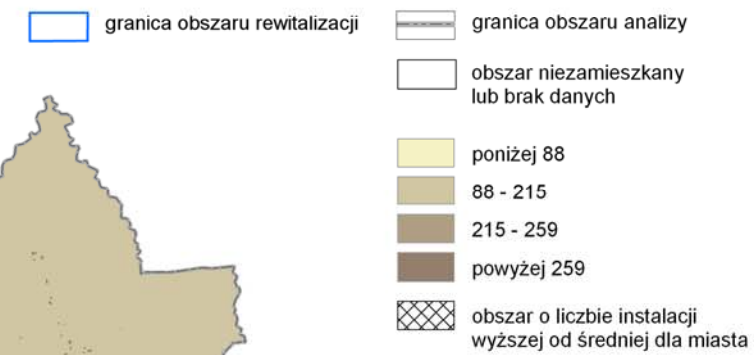
W podobszarze A zlokalizowanych jest ok. 168 budynków wybudowanych przed 1939 r., co stanowi 13,11% wszystkich tego typu budynków zlokalizowanych w granicach miasta.

Podobszar B

W podobszarze B zlokalizowanych jest ok. 156 budynków wybudowanych przed 1939 r., co stanowi 12% wszystkich tego typu budynków zlokalizowanych w graniach miasta.

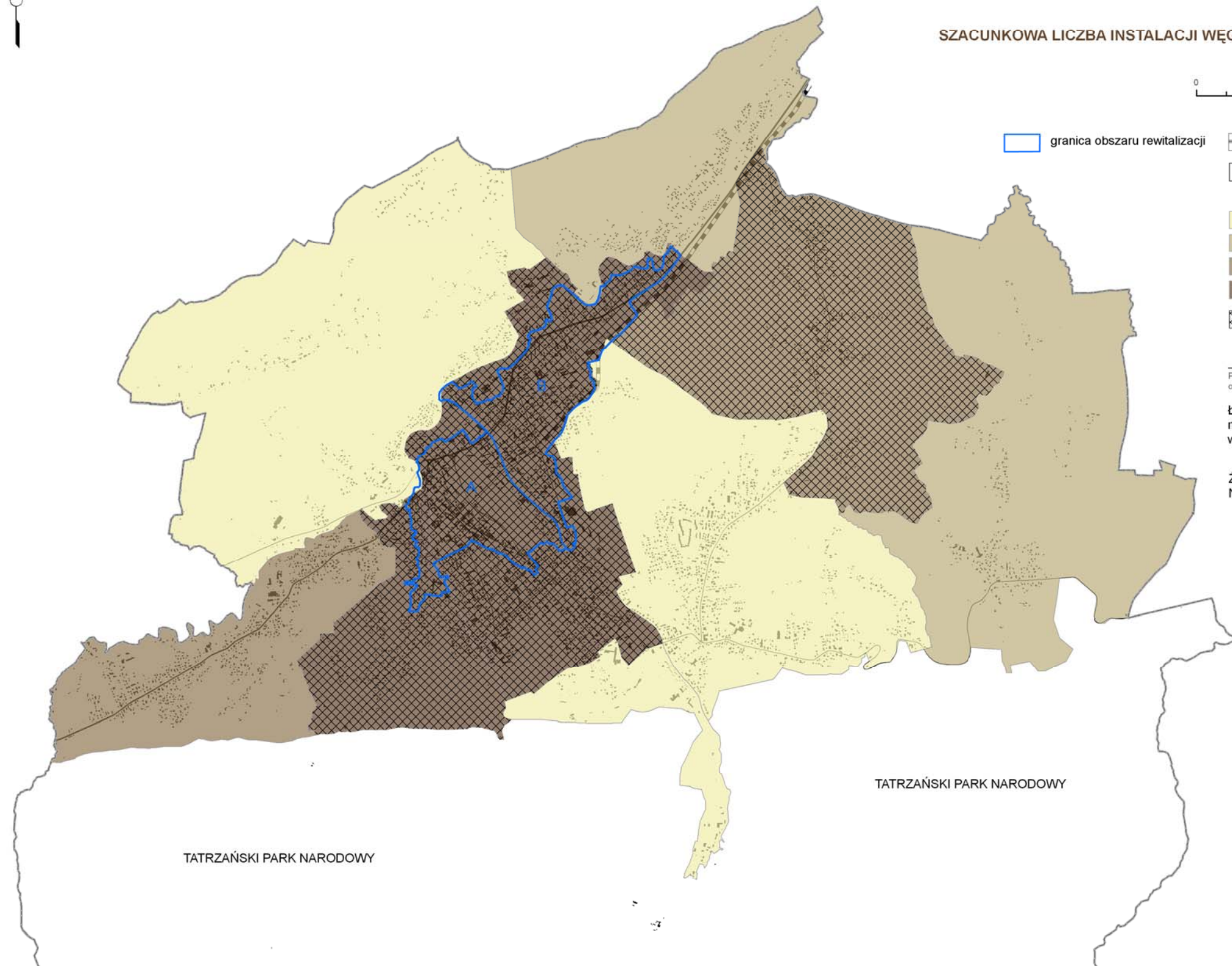
SZACUNKOWA LICZBA INSTALACJI WĘGLOWYCH NA KONIEC 2014 R.

Przedziały klasowe wyznaczone na podstawie obserwacji histogramu oraz rozkładu kwantyli.

Łączna liczba instalacji węglowych na terenie miasta w 2014 r. wyniosła: 2149

Źródło danych: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla miasta Zakopane

Rys. III.2.47. Szacowana liczba instalacji węglowych na koniec 2014 r.
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

2.3. Negatywne zjawiska i czynniki kryzysowe – drzewo problemów wypracowane w trakcie warsztatów

I. PROBLEMY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

1.1. NISKA JAKOŚĆ TERENÓW PUBLICZNYCH

NISKA ESTETYKA PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

- KRUPÓWKI
  - Krupówki okolice poczty (obszar A) - postój koni, których odchody powodują odór rozchodzący się po okolicy.
  - Zła organizacja przestrzeni na ul. Krupówki: za dużo ogródków, szpecące reklamy na elewacjach, zaniedbane elewacje,
- RÓWIEŃ KRUPOWA
  - Przestrzeń nr 1 w Zakopanem to Rówień Krupowa. To miejsce organizacji imprez, kiedy imprezy się kończą, można tam wybrać się na spacer z psem. Ludzie tam spacerują. Są inne miejsca – między Krokwią a Doliną Strążyską. Rówień Krupowa pozwala skrócić drogę, daje ładne widoki, daje miejsce do organizacji imprez. Miejsce to daje komfort, jest tam znacznie ciszej. Imprezy i wesołe miasteczka generują hałas, jeżeli chodzi o imprezy, jest ich kilkanaście w roku. Górna Rówień Krupowa to miejsce, w którym ludzie się opalają. Przestrzeń ta nie jest jednak podzielona jeżeli chodzi o funkcje, które pełni dla różnych grup użytkowników.
  - Namiot w którym się odbywa Festiwal Ziemi Górskich, jest traktowany jako zło konieczne. Myślano o amfiteatrze, jak w Żywcu, ale konserwator zabytków był wobec tej koncepcji sceptyczny (jeżeli chodzi o Rówień Krupową, miejsce gdzie jest namiot). Amfiteatr mógłby być natomiast tam, gdzie bywa wesołe miasteczko, ale to wymagałoby zmiany planu miejscowego. Wesołe miasteczko nie cieszy się wielką popularnością, trudno powiedzieć, czy ono tam musi być. Miasteczko przy Gubałówce jest w jeszcze gorszej lokalizacji, bo przy szpitalu.
  - Brak wystarczającego oświetlenia na Równi Krupowej, monitoringu, brak pojemników na śmieci, ogólnie niski poziom bezpieczeństwa w centrum miasta, brak miejsca dla organizacji festiwali i koncertów,
  - Dobrze byłoby, gdyby tam nie lokowano wesołego miasteczka. To nie jest dobre miejsce na takie aktywności. Na Górnej Równi Krupowej jest wytyczona trasa do narciarstwa biegowego, ale tam wielu używa tej trasy jako trasy spacerowej pieszo, wielu wyprowadza tam zwierzęta. Można byłoby tam zorganizować miejsce do biegania na nartach z psami. Być może można byłoby tam ulokować boisko sportowe, aby oddzielić osoby, chcące zagrać w piłkę od osób spacerujących z psami.
  - Rówień Krupowa była dobrym miejscem na randki, na spędzanie wolnego czasu, gdzie można spędzić czas w oczekiwaniu na przejazd z dworca do okolicznych miejscowości. Kiedyś były tam żywopłoty i one dobrze izolowały przestrzeń.
- okolice ul. Kamieniec – słaba infrastruktura drogowa a w okolicy rozwijająca się zabudowa wielorodzinna, szkoła, siedziba Polskiego Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- Chaos przestrzenny między ul. Kasprowicza, Chyców Potok, Szymony
- Ul. Kossakówki – nieestetyczne wykorzystanie parceli prywatnej („jarmark” „Bangladesz”).
- Zaniedbane garaże, ruina budynku mieszkalnego, zaniedbana okolica znajdująca się na terenie między ulicami: Jagiellońską, Piaseckiego a Sienkiewicza.

- Chramcówki powinny zostać przekształcone w drugą przestrzeń spacerową Zakopanego, alternatywę wobec Krupówek. W takim przypadku uzasadnione jest wyłączenie ul. Kościuszki z ruchu samochodowego.
- Budynek Wydziału Geodezji straszy estetyką (obok kontrastujący, odnowiony Teatr Witkacego)
- Brak jednolitego systemu identyfikacji wizualnej w mieście
- Coraz więcej ogrodzeń w bardzo różnych stylach
- DWORZEC PKP
  - Zaniedbane i niebezpieczne tereny wokół dworca PKP i PKS – negatywna wizytówka miasta: - Dużo osób bezdomnych -pomieszkujących, żebrzących. Potrzeba podniesienia bezpieczeństwa, pomysł zlokalizowania komisariatu w budynku dworca, - bardzo niska estetyka przestrzeni publicznej, nieuporządkowana, niedoświetlona okolica (magazyny), nieobjęta monitoringiem, -ruch pieszy między dworcem PKP i PKS generuje duże korki (proponowane przeniesienie lokalizacji dworca PKS), - duży hałas, uciążliwy dla okolicznych mieszkańców (głośne i nieprzyjemne zachowania części kierowców busów, dużo reklam hałasujących podczas wiatru), - mieszkańcy budynku dworca palą w piecach nieekologicznym paliwem (czarny dym z kominów), - niewykorzystany potencjał zabytkowego budynku dworca;
- Zaniedbany Park Imienia Prezydenta Rzeczypospolitej Lecha Kaczyńskiego
- Niska estetyka przestrzeni publicznej, małej architektury

BRAK TRAS DO NARCIARSTWA BIEGOWEGO

- W wielu miejscach nie można zorganizować biegów narciarskich, bo TPN na to nie pozwoli. Być może w okolicy Gubałówki, być może w okolicy Antałówki lub na stoku ze strony Olczy na Cyrhłą. Być może warto zainwestować w przestrzeń narciarskie nadające się dla dzieci i początkujących narciarzy.

MAŁO /BRAK MIEJSC REKREACJI

- Mało /brak miejsc rekreacji (na świeżym powietrzu) dla os. starszych i ludzi młodych.
- Zaniedbany teren zielony między ulicami: Chramcówki, Do Samków (w okolicy Teatru Witkacego, i Urzędu Skarbowego) , w okolicy zabudowa wielorodzinna

WYLUDNIANIE SIĘ CENTRUM MIASTA

- Coraz mniej osób chce mieszkać w centrum ze względu na hałas, wysokie ceny najmu oraz niski poziom bezpieczeństwa

BRAK PUBLICZNYCH TERENÓW ZIELONYCH

- Brakuje skwerów/terenów zielonych, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci i os. starszych.

BARIERY PRZESTRZENNE I ARCHITEKTONICZNE

- Poczta także jest piękna i elektroniczna, ale starsze osoby nie chcą z niej korzystać, bo muszą podejść do czytnika po numerek. Trzeba podejść z tym numerkiem do okienka numer x, i osoba niewidząca czy starsza może sobie z tym nie poradzić. Komunikaty głosowe powinny być kierowane do osób niepełnosprawnych i starszych.
- Budynek starostwa powiatowego nie jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych (brak pewności co do stanu faktycznego).
- Nacisk powinien być na edukację, na bariery przestrzenne, także w przypadku aktualnie prowadzonych inwestycji. Nie trzeba Ameryki odkrywać, trzeba respektować przepisy i realizować inwestycje z głową. Jeżeli chodzi o bariery architektoniczne. Trzeba pamiętać, że płyty nakładane na chodniki przy przejściu dla pieszych muszą być wyczuwalne przez osoby niewidome. Wiadomo, że płyty takie były demontowane, bo trudno było je utrzymać

w dobrym stanie w okresie zimowym. W niektórych miejscach schodzi się z kostki na wykostkowaną ulicę i osoba niewidząca czy niedowidząca nie wie, że jest już na ulicy.

NISZCZEJĄCE ZABYTKOWE BUDYNKI

- Niszczące zabytkowe budynki stanowiące własność prywatną (np. „Borek”, zabudowa przy ul. Kościuszki), bardzo wysokie koszty remontu w związku z ochroną konserwatorską.

1.2. NISKI POZIOM OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ

BRAK ŚCIEŻEK ROWEROWYCH

- Brak sieci ścieżek rowerowych (dostępne są tylko fragmenty ścieżek) trudno więc jest przemieszczać się na rowerze po mieście. Propozycja wytyczenia traktów rowerowych ulicami, potrzebny jest trakt/ ścieżka rowerowa w kierunku Poronina (alternatywna wobec Zakopianki).

BRAK MIEJSC PARKINGOWYCH

- Brak miejsc parkingowych dla mieszkańców
- Za dużo parkingów dla turystów

SŁABA KOMUNIKACJA PUBLICZNA

- Brak komunikacji miejskiej publicznej dostępnej dla wszystkich, kursującej wg rozkładu jazdy. Konieczna jest egzekucja prawa w zakresie przestrzegania rozkładów jazdy (tablice wizualizujące rozkłady jazdy),

BRAK WYSTARCZAJĄCEJ LICZBY POŁĄCZEŃ PIESZYCH

- Zaniedbany ciąg spacerowy wzdłuż potoku Bystra (chaszczce, zrujnowany murek), potok wymaga zabezpieczenia (łańcuchy) i uspokojenia. Nieestetyczne, niedoświetlone dojście do odnowionych rzeźb. Niewielkim nakładem środków można stworzyć atrakcyjny trakt spacerowy wzdłuż potoku (od skrzyżowania z ul. Kościuszki).
- Zły stan ulicy Kasprusie, brak wystarczającej liczby połączeń pieszych z ul. Krupówki.
- Brakuje pieszego dojścia od Dworca Tatrzańskiego na plac. Brakuje ciągłości dojścia dla pieszych. Nie ma innej opcji jak iść przez Krupówki. Być może trzeba wykupić przestrzeń aby połączyć przestrzeń dostępne dla pieszych, których i tak nie ma zbyt wiele.
- Zbyt duża preferencja dla samochodów osobowych, konieczność ograniczenia ruchu samochodowego na rzecz komunikacji publicznej
- Teren Równi Krupowej jest łatwo dostępny dla pieszych, choć nie jest to aż tak oczywiste, czytelne dla osób, które nie są mieszkańcami miasta (od strony ul. Sienkiewicza). Teren powinien pozostać przy takiej funkcjonalności jaka jest obecnie, z korektami przewidzianymi przez Urząd Miasta. Można rozważyć, czy lokalizacja przystanków w sąsiedztwie Równi jest odpowiednia. Nie ma np. przystanku przy Urzędzie Miasta i w okolicy Ronda i w okolicy górnych Krupówek.
- Mało uporządkowanych i bezpiecznych ciągów pieszych
- Niepowiązane w system ciągu piesze i rowerowe
- Propozycja udroźnienia przejścia ul. Brzozową
- Istnieje dziki trakt komunikacyjny między ul. Chramcówki a Nowotarską (na wysokości ul. Do Samków) – propozycja uporządkowania i udroźnienia przejścia, pomysł wymaga konsultacji z mieszkańcami tej okolicy,
- Niezbędne przejście/połączenie od ul. Chyców Potok, Szymony do dworca PKP

ZAKORKOWANE CENTRUM MIASTA

- Zakorkowane centrum. Postulat połączenie centrum miasta z Kuźnicami kolejką elektryczną (ul. Sienkiewicza). Należy zatrzymać samochody poza centrum (utworzyć parkingi na obrzeżach miasta).

1.3. NIEWYSTARCZAJĄCE WYPOSAŻENIE W INFRASTRUKTURĘ SPOŁECZNĄ LUB JEJ ZŁY STAN TECHNICZNY

ZDEKAPITALIZOWANY DWORZEC PKP

- Jeżeli chodzi o dworzec, powinien pełnić funkcje typowe dla cywilizowanych dworców PKP. Trzeba tam zorganizować przestrzeń by można było tam zjeść, napić się, poczytać etc.
- Potrzebne jest miejsce, gdzie turyści mogliby zostawić dziecko pod opieką na kilka godzin. Być może budynek dworca jest odpowiednim miejscem do realizacji takich celów. To może być także miejsce do którego oddawano by pod opiekę dzieci zawodników uczestniczących w różnych wydarzeniach sportowych. Być może należy kłaść nacisk na zawody biegowe, rozbudowywanie skali tego rodzaju imprez.

BRAK MIEJSCA SPOTKAŃ

- Czerwony Dwór (obszar A)- propozycja zagospodarowania w odpowiedzi na potrzeby twórców amatorów, niezrzeszonych,
- Brak miejsca, gdzie mieszkańcy mogą się spotkać, gdzie jest dostępna bezpłatna/niskopłatna oferta zagospodarowania czasu wolnego dla mieszkańców (gazety, kawiarnia, film). Brak domu kultury z prawdziwego zdarzenia, propozycja stworzenia wielofunkcyjnej przestrzeni oferującej zagospodarowanie czasu wolnego dla różnych grup w szczególności os. starszych i młodzieży, łączącej pokolenia, pozwalającej na realizację pasji mieszkańców,
- Dużo organizacji pozarządowych działających w Zakopanym, ale brakuje dostępnej przestrzeni umożliwiającej NGO realizację swoich działań, spotkania. Potrzebna jest przestrzeń do wykorzystania przez NGO, osoby starsze (UTW), oraz artystów niezrzeszonych (np. sala wystawowa, sala ćwiczeń dla 30-40 os.)– przestrzeń dla każdego.

1.4. NIEDOSTOSOWANIE ROZWIĄZAŃ URBANISTYCZNYCH DO ZMIENIAJĄCEJ SIĘ FUNKCJI OBSZARU

- Przestrzeń nr jeden w Zakopanem to Rówień Krupowa. To miejsce organizacji imprez, kiedy imprezy się kończą, można tam wybrać się na spacer z psem. Ludzie tam spacerują. Są inne miejsca – między Krokwią a Doliną Strążyską. Rówień Krupowa pozwala skracać drogę, daje ładne widoki, daje miejsce do organizacji imprez. Miejsce to daje komfort, jest tam znacznie ciszej. Imprezy i wesołe miasteczka generują hałas, jeżeli chodzi o imprezy, jest ich kilkanaście w roku. Górna Rówień Krupowa to miejsce, w którym ludzie się opalają. Przestrzeń ta nie jest jednak podzielona jeżeli chodzi o funkcje, które pełni dla różnych grup użytkowników.
- Jeżeli chodzi o dworzec, powinien pełnić funkcje typowe dla cywilizowanych dworców PKP. Trzeba tam zorganizować przestrzeń by można było tam zjeść, napić się, poczytać etc.

BRAK DOSTĘPU DO PODSTAWOWYCH USŁUG LUB ICH NISKA JAKOŚĆ

- Przestrzeń publiczna będąca w dyspozycji Towarzystwa Gimnastycznego Sokół i Urzędu Miasta może być zagospodarowania między Placem Niepodległości, parkiem, stadionem, obiektami Sokoła. Tam można przestrzeń zaaranżować, choć obiekt sportowy musi być chroniony. Nie można traktować takiej przestrzeni jako ogólnodostępnej, ktoś musi tego pilnować. Albo robimy plac zabaw dla dzieci, albo coś dla mieszkańców, turystów, którzy czegoś konkretnego oczekują, rekreacji, sportu, kultury etc.
- Teren Sokoła, jest miejsce dla matek z dziećmi, miejsce na rozrywki sportowe (np. tenis), huśtawki, jest muszla koncertowa, mogłoby być znowu kino letnie, przestrzeń te się uzupełniają. W budynku Sokoła jest kino, są koncerty, etc. Budynek ten mógłby zabezpieczać zaplecze dla stadionu. Jeżeli chodzi o koncerty, te mogą się odbywać także w budynku Sokoła.

II. PROBLEMY GOSPODARCZE

RYNEK PRACY

- Mało dostępnych w Zakopanym możliwości kształcenia zawodowego, nabywania praktycznego przygotowania do zawodu, rozszerzania/zmiany kwalifikacji

SŁABA KONDYCJA LOKALNYCH PRZEDSIĘBIORSTW

- Ograniczenie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej wzdłuż ulicy Nowotarskiej w sezonie letnim i zimowym z uwagi na korki.
- Skoncentrowanie usług gastronomicznych na Krupówkach, poza tą lokalizacją trudność w utrzymaniu firmy.
- Brak inkubatora przedsiębiorczości, do którego można przyjść i uzyskać wsparcie.
- Coraz mniej turystów w mieście poza sezonem.

NISKI POZIOM PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

- Chaotyczna, nieuporządkowana, prywatna działalność transportowa (busy).

ODPŁYW MŁODYCH LUDZI Z ZAKOPANEGO

- Odpływ młodych ludzi z Zakopanego, mało możliwości pracy, szczególnie poza branżą turystyczną. Propozycja utworzenia inkubatora przedsiębiorczości, coworkingu dla młodych przedsiębiorców,

III. PROBLEMY SPOŁECZNE

3.1. BEZROBOCIE

- Rynek pracy w Zakopanem się radykalnie zmienia, brakuje pracowników. Jest jednak ogromna grupa 50+, są często niezagospodarowani. Być może warto pomyśleć o spółdzielniach socjalnych lub innych formach aktywizacji zawodowej. To duże i aktualne wyzwanie społeczne dla Zakopanego. Ci ludzie chcieliby być potrzebni, zauważeni i warto to wykorzystać. Pracownicy są często pozyskiwani na rynkach wschodnich.
- Program 500+ nie jest motywujący. Świadczenia trafiają do osób biernych zawodowo i nie są zmotywowani do aktywności zawodowej. Dobrym, stymulującym bodźcem jest odliczenie podatkowe, które może być np. wyższe w przypadku rodziców dzieci i w zależności od ich liczby. Brakuje koordynacji programów i poczucia sprawiedliwości.
- Kontrole miejsc pracy, np. na budowach, nie są efektywne, bo ludzie są zatrudnieni na 1/8 etatu, a resztę wynagrodzenia dostają na czarno, albo nie są zatrudnieni wcale, a podczas kontroli deklarują, że odrabiają pożyczkę od np. szwagra. Nawet jeżeli kontrola skutkuje mandatem dla pracodawcy, są zarzeka niższe zobowiązanie.

- W Zakopanem jest bardzo wielu bezrobotnych z wyboru, którzy nie chcą świadczyć pracy, albo chcą, ale nieoficjalnie, legalnie. Wielu pozostaje bezrobotnymi bo nie mogą znaleźć pracy zgodnej ze swoimi kwalifikacjami. Osoby przychodzące do urzędu pracy pojawiają się, bo chcą uzyskać ubezpieczenie zdrowotne. Zdarza się, że ktoś, kto ma ubezpieczenie zdrowotne ze względu na rejestrację jako bezrobotny, jest równocześnie rejestrowany przez jakiegoś, czasowego choćby, pracodawcę.
- Niektórzy, którzy mają dzieci, pobierając zasiłki rodzinne z funduszu alimentacyjnego wolą pobierać zasiłek, niż szukać zatrudnienia, bo to zapewnia stabilizację, ciągłość. A wielu może uzyskać zatrudnienie, ale albo na czarno, albo sezonowo, bez poczucia stabilizacji. Boją się utracić uprawnienia do świadczeń, więc wolą pozostawać zarejestrowani jako bezrobotni.
- Niektórzy rejestrują się jako bezrobotni aby mieć ubezpieczenie zdrowotne.
- Wyczuwana bezradność się zdarza, dotyczy często osób, które takie dyspozycje dziedziczą od rodziców. W latach 90. było łatwiej interweniować, udzielać wsparcia, bo można było zasiłki przydzielać uznaniowo.
- Zasiłków celowych być może jest mniej więcej, tyle, ile przydziela się środków ze względu na spełnienie kryterium dochodowego. Wielu nie może odłożyć pieniędzy nawet na opał, ponieważ nie są w stanie wykonywać pracy (ze względu na wiek, niepełnosprawność). Wielu członków rodziny nie deklaruje pomocy, a nawet gdy deklarują, często jej nie świadczą, albo świadczą tylko przez kilka miesięcy. Dzieciom zwykle się zaszadza się opieki dla rodziców.
- Klienci opieki społecznej są często przez 20 lat w tej samej sytuacji, ale niektórzy się usamodzielniają. Dzięki programom unijnym, umożliwiającym poruszanie się na rynku pracy, dzięki współpracy z doradcą zawodowym, jest lepiej niż kiedyś jeżeli chodzi o trwałe pozostawanie pod opieką MOPS.
- Niektórzy, zyskując uprawnienia emerytalne nie wiedzą, że muszą udokumentować swoje zatrudnienie, że muszą znaleźć dokumenty i je udostępnić. W tej materii uzyskują także wsparcie ze strony przedstawicieli MOPS.
- Gdyby nie składka zdrowotna, należy się spodziewać, że bezrobocie byłoby niskie. Przed wprowadzeniem składki zdrowotnej bezrobocie funkcjonowało na poziomie 5,5%. Osób, które faktycznie nie pracują, ani legalnie ani nielegalnie, jest niewiele. Często osoby będące beneficjentami opieki społecznej są trudno uchwytnie, nie są obecne w domu, bo dorabiają lub pracują na czarno.
- Wielu pracujących na budowach to osoby ubezpieczone w KRUS. Inni mają własną działalność, mają pensjonaty, ale deklarują zerowy dochód. Jest społeczne przyzwolenie na takie postawy a kontrola nie okazuje się skuteczna.
- Jeżeli chodzi o rynek pracy – brakuje przepisów pozwalających na realną egzekucję. Obecnie szara strefa funkcjonuje bezkarnie, dla wielu nieopłacalne jest prowadzenie zarejestrowanej działalności gospodarczej.
- Urząd miasta powinien wymagać od oferentów, by zatrudniał pracowników legalnie, wtedy szara strefa byłaby zredukowana. Być może można ten problem rozwiązać za pomocą odpowiedniej konstrukcji umowy.

3.2. NIEWYSTARCZAJĄCY POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM I KULTURALNYM

NISKA AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

- Niska aktywność społeczna, obywatelska, wrażliwość na drugiego człowieka (zatomizowanie społeczeństwa), potrzeba rozwijania postaw samopomocy sąsiedzkiej,
- Wiele organizacji pozarządowych nie ma swojego lokum, a tkwi w nich wielki potencjał społeczny. Borykają się z podstawowymi problemami, a mogliby skorzystać z sali na cele edukacyjne i szkoleniowe. Ludzie chcą ze sobą rozmawiać, komunikować się, wspólnie szukać pomysłów. To gwarantuje rozwój społeczny.
- W wielu przypadkach podopieczni MOPS, którzy mają problemy z poruszaniem się, sygnalizują brak windy w budynku jako barierę. Niestety nie chcą się zamieniać. Albo nie chcą mniejszego lokalu albo chcą, ale trudno zapewnić im analogiczny standard do tego, jaki mieli dotychczas.
- Lokalizację kamer można realizować z pomocą konsultacji społecznych, by obywatele pomogli ulokować kamery w najlepszych miejscach, najbardziej tego wymagających.

NIEWYSTARCZAJĄCA INFORMACJA

- Słaby obieg informacji wśród mieszkańców, konieczne jest usprawnienie kanałów informacji i komunikacji.

3.3. PRZESTĘPCZOŚĆ

PRZESTRZEŃ PUBLICZNA

- Na Krupówkach nie ma wielu kłopotliwych osób, jest jedna, o której wszyscy wiedzą, osoba zgłaszająca, że przeszkadza jej głośna muzyka.

SZKOŁA

- Mniej interwencji w szkołach dotyczy przemocy bezpośredniej, więcej dotyczy cyberprzemocy.

OGRANICZONE POCZUCIE BEPIECZEŃSTWA

- Obserwuje się wzrost przestępstw stwierdzonych, potwierdzonych, w stosunku do liczby zgłoszeń. Nie każde zgłoszone przestępstwo okazuje się faktycznie popełnione. Jest takich przestępstw mniej więcej tyle ile w większych miastach. Przestępstwa, do których wyjeżdża policja, jest naprawdę wiele, patrole mają co robić.
- Spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, uzależnienia.
- Na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców wpływają przestępstwa szczególnie uciążliwe, dostrzegane przez mieszkańców, nie zawsze, nie wszystkie są to przestępstwa najpoważniejsze.
- BRAK DOBREJ JAKOŚCI MONITORINGU WIZYJNEGO
  - System zgłoszeń przestępstw na policji umożliwi. po kilku miesiącach, wytypowanie miejsc proponowanych jako dotkniętych niskim poziomem bezpieczeństwa. Po weryfikacji – można tam lokować kamery.
  - Brak kamer na Równi Krupowej. Do sieci kamer dołączono w 2015 roku obraz z 10 kamer do centrum monitoringu. W tym z przejścia podziemnego i Gubałówki. Są zamiary instalacji nowych kamer, w związku z budową ścieżek rowerowych na Równi Krupowej.
  - Kamery z 2004 roku, z Krupówek i z dworca, czyli stare kamery, są wysokiej jakości. Do tych kamer później dołączano wyłącznie kamery przemysłowe, niskiej jakości.

- „Okamerowanie” pełni funkcję prewencyjną, wielu widząc kamerę – rezygnuje z przestępczości. Poza tym ułatwia to identyfikację przestępcy. W wielu przypadkach kamery należą do przedsiębiorców i nie zawsze służby mają dostęp do zapisu. Obszar rewitalizacji powinien być natomiast silnie „pokryty” kamerami będącymi w dyspozycji służb.
- Na terenie rewitalizowanego dworca PKP obecnie brak kamer, ma być stacja monitoringu i dobry system kamer. Obraz z niektórych kamer jest przekazywany z pomocą światłowodu, z innych – drogą radiową.
- Obecnie funkcjonujący monitoring działa, ale pozwalając w wielu miejscach jedynie na rejestrowanie obrazu, bez podglądu w czasie rzeczywistym. Nawet odtwarzanie niewiele daje, gdy trudno zidentyfikować pojazd uczestniczący w wypadku, także na podstawie informacji marketingowych na burcie. Liczba kamer przyzwoitej jakości w Zakopanem na dziś: ok. 4. Kamery w miarę wysokiej jakości są w parku miejskim (ok. 20), ale tam nie są aż tak potrzebne.
- Jeżeli chodzi o kamery, trzeba dobrać ludzi, którzy wskażą dobre miejsca do ich instalacji. Trzeba do przemyśleć, aby było przydatne, skoro generuje koszty. Służby, straż miejska, policja, powinna pomóc w lokalizacji kamer, a także przedstawiciele urzędu miejskiego i starostwa. Projekt winien umożliwiać realizację w trybie wieloletnim.
- Staż miejska nie ma dostępu do wszystkich kamer miejskich, także tych prywatnych. Warto byłoby to zmienić. Dzięki takim rozwiązaniom można prześledzić drogę, którą przechodzi przestępca od miejsca popełnienia przestępstwa. Sprzęt przyłączony do sieci, w której były kamery, pozwalał na taki dostęp.
- Polityka monitoringu była niekonsekwentna, kamery działają w 3 różnych systemach, brakuje kompatybilności. Testowany jest czwarty system spajający wszystkie dotychczasowe. Trzeba też pomyśleć o liczbie funkcjonariuszy straży miejskiej, także tych obsługujących monitoring. Kamer nie musi obsługiwać funkcjonariusz policji, mogą to być etaty cywilne.
- BRAK WYSTARCZAJĄCEJ LICZBY PATROLI
  - Wspólne patrole, straży miejskiej i policji, są prowadzone w ramach Parku Kulturowego Krupówki, w 2015 roku patrole były także na Gubałówce. Zapotrzebowanie na wspólne patrole jest wtedy, kiedy jest szczególne natężenie ruchu i aktywności osób. Wszystko zależy jednak od liczby etatów. Aby funkcjonariusze mogli być widoczni w mieście, powinno ich być więcej. Policja działająca w Zakopanem to jednostka powiatowa, obsługująca także inne miejscowości.
  - Duży problem to przestępcy przyjezdni, przyjeżdżający za turystą – np. kieszonkowcy.
  - Meneli w Zakopanem przybywa, bo przyjeżdżają z zewnątrz. Naciągacze wchodzi także do ogródków gastronomicznych. Nie ma co z nimi zrobić, bo nie ma izby wytrzeźwień. Być może trzeba wygospodarować kilka miejsc, pod auspicjami służby zdrowia. I tak policjant musi weryfikować stan zdrowia zatrzymanego nietrzeźwego, dlatego lokalizacja takich placówek przy służbie zdrowia miałaby sens. Ok. 5 osób nietrzeźwych jest w areszcie każdej nocy. Patrole często muszą zawozić przestępców do innych miast (wtedy radiowóz nie może wykonywać zadań w Zakopanem) bo areszt jest w całości zajęty przez osoby nietrzeźwe.
  - Zakopane ma wiele problemów typowych dla dużych miast, np. wielość salonów gier, w których często zlokalizowana jest działalność przestępcza. Kwitnie także handel dopalaczami.
  - Jeżeli chodzi o wykroczenia drogowe, dominują przypadki blokowania chodników i blokowanie miejsc wyznaczonych dla osób niepełnosprawnych.
  - Rowerzyści pędzą czasami zbyt szybko po ul. Krupówki, dorożkarze także czasem generują kłopoty, spłoszone konie czasami stanowią zagrożenie.

ZAGROŻENIA DLA OSÓB STARSZYCH

- Przesłankstwa dotykające osób starszych to rzecz akcyjna. Przesłanksty wydzwanają, jeżeli się uda, wysyłają osoby do odbioru pieniędzy (w systemie „na wnuczka” lub podobnym). Akcja się kończy, sytuacja się uspokaja.
- Skuteczne docieranie do seniorów, lub innych potencjalnych ofiar przesłankstw, mogą zapewnić spoty w telewizji lokalnej. Osoby starsze zwykle dostrzegają zagrożenie ze strony osób pod wpływem alkoholu, ulicznych naciągaczy. To wskazują jako najważniejsze źródło spadku poczucia bezpieczeństwa.
- Czasami przesłankstwa są prowadzone, aby nakłonić lokatorów do wymiany drzwi do domu/mieszkania, czasami prezentacje są łączone z wydarzeniami artystycznymi. Na to służby mundurowe nie mogą skutecznie reagować, reagować winny samorządy. Firmy takie dysponują skuteczną obsługą prawną a prezentacje odbywają się nawet w takich miejscach jak sala obrad w Urzędzie Miasta Zakopane. Działalność informacyjną na temat nieuczciwej działalności promocyjnej prowadzą też przedsiębiorstwa, np. Tauron, we współpracy z Policją.
- Popularne przesłankstwo to nakłanianie seniorów do podpisywania niekorzystnych dla nich umów. W Zakopanem odbywa się wiele spotkań prezentacyjnych podczas których dochodzi do podpisywania wielu umów determinujących wieloletnie zobowiązania finansowe. To nie jest robota dla policji, bo umowa podpisywana jest legalnie.
- Czasami osoby, które zaufały przesłankcom, nie ufają służbom mundurowym, nie chcą wpuszczać funkcjonariuszy do domów. Być może warto do akcji prewencyjnych wciągnąć księży i proboszczów, oni są darzeni zaufaniem.
- Działania profilaktyczne, edukacyjne, są prowadzone, ale ich skuteczność nie jest zadowalająca. Zajęcia są prowadzone ze studentami Uniwersytetu III Wieku, są tam też wątki bezpieczeństwa ruchu drogowego.

3.4. NISKI POZIOM EDUKACJI LUB KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

SŁABE ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

- Niesatysfakcjonujący poziom współpracy między mieszkańcami oraz organizacjami pozarządowymi. Konieczna jest koordynacja współpracy, ułatwienie łączenia zasobów (np. pomoc w organizacji wspólnego Dnia Dziecka w miejsce kilku podobnych imprez organizowanych przez różne instytucje i organizacje).
- Składanie wniosków to dużo papierów do wypełniania, trzeba mieć też pieniądze, żeby go przygotować, trzeba być też sprawnym umysłowo, by wniosek opracować.
- Większość organizacji pozarządowych nie ma zaplecza, za wyjątkiem Sokoła. Być może budynek Sokoła mógłby zabezpieczać potrzeby lokalowe różnych fundacji i stowarzyszeń.
- Realizowane są projekty ukierunkowane na aktywizację zawodową i zakładanie działalności gospodarczych oraz na certyfikację obiektów hotelarskich. Drugi z wymienionych projektów ma związek z dbałością o jakość powietrza, bo certyfikacja objęte są obiekty z ekologicznym ogrzewaniem. Nie jest łatwo napisać projekt i zdobyć finansowanie. Bariery są zarówno finansowe jak i organizacyjne. Dlatego czasami warto zacząć od małych grantów.
- Wiele organizacji pozarządowych nie ma swojego lokum, a tkwi w nich wielki potencjał społeczny. Borykają się z podstawowymi problemami, a mogliby skorzystać z sali na cele edukacyjne i szkoleniowe. Ludzie chcą ze sobą rozmawiać, komunikować się, wspólnie szukać pomysłów. To gwarantuje rozwój społeczny.
- Brakuje jednostki wspierającej organizacje pozarządowe. Często propozycje ze strony organizacji pozarządowych nie spotykały się nawet z odpowiedzią. Taki ośrodek może zapewniać pomoc prawną, księgową etc.

- Istnieją poważne bariery wejścia w przypadku wnioskowania, dla organizacji pozarządowych. Przed wnioskowaniem trzeba często przeprowadzić kosztowne ekspertyzy.
- W Zakopanem brakuje ośrodka na kształt Miejskiego Ośrodka Wspierania Inicjatyw Społecznych czy Centrum Obywatelskiego w Krakowie. Brakuje jednostki wspierającej organizacje pozarządowe. Często propozycje ze strony organizacji pozarządowych nie spotykały się nawet z odpowiedzią. Taki ośrodek może zapewniać pomoc prawną, księgową etc.

3.5. UBÓSTWO

BEZDOMNOŚĆ

- Wiele osób żyjących na ulicy w mieście to osoby przemieszczające się między miastami. Zmieniają lokalizację, trudno prowadzić konsekwentną politykę wobec takich osób.
- Niektórzy ludzie przestają się zachowywać jak ludzie, nie panują nad swoim życiem, ale sądy niechętnie ubezwłasnowolniają i osadzają na odwyku.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

- Brakuje miejsca organizacji zajęć terapeutycznych dla dzieci niepełnosprawnych. Nie ma w Zakopanem miejsca, gdzie można odbyć terapię sensoryczną. 60-70% pacjentów w Ludźmierzu to pacjenci z Zakopanego.
- Zakład pracy chronionej dla osób niepełnosprawnych także by się przydał. Sami z siebie nie odnajdą się na rynku pracy, ale gdyby mieli wsparcie zewnętrzne, mogliby pracować. Przydałyby się prace społeczne lub spółdzielnie socjalne.
- W Zakopanem pojawia się coraz więcej turystów z niepełnosprawnościami dlatego działania ukierunkowane na wsparcie tych osób są szczególnie istotne.
- Społeczeństwo się starzeje, potrzebne jest organizowanie czasu wolnego nie tylko grupy 50+ dla osób 60+ i 70+, o tym warto pomyśleć.
- Z perspektywy przedstawicielki Caritas: opieka medyczna, rehabilitacyjna, świadczona przez przedstawicieli Caritas jest często okazją do ujawnienia gospodarstwa domowego dotkniętego problemami społecznymi, na które mogą też odpowiedzieć inne instytucje. Bywa też odwrotnie, opieka społeczna ujawnia sytuację wymagającą wsparcia rehabilitacyjnego/fizjoterapeutycznego. O osobach potrzebujących informują często także księża, docierający z Komunią Świętą do potrzebujących, lub sąsiedzi czy pielęgniarki.
- Aby urealnić obraz ubóstwa – trzeba byłoby zmienić kryteria, odejść od kryterium dochodowego. Często trzeba dotrzeć do osób, które wymykają się statystykom, ale realnie potrzebują daleko idącego wsparcia. Jeżeli chodzi o bezrobocie, odpowiedzią byłoby nakazy pracy, albo likwidacja składki zdrowotnej. Wtedy mielibyśmy realny obraz rynku pracy. Podstawowa opieka zdrowotna powinna być dostępna dla każdego.
- Starszym osobom pomagają zasiłki opiekuńcze. Dzienny dom opieki byłby w Zakopanem bardzo potrzebny. Liczba osób w wieku podeszłym wzrasta, potrzebna jest polityka senioralna, aby senior możliwie długo mógł być samodzielny i mógł funkcjonować jedynie z zewnętrznym wsparciem.
- Klienci opieki społecznej są często przez 20 lat w tej samej sytuacji, ale niektórzy się usamodzielniają. Dzięki programom unijnym, umożliwiającym poruszanie się na rynku pracy, dzięki współpracy z doradcą zawodowym, jest lepiej niż kiedyś jeżeli chodzi o trwałe pozostawanie pod opieką MOPS.
- Zasiłków celowych być może jest mniej więcej, tyle, ile przydziela się środków ze względu na spełnienie kryterium dochodowego. Wielu nie może odłożyć pieniędzy nawet na opał, ponieważ nie są w stanie wykonywać pracy (ze względu na wiek, niepełnosprawność). Wielu członków rodziny nie deklaruje pomocy, a nawet gdy deklarują, często jej nie

świadczą, albo świadczą tylko przez kilka miesięcy. Dzieciom zwykle się zasądza się opieki dla rodziców.

- Kryterium dochodowe, zgodnie z ustawą, nie zawsze skutecznie wyznacza, kto jest faktycznie ubogi i boryka się z ubóstwem. Wielu faktycznie ubogich nie spełnia kryterium dochodowego, ale mają duże wydatki skutkujące ubóstwem.
- Sprawę komplikuje też to, co jest brane pod uwagę jako podstawa określania dochodu. Wielu biorców kredytów i pożyczek nie spełnia kryterium dochodowego, ale żyje w ubóstwie, nie mając środków na życie. Niektórzy mają więcej zobowiązań finansowych niż dochodów, bo pożyczki i kredyty nie są uwzględniane przy określaniu dochodu.
- W Domu Pomocy Społecznej także nie bierze się pod uwagę kredytów i pożyczek. Po odjęciu kosztów pobytu w DPS i kosztów kredytów i pożyczek podopieczni nie mają na nic pieniędzy. Często brakuje im także na leki. W przypadku leków z dopłatą, różnicę powinien dopłacać beneficjent a nie zawsze ma z czego. Dowody osobiste są często w dyspozycji opiekunów w DPS, aby ograniczyć przypadki nieświadomego zaciągania kredytów i pożyczek, które i tak nie są później spłacane.
- Wiele osób starszych nie korzysta z pomocy społecznej, bo ich nie stać na opiekunkę. Jest duża niesprawiedliwość – emerytowi, który ma 800 zł i przepracował całe życie, często nic nie przysługuje, a beneficjentowi opieki społecznej, który nigdy nie pracował, przysługuje wszystko.
- Zobowiązania z tytułu pożyczek i kredytów w przypadku osób będących podopiecznymi opieki społecznej to bardzo często kwoty wielotysięczne. Pieniądzy na świadczenia i tak na szczęście nie brakuje, pomoc jest też świadczona na rzecz osób, które przekraczają kryterium dochodowe. Zwykle ustala się sytuację faktyczną, często świadczone jest wsparcie dla beneficjentów pomocy społecznej także w kontakcie z instytucjami finansowymi, pomoc w kontakcie z nimi. Edukacja jest prowadzona, ale zwykle za późno, gdy problem już zaistnieje, bo dopiero wtedy przedstawiciele opieki społecznej pozyskują wiedzę o problemach osób będących beneficjentami. Wsparcie jest udzielane także w sytuacji próby egzekucji komorniczej.
- Wyuczona bezradność się zdarza, dotyczy często osób, które takie dyspozycje dziedziczą od rodziców. W latach 90. było łatwiej interweniować, udzielać wsparcia, bo można było zasiłki przydzielać uznaniowo.
- Jeżeli chodzi o kumulację problemów społecznych, trudno znaleźć prawidłowość. Czasami kumulacja jest w danym budynku, nie koniecznie na całej ulicy. W centrum, gdzie jest zabudowa wielorodzinna, nie są to budynki, które kiedyś powstawały w odpowiedzi na rozwój pracy w przemyśle, jak to ma miejsce w innych miastach, po czym nastąpiła zapaść danej branży, nie mamy zatem do czynienia z przestrzenną kumulacją jednego konkretnego problemu społecznego.
- Osoby uzależnione od alkoholu nie zawsze otrzymują skuteczne wsparcie, bo nie są odcinani od patologicznego środowiska, albo wracają do patologicznych praktyk.
- Jeżeli chodzi o Powiatowe Centrum Rodzinie – wielu nie ma oficjalnie żadnego dochodu, ale funkcjonuje zupełnie dobrze. Zgłaszają permanentnie stratę w działalności gospodarczej i z tego tytułu przysługuje im wsparcie.
- Przydałyby się także mechanizmy ułatwiające osobom zadłużonym odpracowanie zadłużenia. Wielu nie podejmuje zatrudnienia dlatego właśnie, by komornik nie zajął im pieniędzy/majątku.
- Menele mają w Zakopanem wiele pustostanów, co zachęca do przyjeżdżania do miasta osób pozbawionych miejsca zamieszkania.
- Rynek pracy w Zakopanem się radykalnie zmienia, brakuje pracowników. Jest jednak ogromna grupa 50+, są często niezagospodarowani. Być może warto pomyśleć o spółdzielniach socjalnych lub innych formach aktywizacji zawodowej. To duże i aktualne

wyzwanie społeczne dla Zakopanego. Ci ludzie chcieliby być potrzebni, zauważeni i warto to wykorzystać. Pracownicy są często pozyskiwani na rynkach wschodnich.

BRAK TANICH MIESZKAŃ

- Brak mieszkań komunalnych i socjalnych.

3.6. STARZENIE SIĘ LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI

BRAK POMOCY OSOBOM STARSZYM

- Potrzebna pomoc szczególnie samotnym osobom starszym. Konieczna jest koordynacja i promocja wolontariatu adresowana szczególnie do ludzi młodych, promowanie idei samopomocy sąsiedzkiej.
- Wiele osób starszych nie korzysta z pomocy społecznej, bo ich nie stać na opiekunkę. Jest duża niesprawiedliwość – emerytowi, który ma 800 zł i przepracował całe życie, często nic nie przysługuje, a beneficjentowi opieki społecznej, który nigdy nie pracował, przysługuje wszystko.
- W Zakopanem notujemy wysoki poziom życia a jednocześnie wysoki poziom migracji, warto temu problemowi się przyjrzeć.
- Społeczeństwo się starzeje, potrzebne jest organizowanie czasu wolnego nie tylko grupy 50+ dla osób 60+ i 70+, o tym warto pomyśleć. Jeżeli chodzi o przedsiębiorców zakopiańskich – trzeba pamiętać, że oferty pracy, warunki pracy nie przekonują młodych ludzi.
- W Zakopanem brakuje dziennego domu pobytu dla seniorów. Brakuje też przestrzeni publicznej dla mieszkańców, którzy chcą pracować, przyjść tam z komputerami.
- Potrzebne jest, jeżeli chodzi o przestrzeń publiczną, miejsce dla seniorów, dla młodzieży – nie ma takich miejsc w Zakopanem. Jest kubatura, przestrzeń, gotowe, trzeba tylko zadziałać. To stadion, to budynek po straży pożarnej, to budynek Sokoła. Przed wojną była strzelnica, dobrze byłoby ją tam znowu zlokalizować.
- Starszym osobom pomagają zasiłki opiekuńcze. Dzienny dom opieki byłby w Zakopanem bardzo potrzebny. Liczba osób w wieku podeszłym wzrasta, potrzebna jest polityka senioralna, aby senior możliwie długo mógł być samodzielny i mógł funkcjonować jedynie z zewnętrznym wsparciem.
- Osoby w podeszłym wieku mają często problemy z brakiem środków na życie, na leki.

BRAK HOSPICJUM

- Obszar B zamieszkały w dużej mierze przez osoby starsze, brakuje opieki domowej dla samotnych osób starszych, niewystarczający poziom opieki medycznej (brak hospicjum),
- Przydałyby się pomoc sąsiedzka, wsparcie dla sąsiadów w potrzebie. Przydałby się także oddział geriatryczny w szpitalu. Są osoby, które są pomiędzy leczeniem szpitalnym a domem opieki, nie wiadomo gdzie takie osoby umieszczać, więc są wysyłane do domu. Często wsparcie osób potrzebujących (w złym stanie zdrowia) jest możliwe po wykonaniu serii badań, których nie da się wykonać w wyznaczonym czasie.

MŁODZIEŻ

- Do zagospodarowania jest też młodzież, która szuka miejsca dla siebie. Wart uwagi był projekt, w ramach którego na Placu Niepodległości stał kontener, gdzie spotykały się różne grupy osób. Kiedyś funkcjonowało Centrum Wolontariatu, które było dobrym miejscem spotkań. Dobrze byłoby, gdyby powstało miejsce, do którego się przychodzi, gdzie świadczone są różne usługi na rzecz mieszkańców.
- W Zakopanem prowadzony jest program „Enter. Bezpieczny internet”, zajęcia są prowadzone w szkołach. Coraz częściej sygnały takie płyną z młodszych klas, IV i V klas szkoły podstawowej. Na początku był nawet problem z klasyfikacją takich zdarzeń. Dostęp do internetu jest coraz łatwiejszy, coraz częściej nielimitowany, rodzice się dopiero uczą technologii, dzieci mają to opanowane.
- Zakopane ma wiele problemów typowych dla dużych miast, np. wielość salonów gier, w których często zlokalizowana jest działalność przestępcza. Kwitnie także handel dopalaczami.
- Zarobkowanie w branży turystycznej wiąże się często z brakiem czasu dla rodzin, dla dzieci, z postępującą w rezultacie tegoż demoralizacją, z brakiem kontroli i opieki nad dziećmi, co może skutkować zachowaniami przestępczymi wśród młodzieży. To dotyczy młodzieży, której materialnie niczego nie brakuje, brakuje im jedynie uwagi, opieki członków rodziny.
- Interwencje są coraz częściej potrzebne pośród uczniów szkół podstawowych, kiedyś dopiero pośród gimnazjalistów. Problemy to najczęściej cyberprzestępstwa, raczej nie zdarzenia z udziałem przemocy fizycznej. W szkołach prowadzone są pogadanki, lekcje poświęcone cyberprzestępczości. Mamy więc do czynienia z problemami typowymi dla większych miast.
- Młodzi traktują często jako wytłumaczenie swoich zachowań przestępczych fakt, że nie mają się gdzie spotkać i nie mają co i gdzie robić. Faktycznie brakuje jednak w Zakopanem miejsca spotkań dla młodych ludzi, spotykają się zwykle w McDonalds, tam zresztą obserwujemy dużą koncentrację zgłoszeń przestępstw.
- Potrzebne jest, jeżeli chodzi o przestrzenie publiczne, miejsce dla seniorów, dla młodzieży – nie ma takich miejsc w Zakopanem. Jest kubatura, przestrzeń, gotowe, trzeba tylko zadziałać. To stadion, to budynek po straży pożarnej, to budynek Sokoła. Przed wojną była strzelnica, dobrze byłoby ją tam znowu zlokalizować.

IV. PROBLEMY TECHNICZNE

BRAK SIECI TELETECHNICZNEJ

- Miasto nie ma sieci teletechnicznej ułatwiającej dystrybucję sygnału z kamer. Na Krupówkach są budynki prywatne, miejsce pod kamery musi być dzierżawione, co generuje duże koszty. Warto w to zainwestować, bo sieć taką można sprzedawać, udostępniać podmiotom prywatnym, dzięki czemu inwestycja się zwraca.
- Można iść w kierunku cyfryzacji społeczeństwa, zapewniać dostęp do internetu w mieście wzorem internetu na Krupówkach. Można także realizować projekty zapewniające dostęp do rowerów miejskich.

V. PROBLEMY ŚRODOWISKOWE

ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA

- Brak systemu wspierającego podłączanie się do ekologicznych źródeł energii (gaz, geotermia).
- Zanieczyszczenie powietrza – szczególnie odczuwalne w centrum miasta z uwagi na ukształtowanie terenu
- Problemem, z którym musimy się zmierzyć w mieście, jest smog. Ten problem wymaga rozwiązania. Większość mieszkańców podróżuje samochodami, chodniki są puste. Zwraca się uwagę na to, by samochodom było wygodnie, mniej zwraca się uwagę na potrzeby pieszych, starszych osób i osób niepełnosprawnych.
- Zbyt duża preferencja dla samochodów osobowych, konieczność ograniczenia ruchu samochodowego na rzecz komunikacji publicznej
- Wysokie opłaty stałe za CO, przekraczające możliwości finansowe os. Starszych

ŚMIECI W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

- Zanieczyszczone potoki, krzewy i drzewa
- W sezonie turystycznym kosze na śmieci są stale przepełnione (goście na prośbę właścicieli kwater wyrzucają śmieci do koszy publicznych), zbyt mało koszy w przestrzeni publicznej.

BRAK EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

- Brakuje edukacji ekologicznej (warto rozszerzyć działania w tym zakresie w szkołach).

3. LOKALNE POTENCJAŁY OBSZARÓW REWITALIZACJI

Przeprowadzona analiza negatywnych zjawisk w obszarach rewitalizacji została uzupełniona o analizę lokalnych potencjałów. Rewitalizacja jak wiemy nie jest walką z patologiami, to długoletnia inwestycja w zmiany w obszarze zdegradowanym, które mają przynieść rozwój tego obszaru, a przez to w całej gminie. Lokalne czynniki rozwoju zostały zidentyfikowane indywidualnie przy współudziale lokalnej społeczności (dyskusja w trakcie warsztatów), a później zostały zweryfikowane przez ekspertów i inne osoby zainteresowane rozwojem obszaru rewitalizacji (zespół ds. rewitalizacji).

W ramach analizy próbowano poszukiwać aktywów, które sprzyjać będą prowadzonym działaniom rewitalizacyjnym. Analizę wykonano niezależnie dla każdego z podobszarów rewitalizacji (podobszar A i B).

Za najważniejsze potencjały podobszaru A i B uznano:

- silną markę miasta jako miejsca turystycznego,
- bardzo zaangażowaną społeczność lokalnych przedsiębiorców,
- wysoki wskaźnik przedsiębiorczości,
- zabytki architektury drewnianej, w stylu zakopiańskim,
- kapitał dziedzictwa kulturowego (Związek Podhalań),

Podobszar A

Za najważniejsze potencjały obszaru uznano:

- obszar obejmujący: OSP Sokół, starą szkołę muzyczną, kino, park, Tatrzańskie Centrum Kultury Jutrzenka, stadion,
- Zakopiańskie Centrum Edukacyjne, gdzie istnieje możliwość rozwinięcia funkcji kulturalnych, budowy Skate Parku, lokalizacji Uniwersytetu III Wieku,
- pozostający w rękach miasta Czerwony Dwór jako jeden z wielu drewnianych zabytków stanowiących o tożsamości miasta,
- Równie Krupowe, w niewystarczającym stopniu wykorzystywana w życiu miasta (Górna Równia Krupowa jest atrakcyjna jako lokalizacja miejskiego parku),
- atrakcyjna historyczna zabudowa wzdłuż ulicy Kasprusie, możliwa do weksponowania,
- wysoką jakość rękodzieła a zatem wysoki potencjał kompetencyjny licznych zakopiańskich rzemieślników, nie zawsze sprawnie i efektywnie funkcjonujących na współczesnym rynku pracy,
- wysoki poziom kultury pracy, wysoki poziom przedsiębiorczości, przyzwyczajenie licznych mieszkańców miasta do samodzielnego operowania na rynku pracy.

- możliwość wykorzystania ul. Kasprusie jako ważnego ciągu komunikacyjnego (pieszego i rowerowego),
- istniejące organizacje pozarządowe.

Podobszar B

Za najważniejsze potencjały obszaru uznano:

- aktywnych mieszkańców, gotowych do poszukiwania wspólnych rozwiązań,
- teren dworca PKP niewykorzystany, zaniedbany z potencjałem, być może jako alternatywa dla Krupówek (nowe centrum społeczno-kulturalne miasta),
- teatr im. Stanisława Witkacego wraz z parkowym otoczeniem Starostwa Powiatowego,
- ulica Kościuszki, która być może w przyszłości powinna być wyłączona z ruchu samochodowego,
- ciąg spacerowy wzdłuż potoku Bystra wymagający zabezpieczenia, gdzie niewielkim nakładem środków można stworzyć atrakcyjny trakt spacerowy wzdłuż potoku (od skrzyżowania z ul. Kościuszki).
- park Imienia Prezydenta Rzeczypospolitej Lecha Kaczyńskiego, jedna z ostatnich enklaw zieleni mogąca stanowić dobre uzupełnienie programu usługowego w sąsiedztwie zintegrowanego dworca PKP,
- duże tereny dworca towarowego stanowiące dobre miejsce dla lokalizacji dużego strategicznego parkingu zaprowego dla miasta Zakopane.

Rys. III.3.1. Wizualizacja projektu nowego dworca PKP

fot. Urba Architects Sp. zo.o.

4. ZDIAGNOZOWANY CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Wykonana diagnoza obszarów zdegradowanych, a później przeprowadzona szczegółowa pogłębiona diagnoza podobszarów rewitalizacji potwierdziła słuszność wyboru tych obszarów jako obszarów wymagających rewitalizacji.

Zarówno w przypadku podobszaru A jak i B dostrzegamy szczególną koncentrację problemów społecznych, potwierdzoną wnioskami z przeprowadzonych warsztatów.

Opracowane drzewo problemów ujawniło szczególną koncentrację powiązanych ze sobą problemów bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, a także pewnych problemów edukacyjnych. Potwierdza to koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w wyznaczonych obszarach.

Na tę koncentrację nakładają się problemy przestrzenno-funkcjonalne związane z niską jakością terenów publicznych w podobszarze miejskim, niskim poziomem obsługi komunikacyjnej, niedostosowaniem rozwiązań urbanistycznych do zmieniającej się funkcji obszaru (szczególnie w podobszarze B) oraz niewystarczającym wyposażeniem w infrastrukturę społeczną podobszaru A.

Podobszar A

W podobszarze A kluczowe jest przeorganizowanie zasad wykorzystania przestrzeni publicznych (zasady sytuowania reklam, reorganizacja zasad parkowania, zmiana planu organizacji ruchu, opracowanie programu wykorzystania tych przestrzeni w ciągu całego roku). Z uwagi na duże nagromadzenie obiektów zabytkowych wskazane jest przygotowanie wsparcia instytucjonalnego dla właścicieli kamienic, którzy chcieliby podjąć działania rewaloryzacyjne.

Z uwagi na duży odsetek seniorów, konieczne jest podjęcie działań związanych z analizą i niwelowaniem zdiagnozowanych barier przestrzennych i architektonicznych. Potrzebne jest przeanalizowanie zasad sytuowania małej architektury, pod kątem różnych użytkowników.

Ważnym tematem jest również określenie modelu rozwoju gospodarczego obszaru zabytkowego centrum, tak by lokalni przedsiębiorcy mogli uwzględnić to w swoich strategiach rozwojowych.

Podobszar B

W przypadku podobszaru B uwidocznili się brak miejsca spotkań dla organizacji pozarządowych. Duży odsetek osób starszych, chorych i niepełnosprawnych wskazuje na konieczność wsparcia tej grupy społecznej poprzez organizację aktywnej pomocy MOPS oraz organizacji pozarządowych.

Planowane działania w zakresie częściowej zmiany funkcji dworca PKP, wywołują konieczność organizacji mieszkań zastępczych dla osób zamieszkujących obecnie budynki dworca. Niezbędna jest budowa nowych mieszkań komunalnych.

Działania te stanowią wprost odpowiedź na zdiagnozowane problemy społeczne. Tworzą bowiem bazę dla niezbędnych do realizacji w przyszłości projektów społecznych, których celem będzie odpowiedź na zasygnalizowane przez mieszkańców i ekspertów problemy społeczne.

Rys. III.3.2. Wspólne z mieszkańcami poszukiwanie problemów i rozwiązań
fot. Janusz Jeżak

IV. POWIĄZANIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY

Analiza powiązań Gminnego Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi obejmuje ocenę stopnia relacji wizji i celów zawartych w poszczególnych dokumentach strategicznych z celami i przedsięwzięciami zaproponowanymi w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Po przeprowadzeniu oceny, przy każdym z analizowanych fragmentów tekstu umieszczono w nawiasie kwadratowych symbole oznaczające odpowiednio:

P – powiązanie z przedsięwzięciami wskazanymi do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Dodatkowo wskazano, którego z podobszarów rewitalizacji mogą dotyczyć poszczególne zapisy (■ – podobszar A, □ – podobszar B).

1. STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAKOPANE NA LATA 2016-2026

Na potrzeby nieniejszej analizy wykorzystano projekt Strategii Rozwoju Gminy Zakopane. Obecnie gmina nie posiada uchwalonej aktualnej strategii. Obejmuje ona perspektywę do 2026 roku.

Obszar Smart City	LP.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z projektem Strategii Rozwoju Miasta
Smart People: Obywatelskie Zakopane	1	Podniesienie poziomu świadomości obywatelskiej.	Edukowanie dzieci i dorosłych na temat możliwości uczestniczenia w życiu publicznym oraz temat pozytywnego wpływu wzrostu poziomu uczestnictwa na jakość życia publicznego. Promowanie aktywności obywateli ukierunkowane na wzrost zasięgu i zakresu ich udziału w życiu publicznym oraz opracowanie i wdrożenie narzędzi ułatwiających obywatelom aktywny udział w życiu publicznym.	Wysokie □, ■ Wysokie □, ■
	2	Zwiększenie sprawności obiegu informacji między urzędem miasta i obywatelami.	Usprawnianie istniejących narzędzi oraz wdrożenie nowych narzędzi zapewniających większą efektywność w przepływie informacji ze strony urzędu w kierunku obywateli.	Wysokie (opracowana dedykowana strona www) P, □, ■,

Obszar Smart City	LP.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z projektem Strategii Rozwoju Miasta
			Usprawnienie istniejących narzędzi oraz wdrożenie nowych narzędzi zapewniających większą efektywność w pozyskiwaniu informacji od obywateli.	Średnie □, ■
	3	Wzrost poziomu partycypacji społecznej.	Opracowanie standardów realizacji konsultacji społecznych. Opracowanie i wdrożenie modelu partycypacyjnego podejmowania decyzji oraz realizacji zadań w ramach wybranych zagadnień	Brak Brak
	4	Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych.	Uruchomienie inkubatora wspierającego rozwój organizacji pozarządowych. Opracowanie modelu delegowania zadań i obowiązków z myślą o realizacji wybranych przedsięwzięć przez organizacje pozarządowe ramach polityk miejskich.	Średnie □, ■ Średnie □, ■
Smart Living: Przyjazne Zakopane	5	Prowadzenie transparentnej oraz zgodnej z regułami sztuki, polityki planistycznej w mieście.	Weryfikacja merytoryczna istniejących dokumentów planistycznych. Korekta istniejących dokumentów planistycznych oraz, w razie potrzeby, opracowywanie nowych.	Średnie □, ■ Średnie □, ■
	6	Rozwój przestrzeni publicznych.	Zwiększenie dostępności budynków użyteczności publicznej z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji. Zwiększenie dostępności przestrzeni publicznych w mieście z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie P, □, ■ Wysokie P, □, ■
	7	Rozwój infrastruktury społecznej oraz zwiększanie dostępu do infrastruktury społecznej.	Rozwój oferty kulturalnej, oświatowej, socjalnej i sportowej z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie, P, □

Obszar Smart City	LP.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z projektem Strategii Rozwoju Miasta
			Rozwój infrastruktury kulturalnej, oświatowej, socjalnej i sportowej z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie P, □
	8	Zwiększanie poziomu bezpieczeństwa publicznego.	Edukacja i promocja zachowań zwiększających poziom bezpieczeństwa w mieście z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie P, □, ■
			Rozwój infrastruktury technicznej zwiększającej poziom bezpieczeństwa w mieście z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie □, ■
	9	Poprawa estetyki miasta.	Opracowanie i wdrożenie zasad i warunków sytuowania obiektów takich jak mała architektura, obiekty reklamowe i ogrodzenia, w przestrzeni miasta z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie □, ■
			Opracowanie i wdrożenie standardów estetycznych wykorzystywanych jako wzorcowe przy realizacji zamówień publicznych Urzędu Miasta Zakopane ukierunkowanych na gospodarowanie przestrzenią publiczną.	Wysokie □, ■
Smart Governance: Współzarządzane Zakopane	10	Zarządzanie miastem ukierunkowane na zrównoważony rozwój.	Opracowywanie i wdrażanie operacyjnych planów działania dla miejskiego i wiejskiego obszaru funkcjonalnego.	Wysokie P, □, ■
			Współpraca z Tatrzańskim Parkiem Narodowym w zakresie ochrony i udostępniania zasobów przyrodniczych.	Brak
	11	Zacieśnienie współpracy międzyinstytucjonalnej celem osiągnięcia efekty synergii w zarządzaniu miastem.	Zwiększanie koordynacji zamierzeń i działań Urzędu Miasta Zakopane i miejskich jednostek organizacyjnych.	Wysokie □, ■

Obszar Smart City	LP.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z projektem Strategii Rozwoju Miasta
			Zacieśnienie współpracy Urzędu Miasta Zakopane z Tatrzańskim Parkiem Narodowym i Starostwem Powiatowym w Zakopanem.	Brak
	12	Wzrost poziomu informatyzacji miasta.	Podniesienie poziomu informatyzacji Urzędu Miasta Zakopane i miejskich jednostek organizacyjnych.	Średnie □, ■
			Rozbudowa infrastruktury technicznej sprzyjającej informatyzacji miasta.	Brak
	13	Zarządzanie partycypacyjne.	Opracowanie i wdrożenie modelu zarządzania miastem z uwzględnieniem polityki informacyjno-konsultacyjnej.	Brak
			Opracowanie i wdrożenie modelu zarządzania miastem z uwzględnieniem partycypacyjnego trybu podejmowania decyzji.	Średnie □, ■
	14	Wdrożenie modelu zintegrowanego zarządzania miastem.	Modyfikacja struktury Urzędu Miasta Zakopane i dostosowanie jej kształtu do charakteru zadań realizowanych obecnie i w przyszłości.	Brak
			Wdrożenie metodyki zarządzania projektami do zarządzania miastem.	Wysokie P, □, ■
Smart City: Skomunikowane Zakopane	15	Rozwój alternatywnych, wobec samochodu osobowego, modeli poruszania się po mieście.	Rozwój infrastruktury sprzyjającej wykorzystywaniu roweru jako środka transportu oraz infrastruktury przyjaznej pieszym i osobom dotkniętym ograniczeniami związanymi z przemieszczaniem się.	Wysokie P, □, ■
			Ograniczanie ruchu samochodowego w centrum miasta na rzecz komunikacji zbiorowej.	Wysokie P, □, ■
	16	Wdrożenie kompleksowej polityki parkingowej.	Opracowanie koncepcji i udostępnienie parkingów zaporowych	Wysokie P, □, ■

Obszar Smart City	LP.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z projektem Strategii Rozwoju Miasta
			oraz systemu opłat za parkowanie.	
			Opracowanie koncepcji i udostępnienie powierzchni parkingowych w centrum miasta oraz systemu opłat za parkowanie.	Wysokie P, □, ■
	17	Poprawa dostępności miasta.	Usprawnienie dostępu do miasta zintegrowaną siecią kolejową, autobusową i samochodową.	Wysokie P, □, ■
			Stworzenie sprawnego układu komunikacyjnego miasta oraz systemu organizacji ruchu.	Średni P, □, ■
Smart City: Ekologiczne Zakopane	18	Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej.	Edukowanie dzieci i dorosłych na temat środowiska naturalnego i potrzeby jego ochrony.	Wysokie □, ■
			Promowanie postaw proekologicznych w życiu codziennym.	Wysokie □, ■
	19	Poprawa jakości powietrza.	Realizacja programu wymiany źródeł ogrzewania na ekologiczne z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie P, □, ■
			Ograniczanie ruchu samochodowego w centrum miasta na rzecz komunikacji zbiorowej.	Wysokie P, □, ■
	20	Realizacja polityki ochrony i udostępniania zasobów przyrodniczych.	Planowanie i realizacja polityki ochrony zasobów przyrody we współpracy z Tatrzańskim Parkiem Narodowym.	Brak
			Planowanie i realizacja polityki udostępniania zasobów przyrody we współpracy z Tatrzańskim Parkiem Narodowym.	Brak
	21	Polityka odpowiedzialnego gospodarowania wodą, odpadami i ściekami.	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury miejskiej, w tym sieci kanalizacji miejskiej i sieci wodociągowej z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie P, □, ■
			Rozwój zasięgu programu segregacji odpadów stałych.	Wysokie □, ■

Obszar Smart City	LP.	Cele strategiczne	Cele operacyjne	Powiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji z projektem Strategii Rozwoju Miasta
Smart economy: Przedsiębiorcze Zakopane	22	Rozwój i promocja marki Zakopane.	Selekcja i promocja produktów turystycznych Zakopanego związanych z kulturą i naturą.	Niski
			Planowanie i promocja wydarzeń cyklicznych i jednorazowych.	Średni □, ■
	23	Dywersyfikacja lokalnej gospodarki.	Opracowanie i promowanie modelu rozwoju turystyki w kierunku jej specjalizacji.	Średni P, ■
			Stwarzanie sprzyjających warunków do rozwoju innych branż gospodarki.	Wysokie ■
	24	Wsparcie dla producentów produktów regionalnych.	Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw oferujących unikalne, lokalne produkty, z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie P, ■
			Stwarzanie sprzyjających warunków do rozwoju rzemiosła i rękodzielnictwa, z uwzględnieniem obszaru rewitalizacji.	Wysokie P, ■
	25	Rozwój i ochrona tradycyjnej gospodarki zagrodowej.	Prowadzenie polityki planistycznej sprzyjającej rozwojowi tradycyjnej gospodarki zagrodowej.	Brak
			Wspieranie rozwoju gospodarstw bazujących na tradycyjnej gospodarce zagrodowej.	Brak

2. STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ZAKOPANE NA LATA 2016-2021

W wyniku przeprowadzonych analiz oraz konsultacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakopanem przyjęto za cel generalny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2021: Tworzenie instytucjonalnych, organizacyjnych i materialnych warunków sprzyjających ograniczaniu obszarów wykluczenia społecznego.

Przeprowadzona szczegółowa diagnoza publicznej pomocy społecznej w Zakopanem wskazuje, że wśród mieszkańców miasta znaczna część podlega wykluczeniu społecznemu i wymaga wsparcia w obszarze zabezpieczenia społecznego realizowanego przez samorząd gminny w ramach realizowanej polityki społecznej. W ramach tego obszaru został wyznaczony cele strategiczny pod nazwą **Zintegrowany System Pomocy Społecznej**, którego celem będzie oddziaływanie na grupy zagrożone wykluczeniem społecznym.

Przeprowadzona szczegółowa analiza wskazała, że w perspektywie 2016-2021 priorytetem lokalnej polityki społecznej realizowanej przez samorząd gminny będzie:

> diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych oraz opracowanie systemu wsparcia na rzecz osób bezrobotnych

C1K2P1	Praca socjalna z bezrobotnymi beneficjentami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	Obszar interwencji
C1K2P2	Realizacja efektywnych form pomocy osobom bezrobotnym poprzez realizację projektów/programów.	P, □, ■
C1K2P3	Realizacja kursów i szkoleń dla osób bezrobotnych zwiększających kompetencje społeczno-zawodowe.	P, □, ■
C1K2P4	Zapewnienie specjalistycznego indywidualnego poradnictwa w obszarze aktywizacji zawodowej.	P, □, ■
C1K2P5	Współpraca z instytucjami i/lub podmiotami działającymi w obszarze integracji społeczno- zawodowej osób bezrobotnych.	P, □, ■

> system wsparcia na rzecz osób ubogich i podlegających wykluczeniu społecznemu

C1K3P1	Zmniejszenie skutków ubóstwa poprzez systematyczną pomoc rzeczową i finansową realizowaną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Obszar interwencji
C1K3P2	Realizacja efektywnych form wsparcia na rzecz osób wykluczonych społecznie poprzez realizację warsztatów i/lub treningów kompetencji społecznych.	P, □, ■
C1K3P3	Zapewnienie indywidualnego specjalistycznego poradnictwa w obszarze kompetencji społecznych.	P, □, ■
C1K3P3	Realizacja pracy socjalnej przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz osób wykluczonych społecznie.	P, □, ■

> Kontynuowanie działań sytemu wsparcia dla osób uzależnionych i doznających przemocy

C1K4P1	Kontynuacja działań prowadzonych przez punkt konsultacyjny	Obszar interwencji
C1K4P2	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom z problemem alkoholowym.	P, □, ■
C1K4P3	Zacieśnianie współpracy z Ośrodkami Lecznictwa Odwykowego	P, □, ■
C1K4P4	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa osobom doznającym przemocy domowej.	P, □, ■
C1K4P5	Opracowanie i skuteczne wdrażanie miejskich programów z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomani i przemocy domowej. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2016 oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii stanowią załącznik A.	P, □, ■
C1K4P6	Realizacja działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	P, □, ■
C1K4P7	Realizacja działań profilaktycznych wśród dorosłych mieszkańców miasta z zakresu uzależnień od alkoholu oraz środków psychoaktywnych.	P, □, ■

> Rozwijanie form wsparcia i pomocy na rzecz osób starszych

C1K5P1	Stały monitoring sytuacji demograficznej miasta – analiza trendów demograficznych	Obszar interwencji
C1K5P2	Zapewnienie wsparcia materialnego dla osób starszych wymagających wsparcia z sytemu zabezpieczenia społecznego	P, □, ■
C1K5P4	Wsparcie mieszkańców miasta w wieku senioralnym poprzez stworzenie warunków dla funkcjonowania nieformalnych grup samopomocowych.	P, □, ■
C1K5P4	Podnoszenie jakości i dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych	P, □, ■
C1K5P6	Zapewnienie dostępu do placówek rekreacji ruchowej dla seniorów.	P, □, ■
C1K5P7	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym będącym w trudnej sytuacji materialnej.	P, □, ■
C1K5P8	Inicjowanie działań samopomocowych – pomoc sąsiedzka	P, □, ■
C1K5P9	Rozwój pracy socjalnej wobec seniorów przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zakopanem	P, □, ■
C1K5P10	Zapewnienie dostępu do usług edukacyjnych adresowanych do osób starszych.	P, □, ■
C1K5P11	Zwiększenie dostępności do oferty kulturalnej.	P, □, ■

C1K5P12	Promowanie twórczości artystycznej seniorów (festiwale, przeglądy, strony internetowe).	P, □, ■
----------------	---	---------

> **Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej**

C1K6P1	Monitoring sytuacji dziecka i rodziny	Obszar interwencji
C1K6P2	Zapewnienie wsparcia materialnego dla rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	P, □, ■
C1K6P3	Zapewnienie dostępności do sytemu świadczeń rodzinnych.	P, □, ■
C1K6P4	Zwiększenie dostępności specjalistów z zakresu pracy z rodziną niewydolną wychowawczo.	P, □, ■
C1K6P5	Zapewnienie dostępności dla rodzin niewydolnych opiekuńczo-wychowawczych do wsparcia grupowego w zakresie kompetencji społecznych niezbędnych do prawidłowego wypełniania roli rodzica.	P, □, ■
C1K6P6	Realizacja przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Programu w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin ubogich oraz niewydolnych opiekuńczo – wychowawczych.	P, □, ■
C1K6P7	Opracowanie i realizacja programu wspierania rodziny i dziecka.	P, □, ■

Szczegółowa analiza polityki mieszkaniowej prowadzonej w latach 2012-2014 wskazała, że priorytetowymi obszarami oddziaływania samorządu gminnego będzie również:

> **zwiększenie zasobów lokalowych dostosowanych do potrzeb mieszkańców.**

3. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY ZAKOPANE

W Zakopanem obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Zakopane przyjęte uchwałą Nr XV/140/99 Rady Miasta Zakopane z dnia 15 grudnia 1999 r.

Przyjęty w Studium główny cel rozwoju Zakopanego to: *osiągnięcie zrównoważonego i trwałego rozwoju miasta, zapewniającego przyjazne dla mieszkańców warunki życia oraz komfortowe dla turystów warunki pobytu - w drodze podnoszenia atrakcyjności zakopanego jako ośrodka turystyczno-wypoczynkowego o unikalnych walorach środowiska i bogatej tradycji w pełni wpisuje się w cele opracowanego programu rewitalizacji.*

Gminny Program Rewitalizacji wpisuje się w cele strategiczne zawarte w Studium tj.:

- 1) **ochrona dóbr publicznych** stanowiących podstawę atrakcyjności miasta,
- 2) **racjonalne i efektywne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego**, jako podstawy rozwoju głównej, ekonomicznej funkcji miasta,
- 3) **zapewnienie przyjaznych warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej**, w tym możliwie wysokiego standardu zamieszkania, obsługi i bezpieczeństwa mieszkańców, a także **sprawnego funkcjonowania miasta** jako miejsca zamieszkania, pracy, obsługi, wypoczynku i innych aktywności jego mieszkańców.
- 4) **utrzymanie i rozwinięcie funkcji Zakopanego jako ośrodka turystyczno-wypoczynkowego**, o urozmaiconej ofercie i wysokim standardzie usług,
- 5) **utrzymanie i rozwinięcie funkcji Zakopanego jako ośrodka sportu amatorskiego i wyczynowego**, o charakterze międzynarodowym,
- 6) **uaktywnienie funkcji Zakopanego jako ośrodka życia kulturalnego**, ze szczególnym uwzględnieniem aktywności związanej z pielęgnowaniem tożsamości kulturowej oraz rozwijaniem kultury rodzimej,
- 7) **rozwinięcie funkcji Zakopanego jako ośrodka edukacyjno-naukowego**, z uwzględnieniem rozwoju szkolnictwa wyższego,
- 8) **utrzymanie funkcji Zakopanego jako ośrodka usług i administracji, o charakterze ponadlokalnym**, w skali subregionu podhalańskiego,

W granicach obszaru rewitalizacji znalazły się obszary objęte w Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego następującymi strefami:

- a) centralną - OC,
- b) śródmiejską - OS,
- c) strefy peryferyjnej - OP,

d) technicznej obsługi miasta – OT.

Ustalenia każdej ze stref zostały ocenione pod kątem wpisania się celów rewitalizacji i zgodności planowanych działań z ustalonymi w Studium warunkami zagospodarowania. W ocenie przyjęto trójstopniową skalę: 1. niezgodne, 2. częściowo zgodne oraz 3. zgodne.

STREFA CENTRALNA [P, □, ■]

Obszar **OC1**, obejmujący zespoły zabudowy, związane z główną podwójną osią komunikacyjną północ - południe w Al. 3 Maja i ul. Krupówki oraz z osią poprzeczną w ciągu ul. Kościuszki,

obszar **OC2**, obejmujący tereny otwarte - Równi Krupowej.

W studium ustalono m.in. następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego dla obszaru:

- OC1:

- 1) utrzymanie i rozwijanie funkcji usługowych, z preferencjami dla wyspecjalizowanych, centrotwórczych usług ogólnomiejskich, zwłaszcza z zakresu kultury, przy traktowaniu funkcji mieszkaniowej jako towarzyszącej [zgodne],
- 2) ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami zabytkowymi i innymi, stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień; ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji tych obiektów, przy preferencjach wykorzystania ich zgodnie z dominującą funkcją strefy OC oraz z dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb, [zgodne],
- 3) utrzymanie, ochrona substancji o wartościach kulturowych [zgodne],
- 4) korygowanie, przy remontach modernizacyjnych - formy architektonicznej obiektów trwałych, dysharmonijnych w stosunku do otoczenia, poprawa ich detalu i kolorystyki, bądź - w miarę możliwości - eliminowanie tych obiektów [zgodne],,
- 6) wprowadzanie na wolnych terenach nowej zabudowy, z zachowaniem następujących zasad i standardów:
  - a) preferencji dla urządzeń usługowych o charakterze centrotwórczym ogólnomiejskim, ze szczególnymi preferencjami dla możliwie najkorzystniejszego sytuowania, w obrębie strefy centralnej, usług z zakresu kultury (teatr, hala wielofunkcyjna, sala widowiskowa, pomieszczenia klubowe itp.), [zgodne],

- OC2:

- 1) ochrona i utrzymanie Równi Krupowej jako urządzonego parku miejskiego, o charakterze “polany widokowej”, z przeważającą zielenią niską i średnią, z wykluczeniem nowej zabudowy i innego trwałego przekształcania [zgodne],,
- 2) osłonięcie zielenią budynków położonych na obrzeżu Równi Krupowej oraz - w miarę możliwości - przebudowanie obiektów najbardziej dysharmonijnych i widocznych w pierwszym planie otwarcie widokowych z Równi Krupowej [zgodne],.

STREFA ŚRÓDMIEJSKA [P, □, ■]

Polityka przestrzenna w strefie OS polega na sukcesywnym porządkowaniu, modernizowaniu i uzupełnianiu zagospodarowania oraz wyposażenia tej strefy, głównie w zakresie mieszkalnictwa, usług podstawowych oraz usług ogólnomiejskich o swobodnej lokalizacji (z zakresu oświaty, zdrowia itp.), w zakresie bazy noclegowej i żywieniowej turystyki, a także na uzupełnianiu wyposażenia strefy w niezbędne urządzenia towarzyszące (zieleni, komunikacja, infrastruktura techniczna) [zgodne].

Obszar **OS1 - “Zamoyskiego - Kościeliska”**, obejmujący zespoły zabudowy związane z przedłużeniem głównej osi komunikacyjnej północ - południe, w ciągu ul. Zamoyskiego oraz z ciągiem o kierunku wschód - zachód, (ul. Witkiewicza - Tetmajera i jej przedłużenie do ul. Strążyskiej), a także zespoły zabudowy związane z ul. Kasprusie i Kościeliską [zgodne],,

Obszar **OS2 - “Chramcówki”**, obejmujący zespoły zabudowy związane z ul. Chramcówki i początkowym odcinkiem ul. Nowotarskiej [zgodne],.

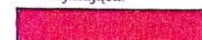

W studium ustalono m.in. następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego dla obszaru:

- OS1:

- 1) utrzymanie i rozwijanie funkcji mieszkaniowej, bazy noclegowej turystyki i wypoczynku oraz funkcji usługowych [zgodne],
- 2) ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami zabytkowymi i innymi, stanowiącymi dobra kultury, oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień; ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb, a w szczególności [zgodne],

Przebieganie planu przestrzennego z 1977 r.

OC - strefa centralna miasta (położona w całości w obrębie „obszaru podwyższonej ochrony wartości kulturowych” oznaczonej dodatkowym symbolem „A”), obejmująca:

- **OC1** - obszary zabudowy, z następującymi oznaczeniami:
  - * ustalone - nieprzekraczalne granice terenów zabudowy (zakaz poszerzania tych terenów)
  - * granice terenów zabudowy proponowane do utrzymania
- **OC2** - obszary zieleni urządzonej Górnej i Dolnej Równi Krupowej, stanowiącej integralny element centrum
- pozostałe tereny miejskiej zieleni urządzonej oraz otoczenia cieków

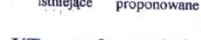
OS - strefa śródmiejska o dominującej funkcji mieszkaniowo - usługowej (tereny położone w obrębie „obszaru podwyższonej ochrony wartości kulturowych” oznaczone dodatkowym symbolem „A”, tereny w obrębie „obszaru podstawowej ochrony wartości kulturowych” oznaczone dodatkowym symbolem „B”), obejmująca:

- **OS1 i OS2** - obszary zabudowy, z oznaczeniami:
  - * ustalone - nieprzekraczalne granice terenów zabudowy (zakaz poszerzania tych terenów)
  - * granice terenów zabudowy proponowane do utrzymania
- tereny miejskiej zieleni urządzonej oraz otoczenia cieków
- dyrekcja TPN, muzeum

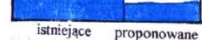
OP - strefa peryferyjna o dominującej funkcji mieszkaniowo usługowej (tereny położone w obrębie „obszaru podwyższonej ochrony wartości kulturowych” oznaczone dodatkowym symbolem „A”, tereny w obrębie „obszaru podstawowej ochrony wartości kulturowych” oznaczone dodatkowym symbolem „B”), obejmująca:

- **OP1 do OP7** - obszary zabudowy z oznaczeniami:
  - * ustalone - nieprzekraczalne granice terenów zabudowy (zakaz poszerzania tych terenów)
  - * granice terenów zabudowy proponowane do utrzymania
  - * granice terenów zabudowy możliwe do korygowania (wyrównywanie, uzupełnianie luk w zabudowie, poszerzenie terenów zabudowy)
- rezerwowe tereny zabudowy (na cele rozwojowe miasta)

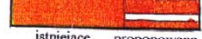
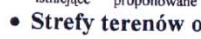
OT - strefa urządzeń związanych z techniczną obsługą miasta, obejmująca:

- **OT1** - obszar dzielnicy obsługi technicznej
- **OT2** - obszar oczyszczalni ścieków
- **OT3** - obszar składowiska odpadów
- **OT4** - obszar urządzeń obsługi komunikacji i parkingów strategicznych

UT - strefa wyodrębnionych urządzeń turystyczno wypoczynkowych, obejmująca:

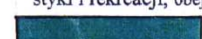

- **UT1** - obszar w rejonie hotelu „Kasprowy”
- **UT2** - obszar obecnego zespołu wypoczynkowego na Antałówce
- **UT3** - obszar obecnego zespołu sanatoryjnego
- **UT4 i UT5** - obszary proponowanych urządzeń turystycznych w rejonie Furmanowej

US - strefa wyodrębnionych urządzeń sportowych, obejmująca:

- **US1** - obszar skoczni narciarskich
- **US2** - obszar „parku sportowego”
- **US3** - obszar urządzeń narciarskich „pod Nosalem”

• Strefy terenów otwartych w pozatatrzańskiej części miasta

Tow - strefa terenów otwartych o wysokim poziomie ochrony (w tym ciągi i korytarze ekologiczne) i ograniczonym zakresie wykorzystania dla turystyki i rekreacji, obejmująca:

- tereny lasów i zadrzewień
- tereny proponowanych dolesień
- tereny otwarte nieleśne wymagające ochrony (tereny źródłiskowe, podmokłe, zagrożone erozją i osuwiskami itp.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

-OS2 - "Chramcówki":

- 1) ochrona historycznej struktury przestrzennej wraz z istniejącymi obiektami zabytkowymi i innymi, stanowiącymi dobra kultury oraz ochrona istniejących zespołów zieleni, w tym zadrzewień; ochrona obiektów obejmuje przeprowadzanie remontów modernizacyjnych, z ewentualnymi zmianami funkcji obiektów oraz dostosowaniem standardów użytkowych i wyposażenia tych obiektów do współczesnych potrzeb, a w szczególności: **[zgodne]**,
- 3) wykorzystywanie wolnych terenów, głównie na cele usługowe, parkingi i zieleń; przy wprowadzaniu nowej zabudowy, zachowanie następujących standardów **[zgodne]**,
- 5) wyposażenie obszaru w niezbędne urządzenia z zakresu komunikacji, w tym:
  - a) modernizacja i uzupełnienie sieci ulicznej oraz układu ulic dojazdowych, z zachowaniem wymaganych parametrów,
  - b) uzupełnienia urządzenia ulic (w tym niezbędne poszerzenia jezdni, wyznaczenie pasów dla rowerzystów, urządzenie chodników z przystosowaniem do potrzeb niepełnosprawnych, urządzenie zieleni towarzyszącej) **[zgodne]**,

Polityka przestrzenna w **strefie OT** - obsługi technicznej, polega na utrzymaniu, modernizacji i rozwijaniu, w niezbędnym zakresie, urządzeń służących obsłudze miasta. W obrębie strefy wyróżniono obszar **OT1** - miejskiej dzielnicy obsługi technicznej, w rejonie urządzeń dworca kolejowego,

W Studium uwarunkowań ustalono następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego obszaru **OT1**:

- 1) modernizacja i rozbudowa urządzeń zgodnych z funkcją obszaru **[częściowo zgodne]**,
- 2) ochrona obiektów zabytkowych i innych, stanowiących dobra kultury, wraz z ich otoczeniem, obejmująca głównie remonty modernizacyjne, z dostosowaniem standardów użytkowych oraz wyposażenia obiektów do współczesnych potrzeb **[zgodne]**,
- c) odzyskiwanie terenów w drodze sukcesywnego eliminowania zagospodarowania terenu i obiektów niezgodnych z dominującą funkcją obszaru, w tym zabudowy mieszkaniowej, zwłaszcza w przypadkach zabudowy, która straciła wartość techniczną i użytkową i nie przedstawia wartości kulturowej **[zgodne]**,

Kierunki rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury technicznej z uwzględnieniem ochrony wartości środowiska przyrodniczego kulturowego i krajobrazu

W Studium ustalono utrzymanie, modernizacja i ewentualna rozbudowa istniejącej linii i urządzeń kolejowych, budowę nowego dworca kolejowego, w pobliżu istniejącego **[zgodne]**,

Ponadto ustalono następujące kierunki rozwoju komunikacji drogowej:

- 1) modernizacja i uzupełnienie układu ulic wewnętrznych w mieście, w tym przede wszystkim ulic zbiorczych i lokalnych **[zgodne]**,
- 2) sukcesywne uzupełnianie i modernizacja układu dróg dojazdowych w obrębie strefy centralnej, śródmiejskiej i stref peryferyjnych miasta **[zgodne]**,
- 3) uspokojenie ruchu samochodowego w obrębie strefy centralnej, w powiązaniu z systemem parkingów i komunikacji zbiorowej **[zgodne]**,
- 4) zorganizowanie sprawnie funkcjonującego systemu komunikacji zbiorowej, w tym w okresie najbliższym, przy wykorzystaniu istniejących środków transportowych i ustaleniu stałych tras i rozkładów jazdy **[zgodne]**.

W studium uwarunkowań zawarto również kierunki polityki parkingowej:

- 1) zniechęcanie do długookresowego parkowania w strefie centralnej i śródmiejskiej na rzecz parkowania krótkookresowego; wprowadzenie zakazu parkowania na ulicach w strefie centralnej, z dobrą komunikacją zbiorową **[zgodne]**,
- 2) ograniczanie liczby miejsc parkingowych w ww. strefach powiązane z zachętami do korzystania z komunikacji zbiorowej i parkingów położonych na obrzeżu miasta (minimalna opłata parkingowa w centrum powinna być wyższa od ceny całodziennego biletu na środki komunikacji zbiorowej) **[zgodne]**,
- 3) utworzenie parkingów wielofunkcyjnych na obrzeżu miasta, w powiązaniu z przystankami komunikacji zbiorowej (parkingi powinny być sytuowane dalej od centrum i śródmieścia niż te przystanki, z uwzględnieniem przywilejów dla niepełnosprawnych i użytkowników *car-pool*) **[zgodne]**,
4. Ustala się następujące kierunki polityki w zakresie ruchu niezmotoryzowanego:
  - 1) uznanie roweru jako pełnoprawnego środka obsługi komunikacyjnej miasta, uzasadnione względami ekologicznymi i utworzenie spójnego i bezpiecznego systemu dróg rowerowych, powiązanych z formami transportu zbiorowego, zwłaszcza z koleją, a w szczególności:
    - a) wytyczenie i budowa systemu tras komunikacji rowerowej **[zgodne]**,
    - b) wprowadzenie ułatwień dla rowerzystów w obrębie istniejącego układu ulicznego, **[zgodne]**,
    - c) urządzenie i odpowiednie wyposażenie miejsc pozostawiania rowerów **[zgodne]**.
  - 2) utworzenie i odpowiednie wyposażenie układu ciągów pieszych, w obrębie miasta, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ciągi wiążące strefę centralną i śródmiejską z terenami otwartymi o walorach rekreacyjnych i krajobrazowych **[zgodne]**.

V. WIZJA I CELE DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

1. WIZJA I CELE PROGRAMU REWITALIZACJI

1.1. Wizja Gminnego Programu Rewitalizacji

Wizja stanu obszarów rewitalizacji odpowiada na zdefiniowane przez mieszkańców podobszarów rewitalizacji problemy i potrzeby, z drugiej strony bazuje na zdefiniowanych lokalnych potencjałach.

Ważnym celem podjętych działań będzie utrzymanie zasady zrównoważonego rozwoju miasta Zakopane, zgodnie z którą wspierane są zarówno obszary o dużej dynamice rozwojowej (Krupówki) jak i o małej dynamice rozwoju (okolice dworca PKP).

Efektom podjętych w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Zakopane na lata 2016-2023 działań naprawczych będzie ograniczenie występujących negatywnych zjawisk kryzysowych w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

1.2. Struktura celów rewitalizacji

W ramach opracowanego Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Zakopane na lata 2016-2023 wskazano dziewięć celów strategicznych i trzydzieści cztery kierunki działań.

Cele te odnoszą się zarówno do podobszaru rewitalizacji A jak i B. W sytuacji, gdy konieczne było podkreślenie kierunku działań na danym terenie, zostało zasygnalizowane poprzez bezpośrednie odniesienie do wybranego podobszaru rewitalizacji.

Cele rewitalizacji zostały zdefiniowane na podstawie analiz oraz warsztatów z mieszkańcami. Tym samym wynikają one ze zidentyfikowanych negatywnych zjawisk koncentrujących się na terenach objętych rewitalizacją.

Przyjęte do realizacji cele strategiczne są zatem komplementarne z występującymi na podobszarach problemami.

1.3. Przyjęte kierunki działań odpowiadające celom rewitalizacji

W ramach dziewięciu celów strategicznych wyznaczono trzydzieści dziewięć kierunków działań odpowiadają one zdiagnozowanym na etapie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji problemom. Szczegółowa analiza relacji między kierunkami działań, a przyjętymi celami przedstawiona została w tabeli nr V.1.

Ostatecznie po przeprowadzeniu szeregu analiz i konsultacji z mieszkańcami sformułowano następującą wizję obszarów po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych:

Obszary objęte rewitalizacją (A i B) tętniące życiem, czyste, eksponujące wartości dziedzictwa kulturowego centrum miasta (uchwała reklamowa obejmująca całe centrum, aktywne działania na rzecz ochrony istniejących zabytków, promowane zachowania niskoemisyjne), aktywizujące i inspirujące mieszkańców w przystosowanych do tego nowym Centrum Aktywności Lokalnej (adaptacja na ten cel Zakopiańskiego Centrum Edukacji), przyciągające atrakcyjną ofertą kulturalno-oświatową (mediateka w dworcu PKP, ośrodek kultury ludowej w Czerwonym Dworze), na nowo budujące wewnętrzne relacje społeczne, zaangażowanie społeczne i wysoki poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, z pierwszym w historii miasta Centrum Organizacji Pozarządowych.

Otwarte na turystów ale jednocześnie przyjazne stałym mieszkańcom (aktywne wsparcie mieszkańców obszaru rewitalizacji, szczególnie seniorów) stanowiące miejsce spotkań i integracji, zachęcające atrakcyjnymi i bezpiecznymi przestrzeniami publicznymi (Równie Krupowe, Park im. L. Kaczyńskiego, park linearny potoku Bystre).

Dobrze skomunikowane w wymiarze regionalnym (nowoczesne centrum komunikacyjne, integrujące różne środki transportu, w atrakcyjnej, wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej historycznego dworca PKP, zachęcające do rezygnacji z wykorzystania samochodu) i lokalnym (nowoczesna i punktualna komunikacja publiczna, sieć tras pieszych i rowerowych (nowe ścieżki piesze i rowerowe w tym łącząca dworzec PKP z Kuźnicami), bezpieczne i przyjazne dla osób w różnym wieku i poziomie sprawności (nowa sieć monitoringu wizyjnego, zlikwidowane bariery przestrzenne i architektoniczne).

Obszar zarządzany w oparciu o opracowaną dedykowaną strategię rozwoju (Town Center Management), akcentującą prowadzenie w obszarach śródmiejskich różnych form aktywności społecznej w przestrzeniach publicznych.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2016-2023

CEL I WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO NA OBSZARACH REWITALIZACJI	CEL II TWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO OBSZARÓW REWITALIZACJI	CEL III POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA W OBSZARZE REWITALIZACJI	CEL IV POPRAWA POZIOMU OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ	CEL V POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH I NADANIE IM NOWYCH FUNKCJI	CEL VI POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ORAZ STWORZENIE NOWEJ ODPOWIADAJĄCEJ ZAPOTRZEBOWANIU SPOŁECZNEMU	CEL VII CZĘŚCIOWA ZMIANA FUNKCJI PEŁNIONYCH PRZEZ OBSZARY OBJĘTE REWITALIZACJĄ	CEL VIII KSZTAŁTOWANIE POSTAW PROEKOLOGICZNY CH MIESZKAŃCÓW	CEL IX. ZACHOWANIE I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTURALNEGO OBSZARU REWITALIZACJI
1.1. REINTEGRACJA ORAZ AKTYWIZACJA GRUP ZMARGINALIZOWANY CH I ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM	2.1. WYKREOWANIE NOWEJ ATRAKCYJNEJ DLA TURYSTÓW PRZESTRZENI MIEJSKIEJ POPRZEZ AKTYWIZACJĘ OTOCZENIA DWORCA PKP	3.1. ORGANIZACJA DODATKOWYCH WSPÓLNYCH PATROLI STRAŻY MIEJSKIEJ I POLICJI	4.1. REORGANIZACJA ZASAD PARKOWANIA W MIEŚCIE W TYM BUDOWA PARKINGU ZAPOROWEGO NA SPYRKÓWCE	5.1. POPRAWA JAKOŚCI I FUNKCJONALNOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH	6.1. BUDOWA ZINTEGROWANEG O CENTRUM KOMUNIKACYJNEG O	7.1. STWORZENIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ W SĄSIEDZTWIE DWORCA PKP	8.1. PRZEPROWA- DZENIE AKCJI INFORMACYJNO -EDUKACYJ- NYCH	9.1. ADAPTACJA BUDYNKU CZERWONY DWÓR DLA POTRZEB ŚRODOWISKA ARTYSTÓW LUDOWYCH
1.2. STWORZENIE PRZESTRZENI AKTYWNOŚCI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNY CH	2.2. STWORZENIE STREFY COOWORKINGO- WEJ UKIERUNKOWANE J NA MŁODYCH LUDZI	3.2. ZMIANA ORGANIZACJI RUCHU W CENTRUM MIASTA	4.2. ROZWÓJ OFERTY KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ	5.2. REORGANIZACJA WYBRANYCH PRZESTRZENI PUBLICZNYCH W KIERUNKU ICH CAŁOROCZNEGO WYKORZYSTANIA	6.2. TERMOMODERNI- ZACJA I POPRAWA ESTETYKI BUDYNKÓW PUBLICZNYCH I MIESZKALNYCH	7.2. CZĘŚCIOWA ZMIANA FUNKCJI BUDYNKU DWORCA PKP NA CELE SPOŁECZNO- KULTURALNE	8.2. URUCHOMIENIE PROGRAMU DOPLAT DO WYMIANY STARYCH PIECÓW	9.2. WDRAŻANIE PRZEPISÓW PARKU KULTUROWEGO ULICY KRUPÓWKI
1.3. POWOŁANIE JEDNOSTKI WSPIERAJĄCEJ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	2.3. ROZWIJANIE WSPÓŁPRACY MIĘDZY SAMORZĄDEM A NGO'S CELEM PRZYWRÓCENIA NA RYNEK PRACY OSÓB W WIEKU NIEMOBILNYM	3.3. REORGANIZACJA I UZUPEŁNIENIE SYSTEMU MONITORINGU WIZYJNEGO	4.3. STWORZENIE ZINTEGROWANEG O WĘZŁA KOMUNIKACJI PUBLICZNEJ	5.3. STWORZENIE NOWYCH MIEJSC REKREACJI ORAZ REKOMPOZYCJA ISTNIEJĄCYCH TERENÓW ZIELONYCH	6.3. ORGANIZACJA MIEJSCA SPOTKAŃ DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	7.3. REORGANIZACJA PRZESTRZENI RÓWNI KRUPOWEJ W KIERUNKU MIEJSCA CAŁOROCZNEGO AKTYWNEGO WYPOCZYNKU DLA MIESZKAŃCÓW I TURYSTÓW	8.3. WDRAŻANIE NARZĘDZI INFORMATYCZNY CH WSPIERAJĄCYCH MONITORING I OCHRONĘ ŚRODOWISKA	9.3. OBJĘCIE OBSZARU REWITALIZACJI REGULACJAMI W ZAKRESIE ZASAD I WARUNKÓW SYTUOWANIA OBIEKTÓW MAŁEJ ARCHITEKTURY, TABLIC REKLAMOWYCH I URZĄDZEŃ REKLAMOWYCH ORAZ OGRODZEŃ
1.4. STWORZENIE PRZESTRZENI DLA AKTYWNOŚCI OSÓB STARSZYCH I SAMOTNYCH	2.4. ROZWÓJ EDUKACJI ZAWODOWEJ I PRZEDSIĘBIORCZ OŚCI	3.4. PRZYGOTOWANIE AKCJI PROFILAKTYCZNY CH DLA SENIORÓW	4.4. WYTYCZENIE NOWYCH CIĄGÓW ROWEROWYCH	5.4. LIKWIDACJA BARIER PRZESTRZENNYCH I ARCHITEKTONICZNYCH	6.4. ORGANIZACJA DOMU DZIENNEGO POBYTU DLA OSÓB STARSZYCH			
1.5. POSZERZENIE OFERTY MIESZKAŃ KOMUNALNYCH			4.5. REORGANIZACJA I WYTYCZENIE NOWYCH POŁĄCZEŃ PIESZYCH	5.5. UTWORZENIE PUBLICZNYCH PUNKTÓW DOSTĘPOWYCH DO INTERNETU W SĄSIEDZTWIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	6.5. ORGANIZACJA W ODPOWIEDZI NA POTRZEBY MŁODZIEŻY W BUDYNKU PKP MEDIATEKI			9.4. STWORZENIE PRZESTRZENI PUBLICZNEJ POPRZEZ REKOMPOZYCJE HISTORYCZNEGO ZAŁOŻENIA PARKOWEGO W SĄSIEDZTWIE DAWNEGO SENATORIUM DR CHRAMCA
				5.6. OPRACOWANIE STRATEGII ZARZĄDZANIA OBSZAREM CENTRUM MIASTA (TCM)				

Rys. V.1. Struktura celów i kierunków działań w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Zakopane
Źródło: opracowanie własne

Tab. V.1. Cele Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Zakopane, a przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w podobszarze A i B

Obszar	L.p.	Nr przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie	Cel	Komplementarność z pozostałymi projektami
Podobszary A i B wspólnie	1.	AB.1.	AB.1. Zakopane bez barier	5.4. Likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych.	B1
	2.	AB.2.	AB.2. Edukacja i świadomość ekologiczna	8.1. Przeprowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej. 8.2. Uruchomienie programu dopłat do wymiany starych pieców.	
	3.	AB.3.	AB.3. Wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych (projekt miękkiej MOPSu)	1.1. Reintegracja oraz aktywizacja grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	B1
	4.	AB.4.	AB.4. Bezpieczny senior (projekt miękkiej MOPSu)	1.4. Stworzenie przestrzeni dla aktywności osób starszych i samotnych. 3.4. Przygotowanie akcji profilaktycznych dla seniorów.	A2
	5.	AB.5.	AB.5. Aktywny senior (projekt miękkiej MOPSu)	1.4. Stworzenie przestrzeni dla aktywności osób starszych i samotnych. 3.4. Przygotowanie akcji profilaktycznych dla seniorów.	A2
	6.	AB.6.	AB.6. Zrozum by pomagać - Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej - projekt miękkiej mający na celu wzmacnianie kompetencji profesjonalistów zajmujących się pomaganiem	1.1. Reintegracja oraz aktywizacja grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	B1
	7.	AB.7.	AB.7. MIŚ Miejsce Integracji Środowiskowej – Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej + Miejska Biblioteka Publiczna - projekt miękkiej dot. działań w mediatece na dworcu PKP – praca z młodzieżą	5.2. Reorganizacja wybranych przestrzeni publicznych w kierunku ich całorocznego wykorzystania 6.5. Organizacja w odpowiedzi na potrzeby młodzieży w budynku pkp mediateki 7.2. Częściowa zmiana funkcji budynku dworca PKP na cele społeczno-kulturalne	B4
	8.	AB.8.	AB.8. Urzędnicy bez barier – program miękkiej mający na celu edukowanie grupy zawodowej urzędników o rodzajach niepełnosprawności, sposobach likwidowania barier zależnych od konkretnego ich rodzaju. Obejmuje także kształcenie o projektowaniu przestrzeni publicznej z uwzględnieniem wszelkich przeszkód architektonicznych uniemożliwiających bądź ograniczających korzystanie z niej	5.1. Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych 5.4. Likwidacja barier przestrzennych i architektonicznych.	AB1

Źródło: opracowanie własne

Tab. V.2. Cele Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Zakopane, a przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w podobszarze A

Obszar	L.p.	Nr przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie	Cel	Komplementarność z pozostałymi projektami
Podobszar A	1.	A.1.	A.1. Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem - Rówień Krupowa Dolna	5.2. Reorganizacja wybranych przestrzeni publicznych w kierunku ich całorocznego wykorzystania. 5.3. Stworzenie nowych miejsc rekreacji oraz rekompozycja istniejących terenów zielonych. 7.3. Reorganizacja przestrzeni Równi Krupowej w kierunku miejsca całorocznego aktywnego wypoczynku dla mieszkańców i turystów.	
	2.	A.2.	A.2. Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem - Rówień Krupowa Górna	5.2. Reorganizacja wybranych przestrzeni publicznych w kierunku ich całorocznego wykorzystania. 5.3. Stworzenie nowych miejsc rekreacji oraz rekompozycja istniejących terenów zielonych. 7.3. Reorganizacja przestrzeni Równi Krupowej w kierunku miejsca całorocznego aktywnego wypoczynku dla mieszkańców i turystów.	A13, AB4, AB5
	3.	A.3.	A.3. Przebudowa Strażnicy przy kinie Sokół na cele społeczne – siedziba organizacji pozarządowych i coworkingu. Przekształcenie dawnej Strażnicy w wielofunkcyjny obiekt służący lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji	2.2. Stworzenie strefy coworkingowej ukierunkowanej na młodych ludzi. 5.1. Poprawa jakości funkcjonalności przestrzeni publicznych.	A10, A11
	4.	A.4.	A.4. Budowa stadionu sportowego przy ul. Orkana	5.1. Poprawa jakości funkcjonalności przestrzeni publicznych.	A13
	5.	A.5.	A.5. Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią przy Zakopiańskim Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski	5.3. Stworzenie nowych miejsc rekreacji oraz rekompozycja istniejących terenów zielonych.	A13
	6.	A.6.	A.6. Termomodernizacja budynku Zakopiańskiego Centrum Edukacji.	6.2. Termomodernizacja i poprawa estetyki budynków publicznych i mieszkalnych.	A12
	7.	A.7.	A.7. Budowa ścianki wspinaczkowej na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski 2015 r.	5.3. Stworzenie nowych miejsc rekreacji oraz rekompozycja istniejących terenów zielonych.	A13
	8.	A.8.	A.8. Budowa Skate Parku na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski	5.3. Stworzenie nowych miejsc rekreacji oraz rekompozycja istniejących terenów zielonych.	
	9.	A.9.	A.9. Modernizacja budynku "Czerwony Dwór"	8.1. Adaptacja budynku Czerwony Dwór dla potrzeb środowiska artystów ludowych.	
	10.	A.10.	A.10. Strażnica jako Centrum Organizacji Pozarządowych – projekt miękki zapewniający obsługę prawną i księgową dla NGO'sów, a także gwarantujący usprawnienie komunikacji między administracją i organizacjami pozarządowymi	2.3. Rozwijanie współpracy między samorządem a NGO's celem przywrócenia na rynek pracy osób w wieku niemobilnym 5.1. Poprawa jakości funkcjonalności przestrzeni publicznych 6.3. Organizacja miejsca spotkań dla organizacji pozarządowych	A3
	11.	A.11.	A.11. Strażnica jako wspólna przestrzeń do pracy - coworking dla startupów - projekt miękki zapewniający doradztwo prawne, księgowo i projektowe dla startupów w nowej, wspólnej przestrzeni dawnej Strażnicy	2.2. Stworzenie strefy coworkingowej ukierunkowanej na młodych ludzi.	A3
	12.	A.12.	A.12. Ośrodek wsparcia dziennego dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych	1.4. Stworzenie przestrzeni dla aktywności osób starszych i samotnych. 3.4. Przygotowanie akcji profilaktycznych dla seniorów. 6.4. Organizacja domu dziennego pobytu dla osób starszych.	A5, A6
	13.	A.13.	A.13. Aktywizacja sportowa i integracja osób o obniżonych możliwościach psycho-fizycznych związanych z czasową lub trwałą niepełnosprawnością.	1.1 Reintegracja oraz aktywizacja grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym 1.2 Stworzenie przestrzeni aktywności dla osób niepełnosprawnych	A4, A5, A7
	14.	A.14.	A.14. Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	1.1 Reintegracja oraz aktywizacja grup zmarginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	A5, A6

Źródło: opracowanie własne

Tab. V.3. Cele Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Zakopane, a przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w podobszarze B

Obszar	L.p.	Nr przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie	Cel	Komplementarność z pozostałymi projektami
Podobszar B	1.	B.1.	B.1. Budynek przy ulicy Jagiellońskiej 7 jako siedziba organizacji związanych z pomocą społeczną i działaniami pomocowymi	6.3. Organizacja miejsca spotkań dla organizacji pozarządowych.	AB6 i AB3
	2.	B.2.	B.2. Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem - Park im. Lecha Kaczyńskiego	5.3. Stworzenie nowych miejsc rekreacji oraz rekompozycja istniejących terenów zielonych.	
	3.	B.3.	B.3. Rewitalizacja budynków Dworca PKP	2.1. Wykreowanie nowej atrakcyjnej dla turystów przestrzeni miejskiej poprzez aktywizację otoczenia dworca PKP. 7.1. Stworzenie przestrzeni publicznej między czołem dworca PKP a ulicą Kościuszki. 7.2. Częściowa zmiana funkcji budynku dworca PKP na cele społeczno-kulturalne.	
	4.	B.4.	B.4. Mediateka - Dworzec PKP	5.5. Utworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu. 6.5. Organizacja w odpowiedzi na potrzeby młodzieży w budynku PKP Mediateki. 7.2. Częściowa zmiana funkcji budynku dworca PKP na cele społeczno-kulturalne.	AB7
	5.	B.5.	B.5. Budowa Centrum Komunikacyjnego.	4.2. Rozwój oferty komunikacji publicznej. 4.3. Stworzenie zintegrowanego węzła komunikacji publicznej	
	6.	B.6.	B.6. Budowa boiska przy Szkole Podstawowej nr 5.	5.3. Stworzenie nowych miejsc rekreacji oraz rekompozycja istniejących terenów zielonych.	
	7.	B.7.	B.7. Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Kamieniec 3 w Zakopanem.	1.5. Poszerzenie oferty mieszkań komunalnych.	
	8.	B.8.	B.8. Rewitalizacja zespołu parkowego Pierwszego Zakładu Klimatycznego dr Andrzeja Chramca w Zakopanem (projekt Starostwa Powiatowego)	8.4. Stworzenie przestrzeni publicznej poprzez rekompozycje historycznego założenia parkowego w sąsiedztwie dawnego sanatorium dr Chramca.	
	9.	B.9.	B.9. Budowa drogi od skrzyżowania ulicy Spyrkówka z DK47, do ulicy Chyców Potok	4.1. Reorganizacja zasad parkowania w mieście w tym budowa parkingu zaporowego na Spyrkówce. 4.2. Rozwój oferty komunikacji publicznej. 4.3. Stworzenie zintegrowanego węzła komunikacji publicznej.	
	10.	B.10.	B.10. Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 7 przy ul. Nowotarskiej	6.2. Termomodernizacja i poprawa estetyki budynków publicznych i mieszkalnych.	
	11.	B.11.	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w otoczeniu Starostwa Powiatowego w Zakopanem oraz Teatru im. St. I. Witkiewicza w Zakopanem	4.1. Reorganizacja zasad parkowania w mieście w tym budowa parkingu zaporowego na Spyrkówce. 5.1. Poprawa jakości funkcjonalności przestrzeni publicznych	

Źródło: opracowanie własne

2. WŁĄCZENIE INTERESARIUSZY REWITALIZACJI – PARTYCYPACJA W PROCESIE TWORZENIA I WDRAŻANIA GPR

Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Zakopane na lata 2016 - 2023 został przygotowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej, począwszy od wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a skończywszy na formułowaniu problemów i ustalania celów rewitalizacji.

W celu zainteresowania jak największej liczby mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz innych interesariuszy procesu rewitalizacji zarządzający procesem przygotowali i przeprowadzili szeroką akcję informacyjną.

2.1. Akcja informacyjna

W celu zainteresowania jak największej liczby mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz innych interesariuszy procesu rewitalizacji zarządzający procesem opracowano i rozwieszono plakaty informujące o podjętych pracach, utworzono dedykowaną stronę internetową (<http://rewitalizacja.zakopane.eu>), adres e-mailowy (konsultacje@zakopane.eu), na który można przesyłać informacje i składać pytania dotyczące rewitalizacji.

Przedstawiciele gminy i wykonawcy programu informowali o podjęciu działań w lokalnej prasie, radiu i telewizji kablowej. Zadbano o ogłoszenie terminów spotkań w każdej parafii. Przeprowadzono spotkanie z radnymi, w trakcie którego omówiono zasady obowiązujące przy sporządzaniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Na każdym etapie prac nad programem starano się w pierwszej kolejności dotrzeć do źródła problemów poprzez organizowane różne formy kontaktu z interesariuszami procesu rewitalizacji.

**MIASTO WSZECHSTRONNE
ZAKOPANE 2.0**

**PRZYJDŹ
I ZMIEN
SWOJE
MIASTO**

**REWITALIZACJA
ZAKOPANEGO**

14/04/2016 [CZWARTEK]
START GODZINA 17:00
Zakopiańskie Centrum Edukacji
ul. Kasprusie 35a
Spotkanie dla OBSZARU A

28/04/2016 [ŚRODA]
START GODZINA 17:00
Zakopiańskie Centrum Edukacji
ul. Kasprusie 35a
Spotkanie dla OBSZARU B

**ZAPRASZAMY
NA SPOTKANIE !**

- ✓ **sprawdź**, które obszary miasta zostaną objęte rewitalizacją
- ✓ **dowiedz się**, co rewitalizacja daje Mieszkańcom i Przedsiębiorcom
- ✓ **poznaj możliwości** uczestniczenia w planowaniu działań rewitalizacyjnych.

www.rewitalizacja.zakopane.eu

 kampanię prowadzi: Wydział Rozwoju Lokalnego i Współpracy Europejskiej Urzędu Miasta Zakopane
ul. Kościuszki 13 • 34-500 Zakopane • e-mail: konsultacje@zakopane.eu • tel. 18 20 20 476

Źródło: Urząd Miasta Zakopane

2.2. Metody i narzędzia partycypacji społecznej

W ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji miasta Zakopane wykorzystano szereg metod i narzędzi partycypacji społecznej.

1. Wywiady z lokalnymi ekspertami

W ramach prowadzonych prac nad programem przeprowadzono pogłębiony wywiad z pracownikami MOPS (Dyrektor Ośrodka, pracownicy socjalni), przedstawicielem Urzędu Pracy, Komendantem Straży Miejskiej, Komendantem Policji, osobą pełniącą funkcje ekodoradcy.

2. Wizja lokalna (spacer badawczy).

W ramach prac nad programem przeprowadzono dwa spaceru badawcze.

Czerwony Dwór – obszar A

Pierwszy spacer dotyczył budynku Czerwonego Dworu i jego otoczenia. Przeprowadzony był w formule otwartej (uczestniczyć mogli wszyscy mieszkańcy Zakopanego - <http://smart.zakopane.eu/wydarzenia/rewitalizacja-28-04-16-zce-2/>).

Dworzec PKP – obszar B

Drugi poświęcony był dworcowi PKP i jego otoczeniu i ze względu na stan budynku oraz otoczenia, przeprowadzony był w formule zamkniętej (eksperti, pracownicy urzędu miasta, Z-ca Burmistrza). Zebrane informacje były następnie dyskutowane na spotkaniu z mieszkańcami (<http://smart.zakopane.eu/wydarzenia/rewitalizacja-28-04-16-zce-3/>).

Celem wykorzystanej metody było zdiagnozowanie występujących na analizowanym terenie problemów oraz konsultacja ewentualnych możliwych i celowych działań. Opis i wnioski z badania zostały załączone do rozdziału prezentującego diagnozę obszaru rewitalizacji.

3. Warsztaty mapujące problemy z udziałem mieszkańców, przedstawicieli władz, pracowników Urzędu Miasta oraz jednostek podległych, przedstawicieli środowiska biznesu oraz organizacji społecznych.

W ramach prac zorganizowano we wstępnej fazie, na etapie konsultowania granic programu rewitalizacji dwa warsztaty z interesariuszami osobno dla obszaru A i B. W trakcie warsztatów zaprezentowano wyniki diagnozy mającej na celu wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, po czym w grupach z wykorzystaniem map zastanawiano się na problemami dotyczącymi obszar i możliwymi rozwiązaniami. Efektem prac był opracowany raport. W spotkaniu dotyczącym obszaru A wzięło udział 21 osób, a obszaru B 10 osób. Spotkania dotyczące obszaru A odbyły się w dniu 14 kwietnia 2016 roku, dotyczące obszaru B w dniu 28 kwietnia 2016 r. Prace warsztatowe pozwoliły na uzyskanie dodatkowych informacji, które uzupełniły obraz obszaru nakreślony na podstawie danych statystycznych.

4. Warsztaty mające na celu pogłębienie wiedzy o obszarach objętych rewitalizacją

4.1. Warsztaty poświęcone ubóstwu i bezrobociu

Spotkanie odbyło się w dniu 14 listopada 2016 r. z udziałem mieszkańców, pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy. W trakcie spotkania zaprezentowano wyniki analiz związanych ze sferą społeczną a następnie rozpoczęto dyskusję. W spotkaniu wzięło udział 17 osób.

4.2. Warsztaty poświęcone bezpieczeństwu na obszarze rewitalizacji

Spotkanie odbyło się w dniu 14 listopada 2016 r. z udziałem przedstawicieli Policji i Straży Miejskiej. W trakcie spotkania zaprezentowano wyniki analiz związanych z poziomem bezpieczeństwa, a następnie rozpoczęto dyskusję. W spotkaniu wzięło udział 7 osób.

4.3. Warsztaty poświęcone przestrzeni publicznej

Spotkanie odbyło się w dniu 16 listopada 2016 r. z udziałem mieszkańców, przedstawicieli Wydziału Rozwoju Lokalnego i Współpracy Europejskiej oraz Wydziału Ochrony Środowiska. W trakcie spotkania zaprezentowane zostały wyznaczone kluczowe przestrzenie publiczne zlokalizowane w granicach obszarów rewitalizacji A i B. Omówiono funkcję jaką obecnie pełnią i zaprezentowano główne problemy związane z tymi obszarami. Następnie rozpoczęto ożywioną dyskusję. W spotkaniu wzięło udział 17 osób.

4.4. Warsztaty poświęcone obecnej i przyszłej działalności zakopiańskich organizacji pozarządowych w obszarze rewitalizacji

Spotkanie odbyło się w dniu 12 grudnia 2016 roku, z udziałem mieszkańców i przedstawicieli zakopiańskich organizacji pozarządowych. W trakcie spotkania zaprezentowano kierunki alokacji środków finansowych w obecnej perspektywie finansowej UE, zachęcając do włączenia się w działania na rzecz rewitalizacji. Następnie przeprowadzono dyskusję, której celem było poznanie problemów związanych z prowadzeniem działań na obszarze rewitalizacji przez organizacje pozarządowe. W spotkaniu wzięło udział 16 osób.

4.5. Spotkanie poświęcone edukacji i budowaniu świadomości ekologicznej

Spotkanie odbyło się w dniu 15 listopada 2016 roku, z udziałem mieszkańców i Ekodoradcy. W spotkaniu wzięła udział jedna osoba.

4.6. Zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej

Uwagi dotyczące projektu Gminnego Programu Rewitalizacji można było zgłosić w specjalnym kwestionariuszu, który można było przesłać drogą mailową lub złożyć w formie papierowej w siedzibie Urzędu.

4.7. Zbieranie uwag ustnych w siedzibie Urzędu

Uwagi do konsultowanego projektu Programu można było zgłosić również osobiście w Wydziale Rozwoju Lokalnego i Współpracy Europejskiej Urzędu Miasta Zakopane w godzinach funkcjonowania Urzędu. Pracownicy w trakcie trwających konsultacji udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące Gminnego Programu Rewitalizacji oraz informowali zainteresowanych o dalszych działaniach w ramach prac nad GPR.

Rys. V.1.2 Spotkanie z mieszkańcami w Zakopiańskim Centrum Edukacji
fot. Aradiusz Szymczyk

Rys. V.1.3 Spotkanie z mieszkańcami w Zakopiańskim Centrum Edukacji
fot. Janusz Jeżak

Rys. V.1.4. Spacer badawczy – Czerwony Dwór
fot. Janusz Jeżak

Rys. V.1.5. Warsztaty poświęcone przestrzeniom publicznym
fot. Janusz Jeżak

Rys. V.1.6. Konsultacje – nowe funkcje dworca PKP
fot. Janusz Jeżak

Rys. V.1.7. Warsztaty ze służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne
fot. Janusz Jeżak

VI. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

1. PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Opis przedsięwzięć w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Zakopane 2016-2023 składa się z dwóch zasadniczych części.

Pierwszą stanowi lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami zawierającymi w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Drugą, charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań, opisane w części programu dotyczącej celów i kierunków działań.

W ramach działań przeznaczonych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji znalazły się 33 przedsięwzięcia (projekty) podstawowe oraz jedno przedsięwzięcie wpisane na listę pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Listę przedsięwzięć przedstawiono w podziale terytorialnym tj. na trzy główne grupy przedsięwzięć. Były to przedsięwzięcia planowane do realizacji na:

1. podobszarze rewitalizacji A (14 projektów).
2. podobszarze rewitalizacji B (11 projektów).
3. obu podobszarach rewitalizacji tj. A i B (8 projektów).

Dla zachowania klarowności przekazu podział konsekwentnie zastosowano również dla szacunkowych ram finansowych programu. Logikę planowanych do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych przedstawiono za pomocą tabeli, która przedstawia ich powiązania zarówno w odniesieniu do założonych celów rewitalizacji, jak również pomiędzy nimi samymi (komplementarność problemowa).

1.1. Lista przedsięwzięć podstawowych

Podobszar rewitalizacji A

- A.1. Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Dolna.
- A.2. Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Górna (komplementarny z A13, AB4, AB5).
- A.3. Przebudowa Strażnicy przy kinie Sokół na cele społeczne – siedziba organizacji pozarządowych i coworkingu. Przekształcenie dawnej Strażnicy w wielofunkcyjny obiekt służący lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji (komplementarny z A10, A11).
- A.4. Budowa stadionu sportowego przy ul. Orkana (komplementarny z A13).
- A.5. Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią przy Zakopiańskim Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski (komplementarny z A13).
- A.6. Termomodernizacja budynku Zakopiańskiego Centrum Edukacji (komplementarny z A12).
- A.7. Budowa ścianki wspinaczkowej na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski 2015 r. (komplementarny z A13).
- A.8. Budowa Skate Parku na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji – Budżet Obywatelski.
- A.9. Modernizacja budynku "Czerwony Dwór".
- A.10. Strażnica jako Centrum Organizacji Pozarządowych – projekt miękkiej zapewniający obsługę prawną i księgową dla NGO'ów, a także gwarantujący usprawnienie komunikacji między administracją i organizacjami pozarządowymi (komplementarny z A3).
- A.11. Strażnica jako wspólna przestrzeń do pracy – coworking dla startupów - projekt miękkiej zapewniający doradztwo prawne, księgowo i projektowe dla startupów w nowej, wspólnej przestrzeni dawnej Strażnicy (komplementarny z A3).
- A.12. Ośrodek wsparcia dziennego dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych (komplementarny z A5, A6).
- A.13. Aktywizacja sportowa i integracja osób o obniżonych możliwościach psycho-fizycznych związanych z czasową lub trwałą niepełnosprawnością (komplementarny z A4, A5, A7).
- A.14. Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (komplementarny z A5, A6).

Podobszar rewitalizacji B

- B.1. Budynek przy ulicy Jagiellońskiej 7 jako siedziba organizacji związanych z pomocą społeczną i działaniami pomocowymi (komplementarny z AB6 i AB3).
- B.2. Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Park im. Lecha Kaczyńskiego.
- B.3. Rewitalizacja budynków Dworca PKP.
- B.4. Mediateka - Dworzec PKP (komplementarny z AB 7).

- B.5. Budowa Centrum Komunikacyjnego.
- B.6. Budowa boiska przy Szkole Podstawowej nr 5.
- B.7. Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Kamieniec 3 w Zakopanem.
- B.8. Rewitalizacja zespołu parkowego Pierwszego Zakładu Klimatycznego dr Andrzeja Chramca w Zakopanem (projekt Starostwa Powiatowego).
- B.9. Budowa drogi od skrzyżowania ulicy Spyrkówka z DK47, do ulicy Chyców Potok.
- B.10. Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 7 przy ul. Nowotarskiej.
- B.11. Rewitalizacja przestrzeni publicznej w otoczeniu Starostwa Powiatowego w Zakopanem oraz Teatru im. St. I. Witkiewicza w Zakopanem.

Podobszar rewitalizacji A i B

- AB.1. Zakopane bez barier (komplementarny z AB 8).
- AB.2. Edukacja i świadomość ekologiczna.
- AB.3. Wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych (projekt miękkiej MOPSu) (komplementarny z B1).
- AB.4. Bezpieczny senior (projekt miękkiej MOPSu) (komplementarny z A2).
- AB.5. Aktywny senior (projekt miękkiej MOPSu) (komplementarny z A2).
- AB.6. Zrozum by pomagać - Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej - projekt miękkiej mający na celu wzmocnienie kompetencji profesjonalistów zajmujących się pomaganiem (komplementarny z B1).
- AB.7. MIŚ Miejsce Integracji Środowiskowej – Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej + Miejska Biblioteka Publiczna - projekt miękkiej dot. działań w mediach na dworcu PKP – praca z młodzieżą (komplementarny z B4).
- AB.8. Urzędnicy bez barier – program miękkiej mający na celu edukowanie grupy zawodowej urzędników o rodzajach niepełnosprawności, sposobach likwidowania barier zależnych od konkretnego ich rodzaju. Obejmuje także kształcenie o projektowaniu przestrzeni publicznej z uwzględnieniem wszelkich przeszkód architektonicznych uniemożliwiających bądź ograniczających korzystanie z niej (komplementarny z AB1).

1.2. Opis projektów – podobszar A

PROJEKT NR A.1.	
Nazwa projektu	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Dolna
Lokalizacja projektu	Rówień Krupowa Dolna
Skrócony opis projektu	<p>Kompleksowy projekt rewitalizacji terenów zielonych w mieście Zakopanem będzie opierał się o obszary będące w zarządzaniu miasta. Będzie obejmował szereg uzupełniających się działań o charakterze infrastrukturalnym. Składać się będą na nie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Budowa ścieżek pieszo-rowerowych. 2. Budowa toalet publicznych. 3. Budowa stacji trafo. 4. Rewaloryzacja w tym utwardzenie terenu pod namiot. 5. Prace pielęgnacyjne i rekultywujące zieleń. <p>W efekcie realizacji projektu nastąpi poprawa funkcjonalności zmodernizowanej przestrzeni publicznej, która umożliwi późniejsze jej wykorzystanie dla celów rekreacyjnych oraz kulturalnych, w szczególności osób po 50 roku życia.</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	6 500 000 zł
Prognozowane rezultaty projektu	<p>Infrastruktura aktywizacji społecznej, zwłaszcza osób powyżej 50 lat. Zwiększenia aktywności ruchowej mieszkańców. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym.</p>
Potencjalne źródła finansowania	Fundusz Spójności.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.2.	
Nazwa projektu	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Górna
Lokalizacja projektu	Rówień Krupowa Górna
Skrócony opis projektu	<p>Kompleksowy projekt rewitalizacji terenów zielonych w mieście Zakopanem będzie opierał się o obszary będące w zarządzaniu miasta. Będzie obejmował szereg uzupełniających się działań o charakterze infrastrukturalnym. Składać się będą na nie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przebudowa chodników i budowa ścieżek rowerowych, - budowa bike'stopów (miejsc odpoczynku dla rowerzystów) - ławka, stojak na rowery, kosz na śmieci, - modernizacja oświetlenia parkowego, - wykonanie systemu monitoringu, - wykonanie systemu rozdzielni elektrycznych dla imprez plenerowych, - budowa boiska wielofunkcyjnego, - budowa placu zabaw dla dzieci, - budowa siłowni zewnętrznej, - budowa workout street - system drążków do ćwiczeń - zieleń: pielęgnacja drzew i krzewów, budki lęgowe + karmniki dla ptaków, dosadzanie i przesadzanie drzew <p>W efekcie realizacji projektu nastąpi poprawa funkcjonalności zmodernizowanej przestrzeni publicznej, która umożliwi późniejsze jej wykorzystanie dla celów rekreacyjnych oraz kulturalnych, w szczególności osób po 50 roku życia.</p> <p>Przewidziane programy – aktywizacja seniorów, zajęcia ruchowe dla osób z niepełnosprawnościami, dla dzieci i młodzieży szkolnej obszaru rewitalizacji.</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	4 500 000 zł
Prognozowane rezultaty projektu	<p>Infrastruktura aktywizacji społecznej, zwłaszcza osób powyżej 50 lat. Zwiększenia aktywności ruchowej mieszkańców. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym.</p>
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.3.	
Nazwa projektu	Przebudowa Strażnicy przy kinie Sokół na cele społeczne – siedziba organizacji pozarządowych i coworkingu. Przekształcenie dawnej Strażnicy w wielofunkcyjny obiekt służący lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji
Lokalizacja projektu	ul. Władysława Orkana
Skrócony opis projektu	Zadanie obejmuje przekształcenie (zabezpieczenie struktury budynku, adaptacja wnętrz na nowe potrzeby i funkcje) dawnej Strażnicy wraz z zapleczem w wielofunkcyjny obiekt służący lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji. Ponadto przebudowa placu przed budynkami Strażnicy i Kina Sokół, na którym obecnie znajduje się parking dla samochodów - przekształcenie go w przestrzeń publiczną o charakterze rekreacyjnym, przeniesienie parkingu pod ziemię. Plac będzie swoistym przedłużeniem Parku Miejskiego. Projekt umożliwi realizację działań kulturalnych oraz promocję przedsiębiorczości. Stworzenie wspólnej przestrzeni do pracy – coworking dla startupów. Adaptacja budynku będzie obejmowała stworzenie przestrzeni dla NGO'sów. Działaniom infrastrukturalnym będą towarzyszyć programy społeczne: pomoc prawna, organizacyjna i księgową dla NGO'sów, tym samym projekt zagwarantuje usprawnienie komunikacji między administracją i organizacjami pozarządowymi.
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	12 000 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Finansowanie: krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, środki prywatne, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zadaptowany, wielofunkcyjny budynek. 2. Wzrost przedsiębiorczości. 3. Integracja środowiskowa. 4. Wzrost uczestnictwa w życiu społecznym. 5. Zacieśnienie współpracy między administracją a NGO'sami. 6. Plac, jako nowa przestrzeń publiczna. 7. Podziemny parking w ścisłym centrum miasta.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.4.	
Nazwa projektu	Budowa stadionu sportowego przy ul. Orkana
Lokalizacja projektu	Stadion przy ul. Orkana
Skrócony opis projektu	<p>Budowa infrastruktury sportowej pełniącej funkcje zaplecza sportowego dla zakopiańskich szkół. Ze względu na brak tego rodzaju obiektu część szkół zmuszona jest prowadzić niektóre zawody na terenie Równi Krupowej. Realizacja projektu spowoduje zlikwidowanie deficytów w tym zakresie.</p> <p>Projekt obejmie wykonanie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Boiska ze sztuczną nawierzchnią. 2. Boiska rozgrzewkowego. 3. Rzutni. 4. Skoczni w dal. 5. Trybun. 6. Zaplecza techniczno-sanitarnego. <p>Realizacja projektu przyczyni się do poprawy jakości kształcenia w zakresie kultury fizycznej w zakopiańskich szkołach.</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	17 000 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<p>Uzupełnienie braków w infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej na obszarze rewitalizacji (baza sportowa m.in. dla SP nr 1)</p> <p>Poprawa jakości kształcenia w zakresie kultury fizycznej w zakopiańskich szkołach. Zajęcia ruchowe i rehabilitacyjne dla osób czasowo lub trwale niepełnosprawnych oraz integracja sportowców o zróżnicowanych możliwościach psychofizycznych.</p>
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.5.	
Nazwa projektu	Budowa boiska ze sztuczna nawierzchnią przy Zakopiańskim Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski
Lokalizacja projektu	Zakopiańskie Centrum Edukacji, ul. Kasprusie 35a
Skrócony opis projektu	<p>Przedsięwzięcie obejmuje swoim zakresem utworzenie multifunkcjonalnego obiektu sportowego – boiska ze sztuczną nawierzchnią przy Zakopiańskim Centrum Edukacyjnym. Nowy obiekt infrastruktury sportowej będzie uzupełniał deficyty zidentyfikowane przez samych mieszkańców w ramach Budżetu Obywatelskiego. Obiekt ma za zadanie służyć zarówno uczniom Zakopiańskiego Centrum Edukacji, jak również mieszkańcom obszaru rewitalizacji.</p> <p>Aktywizacja ruchowa zarówno uczniów jak i mieszkańców obszaru rewitalizacji wpisuje się w szeroko rozumiane działania profilaktyczne z zakresu ochrony zdrowia. Dodatkowo, poprzez uzupełnienie działań o działania animacyjne z zakresu kultury fizycznej (trener, animator, <i>streetworker</i>) projekt będzie korzystnie wpływał na sferę społeczną obszaru rewitalizacji. Przewidziane programy dla osób z niepełno sprawnościami ruchowymi i psycho-fizycznymi.</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	1 550 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, środki prywatne, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja ruchowa uczniów oraz mieszkańców obszaru rewitalizacji. 2. Integracja społeczna. 3. Profilaktyka prozdrowotna wszystkich grup wiekowych mieszkańców.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.6.	
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku Zakopiańskiego Centrum Edukacji
Lokalizacja projektu	Zakopiańskie Centrum Edukacji, ul. Kasprusie 35a
Skrócony opis projektu	<p>Projekt obejmuje kompleksową modernizację obiektu Zakopiańskie Centrum Edukacji. Na działania te składają się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Termomodernizacja obiektu poprzez docieplenie ścian oraz stropu 2. Wymiana stolarki drzwiowej i okiennej. 3. Wymiana pokrycia stropodachu. 4. Remont instalacji grzewczej. 5. Modernizacja instalacji elektrycznej. 6. Aranżacja i wyposażenie Miejsca Diennej Opieki dla Seniora <p>W efekcie przeprowadzonych działań nastąpi zmniejszenie oddziaływania obiektu na środowisko oraz poprawa efektywności kosztowej jego funkcjonowania</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	4 500 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa efektywności energetycznej obiektu. 2. Zmniejszenie oddziaływania związanego z funkcjonowaniem obiektu na środowisko przyrodnicze. 3. Zmniejszenie kosztów funkcjonowania Zakopiańskiego Centrum Edukacji.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.7.	
Nazwa projektu	Budowa ścianki wspinaczkowej na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski 2015 r.
Lokalizacja projektu	Zakopiańskie Centrum Edukacji, ul. Kasprusie 35a
Skrócony opis projektu	Projekt obejmuje budowę nowoczesnej ścianki wspinaczkowej na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji w Zakopanem. Planowana infrastruktura wspinaczkowa uzupełnia bazę do rozwoju jednego z ważnych kierunków turystyki kwalifikowanej tj. turystyki wspinaczkowej. Działaniom o charakterze infrastrukturalnym będą towarzyszyły działania animacyjne skierowane do dzieci i młodzieży z obszaru zdegradowanego (trener, animator).
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	2 400 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, środki prywatne, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców. 2. Profilaktyka prozdrowotna wszystkich grup wiekowych mieszkańców. 3. Aktywizacja ruchowa dzieci i młodzieży.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.8.	
Nazwa projektu	Budowa Skate Parku na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji – Budżet Obywatelski
Lokalizacja projektu	Zakopiańskie Centrum Edukacji, ul. Kasprusie 35a
Skrócony opis projektu	Budowa Skate Parku - montaż urządzeń, oświetlenia, ławek typu parkowego, zieleni parkowej, zaplecza i infrastruktury towarzyszącej
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	1 500 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Budżet Obywatelski, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Prognozowane rezultaty projektu	Aktywizacja ruchowa dzieci i młodzieży, Integracja społeczna Uzupełnienie braków w infrastrukturze sportowo-rekreacyjnej na obszarze rewitalizacji
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.9.	
Nazwa projektu	Modernizacja budynku "Czerwony Dwór"
Lokalizacja projektu	Budynek Czerwonego Dworu, ul. Kasprusie
Skrócony opis projektu	<p>Projekt obejmuje modernizację zabytkowego obiektu Czerwonego Dworu wraz z wyposażeniem na cele promocji rzemiosła i sztuki ludowej.</p> <p>Realizacja przedsięwzięcia stworzy przestrzeń, która będzie mogła być wykorzystywana przez regionalnych artystów, w tym również z możliwością tworzenia produktów rzemieślniczych na żywo.</p> <p>Projekt wykorzystuje jeden z głównych potencjałów zarówno całego obszaru zdegradowanego, jak i całego miasta jakim jest bogate dziedzictwo kulturowo-materialne przejawiające się m.in. w aktywnej grupie lokalnych rzemieślników wytwarzających regionalne produkty ludowe.</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	6 750 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez udział w warsztatach rękodzieła ludowego. 2. Wzrost lokalnej przedsiębiorczości. 3. Promocja lokalnych, zakopiańskich twórców. 4. Zwiększenie aktywności środowisk twórczych w życiu kulturalnym miasta.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR

PROJEKT NR A.10.	
Nazwa projektu	Strażnica jako Centrum Organizacji Pozarządowych – projekt miękki zapewniający obsługę prawną i księgową dla NGO'sów, a także gwarantujący usprawnienie komunikacji między administracją i organizacjami pozarządowymi
Lokalizacja projektu	Strażnica przy Kinie Sokół
Skrócony opis projektu	<p>Projekt miękki zapewniający obsługę prawną i księgową dla NGO'sów, a także gwarantujący usprawnienie komunikacji między administracją i organizacjami pozarządowymi.</p> <p>Podobnie jak w wielu miastach Polski, tak również w przypadku Zakopanego zauważalny jest brak obiektu/przestrzeni, sprzyjającej integracji środowiska trzeciego sektora (organizacji pozarządowych). Adaptacja obiektu na potrzeby Centrum Organizacji Pozarządowych, będzie w przypadku Zakopanego uzupełniała ten brak. Stworzona przestrzeń pozwoli organizacjom na wykorzystywanie jej na potrzeby swojej siedziby w tym m.in. przechowywanie dokumentacji itp. Jednocześnie, funkcjonowanie w jednym miejscu szeregu NGO będzie stanowić walor sprzyjający ich wzajemnemu poznaniu się i integracji. Zbuduje to potencjał do realizowania na obszarze rewitalizacji działań realizowanych wspólnie przez kilka podmiotów sektora pozarządowego. Całość przeprowadzonych w ramach projektu działań będzie sprzyjała powstawaniu zjawiska synergii w prowadzonej przez organizacje pozarządowe działalności statutowej.</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	350 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Społeczny, inne środki publiczne
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja organizacji pozarządowych 2. Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w kształtowaniu polityk publicznych 3. Wzmocnienie współpracy na linii UMZ- NGO 4. Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców miasta
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.11.	
Nazwa projektu	Strażnica jako wspólna przestrzeń do pracy – <i>coworking</i> dla <i>startupów</i> - projekt miękkiej zapewniający doradztwo prawne, księgowo i projektowe dla <i>startupów</i> w nowej, wspólnej przestrzeni dawnej Strażnicy
Lokalizacja projektu	Strażnica przy Kinie Sokół
Skrócony opis projektu	Projekt zapewniający doradztwo prawne, księgowo i projektowe dla <i>startupów</i> . Realizacja projektu umożliwi realizację działań kulturalnych oraz promocji przedsiębiorczości. Stworzenie warunków do realizacji działań promujących i wdrażających na terenie Zakopanego idei <i>coworkingu dla startupów</i> . Zmodernizowana przestrzeń zostanie przekształcona w małe biura wraz z salami konferencyjnymi oraz stanowiskami do pracy w trybie <i>coworkingu</i> ..
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	300 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Społeczny, Środki prywatne, inne środki publiczne
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja nowopowstałych przedsiębiorstw. 2. Zwiększenie liczby nowopowstałych firm. 3. Wzmocnienie współpracy między lokalnymi firmami. 4. Aktywizacji firm w kreowaniu nowych pomysłów na własny rozwój.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.12.	
Nazwa projektu	Ośrodek wsparcia dziennego dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych
Lokalizacja projektu	Zakopiańskie Centrum Edukacji, ul. Kasprusie
Skrócony opis projektu	<p>Utworzenia tzw. Przedszkola dla osób starszych, poprzez zapewnienie opieki, aktywnego stylu życia w/w osobom.</p> <p>Projekt wsparcia dla osób pow. 60 roku życia – aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Wsparcie animatorów organizujących czas, działania prozdrowotne – działania z zakresu aktywności ruchowej, oferta edukacyjna, kulturalna, opiekuńcza. Udostępnienie infrastruktury pozwalającej na aktywne spędzenie czasu wolnego. Zaangażowanie w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego.</p> <p>Projekt będzie zapobiegał izolacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych, chorych i niepełnosprawnych poprzez umożliwienie ich pozostawania jak najdłużej w miejscu zamieszkania. Tym samym będzie sprzyjał aktywizacji i integracji społecznej grupy osób starszych zamieszkujących obszar rewitalizacji.</p> <p>Realizacja projektu przyczyni się do obniżenia kosztów ponoszonych przez Miasto Zakopane dopłat za pobyt mieszkańca w Domu Pomocy Społecznej.</p> <p>Utworzenie ośrodka odciąży ponadto osoby pracujące i jednocześnie opiekujące się osobami starszymi, chorymi i niepełnosprawnymi.</p>
Podmioty realizujące projekt	„Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów” Oddział Rejonowy w Zakopanem, ul. Kasprusie 35A
Szacunkowa wartość projektu	400 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Społeczny, Środki prywatne, inne środki publiczne
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów. 2. Zwiększenie możliwości realizacji własnych działań przez opiekunów seniorów.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.13.	
Nazwa projektu	Aktywizacja sportowa i integracja osób o obniżonych możliwościach psycho-fizycznych związanych z czasową lub trwałą niepełnosprawnością.
Lokalizacja projektu	Obiekty sportowe na terenie miasta Zakopane, Górna Rówień Krupowa, Stadion przy ul. Orkana, Boisko i ścianka wspinaczkowa przy ZCE
Skrócony opis projektu	Organizacja i promowanie kultury fizycznej, sportu, narciarstwa, szczególnie wśród osób czasowo lub trwale niepełnosprawnych oraz integracja sportowców o zróżnicowanych możliwościach psycho-fizycznych przy wykorzystaniu infrastruktury miasta Zakopane do prowadzenia zajęć sportowych dla osób z niepełnosprawnością. W ramach projektu prowadzone będą całoroczne zajęcia sportowe i mające charakter rehabilitacyjny z instruktorami. Projekt przyczyni się do włączania osób z niepełnosprawnością do życia sportowego w regionie i integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością związaną ze sportem i aktywnością fizyczną
Podmioty realizujące projekt	Handicap – Fundacja
Szacunkowa wartość projektu	432 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Społeczny, Środki prywatne, inne środki publiczne
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Widoczny wzrost udziału osób z niepełnosprawnością w życiu sportowym regionu (wzrost obecności na obiektach, w zawodach i imprezach sportowych otwartych lub specjalnych, regularność w podejmowaniu aktywności sportowej) 2. Wyższa, jakość życia osób z niepełnosprawnością w naszym regionie, poprawa zdrowia i kondycji 3. Efektywne wykorzystanie infrastruktury Miasta Zakopane 4. Poprawa wizerunku Miasta Zakopane jako przyjaznego dla osób z niepełnosprawnością
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR A.14.	
Nazwa projektu	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
Lokalizacja projektu	Zakopiańskie Centrum Edukacji – ul. Kasprusie 35a
Skrócony opis projektu	Wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez organizację i prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla 30 dzieci. W ramach prowadzonych zajęć będą prowadzone m.in. opieka i wychowanie, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, zabawa i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. Placówka ma za zadanie pomóc dzieciom i młodzieży, których rodzice nie są im w stanie zapewnić warunków do nauki, w związku z czym pojawiają się problemy i trudności wychowawcze. Dzieci będą mogły tu uzyskać wsparcie w nauce (m.in. odrabianie lekcji), odpocząć i rozwijać swoje pasje, a ich rodzice otrzymają pomoc w pełnieniu obowiązków rodzinnych. Tym samym uczestnicy projektu nabędą umiejętności i kompetencje społeczne oraz naukowe, które przyczynią się do ich lepszego funkcjonowania w społeczeństwie i zintegrują ich ze środowiskiem Grupę docelową stanowią dzieci i młodzież w wieku 7 – 17 lat zamieszkałe na terenie miasta Zakopane, pochodzące z rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Zajęcia będą odbywać się od 15.00 do 19.00 przez pięć dni w tygodniu.
Podmioty realizujące projekt	Samodzielne Koło Terenowe Nr 67 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Zakopanem
Szacunkowa wartość projektu	450 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	WM 2014-2020, POWER 2014-2020
Prognozowane rezultaty projektu	Udzielenie wsparcia dzieciom i młodzieży zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Nowa Placówka Wsparcia Dziennego
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

1.3. Opis projektów - podobszar B

PROJEKT NR B.1.	
Nazwa projektu	Budynek przy ulicy Jagiellońskiej 7 jako siedziba organizacji związanych z pomocą społeczną i działaniami pomocowymi
Lokalizacja projektu	ul. Jagiellońska 7
Skrócony opis projektu	Remont kilku pomieszczeń w budynku, gdzie swą siedzibę ma MOPS, a po przystosowaniu nowych przestrzeni rozpocznie swą działalność Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	70 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, środki prywatne, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	Integracja środowiska związanego z udzielaniem pomocy. Zagospodarowanie nieużywanego części budynku, oddanie go środowiskom społecznym Poprawa warunków prowadzenia działalności organizacji pomocowych.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.2.	
Nazwa projektu	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Park im. Lecha Kaczyńskiego
Lokalizacja projektu	Park im. Lecha Kaczyńskiego
Skrócony opis projektu	Przedsięwzięcie obejmuje prace pielęgnacyjne, rekompozycyjne oraz rekultywujące tereny zielone położone w bezpośredniej bliskości dworca PKS. Aktualny stan zagospodarowanie tego obszaru należy uznać za odbiegający od standardów stawianym współcześnie przestrzeniom publicznym. W efekcie obszar jest postrzegany przez mieszkańców miasta oraz turystów za mało atrakcyjny i jest użytkowany w sposób ekstensywny –małe zainteresowanie ze strony odwiedzających. W efekcie planowanych prac powstanie w pełni funkcjonalna, nowoczesna przestrzeń publiczna.
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	500 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmodernizowana przestrzeń publiczna (zieleń urządzona). 2. Zwiększenia liczby mieszkańców korzystających z urządzonych terenów zielonych. 3. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz pozostałych użytkowników. 4. Zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.3.	
Nazwa projektu	Rewitalizacja budynków Dworca PKP
Lokalizacja projektu	Dworzec PKP w Zakopanem
Skrócony opis projektu	<p>Kompleksowa modernizacja dworca wraz z adaptacją jego pomieszczeń na takie funkcje jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obsługa pasażerów – kasy, gastronomia, usługi dla podróżnych zlokalizowane na parterze budynku dworca. 2. Mediateka – w budynku dworca. 3. Kultura: <ol style="list-style-type: none"> a. Klub jazzowy w podziemiach budynku dawnej przychodni. b. Przestrzeń wystawiennicza Zakopiańskiego Centrum Kultury – I i II piętro budynku dawnej Przychodni. 4. Informacja turystyczna – parter budynku dawnej Przychodni. <p>Działaniom infrastrukturalnym będą towarzyszyły działania animacyjne o charakterze kulturalnym skierowane bezpośrednio do mieszkańców obszaru zdegradowanego np. wystawy wyników różnorodnych akcji animacyjnych, działań integracyjnych itp.</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	15 250 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<p>Aktywizacja różnych grup społecznych poprzez działania kulturalne.</p> <p>Modernizacja funkcji związanych z obsługą ruchu pasażerskiego.</p> <p>Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego – obiektu zabytkowego dworca kolejowego.</p> <p>Rozwój działalności kulturalnej.</p>
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.4.	
Nazwa projektu	Mediateka - Dworzec PKP
Lokalizacja projektu	Budynek Dworca PKP w Zakopanem
Skrócony opis projektu	<p>Mediateka w Zakopanem, ma spełniać rolę miejsca spotkań dla mieszkańców, a biorąc pod uwagę jej położenie – Dworzec PKP – służyć także turystom odwiedzającym miasto oraz młodzieży dojeżdżającej z pobliskich miejscowości do zakopiańskich szkół. Ma być swoistym domem kultury, którego w Zakopanem brakuje.</p> <p>Mediateka ma stać się ważnym miejscem na mapie kulturalnej miasta, zwłaszcza dla ludzi młodych korzystających z najnowszych technologii multimedialnych. Dlatego też chcemy, by w swojej ofercie miała bogaty zbiór najnowszych multimediiów: filmów DVD i <i>Blu-ray</i>, płyt muzycznych, <i>audiobooków</i>, <i>e-booków</i>, gier PC, elektronicznych programów edukacyjnych i narzędziowych oraz polskich i zagranicznych baz danych z różnych dziedzin wiedzy, a także map elektronicznych.</p> <p>Stworzenie Mediateki w zabytkowych wnętrzach dworca PKP, dałoby bibliotece możliwość organizowania większych spotkań z ciekawymi ludźmi, dyskusji panelowych, warsztatów, wystaw. Pozyskanie dodatkowej przestrzeni dałoby szansę wygospodarowania miejsca dla przedsięwzięć, które dla mieszkańców są ważne, a ich organizatorzy nie mają swoich siedzib.</p> <p>Projekt obejmuje wyposażenie media teki w meble, sprzęt elektroniczny oraz niezbędne do klasyfikowania i zabezpieczenia zbiorów systemy informatyczne - System Ochrony Zbiorów RFID HD.</p> <p>Działaniom infrastrukturalnym będą towarzyszyły działania animacyjne o charakterze kulturalnym skierowane bezpośrednio do mieszkańców obszaru zdegradowanego np. wystawy wyników różnorodnych akcji animacyjnych, działań integracyjnych, praca z młodzieżą „trudną” itp.</p> <p>Priorytetem Mediateki będzie pojmowanie jej roli, jako miejsca upowszechniania wiedzy, kultury i informacji.</p> <p>Mediateka, zauważając potrzeby użytkowników (rozwijanie zainteresowań, możliwość szybkiego i pełnego uzyskania wiedzy i informacji, bezpłatny dostęp do kompleksowo wyposażonych stanowisk komputerowych z Internetem, przeglądanie multimediiów, baz danych, nauka języków, tłumaczenia, planowanie podróży, komunikacja on-line itp.), powinna być wyposażona nie tylko w najnowocześniejsze multimedialne komputery PC z funkcjonalnymi i wydajnymi urządzeniami peryferyjnymi (m.in. słuchawki, kamery, drukarki, skanery), ale także w telewizory full HD, projektor multimedialny i stacjonarny ekran, sprzęt audio oraz aparaty cyfrowe i kamery video. Dzięki takim urządzeniom można stworzyć, roboczo nazywając, „Strefę Wiedzy”, „Strefę Muzyki i Filmu”, „Strefa dla Dzieci”. Wyróżniającym dodatkowo elementem mogłaby być „Strefa E-booków” z czytnikami książek elektronicznych, a w przyszłości „Strefa Języków” ze sprzętem do wideokonferencji oraz tłumaczenia symultanicznego przeznaczona m.in. do spotkań <i>on-line</i> z osobami z partnerskich instytucji, miast lub krajów.</p> <p>Biorąc pod uwagę dotychczasową działalność biblioteki, współpracę z różnymi grupami lokalnymi, stowarzyszeniami, pozyskanie dodatkowej przestrzeni dałoby szansę wygospodarowania miejsca dla przedsięwzięć, które dla mieszkańców są ważne, a ich organizatorzy nie mają swoich siedzib.</p>

Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane + Miejska Biblioteka Publiczna
Szacunkowa wartość projektu	500 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, krajowe środki publiczne
Prognozowane rezultaty projektu	<p>Aktywizacja różnych grup społecznych poprzez działania kulturalne..</p> <p>Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego – obiektu zabytkowego dworca kolejowego. Rozwój działalności kulturalnej.</p> <p>Cele merytoryczne: swobodny i specyficzny dla danych grup docelowych dostęp do informacji, wspieranie umiejętności posługiwania się nowymi technologiami, wspieranie czytelnictwa oraz uczenia się, pomoc w orientacji zawodowej, pomoc w rozwijaniu zainteresowań oraz w racjonalnym zagospodarowaniu czasu wolnego.</p> <p>Integracja społeczna.</p> <p>Cele ilościowe: przyrost czytelników, wzrost wypożyczeń i pozostałych form korzystania z Mediateki</p>
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.5.	
Nazwa projektu	Budowa Centrum Komunikacyjnego
Lokalizacja projektu	Tereny wokół dworca PKP
Skrócony opis projektu	<p>Projekt obejmuje kompleksowe zagospodarowanie obszaru wokół dworca PKS na cele nowoczesnego Centrum Komunikacyjnego wraz z przebudową układu drogowego. Działania zaplanowane w ramach projektu obejmują:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizację placu przed dworcem PKP w celu rozwoju komunikacji zbiorowej (bus, autobus). 2. Budowę parkingu przy dworcu PKP od strony ul. Słonecznej. 3. Modernizację ronda Jana Pawła II. <p>Efektami projektu będzie uporządkowanie drogowego transportu pasażerskiego związanego z funkcjonowaniem dworca PKS wraz z integracją różnych form transportu osobowego (autobus, bus, kolej).</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	19 600 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, środki prywatne, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integracja różnych form transportu publicznego. 2. Uporządkowanie drogowego transportu pasażerskiego związanego z funkcjonowaniem dworca PKS. 3. Utworzenie parkingu dla korzystających z dworca PKP.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.6.	
Nazwa projektu	Budowa boiska przy Szkole Podstawowej nr 5
Lokalizacja projektu	Szkoła Podstawowa nr 5
Skrócony opis projektu	<p>Projekt polega na uzupełnieniu infrastruktury sportowej obszaru rewitalizacji o w pełni funkcjonalne boisko sportowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej nr 5 w Zakopanem.</p> <p>Przedsięwzięcie uzupełni zidentyfikowane braki w infrastrukturze sportowej na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Efektom przeprowadzonej interwencji będzie poprawa jakości kształcenia w zakresie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży.</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	350 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, środki prywatne, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost jakości kształcenia w zakresie wychowania fizycznego. 2. Zabezpieczenia potrzeb uczniów w zakresie wychowania fizycznego. 3. Poprawa jakości życia uczniów SP nr 5. 4. Profilaktyka prozdrowotna wśród dzieci i młodzieży.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.7.	
Nazwa projektu	Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Kamieniec 3 w Zakopanem
Lokalizacja projektu	ul. Kamieniec 3
Skrócony opis projektu	Przedsięwzięcie obejmuje wybudowanie w pełni funkcjonalnego, wielorodzinnego budynku mieszkalnego wraz z niezbędnymi instalacjami, budowlami obiektami małej architektury i towarzyszącymi urządzeniami budowlanymi
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	8 000 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, środki prywatne, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Budynek wielorodzinny, mieszkania m.in. dla osób, które w tej chwili zajmują lokale dworca PKP. 2. Poprawa warunków mieszkaniowych w zasobie komunalnym.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.8.	
Nazwa projektu	Rewitalizacja zespołu parkowego Pierwszego Zakładu Klimatycznego dr Andrzeja Chramca w Zakopanem
Lokalizacja projektu	Park położony jest na działkach, które stanowią ściśle centrum miasta Zakopane, pomiędzy ulicami Chramcówki i Szymony
Skrócony opis projektu	<p>Projekt ma na celu redukcję negatywnych zjawisk społecznych oraz integrację lokalnych społeczności Zakopanego poprzez przywrócenie pełnej funkcjonalności (funkcje rekreacyjne, turystyczne, wypoczynkowe) obszarowi zieleni urządzonej – zespołowi parkowemu Pierwszego Zakładu Klimatycznego dr Andrzeja Chramca w Zakopanem. Kompleksowa modernizacja i rekompozycja zespołu parkowego spowoduje ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększy jego atrakcyjność dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawi jakość życia.</p> <p>Konieczność poprawienia estetyki tej ważnej przestrzeni publicznej spowodowana jest potrzebami społecznymi. Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym oraz tendencje demograficzne wskazują na potrzebę stworzenia miejsca wypoczynku osobom mniej aktywnym. Poprawa standardu życia mieszkańców zachęci osoby młode do pozostania w mieście i podjęcia pracy w tym regionie. W wyniku realizacji projektu nastąpi również poprawa warunków do rozwoju aktywności gospodarczej oraz wzmocnienie funkcji turystycznej obszaru. W efekcie końcowym realizacja przedsięwzięcia wpłynie korzystnie na wzrost gospodarczy miasta.</p> <p>Modernizacja przestrzeni zespołu parkowego pozwalająca na współistnienie różnorodnych form urbanistycznych i funkcjonalnych wpisanych w tradycję i odrębność kulturową będzie przeprowadzona zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.</p> <p>Interwencja obejmie szatę roślinną parku wraz z wyposażeniem zespołu parkowego w elementy małej architektury. Nowa forma zagospodarowania terenu podkreśli potencjał związany z walorami przyrodniczymi terenu. Rekompozycja przestrzeni parku spowoduje zwiększenie powierzchni oraz poprawę jakości terenów zielonych w mieście, dostępnych dla mieszkańców oraz turystów. Jednocześnie realizacja zadania zapobiegnie dalszej degradacji przestrzeni publicznej.</p>
Podmioty realizujące projekt	Powiat Tatrzański
Szacunkowa wartość projektu	4 200 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmodernizowana przestrzeń publiczna w centrum miasta Zakopane. 2. Wzrost liczby osób korzystających ze zmodernizowanej przestrzeni publicznej.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.9.	
Nazwa projektu	Budowa drogi od skrzyżowania ulicy Spyrkówka z DK47, do ulicy Chyców Potok
Lokalizacja projektu	ul. Spyrkówka, ul. Chyców Potok
Skrócony opis projektu	Budowa drogi publicznej dojazdowej łączącej nowo projektowane rondo na DK47 z drogą gminną – ulicą Chyców Potok, w celu skomunikowania nowo tworzonego centrum komunikacyjnego. Budowa drogi obejmuje: jezdnię o nawierzchni bitumicznej wraz z obustronnymi chodnikami oraz infrastrukturą towarzyszącą. Inwestycja obejmuje również budowę parkingów dla samochodów osobowych w rejonie włączenia drogi do drogi krajowej.
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	11 000 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne
Prognozowane rezultaty projektu	Odciążenie ulicy Kasprowicza, usprawnienie komunikacji z dworcem, nowe miejsca parkingowe na wjeździe do Zakopanego. Usprawnienie ruchu dla przemieszczających się na stok narciarski Harenda.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.10.	
Nazwa projektu	Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 7 przy ul. Nowotarskiej
Lokalizacja projektu	ul. Nowotarska 32 A
Skrócony opis projektu	Termomodernizacja obiektu polegająca na ociepleniu ścian zewnętrznych, stropodachu, wymianie stolarki zewnętrznej okiennej i drzwiowej. Przebudowa instalacji zewn. i wewn. (elektrycznej i C.O.). Przebudowa trzonu kuchennego z węglowego na gazowy. Remont elementów zewnętrznych – schody, taras, balustrady, stropodach, połączone z odnowieniem elewacji.
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	1 500 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Społeczny, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie komfortu dzieci przebywających w przedszkolu. 2. Zmniejszenie ryzyka chorób wśród dzieci. 3. Poprawa finansowej sytuacji przedszkola.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR B.11.	
Nazwa projektu	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w otoczeniu Starostwa Powiatowego w Zakopanem oraz Teatru im. St. I. Witkiewicza w Zakopanem
Lokalizacja projektu	Parking i jego otoczenie przed budynkami Starostwa Powiatowego w Zakopanem oraz Teatru im. St. I. Witkiewicza w Zakopanem; numery ewidencyjne działek: 102/39, 102/40 obręb 0006 Zakopane
Skrócony opis projektu	<p>Zagospodarowanie (przebudowa, rozbudowa, modernizacja i adaptacja dla potrzeb osób niepełnosprawnych) przestrzeni publicznej na cele społeczne. Kompleksowa rewitalizacja przedmiotowego obszaru spowoduje ożywienie społeczne obszaru oraz zwiększy atrakcyjność dla mieszkańców i turystów.</p> <p>Modernizacja parkingu i jego otoczenia przed budynkami Starostwa Powiatowego w Zakopanem oraz Teatru im. St. I. Witkiewicza w Zakopanem umożliwi korzystanie z przestrzeni publicznej i użytkowej miasta większej liczby osób. Lokalizacja projektu w bezpośrednim otoczeniu Teatru im. St. I. Witkiewicza spowoduje większe zainteresowanie wydarzeniami kulturowymi zarówno wśród odwiedzających miasto turystów, jak i mieszkańców powiatu, w tym petentów Starostwa Powiatowego w Zakopanem.</p> <p>Dzięki realizacji projektu nastąpi poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej miasta Zakopane.</p> <p>Wzmocnienie funkcji funkcjonalno-użytkowej, turystycznej oraz informacyjnej obszaru jako elementu wzrostu gospodarczego miasta w oparciu o turystykę i potencjał kulturowy.</p> <p>Projekt ma na celu poprawę stanu jakości terenów publicznych, czego efektem będzie przyjazna i uporządkowana przestrzeń użytkowa dla mieszkańców miasta i przebywających na jego terenie turystów.</p> <p>Realizacja projektu umożliwi korzystanie z przestrzeni publicznej i użytkowej miasta większej liczbie osób, wpłynie znacząco na współistnienie różnorodnych form funkcjonalnych oraz elementów małej architektury, informujących o ofercie kulturowej miasta, wpisanych w tradycję i odrębność kulturową regionu.</p> <p>W ramach projektu przewiduje się zmniejszenie wpływu czynników negatywnych na środowisko naturalne poprzez umiejscowienie na terenie parkingu separatorni olei silnikowych parkujących samochodów, odwodnienie obszaru parkingu.</p> <p>Nowa forma zagospodarowania terenu ukazująca walory przyrodnicze regionu. Urządzenie na nowo przestrzeni objętej planowanymi działaniami spowoduje zwiększenie powierzchni oraz poprawę jakości terenów zielonych w mieście, dostępnych dla mieszkańców i turystów. Jednocześnie realizacja zadania zapobiegnie dalszej degradacji przestrzeni publicznej.</p>
Podmioty realizujące projekt	Starostwo Powiatowe w Zakopanem
Szacunkowa wartość projektu	2 900 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, krajowe środki publiczne, Fundusz Spójności, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	Zagospodarowana przestrzeń publiczna; Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej przestrzeni publicznej

Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu, w odniesieniu do celów rewitalizacji	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR
--	--

PROJEKT NR AB.1.	
Nazwa projektu	Zakopane bez barier
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji
Skrócony opis projektu	<p>W trakcie wstępnie przeprowadzonego rekonesansu na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano ponad 50 miejsc wymagających ingerencji w ramach likwidacji barier architektonicznych.</p> <p>Usunięcie barier architektonicznych utrudniających bądź uniemożliwiających poruszanie się osób niepełnosprawnych, starszych i rodziców z wózkami dziecięcymi na obszarze zdegradowanym jest jednym z podstawowych działań w istotny sposób wpływających na jakość życia różnych grup mieszkańców. Do takich zaliczają się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osoby z problemami ruchowymi w tym m.in.: <ol style="list-style-type: none"> a. Osoby niepełnosprawne. b. Osoby w podeszłym wieku. c. Rodzice korzystający z wózków dla dzieci.
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	1 000 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, środki z innych źródeł
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Likwidacja zidentyfikowanych barier architektonicznych. 2. Skonstruowanie aplikacji na urządzenia mobilne identyfikującej bariery architektoniczne na terenie miasta.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR AB.2	
Nazwa projektu	Edukacja i świadomość ekologiczna
Lokalizacja projektu	Obszar rewitalizacji
Skrócony opis projektu	Projekt polega na dwóch zasadniczych grupach działań. Pierwszą stanowią działania informacyjno-edukacyjne w zakresie przyczyn i skutków zanieczyszczenia powietrza skierowane do różnych grup wiekowych mieszkańców. Powyższym działaniom towarzyszyć będzie akcja modernizacji indywidualnych źródeł ciepła na bardziej efektywne, pracujące w oparciu o bardziej ekologiczne niż paliwa stałe, źródła ciepła.
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	1 000 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, środki z innych źródeł
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja w zakresie problemów zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. 2. Budowanie świadomości ekologicznej. 3. Modernizacja źródeł ciepła. 4. Poprawa jakości powietrza w mieście.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu w odniesieniu do celów	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR AB.3.	
Nazwa projektu	Wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych (projekt miękkiej MOPSu)
Lokalizacja projektu	Sala MOPS w Zakopanem, ul. Jagiellońska 7
Skrócony opis projektu	Projekt polega na wsparciu powrotu do życia w społeczności osobom silnie zagrożonym procesami wykluczenia społecznego – osobom bezdomnym. Podstawowym elementem w ramach procesu wychodzenia z bezdomności jest kwestia zapewnienia tego rodzaju osobom pracy. Dlatego też MOPS w Zakopanem będzie w ramach zaplanowanych działań odpowiadał za łączenie (<i>match-making</i>) osób bezdomnych z przedsiębiorcami deklarującymi gotowość do zatrudnienia osób wychodzących z bezdomności.
Podmioty realizujące projekt	MOPS
Szacunkowa wartość projektu	50 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne Europejski Fundusz Społeczny, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie wyjścia z bezdomności i powrotu do normalnego życia w społeczności lokalnej. 2. Wsparcie osób bezdomnych zagrożonych wykluczeniem społecznym. 3. Poprawa jakości życia bezdomnych. 4. Kształtowanie postaw dotyczących odpowiedzialności społecznej biznesu.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR AB.4.	
Nazwa projektu	Bezpieczny senior (projekt miękkiej MOPSu)
Lokalizacja projektu	Zakopane
Skrócony opis projektu	<p>Projekt dotyczy działań prowadzonych w grupie osób najstarszych – seniorów. MOPS w Zakopanem przeprowadzi wśród seniorów z obszaru rewitalizacji cykl szkoleń edukacyjno-informacyjnych dotyczących:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Problemów zdrowotnych seniorów 2. Bezpieczeństwa 3. Osób pierwszego kontaktu w przypadku wystąpienia różnego rodzaju problemów <p>W ramach projektu odbędą się również warsztaty i działania o charakterze animacyjnym wzmacniające procesy integracji międzypokoleniowej, zajęcia ruchowe z podstawowego zakresu samoobrony.</p>
Podmioty realizujące projekt	MOPS
Szacunkowa wartość projektu	80 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, środki prywatne, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost świadomości dotyczącej swojego zdrowia wśród seniorów. 2. Poprawa samopoczucia i bezpieczeństwa seniorów. 3. Edukacja w zakresie osób do pierwszego kontaktu. 4. Integracja międzypokoleniowa. 5. Umiejętność odparcia fizycznego ataku i zaalarmowania otoczenia.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR AB.5.	
Nazwa projektu	Aktywny senior (projekt miękkiej MOPSu)
Lokalizacja projektu	Rówień Krupowa Górna,
Skrócony opis projektu	<p>W ramach projektu uczestnicy nabędą umiejętność kreatywnego spędzania czasu oraz wezmą czynny udział w życiu społecznym i kulturalnym miasta.</p> <p>Przewidziane plenerowe zajęcia z instruktorami m.in.: Nordic Walking, narty biegowe. Zajęcia z trenerem personalnym, opieka dietetyka.</p>
Podmioty realizujące projekt	MOPS
Szacunkowa wartość projektu	100 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Krajowe środki publiczne, Europejski Fundusz Społeczny, środki z innych źródeł.
Prognozowane rezultaty projektu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości życia seniorów. 2. Integracja społeczna seniorów. 3. Aktywizacja kulturalna osób najstarszych. 4. Aktywizacja społeczna osób najstarszych. 5. Wzrost kondycji Seniorów
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR AB.6.	
Nazwa projektu	Zrozum by pomagać - Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej - projekt miękkki mający na celu wzmacnianie kompetencji profesjonalistów zajmujących się pomaganiem
Lokalizacja projektu	ul. Jagiellońska 7
Skrócony opis projektu	Wzmacnianie kompetencji profesjonalistów zajmujących się pomaganiem. Integracja środowiska specjalistów (psychologów, pedagogów, kuratorów, pracowników socjalnych, lekarzy, asystentów rodzinnych, itp.) działających na terenie powiatu tatrzańskiego, wspieranie procesu „usieciowienia” pomagania. Wypracowywanie dobrych praktyk – propagowanie modelu holistycznego, dostosowanego do wsparcia mieszkańców Zakopanego. Kolejnym celem jest podniesienie kompetencji i nabywanie właściwych umiejętności istotnych w pełnieniu określonych ról społecznych wśród mieszkańców miasta Zakopane (grupy wsparcia, grupy terapeutyczne i szkoleniowe)
Podmioty realizujące projekt	Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej
Szacunkowa wartość projektu	1 000 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Społeczny, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
Prognozowane rezultaty projektu	Zintegrowanie środowiska specjalistów zajmujących się szeroko pojętym pomaganiem. Podniesienie ich kwalifikacji i umiejętności, co przyczyni się do podniesienia jakości usług dla mieszkańców miasta Zakopane. Wzrost kompetencji społecznych, wychowawczych i innych wśród mieszkańców miasta Zakopane, Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zmniejszenie występowania zjawisk patologicznych i dysfunkcyjnych na terenie miasta Zakopane.
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR AB.7.	
Nazwa projektu	MIŚ – Miejsce Integracji Społecznej
Lokalizacja projektu	Mediateka - Dworzec PKP Zakopane
Skrócony opis projektu	Stworzenie miejsca otwartego i atrakcyjnego dla młodych ludzi. Celem projektu jest integracja i aktywizacja młodych ludzi poprzez ich uczestnictwo w grupach psychoedukacyjnych, socjoterapeutycznych, zajęciach wychowawczych i tematycznych. Rozwijanie zainteresowań i nabywanie umiejętności i kompetencji niezbędnych do funkcjonowania w dorosłym życiu. Celem jest również udzielanie wsparcia w rozwiązywaniu problemów osobistych poprzez indywidualną pracę ze specjalistami (psycholog, pedagog i inni). Profilaktyka zachowań ryzykownych. Stworzone miejsce ma dać możliwość funkcjonowania w przyjaznym, bezpiecznym i twórczym środowisku rówieśniczym – co będzie realizacją zamierzenia wyrównania szans osób z różnych środowisk
Podmioty realizujące projekt	Stowarzyszenie na rzecz wspierania rozwoju i aktywności społecznej
Szacunkowa wartość projektu	1 250 000 zł (250 000 zł rocznie)
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Społeczny, krajowe środki publiczne,
Prognozowane rezultaty projektu	Zintegrowanie środowiska młodzieżowego, podniesienie kompetencji społecznych młodych ludzi, wyrównanie szans ich rozwoju i startu w dorosłe życie. Zmniejszenie występowania zachowań ryzykownych wśród młodzieży
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

PROJEKT NR AB.8.	
Nazwa projektu	Urzednicy bez barier
Lokalizacja projektu	Podobszar A ,Podobszar B
Skrócony opis projektu	<p>Program mający na celu edukowanie grupy zawodowej urzędników o rodzajach niepełnosprawności, sposobach likwidowania barier zależnych od konkretnego ich rodzaju. Obejmuje edukowanie o odpowiednim organizowaniu ruchu drogowego, kształcenie o projektowaniu przestrzeni publicznej z uwzględnieniem wszelkich przeszkód architektonicznych uniemożliwiających bądź ograniczających korzystanie z niej.</p> <p>Wzmacnianie kompetencji profesjonalistów zajmujących się pomaganiem. Integracja środowiska specjalistów (psychologów, pedagogów, kuratorów, pracowników socjalnych, lekarzy, asystentów rodzinnych, itp.) działających na terenie powiatu tatrzańskiego, wspieranie procesu „usieciowienia” pomagania. Wypracowywanie dobrych praktyk – propagowanie modelu holistycznego, dostosowanego do wsparcia mieszkańców Zakopanego.</p> <p>Kolejnym celem jest podniesienie kompetencji i nabywanie właściwych umiejętności istotnych w pełnieniu określonych ról społecznych wśród mieszkańców miasta Zakopane (grupy wsparcia, grupy terapeutyczne i szkoleniowe)</p>
Podmioty realizujące projekt	Urząd Miasta Zakopane
Szacunkowa wartość projektu	80 000 zł
Potencjalne źródła finansowania	Europejski Fundusz Społeczny, inne publiczne środki
Prognozowane rezultaty projektu	<p>Zintegrowanie środowiska specjalistów zajmujących się szeroko pojętym pomaganiem. Podniesienie ich kwalifikacji i umiejętności, co przyczyni się do podniesienia jakości usług dla mieszkańców miasta Zakopane.</p> <p>Wzrost kompetencji społecznych, wychowawczych i innych wśród mieszkańców miasta Zakopane, Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, zmniejszenie występowania zjawisk patologicznych i dysfunkcyjnych na terenie miasta Zakopane.</p>
Sposoby oceny i mierzenia rezultatów projektu	Sprawozdania z realizacji projektu, wizje lokalne, opinie Komitetu Rewitalizacji, ocena aktualności i stopnia realizacji GPR i in.

2. POZOSTAŁE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne koncentrują się na działaniach zmierzających zmniejszenia zagrożenia wykluczania mieszkańców obszaru rewitalizacji na lokalnym rynku pracy. Podstawą tego rodzaju działań jest aktywizacja różnych grup wiekowych osób bezrobotnych w szczególności osób:

- młodych (do 30 roku życia) pozostających bez pracy,
- w wieku 30 lat i więcej pozostających bez pracy,
- bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia.

W ramach tego przedsięwzięcia prowadzonego przez Powiatowy Urząd Pracy w Zakopanem przewidziane są następujące działania skierowane do osób bezrobotnych z obszaru rewitalizacji:

- pośrednictwo pracy,
- poradnictwo zawodowe,
- organizacja szkoleń,
- organizacja staży.

VII. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Jednym z ważniejszych aspektów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Zakopane na lata 2016-2023 jest zapewnienie komplementarności, rozpatrywanej w pięciu wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym i źródeł finansowania.

Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi zaplanowanymi przedsięwzięciami podnosi efektywność realizowanego programu i zwiększa skuteczność wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

Ważnym elementem programu jest połączenie aspektów społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego w obszarze interwencji, co wyraża kompleksowość zaplanowanej interwencji. Z tego powodu zarówno w podobszarze A jak i B, formułując cele i zadania mające stanowić odpowiedź na zdiagnozowane problemy, zawsze szukano rozwiązań w każdej z zasygnalizowanych sfer. Oddziaływanie poszczególnych projektów na poszczególne sfery przedstawiono w tabeli VII.1.

Przedstawiona szczegółowa diagnoza oraz zbudowane z udziałem mieszkańców drzewo problemów, potwierdza szczególną koncentrację problemów na terenach wyznaczonych do rewitalizacji.

1.1. Komplementarność problemowa

W Gminnym Programie Rewitalizacji miasta Zakopane na lata 2016-2023 zadania wpisane do programu wzajemnie się dopełniają (tab. VII.2.). Wybrane do realizacji projekty odpowiadają na różne problemy: społeczne, gospodarcze, przestrzenno-funkcjonalne, techniczne i środowiskowe, razem tworząc zintegrowaną koncepcję działań. W efekcie możliwe jest skuteczniejsze i bardziej kompleksowe przeciwdziałania zdiagnozowanym problemom, szczególnie tym społecznym.

Przedsięwzięcia wskazane w ramach GPR wynikają wprost ze zdiagnozowanych problemów. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców).

Poszczególne zadania zostały tak zaplanowane, by wpływać na różne planowane funkcje wyznaczonych podobszarów rewitalizacji. W szczególności działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć społecznych tzw. miękkich.

Tab. VII.1. Oddziaływanie przyjętych do realizacji projektów rewitalizacyjnych – podobszar A

Lp.	Nazwa projektu	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery*
Podobszar A		
A.1.	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Dolna.	S, PF
A.2.	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Górna.	S, PF
A.3.	Przebudowa Strażnicy przy kinie Sokół na cele społeczne – siedziba organizacji pozarządowych i coworkingu. Przekształcenie dawnej Strażnicy w wielofunkcyjny obiekt służący lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji	S, G, PF, T
A.4.	Budowa stadionu sportowego przy ul. Orkana	S, PF,
A.5.	Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią przy Zakopiańskim Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski	S, PF
A.6.	Termomodernizacja budynku Zakopiańskiego Centrum Edukacji	S, PF, T, Ś
A.7.	Budowa ścianki wspinaczkowej na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski 2015 r.	S, PF
A.8.	Budowa Skate Parku na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji – Budżet Obywatelski.	S, PF
A.9.	Modernizacja budynku "Czerwony Dwór".	S, PF
A.10.	Strażnica jako Centrum Organizacji Pozarządowych – projekt miękki zapewniający obsługę prawną i księgową dla NGO'sów, a także gwarantujący usprawnienie komunikacji między administracją i organizacjami pozarządowymi	S, PF
A.11.	Strażnica jako wspólna przestrzeń do pracy – coworking dla startupów - projekt miękki zapewniający doradztwo prawne, księgowe i projektowe dla startupów w nowej, wspólnej przestrzeni dawnej Strażnicy	S, G
A.12.	Ośrodek wsparcia dziennego dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych	S,
A.13.	Aktywizacja sportowa i integracja osób o obniżonych możliwościach psycho-fizycznych związanych z czasową lub trwałą niepełnosprawnością	S,
A.14.	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	S, PF

* S – Społeczną, G-Gospodarczą, PF-Przestrzenno-Funkcjonalną, Ś-Środowiskową, T-Techniczną

Źródło: opracowanie własne

Tab. VII.2. Oddziaływanie przyjętych do realizacji projektów rewitalizacyjnych – podobszar B

Lp.	Nazwa projektu	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery*
Podobszar B		
B.1.	Budynek przy ulicy Jagiellońskiej 7 jako siedziba organizacji związanych z pomocą społeczną i działaniami pomocowymi	S
B.2.	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Park im. Lecha Kaczyńskiego	S, PF
B.3.	Rewitalizacja budynków Dworca PKP	S, PF, Ś, T
B.4.	Mediateka - Dworzec PKP	S, PF
B.5.	Budowa Centrum Komunikacyjnego	S, PF, Ś, T
B.6.	Budowa boiska przy Szkole Podstawowej nr 5	S,
B.7.	Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Kamieniec 3 w Zakopanem	S
B.8.	Rewitalizacja zespołu parkowego Pierwszego Zakładu Klimatycznego dr Andrzeja Chramca w Zakopanem (projekt Starostwa Powiatowego)	S, Ś,
B.9.	Budowa drogi od skrzyżowania ulicy Spyrkówka z DK47, do ulicy Chyców Potok	S, PF,
B.10.	Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 7 przy ul. Nowotarskiej	S, Ś, T
B.11.	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w otoczeniu Starostwa Powiatowego w Zakopanem oraz Teatru im. St. I. Witkiewicza w Zakopanem	S, PF,

Tab. VII.3. Oddziaływanie przyjętych do realizacji projektów rewitalizacyjnych – podobszar A i B

Lp.	Nazwa projektu	Oddziaływanie projektu na poszczególne sfery*
Podobszar A i B		
AB.1.	Zakopane bez barier	S, PF
AB.2.	Edukacja i świadomość ekologiczna	S, Ś
AB.3.	Wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych	S
AB.4.	Bezpieczny senior (projekt miękkiej MOPSu)	S
AB.5.	Aktywny senior (projekt miękkiej MOPSu)	S
AB.6.	Zrozum by pomagać - Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej - projekt miękkiej mający na celu wzmocnienie kompetencji profesjonalistów zajmujących się pomaganiem	S
AB.7.	MIŚ Miejsce Integracji Środowiskowej – Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej + Miejska Biblioteka Publiczna - projekt miękkiej dot. działań w mediatece na dworcu PKP – praca z młodzieżą	S
AB.8.	Urzednicy bez barier – program miękkiej mający na celu edukowanie grupy zawodowej urzędników o rodzajach niepełnosprawności, sposobach likwidowania barier zależnych od konkretnego ich rodzaju. Obejmuje także kształcenie o projektowaniu przestrzeni publicznej z uwzględnieniem wszelkich przeszkód architektonicznych uniemożliwiających bądź ograniczających korzystanie z niej	S, PF

* S – Społeczną, G – Gospodarczą, PF – Przestrzenno-Funkcjonalną, Ś – Środowiskową, T – Techniczną

Tab. VII.4. Komplementarność względem siebie przedsięwzięć

	A.1.	A.2.	A.3.	A.4.	A.5.	A.6.	A.7.	A.8.	A.9.	A.10.	A.11.	A.12.	A.13.	A.14.	B.1.	B.2.	B.3.	B.4.	B.5.	B.6.	B.7.	B.8.	B.9.	B.10.	B.11.	AB.1.	AB.2.	AB.3.	AB.4.	AB.5.	AB.6.	AB.7.	AB.8.				
A.1.		■										□	□			□						□			□	■	□		□	■					□		
A.2.	■											□	■			□						□			□	■	□		■	■				■	□		
A.3.				□						■	■		■				□									□	■	□		■	■						
A.4.			□		□		□	□				■	■	■							□								■	■							
A.5.				□		■	□					■	■	■																							
A.6.							□					■	■	■							□			□													
A.7.				□									■	■							□																
A.8.				□									■	■							□																
A.9.												■	□	■																					■		
A.10.			■																																		
A.11.			■																																		
A.12.	□	□			■	■				■						□						□					■										
A.13.	□	■	■	■	■		■		□								□				□					■											
A.14.					■	■	■	■	■								□																				
B.1.																																					
B.2.	□	□										□																									
B.3.																																					
B.4.		□	□						□				□	□																							
B.5.			■																																		
B.6.				□	□			□	□				□																								
B.7.												□																									
B.8.	□	□																																			
B.9.																																					
B.10.						□																															
B.11.	□	□																																			
AB.1.	■	□										■	■																								
AB.2.	□	□	■																																		
AB.3.																																					
AB.4.	□	■		■																																	
AB.5.	■	■		■					■									■																			
AB.6.																																					
AB.7.		■																																			
AB.8.	□	□																																			

□ niska komplementarność, ■ średnia komplementarność ■ wysoka komplementarność,

Źródło: opracowanie własne

Lp.	Nazwa projektu
A.1.	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Dolna.
A.2.	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Górna.
A.3.	Przebudowa Strażnicy przy kinie Sokół na cele społeczne – siedziba organizacji pozarządowych i coworkingu. Przekształcenie dawnej Strażnicy w wielofunkcyjny obiekt służący lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji
A.4.	Budowa stadionu sportowego przy ul. Orkana
A.5.	Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią przy Zakopiańskim Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski
A.6.	Termomodernizacja budynku Zakopiańskiego Centrum Edukacji
A.7.	Budowa ścianki wspinaczkowej na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski 2015 r.
A.8.	Budowa Skate Parku na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji – Budżet Obywatelski.
A.9.	Modernizacja budynku "Czerwony Dwór".
A.10.	Strażnica jako Centrum Organizacji Pozarządowych – projekt miękkiej zapewniający obsługę prawną i księgową dla NGO'sów, a także gwarantujący usprawnienie komunikacji między administracją i organizacjami pozarządowymi
A.11.	Strażnica jako wspólna przestrzeń do pracy – coworking dla startupów - projekt miękkiej zapewniający doradztwo prawne, księgowo i projektowe dla startupów w nowej, wspólnej przestrzeni dawnej Strażnicy
A.12.	Ośrodek wsparcia dziennego dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych
A.13.	Aktywizacja sportowa i integracja osób o obniżonych możliwościach psycho-fizycznych związanych z czasową lub trwałą niepełnosprawnością
A.14.	Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
B.1.	Budynek przy ulicy Jagiellońskiej 7 jako siedziba organizacji związanych z pomocą społeczną i działaniami pomocowymi
B.2.	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Park im. Lecha Kaczyńskiego
B.3.	Rewitalizacja budynków Dworca PKP
B.4.	Mediateka - Dworzec PKP
B.5.	Budowa Centrum Komunikacyjnego
B.6.	Budowa boiska przy Szkole Podstawowej nr 5
B.7.	Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Kamieniec 3 w Zakopanem
B.8.	Rewitalizacja zespołu parkowego Pierwszego Zakładu Klimatycznego dr Andrzeja Chramca w Zakopanem (projekt Starostwa Powiatowego)
B.9.	Budowa drogi od skrzyżowania ulicy Spyrkówka z DK47, do ulicy Chyców Potok
B.10.	Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 7 przy ul. Nowotarskiej
B.11.	Rewitalizacja przestrzeni publicznej w otoczeniu Starostwa Powiatowego w Zakopanem oraz Teatru im. St. I. Witkiewicza w Zakopanem
AB.1.	Zakopane bez barier
AB.2.	Edukacja i świadomość ekologiczna
AB.3.	Wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych
AB.4.	Bezpieczny senior (projekt miękkiej MOPSu)
AB.5.	Aktywny senior (projekt miękkiej MOPSu)
AB.6.	Zrozum by pomagać - Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej - projekt miękkiej mający na celu wzmocnienie kompetencji profesjonalistów zajmujących się pomaganiem
AB.7.	MiŚ Miejsce Integracji Środowiskowej – Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej + Miejska Biblioteka Publiczna - projekt miękkiej dot. działań w mediatece na dworcu PKP – praca z młodzieżą
AB.8.	Urzednicy bez barier – program miękkiej mający na celu edukowanie grupy zawodowej urzędników o rodzajach niepełnosprawności, sposobach likwidowania barier zależnych od konkretnego ich rodzaju. Obejmuje także kształcenie o projektowaniu przestrzeni publicznej z uwzględnieniem wszelkich przeszkód architektonicznych uniemożliwiających bądź ograniczających korzystanie z niej

1.2. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Rolę operatora rewitalizacji pełnić będzie *Wydział Rozwoju Lokalnego i Współpracy Europejskiej*. Takie rozwiązanie w ramach istniejących obecnie struktur zapewni skuteczne zarządzanie programem oraz pozwoli ze względu na dużą liczbę zadań społecznych na ich lepszą i precyzyjną koordynację.

Przyjęta struktura organizacyjna zapewnia współpracę różnych podmiotów działających na rzecz realizacji Programu i poprawy sytuacji obszarów zdegradowanych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach.

Wskazany operator ds. Rewitalizacji pełnić będzie rolę wykonawczą i zarządczą. Jednostka będzie miała za zadanie zapewnienie możliwości aktywnego włączania się Interesariuszy procesu rewitalizacji. W tym celu Operator ds. Rewitalizacji będzie realizował zadania z zakresu upowszechniania wiedzy na temat Programu Rewitalizacji i jego realizacji, prowadzenia konsultacji społecznych.

Operator rewitalizacji będzie pełnił rolę wykonawczą i zarządczą programu, jednak w celu zapewnienia jak największej efektywności działań realizacja zadań zlecona będzie odpowiednim jednostkom i podmiotom, które posiadają ku temu odpowiednie uprawnienia i kompetencje.

Wsparciem i platformą dyskusji będzie powołany po przyjęciu programu Komitet ds. Rewitalizacji. W założeniu będzie to ciało opiniotwórcze i doradcze dla Burmistrza. Komitet ma za zadanie stworzyć warunki do współpracy i koordynacji działań rewitalizacyjnych przez różnych Partnerów.

1.3. Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Zakopane na lata 2016-2023 jest kontynuacją polityki prowadzonej w latach 2007-2014, zmierzającej do odnowy terenów miasta Zakopane.

Szczegółowa lista działań zrealizowanych w poprzedniej perspektywie Unii Europejskiej została zaprezentowana poniżej.

Projekty te wpisują się w sygnalizowane przez mieszkańców problemy i stanowią składową szerszej odnowy wskazanych do rewitalizacji podobszarów. Stanowią one dobrą podstawę do realizacji obecnie zaplanowanych działań.

1.3.1. Działania zrealizowane w podobszarze A

A. "Wzmocnienie turystyczne Podhala przez remont i modernizację spójnej sieci dróg regionalnych powiatu tatrzańskiego pod wspólną nazwą GÓRAL*SKI"

Dofinansowanie z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 na lata 2007–2013, Oś Priorytetowa 4. Infrastruktura dla rozwoju gospodarczego, Działanie 4.1 Rozwój infrastruktury drogowej, Schemat A: Drogi o znaczeniu regionalnym.

Informacje o projekcie

Wartość: 26 377 838,46 zł

Wartość dofinansowania: 11 091 548,06 zł

Okres programowy: 2007-2013

Temat: infrastruktura drogowa

Kategoria: inwestycyjny

Realizacja projektu: 2009-2011

Opis projektu

W ramach projektu zrealizowano przebudowę i modernizację dróg lokalnych istotnych dla rozwoju obszaru aktywności turystycznej, poprawiające szybkość podróżowania w ruchu, oraz zwiększające dostępność do stref turystycznych, ważnych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i regionu.

Modernizacja objęto ulice Zamoyskiego oraz Krupówki (droga 0,915 km; chodnik 1,08 km), al. 3. Maja (droga 1,02, km; chodnik 1,27 km).

B. „Przygotowanie dokumentacji dla projektu Zakopane/Kościelisko – rozwój infrastruktury rekreacyjnej”.

Informacje o projekcie

Wartość: 1 239 225,00 zł

Wartość dofinansowania: 1 007 500,00 zł

Okres programowy: 2007-2013

Temat: edukacja

Kategoria: nieinwestycyjny

Realizacja projektu: 2013 – 2015

W ramach realizacji projektu opracowana została dokumentacja projektowa niezbędna do pozyskania środków finansowych na realizację zadania ze środków zewnętrznych w kolejnej perspektywie finansowej 2014 – 2020.

W ramach realizacji projektu opracowano dokumentację dotyczącą zagospodarowania rekreacyjnego obiektu Równi Krupowej, budowy tras rowerowych położonych w obszarze Natura 2000, budowy tras rowerowych położonych pod ruchem na drogach gminnych położonych w Zakopanem, budowy tras rowerowych położonych w Zakopanem oraz budowy obiektów towarzyszących.

PROJEKTY W BEZPOŚREDNIM SĄSIEDZTWIE

„Rewitalizacja Parku Miejskiego im. Marsz. Józefa Piłsudskiego wraz z przebudową placu Niepodległości w celu dostosowania do potrzeb mieszkańców i wymogów ruchu turystycznego”.

Dofinansowanie z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013.
Oś Priorytetowa 6 Spójność wewnątrz regionalna Działanie 6.1 Rozwój Miast, Schemat A Projekty realizowane wyłącznie w ramach programów rewitalizacji.

Informacje o projekcie

Wartość: 17 460 625,65 zł

Wartość dofinansowania 4 895 671,16 zł

Okres programowy: 2007-2013

Temat: Rewitalizacja miast

Kategoria: inwestycyjny

Realizacja projektu: 2011 – 2013

Opis projektu

Projektem rewitalizacji objęto teren Placu Niepodległości oraz Park Miejski im. Józefa Piłsudskiego. Celem projektu było wygenerowanie wysokiej jakości przestrzeni wspólnej, pozwalającej na poprawę standardów życia mieszkańców Zakopanego i wzmacniającej atrakcyjność turystyczną miasta. W ramach projektu: zmieniono ukształtowanie terenu oraz zmodernizowano nawierzchnię Placu Niepodległości, wybudowano fontannę oraz miejsce wystaw plenerowych, Plac został przystosowany do organizowania imprez oraz zmodernizowano chodniki oraz Tatrzańskie Centrum Kultury Jutrzenka, wybudowano dwa korty tenisowe, plac zabaw, skate park, boisko do koszykówki, muszle koncertową a także urządzona została zieleń parkowa. Modernizacji dokonano również w Potoku Czarny.

Obecnie Park Miejski stanowi miejsce aktywnego wypoczynku oraz plenerowych imprez.

1.3.2. Działania zrealizowane w podobszarze B

„Termomodernizacja budynków oświatowych Miasta Zakopane - termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 5 przy ul. Chramcówki 27 - 157 701 €,

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego

Informacje o projekcie

Wartość: 656 781,00 EURO

Wartość dofinansowania: 525 425,00 EURO

Okres programowy: 2004-2009

Temat: termomodernizacja budynków użyteczności publicznej

Kategoria: inwestycyjny

Realizacja projektu : 2008 – 2009

Opis projektu:

W ramach projektu termomodernizacją objęto 4 szkoły podstawowe, gimnazjum oraz przedszkole. W budynkach wykonano ocieplenie ścian zewnętrznych oraz stropów, wymianę stolarki okiennej oraz instalacji grzewczej.

1.3.3. Działania zrealizowane w podobszarze A i B

„Szkoła z inicjatywą szansą na sukces” Człowiek - najlepsza inwestycja

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych.

Informacje o projekcie

Wartość: 575 550,00 zł

Wartość dofinansowania 575 550,00 zł

Okres programowy: 2007-2013

Temat: edukacja

Kategoria: nieinwestycyjny

Realizacja projektu: 2011 – 2012

Opis projektu:

W ramach projektu przeprowadzono zajęcia pozalekcyjne dla uczniów trzech szkół podstawowych nr 1, 5 w Zakopanem. W szkołach zrealizowano zajęcia rozwojowe, zajęcia wyrównawcze, logopedyczne oraz doradztwo i opiekę psychologiczną – pedagogiczną dla grupy 760 uczniów. Zakupiono sprzęt oraz materiały niezbędne do prowadzenia zajęć.

Zajęcia rozwojowe ukierunkowane były na poprawę wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie kompetencji kluczowych: językowych, informatycznych z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych oraz związanych z wiedzą o kulturze i regionie.

Zajęcia wyrównawcze ukierunkowane były na podniesienie i wyrównanie poziomu wiedzy uczniów z zaległościami i opóźnieniami w materiale.

Dla każdej szkoły zakupiono 3 laptopy oraz zestaw komputerowy wraz ze specjalistycznymi meblami w celu zapewnienia i stworzenia możliwości do udziału w projekcie dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowo dla Szkoły Podstawowej nr 1 zakupiono i zamontowano zestaw specjalistycznych poręczy przy wejściu do budynku umożliwiających dogodniejsze wejście dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

„Indywidualizacja nauczania i wychowania klas I-III szkół podstawowych w Gminie Miasto Zakopane” Człowiek - najlepsza inwestycja.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Program Operacyjny Kapitał Ludzki. Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych.

Informacje o projekcie

Wartość: 299 769,95zł

Wartość dofinansowania: 299 769,95zł

Okres programowy: 2007-2013

Temat: edukacja

Kategoria: nieinwestycyjny

Realizacja projektu: 2012 – 2013

Opis projektu:

Udział w projekcie wzięło 7 szkół podstawowych w Gminie Miasto Zakopane, w których przeprowadzone zostały zajęcia dla dzieci zajęć dla dzieci ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu, z trudnościami w zdobywaniu umiejętności matematycznych, zajęcia logopedyczne, socjoterapeutyczne, gimnastyka korekcyjna oraz zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów szczególnie uzdolnionych ze szczególnym uwzględnieniem nauk matematyczno-przyrodniczych, w tym zajęcia rozwijające w kierunku muzyki, plastyki, zajęcia kulturowo-językowe oraz korekcyjno-kompensacyjne. W projekcie udział wzięło 429 uczniów (część uczniów uczestniczyła w więcej niż jednym zajęciu) oraz zrealizowano łącznie 2310 godzin zajęć.

1.4. Komplementarność źródeł finansowania

Zaplanowano finansowanie poszczególnych przedsięwzięć zgodnie z zasadą dodatkowości (*ang. additionality*, środki pieniężne przekazywane przez Komisję Europejską z funduszy strukturalnych są wyłącznie dodatkiem do środków zgromadzonych i przeznaczonych na dany projekt przez władze lokalne kraju członkowskiego).

Przedsięwzięcia realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji będą finansowane z takich źródeł jak: Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego (EFRR, EFS), budżet gminy, Fundusz Termomodernizacji i remontu, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Przyjęty układ finansowania uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

1.5. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Zakopane na lata 2016-2023 została zapewniona dzięki skupieniu zaplanowanych działań na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji (załącznik nr 1, 2).

Obszary te zostały wskazane na podstawie wieloczynnikowej diagnozy, uwzględniającej różne kryteria i bazującej na podziale wewnątrzgminnym, co pozwoliło na ukazanie miejsc koncentracji negatywnych zjawisk.

Wszystkie podstawowe projekty rewitalizacyjne zlokalizowano na podobszarach rewitalizacji i są z nimi ściśle powiązane, jednocześnie stanowiąc odpowiedź na główne problemy tych terenów wskazane przez mieszkańców w czasie prowadzonych warsztatów.

Mechanizmy zapobiegania niepożądanym efektom społecznym oraz przenoszenia problemów na inne obszary

Realizacja zadań w przyjętej formule będzie zapobiegać przenoszeniu się różnych problemów na pozostałe obszary miasta. Zaplanowane działania sprzyjają integracji społecznej.

Szczególny nacisk położono na integrację i reintegrację społeczną osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem (osób starszych, beneficjentów pomocy społecznej).

Z uwagi na planowane działania w budynku dworca PKP (obecnie zamieszkałego), gmina zorganizuje mieszkania zastępcze dla osób które będą musiały opuścić wynajmowane lokale w granicach obszaru objętego rewitalizacją (w budowanym budynku komunalnym).

Mechanizmy analizy następstw decyzji przestrzennych w skali całej gminy i jej otoczenia

Zapewnienie komplementarności w wymiarze przestrzennym oznacza również konieczność ciągłej analizy następstw decyzji przestrzennych w skali lokalnej, całej gminy jak i jej otoczenia. Z tego względu w opracowanym systemie monitoringu i ewaluacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Zakopane uwzględniono również ten aspekt.

VIII. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Na przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które zostały uwzględnione w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Zakopane 2016-2023, składają się przede wszystkim przedsięwzięcia o charakterze podstawowym. Możliwość ich realizacji związana jest z możliwościami ich finansowania przez miasto w powiązaniu z efektywnością pozyskiwania źródeł na ich dofinansowanie pochodzących ze środków zewnętrznych, zarówno krajowych, jak i zagranicznych.

Ze względu na umieszczenie szczegółowych informacji dotyczących źródeł finansowania oraz informacji dotyczących podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań oraz ich rezultatów wraz ze sposobami ich pomiaru w rozdziale pn. Lista przedsięwzięć podstawowych, zrezygnowano z powielania tych informacji w tej części opracowania. W konsekwencji, zakres niniejszej części ograniczono do prezentacji łącznego budżetu zaplanowanych przedsięwzięć w podziale na poszczególne podobszary rewitalizacji.

Sumaryczna wartość przedsięwzięć zaplanowanych w ramach GPR Miasta Zakopane wynosi 127,06 mln zł. Wartość ta przypadała na grupę 33 przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych. Zdecydowana większość tej kwoty przypada na projekty realizowane przez Miasto Zakopane. Planowane nakłady finansowe rozkładają się proporcjonalnie na oba podobszary rewitalizacji. Na podobszar A przypada 14 przedsięwzięć na łączną kwotę 58,63 mln zł, co odpowiada 46,1% ogółu planowanych do poniesienia nakładów finansowych w ramach GPR. Na podobszarze B, 11 przedsięwzięć odpowiadało za 50,3% ogółu budżetu GPR, co wyrażało się kwotą 63,87 mln zł. Na działania obejmujące swoim oddziaływaniem oba podobszary, w przypadku których brak było możliwości jednoznacznego przypisania tylko do jednego z podobszarów przypadało 4,56 mln zł w ramach 8 różnych przedsięwzięć. Grupa ta odpowiadała za 3,6% ogółu budżetu GPR.

Szacunkowe ramy finansowe planowanej w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji interwencji przedstawia poniższa Tabela 2.

Tab. VIII.1. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji – podobszar A

L.p.	Nr przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji	Nazwa projektu	Szacunkowe koszty [zł]
1.	A.1.	Podobszar A	Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Dolna	6 500 000
2.	A.2.		Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Rówień Krupowa Górna	4 500 000
3.	A.3.		Przebudowa Strażnicy przy kinie Sokół na cele społeczne – siedziba organizacji pozarządowych i coworkingu. Przekształcenie dawnej Strażnicy w wielofunkcyjny obiekt służący lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji	12 000 000
4.	A.4.		Budowa stadionu sportowego przy ul. Orkana	17 000 000
5.	A.5.		Budowa boiska ze sztuczną nawierzchnią przy Zakopiańskim Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski	1 550 000
6.	A.6.		Termomodernizacja budynku Zakopiańskiego Centrum Edukacji	4 500 000
7.	A.7.		Budowa ścianki wspinaczkowej na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji - Budżet Obywatelski 2015 r.	2 400 000
8.	A.8.		Budowa Skate Parku na terenie Zakopiańskiego Centrum Edukacji – Budżet Obywatelski	1 500 000
9.	A.9.		Modernizacja budynku "Czerwony Dwór"	6 750 000
10.	A.10.		Strażnica jako Centrum Organizacji Pozarządowych – projekt miękkiej zapewniający obsługę prawną i księgową dla NGO'ów, a także gwarantujący usprawnienie komunikacji między administracją i organizacjami pozarządowymi	350 000
11.	A.11.		Strażnica jako wspólna przestrzeń do pracy – coworking dla startupów - projekt miękkiej zapewniający doradztwo prawne, księgowe i projektowe dla startupów w nowej, wspólnej przestrzeni dawnej Strażnicy	300 000
12.	A.12.		Ośrodek wsparcia dziennego dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych	400 000
13.	A.13.		Aktywizacja sportowa i integracja osób o obniżonych możliwościach psycho-fizycznych związanych z czasową lub trwałą niepełnosprawnością	432 000
14.	A.14.		Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	450 000
			Razem podobszar A	58 632 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UM w Zakopanem

Tab. VIII.2. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji – podobszar B

L.p.	Nr przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji	Nazwa projektu	Szacunkowe koszty
				[zł]
15.	B.1.	Podobszar B	Budynek przy ulicy Jagiellońskiej 7 jako siedziba organizacji związanych z pomocą społeczną i działaniami pomocowymi	70 000
16.	B.2.		Rewaloryzacja miejskich terenów zielonych w Zakopanem – Park im. Lecha Kaczyńskiego	500 000
17.	B.3.		Rewitalizacja budynków Dworca PKP	15 250 000
18.	B.4.		Mediateka - Dworzec PKP	500 000
19.	B.5.		Budowa Centrum Komunikacyjnego	19 600 000
20.	B.6.		Budowa boiska przy Szkole Podstawowej nr 5	350 000
21.	B.7.		Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Kamieniec 3 w Zakopanem	8 000 000
22.	B.8.		Rewitalizacja zespołu parkowego Pierwszego Zakładu Klimatycznego dr Andrzeja Chramca w Zakopanem	4 200 000
23.	B.9.		Budowa drogi od skrzyżowania ulicy Spyrkówka z DK47, do ulicy Chyców Potok	11 000 000
24.	B.10.		Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 7 przy ul. Nowotarskiej	1 500 000
25.	B.11.		Rewitalizacja przestrzeni publicznej w otoczeniu Starostwa Powiatowego w Zakopanem oraz Teatru im. St. I. Witkiewicza w Zakopanem	2 900 000
Razem Podobszar B				63 870 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UM w Zakopanem

Tab. VIII.3. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji – podobszar A i B

L.p.	Nr przedsięwzięcia	Podobszar rewitalizacji	Nazwa projektu	Szacunkowe koszty
				[zł]
26.	AB.1.	Podobszary A i B	Zakopane bez barier	1 000 000
27.	AB.2.		Edukacja i świadomość ekologiczna	1 000 000
28.	AB.3.		Wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych (projekt miękkiej MOPSu)	50 000
29.	AB.4.		Bezpieczny senior (projekt miękkiej MOPSu)	80 000
30.	AB.5.		Aktywny senior (projekt miękkiej MOPSu)	100 000
31.	AB.6.		Zrozum by pomagać - Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej - projekt miękkiej mający na celu wzmacnianie kompetencji profesjonalistów zajmujących się pomaganiem	1 000 000
32.	AB.7.		Miejsce Integracji Środowiskowej – Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Rozwoju i Aktywności Społecznej + Miejska Biblioteka Publiczna - projekt miękkiej dot. działań w mediotece na dworcu PKP – praca z młodzieżą	1 250 000
33.	AB.8.		Urzednicy bez barier – program miękkiej mający na celu edukowanie grupy zawodowej urzędników o rodzajach niepełnosprawności, sposobach likwidowania barier zależnych od konkretnego ich rodzaju. Obejmuje także kształcenie o projektowaniu przestrzeni publicznej z uwzględnieniem wszelkich przeszkód architektonicznych uniemożliwiających bądź ograniczających korzystanie z niej	80 000
Podobszar A i B				4 560 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UM w Zakopanem

Tab. VII.3. Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji

– łącznie wszystkie projekty

Nazwa podobszaru	Szacunkowe koszty [zł]
Podobszar A	58 632 000
Podobszar B	63 870 000
Podobszar A i B	4 560 000
Suma	127 062 000

Źródło: opracowanie własne na podstawie materiałów UM w Zakopanem

IX. SYSTEM WDRAŻANIA, MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Struktura zarządzania Gminnego Programu Rewitalizacji miasta Zakopane na lata 2016-2023 składać będzie się z następujących elementów:

- pełnomocnik Burmistrza Zakopanego ds. rewitalizacji,
- komitet ds. rewitalizacji - ciało opiniodawczo-doradcze,
- jednostki odpowiedzialna za:
  - merytoryczne przygotowanie projektów infrastrukturalnych tzw. twardych (*Wydział Rozwoju Lokalnego i Współpracy Europejskiej*),
  - merytorycznie przygotowanie projektów społecznych tzw. miękkich (*Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej*),
  - pozyskanie środków finansowych (*Wydział Rozwoju Lokalnego i Współpracy Europejskiej*),
  - finansowe rozliczenie zaplanowanych projektów (*Skarbnik, Wydział Finansowo Budżetowy*).

Kierowanie pracami powierzone będzie Naczelnikowi Wydziału Rozwoju Lokalnego i Współpracy Europejskiej, który wsparty zostanie organizacyjnie przez pracowników ww. wydziałów oraz innych jednostek organizacyjnych urzędu.

Wszystkie projekty wskazane w Gminnym Programie Rewitalizacji będą realizowane zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową oraz poszczególnymi budżetami rocznymi, po zatwierdzeniu ich realizacji.

W przypadku konieczności realizacji projektów inwestycyjnych, wymagających skoordynowania różnych procedur i jednostek, Burmistrz może powołać zespoły zadaniowe, w skład których będą wchodzić przedstawiciele poszczególnych wydziałów włączonych w proces realizacji zadania. Powołanie ww. zespołów ma za zadanie, zaplanowanie działań w sposób zintegrowany, umożliwiając uwzględnienie różnych perspektyw (społecznej, prawnej, ekonomicznej i technicznej itp.) oraz przygotowanie projektu od strony technicznej a następnie sprawne zarządzanie jego realizacją.

Tab IX.1. Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania programu rewitalizacji

Podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu	Poziomy zarządzania	
	Gminny Program Rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Naczelnik Wydział Rozwoju Lokalnego i Współpracy Europejskiej pełnomocnik ds. rewitalizacji	- kieruje i koordynuje wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji	- kieruje i koordynuje realizację zaplanowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
Komitet ds. rewitalizacji - ciało opiniodawczo-doradcze	- tworzy forum współpracy i wymiany informacji, - opiniuje zmiany w GPR, - rekomenduje zgłaszane zmiany w GPR, - opiniuje sprawozdania z realizacji GPR,	- upowszechnia wśród mieszkańców obszarów rewitalizacji informacje na temat realizowanych przedsięwzięć, - dostarcza informacji i opinii na temat realizowanych przedsięwzięć i efektów związanych z ich realizacją
Jednostka odpowiedzialna merytorycznie za przygotowanie projektów infrastrukturalnych tzw. twardych	- sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR w zakresie inwestycji infrastrukturalnych; - zgłasza nowe zadania infrastrukturalne wpisujące się w przyjęte cele rewitalizacji.	- koordynuje realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych
Jednostka odpowiedzialna merytorycznie za przygotowanie projektów społecznych tzw. miękkich,	- sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR, - zgłasza nowe zadania społeczne, - angażuje partnerów społecznych.	- koordynuje realizację przedsięwzięć społecznych,
Jednostka odpowiedzialna merytorycznie za pozyskanie środków finansowych,	- pozyskuje środki na rzecz realizacji działań zapisanych w GPR, - sporządza okresowe sprawozdania z realizacji GPR, - monitoruje sytuację na obszarze objętym rewitalizacją; - zbiera propozycje zmian do GPR; - prowadzi konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy; - odpowiada za aktualizację zapisów GPR; - dba o upowszechnienie założeń GPR wśród mieszkańców gminy; - opracowuje procedury: zgłaszania nowych zadań do GPR, monitorowania zadań wskazanych w GPR, zgłaszania zmian do GPR.	- zbiera propozycje zadań wpisujących się w przyjęte cele GPR, - monitoruje zmiany wynikające z realizowanych przedsięwzięć.
Jednostki odpowiedzialna za finansowe rozliczenie zaplanowanych projektów Skarbnik, Wydział Finansowo Budżetowy	- ujmuje zaplanowane w GPR zadania w Wieloletniej Prognozie Finansowej	- monitoruje możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań wpisujących się w cele GPR, - monitoruje przepływy finansowe związane z realizacją zadań współfinansowanych ze środków UE,

Źródło: opracowanie własne

Zarządzanie programem rewitalizacji odbywać się będzie w ramach obowiązków poszczególnych wydziałów i referatów Urzędu Miasta Zakopane oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zakopanem.

Komitet rewitalizacji to ciało opiniodawcze – doradcze przy Burmistrzu wymagane przez Ustawę o rewitalizacji. Ma on pełnić rolę forum współpracy i dialogu różnych grup interesariuszy z organami miasta. Celem jego działania jest zarówno opiniowanie spraw dotyczących rewitalizacji, jak również doradztwo w tym zakresie. Jego skład powinien w możliwie pełny sposób odzwierciedlać wszystkie grupy interesariuszy działających na podobszarze rewitalizacji (A i B). Komitet ds. Rewitalizacji zostanie powołany, zgodnie z wymogami w terminie do trzech miesięcy od uchwaleniu GPR przez Radę Gminy.

Jakkolwiek Ustawa o rewitalizacji dopuszcza powołanie odrębnych Komitetów dla poszczególnych podobszarów rewitalizacji, w przypadku Zakopanego zalecane jest powołanie jednego Komitetu dla całego obszaru rewitalizacji. W skali miasta tej wielkości możliwe będzie dzięki temu bardziej obiektywne opiniowanie spraw dotyczących poszczególnych obszarów.

Założono, że udział w pracach Komitetu Rewitalizacji będzie społeczny i nie będzie wiązał się z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów. Zaplecze lokalowe jak również organizacyjne prac komitetu zapewni Urząd Miasta wykorzystując do tego celu posiadane zasoby.

1.1. System wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji

Zarządzanie odbywać będzie się na dwóch poziomach: zarządzanie programem oraz zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, zgodnie z metodyką zawarta w publikacji pt. „*Outcome Indicators And Targets. Towards a New System of Monitoring and Evaluation in EU Cohesion Policy*”. Funkcje podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie programu zostały opisane w tabeli nr IX.1.

Ważnym elementem, decydującym o efektywności systemu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest tzw. operator. Niezależnie od zastosowanych rozwiązań instytucjonalno-organizacyjnych, w praktyce jest to osoba, lub grupa kilku osób, które odpowiadają za cały szereg zadań na poszczególnych etapach przygotowania i realizacji GPR. Głównym celem działalności operatora będzie zapewnienie spójności szerokiego wachlarza działań rewitalizacyjnych, realizowanego z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania, przez możliwie szerokie spektrum podmiotów. Zmiana paradygmatu finansowania działań rewitalizacyjnych, w nowej perspektywie UE, które dotychczas w zdecydowanej mierze finansowane były ze środków przyznawanych w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, powoduje, że rola operatora programu staje się jeszcze bardziej istotna z punktu widzenia całego systemu wdrażania.

Takimi nowymi uwarunkowaniami są m.in. planowane ograniczenie udziału tzw. inwestycji infrastrukturalnych w ramach działań rewitalizacyjnych oraz ich wielofunduszowość, a co za tym idzie konieczność korzystania bardziej niż dotychczas z rozproszonych źródeł finansowania przedsięwzięć.

1.2. System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

System monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji składa się dwóch elementów: bieżącego monitoringu oraz ewaluacji (*ex ante, on-going, ex post,*) i ma za zadanie kontrolę stopnia realizacji programu, osiągnięcia określonych w nim celów i kierunków działań, jak również ocenę zmian jakie wywoła realizacja programu na wyznaczonych do rewitalizacji obszarach (podobszar A i B).

! **Monitoring** to regularne zbieranie i analiza danych na temat realizacji projektu w trakcie jego przebiegu. Dzięki monitoringowi sprawdzamy zgodność przebiegu realizacji projektu z naszymi wcześniejszymi planami i założeniami, zarówno w aspekcie rzeczowym (postępów prac, alokacji zasobów), jak i finansowym.

Z uwagi na złożony charakter programu rewitalizacji, proces monitorowania powinien być procesem ciągłym. Sprawozdania z postępów w realizacji zadań uwzględnionych w Gminnym Programie Rewitalizacji przygotowywane będą raz w roku (do 10 listopada).

Jednostka pełniąca funkcję operatora rewitalizacji otrzymuje od pozostałych jednostek uczestniczących w procesie wdrażania programu rewitalizacji informację na temat projektów i efektów ich realizacji w danym roku. Przekazywane informacje powinny zawierać dane na temat czasu realizacji przedsięwzięć (harmonogramy), osiągniętych efektów (wskaźnik), trudności i problemów pojawiających się w trakcie realizacji, zadań do realizacji na kolejny rok. Dane powinny być przekazane do połowy października, tak by można je było uwzględnić w budżecie na kolejny rok.

! **Ewaluacja** to systematyczna i obiektywna ocena wartości trwającego lub zakończonego projektu, uwzględniająca nie tylko sposób jego realizacji, ale także jego koncepcję (teorię) oraz – przede wszystkim – osiągnięte rezultaty. Celem ewaluacji jest sprawdzenie czy projekt odpowiada na zdiagnozowane potrzeby, czy osiąga zaplanowane cele (wywołuje zaplanowane rezultaty) oraz czy zmiany wywołane jego realizacją można uznać za trwałe.

Sporządzona ocena podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet ds. Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

Prowadzenie i ocena rewitalizacji, polegać będzie w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji;
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Gminny program rewitalizacji podlegać będzie ocenie aktualności (ewaluacja ex post) i stopnia realizacji (on-going), dokonywanej przez Burmistrza co najmniej raz na 3 lata.

Ewaluacja ex-post powinna obejmować ocenę stopnia rozwiązania problemów zdiagnozowanych na obszarach zdegradowanych oraz rewitalizacji.

W tabeli nr IX.2 przedstawiono wskaźniki monitoringu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Wskaźniki monitorowania będą podstawowym narzędziem śledzenia postępu w realizacji GPR. Wybrane wskaźniki mają za zadanie wskazać na ile udało osiągnąć się poszczególne cele programu.

Z uwagi na dużą zmienność otoczenia społeczno-gospodarczego przyjęto, że Operator rewitalizacji raz do roku analizował będzie podstawowe wskaźniki rozwoju społeczno-gospodarczego (np. wskaźnik bezrobocia, inflacji, wzrostu PKB) celem ustalenia możliwego wpływu sytuacji zewnętrznej, na zjawiska i procesy zachodzące na podobszarze rewitalizacji.

W przypadku znacznych zmian w zakresie stanu gospodarki lub przepisów prawa w zakresie pomocy społecznej, podejmowane będą kroki celem weryfikacji możliwości przyjętych celów i kierunków rewitalizacji.

→ * Wskaźniki dotyczące zagadnień społecznych zależne są od regulacji ustawowych o świadczeniach rodzinnych. Wskaźnik obowiązuje operatora programu tylko w sytuacji, gdy ustawodawca w trakcie realizacji GPR nie zmieni wysokość kryterium ustawowego uprawniającego do zasiłku rodzinnego i dodatków.

Tabela IX.2. Wskaźniki monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Wskaźnik	Wartość wskaźnika	Źródło danych	Wartość docelowa wskaźnika*
Cel I. WZMOCNIENIE KAPITAŁU SPOŁECZNEGO NA OBSZARACH REWITALIZACJI			
liczby osób objętych pomocą przez MOPS na 1000 mieszkańców			
Podobszar A	98	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	90
Podobszar B	155		130
Cel II. TWORZENIE WARUNKÓW DLA ROZWOJU GOSPODARCZEGO OBSZARU REWITALIZACJI			
Liczba miejsc umożliwiających coworking			
Podobszar A	0	Urząd Miasta Zakopane	1
Podobszar B	0		0
Cel III. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA W OBSZARZE REWITALIZACJI			
Liczba przestępstw w danym roku (p/ha)			
Podobszar A	12	Urząd Miasta Zakopane	9,0
Podobszar B	4,41		3,0
Cel IV. POPRAWA POZIOMU OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ			
Liczba nowych ogólnodostępnych parkingów			
Podobszar A	-	Urząd Miasta Zakopane	1
Podobszar B	-		2
Cel V. POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI PUBLICZNYCH I NADANIE IM NOWYCH FUNKCJI			
Liczba przestrzeni publicznych poddanych przekształceniom			
Podobszar A	0	Urząd Miasta Zakopane	2
Podobszar B	0		2
Cel VI. POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ ORAZ STWORZENIE NOWEJ ODPOWIADAJĄCEJ ZAPOTRZEBOWANIU SPOŁECZNEMU			
Liczba obiektów infrastruktury społecznej, w których poprawiono funkcjonalność			
Podobszar A	0	Urząd Miasta Zakopane	2
Podobszar B	0		2
Cel VII. CZĘŚCIOWA ZMIANA FUNKCJI PEŁNIONYCH PRZEZ OBSZARY OBJĘTE REWITALIZACJĄ			
Liczba nowych funkcji w istniejących budynkach publicznych			
Podobszar A	0		2
Podobszar B	0		3
Cel VIII. KSZTAŁTOWANIE POSTAW PROEKOLOGICZNYCH MIESZKAŃCÓW			
Liczba osób poinformowanych o negatywnych skutkach palenia śmieci			
Podobszar A	0	Urząd Miasta Zakopane	500
Podobszar B	0		800
Cel IX. ZACHOWANIE I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTURALNEGO OBSZARU			
Liczba obiektów zabytkowych z uporządkowanymi sztyldami i reklamami			
Podobszar A	0	Urząd Miasta Zakopane	30
Podobszar B	0		15

Źródło: opracowanie własne

2. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

W poniższej tabeli zaprezentowano ramowy harmonogram realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Zakopane na lata 2016-2023*. Termin realizacji poszczególnych zadań zostały zaprezentowane w rozdziale VI. zatytułowanym: *Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych*.

Tab. IX.3. Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w latach 2016-2023

L.p.	Etapy i rodzaje działań	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Uchwalenie GPR przez Radę Miejską							
2.	Powołanie Komitetu Rewitalizacji							
3.	Wprowadzenie zaplanowanych działań do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Zakopane							
4.	Posiedzenia Komitetu Rewitalizacyjnego (co najmniej dwa w roku)							
5.	Akcja informacyjno-edukacyjno-promocyjna GPR							
6.	Realizacja działań aktywizujących i przygotowujących interesariuszy do dalszych działań							
7.	Monitoring							
9.	Przygotowanie działań w tym w ramach RPO Województwa Małopolskiego 2014-2020							
10.	Realizacja działań rewitalizacyjnych w tym w ramach RPO Województwa Małopolskiego 2014-2020							
11.	Ewaluacja - ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji							
12.	Podsumowanie działań realizowanych w perspektywie 2014-2020 wraz z publiczną debatą							
13.	Przygotowanie Urzędu Miejskiego oraz pozostałych interesariuszy do działań rewitalizacyjnych w ramach kolejnej perspektywy UE							

Źródło: opracowanie własne

3. KOSZTY ZARZĄDZANIA GPR

Wskazane przez Burmistrza osoby w ramach przyznaných dodatkowych obowiązków służbowych realizować będą zadania operatora rewitalizacji.

Osoby zasiadające w Komitecie Rewitalizacji będą pełniły te funkcję społecznie, nie otrzymując za tą pracę wynagrodzenia.

Koszty z tytułu zarządzania procesem wdrażania programu rewitalizacji przedstawiono w tabeli IX.4.

Tab. IX.4. Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Działania	Ilość	Jednostka	Cena jednostkowa	Razem brutto
Aktualizacja i ocena stopnia wykonania GPR	2	Szt.	61 500	123 000
Spotkania Komitetu Rewitalizacji – koszty organizacji, cateringu, materiałów biurowych itp.	30	Szt.	369	11 070
Wyjazdy studialne/edukacyjne członków Komitetu Rewitalizacji	6	Szt.	2 460	14 760
Wynagrodzenie Pełnomocnika ds. Rewitalizacji	72	Miesiąc	2 800	201 600
Działania marketingowo-edukacyjne w tym:		-	-	-
Ulotki/broszury edukacyjno-informacyjne, infografiki, artykuły promocyjne, gadżety itp.	3	Pakiet	12 300	36 900
Inne (np. wyjazdy studyjne, prelekcje, wsparcie eksperckie itp.)	B.d.	B.d.	36 900	36 900
		Razem:		424 230

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Zakopane

X. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

1. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

1.1. STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

Realizacja zadań wskazanych w *Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Zakopane na lata 2016-2023* nie wymaga wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Zakopane*.

1.2. MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Na obszarze objętym rewitalizacją obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ŚRÓDMIEŚCIE – WSCHÓD. Uchwała Nr LIX/949/2010 Rady Miasta Zakopane z dnia 9 września 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 504 poz. 3766 z 29.09.2010 r.).
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego RÓWIEŃ KRUPOWA. Uchwała Nr XLIX/733/2010 Rady Miasta Zakopane z dnia 28 stycznia 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego nr 61, poz.387 z 08.03.2010 r.).
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego SZKOLNA – KAMIENIEC - SZPITALNA. Uchwała Nr LIX/950/2010 Rady Miasta Zakopane z dnia 9 września 2010 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego nr 505, poz.3762 z 30.09.2010 r.).
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego STRĄŻYSKA - MAŁE ŻYWCZAŃSKIE. Uchwała Nr VII/89/2011 Rady Miasta Zakopane z dnia 31 marca 2011 r., (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego nr 206, poz. 1670 z 20.04.2011 r.).
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego SZYMONY – USTUP. Uchwała Nr XLV/592/2013 Rady Miasta Zakopane z dnia 26 września 2013 r., (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego poz.5865 z 07.10.2013 r.).
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ŚRÓDMIEŚCIE – ZACHÓD. Uchwała Nr VII/90/2011 Rady Miasta Zakopane z dnia 31 marca 2011 r. Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 207 poz. 1671 z 20.04.2011 r.
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ZWIJACZE – KRÓLE – HARENDA. Uchwała Nr XLVIII/632/2013 Rady Miasta Zakopane z dnia 12 grudnia 2013 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego, poz. 7803 z 24.12.2013 r.).

Realizacja przyjętego programu działań będzie wymagała zmiany następujących obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego SZYMONY – USTUP
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego ŚRÓDMIEŚCIE – ZACHÓD.

Gdyby w późniejszym terminie, w związku z okolicznościami trudnymi obecnie do przewidzenia pojawiła się konieczność zmiany innych planów miejscowych, wszczęte zostaną odpowiednie procedury.

1.3. MIEJSCOWY PLAN REWITALIZACJI

Nie przewiduje się opracowania miejscowego planu rewitalizacji na obszarach objętych w *Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Zakopane na lata 2016-2023* działaniami rewitalizacyjnymi.

1.4. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

W *Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Zakopane* na lata 2016-2023 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

2. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

2.1. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21. UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINNYM I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

W wyniku realizacji zadań wskazanych w *Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Zakopane* nie ulegnie zmianie uchwała Rady Miasta Zakopane w sprawie *w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Zakopane na lata 2017 - 2025* (Uchwała nr XXIX/450/2016 Rady Miasta Zakopane z dnia 28 grudnia 2016 r.).

2.2. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWALE, O KTÓREJ MOWA W ART. 7 UST. 3 USTAWY O REWITALIZACJI – KOMITET REWITALIZACJI

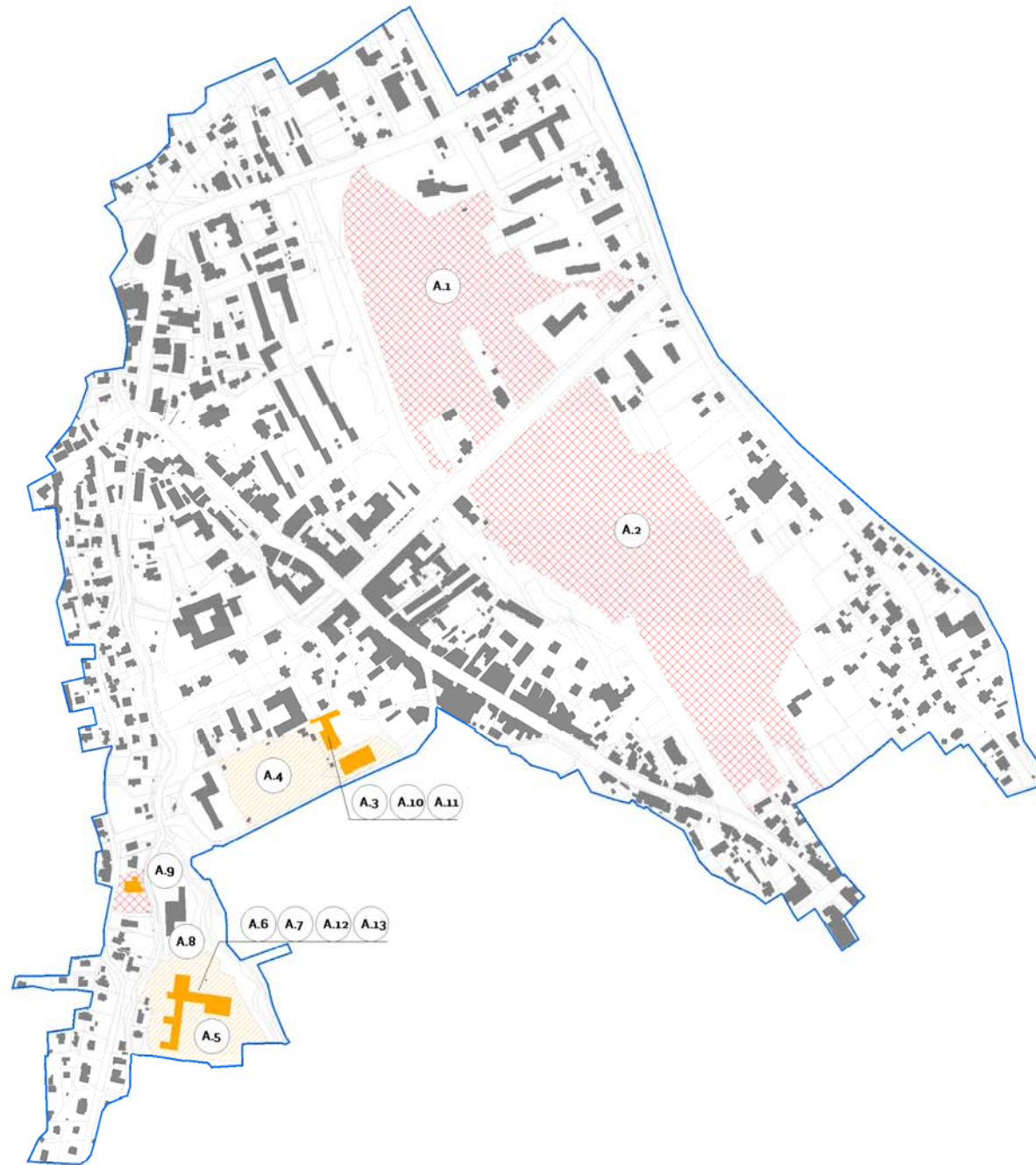
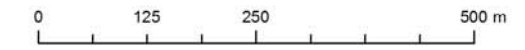
Komitet ds. Rewitalizacji zostanie powołany przez Burmistrza Zakopanego w terminie do trzech miesięcy od daty wejścia w życie Uchwały Rady Miejskiej w Zakopanem, o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji w drodze zarządzenia.

Zadania przypisane komitetowi zostaną określone w odrębnej Uchwale Rady Miejskiej. W opracowanym systemie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji wskazano konkretne zadania Komitetu ds. Rewitalizacji oraz uwzględniono jego miejsce w strukturze zarządzania.

XI. ZAŁĄCZNIKI

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2016-2023
ZAŁĄCZNIK NR 1

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych
Podobszar A

- podniesienie jakości i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych
- nowe tereny rekreacyjne
- budynki, którym zostanie nadana nowa funkcja
- A.12 projekty
- pozostałe budynki
- granica obszaru rewitalizacji
- granice działek ewidencyjnych
- drogi

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
MIASTA ZAKOPANE NA LATA 2016-2023
ZAŁĄCZNIK NR 2

Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych
Podobszar B

- podniesienie jakości i bezpieczeństwa przestrzeni publicznych
- nowe tereny rekreacyjne
- budynki, którym zostanie nadana nowa funkcja
- budynki wymagające termomodernizacji
- nowe inwestycje z zakresu gospodarki miejskiej

- B.12 projekty
- pozostałe budynki
- granica obszaru rewitalizacji
- granice działek ewidencyjnych
- drogi

